

KÚRIAI DÖNTÉSEK

BÍRÓSÁGI HATÁROZATOK

2026/06
74. évfolyam

2026. június

TARTALOM

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.034/2025/11. számú jogegységi hatályú határozat.....	918
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.I.60.037/2025/14. számú határozat.....	923
A Kúria Jogegységi Tanácsának Jpe.II.60.016/2026/3. számú végzés.....	929

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

110	I. A tartásdíj fizetési kötelezettséget a gyermekkel való kapcsolattartásnak a jogosult általi vélt vagy valós ellehetlenítése nem szünteti meg; ezért az erre való hivatkozás a tartási kötelezettség elmulasztásának megvalósulása szempontjából közömbös.	
	II. Előkészület megállapítására csak az vezet, ha a kifejtett aktivitás célja a szándékolt akarati szinten megvalósítani kívánt bűncselekmény elkövetése, és ettől teljesen eltérő az az eset, amikor bűncselekmény elkövetésének gondolati közlése mindezek nélkül történik. A terhelt huzamosabb ideig, több mint két és fél éven át tartó, a sértett és családtagjai irányába tett nagyszámú, az élet kioltására irányuló különféle fenyegetései önmagában, ölési szándék nélkül a zaklatás megállapítását alapozzák meg.	
	III. A helyes minősítéshez tartozó eltérő büntetési tételkeret a felülvizsgálati eljárásban nem feltétlenül teszi szükségessé a büntetés megváltoztatását, hanem a Kúriának az eset összes körülményei alapján kell vizsgálnia, hogy a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a helyes minősítés alapulvételével megfelel-e a Btk. 79. és 80. §-ában foglaltaknak.....	930
111	A hamis magánokirat felhasználásának vétsége bűnsegédként elkövetésének megállapítására alkalmas, ha az elkövető az okiraton a joghatás kiváltása szempontjából lényeges, általa is tudottan valótlan tartalmú része tekintetében tesz jognyilatkozatot, feltéve, hogy az okirat felhasználását más személy legalább megkísérli.....	939
112	A felnőttkori törvényes képviselő jelenléti jogosultsága nem jelent egyben a védővel azonos jelenléti kötelezettséget, ezért őt az eljárási cselekményekről értesíteni kell, nem pedig idézni. Mivel azon személyek között, akiknek a részvétele a tárgyaláson kötelező, a terhelt gondnoka nem szerepel, ezért a tárgyalás megtartása annak távollétében akkor sem sért eljárási szabályt, ha a terhelt cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt áll.....	947
113	I. A megbízhatósági vizsgálat során készített vagy beszerzett tárgyi bizonyítási	

eszközökből származó tény csak abban az esetben értékelhető bizonyítékként, ha annak beszerzésére nem bűncselekmény útján vagy más tiltott módon került sor. Megbízhatósági vizsgálat lefolytatásából származó bizonyítási eszköz, és az annak eredményeként felhasználható bizonyítékok vonatkozásában ilyen más tiltott módnak számít a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására irányuló szabályok olyan mértékű megszegése, a végrehajtási tervtől való eltérésnek olyan formája, amely egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is jelenti. Amennyiben a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására vonatkozó jogszabályokat olyan módon és mértékben szegték meg, hogy az egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését is eredményezte, ennek a büntetőeljárásban érvényesülő következménye az, hogy a megbízhatósági vizsgálat során készített, illetve beszerzett tárgyi bizonyítási eszközökből származó tény nem értékelhető bizonyítékként.

II. Megbízhatósági vizsgálat bűncselekmény gyanújának fennállása alapján nem indítható.

A megbízhatósági vizsgálat jellegéből adódóan nem valódi szituáció, azonban az ellenőrzött magatartás nem zárja ki a cselekmény társadalomra veszélyességét. A megbízhatósági vizsgálat során létrehozott, valóságban is előforduló vagy feltételezhető élethelyzetek mesterséges létrehozása csak az azt létrehozó számára ismert és észlelt, a megbízhatósági vizsgálat során a védett személy ennek nincs tudatában, az általa elkövetett, Büntető Törvénykönyv által büntetni rendelt cselekményt ugyanúgy a büntető anyagi jog szabályai szerint kell megítélni, mintha ezt a cselekményt megbízhatósági vizsgálaton kívül követte volna el.

A hatósági provokáció csak abban az esetben tekinthető büntethetőséget kizáró oknak, ha az egyidejűleg a Büntető Törvénykönyvben szabályozott valamely büntethetőséget kizáró okot valósít meg.

III. Ha a terhelt rendőrség hivatásos állományú tagja volt és szolgálati viszonya megszűnt, vele szemben lefokozás katonai büntetés nem alkalmazható.....

951

POLGÁRI KOLLÉGIUM POLGÁRI SZAKÁG

114	I. A Ptk. 6:439. § (1) bekezdése alapján a biztosító köteles a biztosítási esemény bekövetkezte esetére a szerződésben meghatározott szolgáltatást teljesíteni. Ez olyan kötelezettség, amely a biztosító szerződésszerű teljesítéséhez tartozott.	
-----	--	--

Ennek a teljesítésnek az elmaradása a szerződés megszegését jelenti (Ptk. 6:137. §). Amennyiben a szerződés fenti megszegésével (a szolgáltatás nem teljesítésével) a biztosító a vele szerződő félnek kárt okoz, úgy köteles azt megtéríteni (Ptk. 6:142. §).

II. A biztosítási szerződésben foglalt szolgáltatás teljesítésének megtagadása akkor nem szerződésszegés a biztosító részéről, ha valóban nem következett be a biztosítási esemény, vagy egyéb teljesítés megtagadását megalapozó ok áll fenn.

III. A régi Ptk. kárfelelősségi szabályai alapján született határozat (ami a Ptk. deliktualis kárfelelősségi szabályozásának felel meg) nem irányadó az objektív alapú kontraktuális kárfelelősségi szabályokon nyugvó jogviszony elbírálása esetén.....

115

A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem érdemi elbírálásának a lehetőségét kizárja, ha a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazza elkülönülten a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. Ebben az esetben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasítja

968

POLGÁRI KOLLÉGIUM GAZDASÁGI SZAKÁG

116

Téves banki átutalás esetén az átutalót nem vezeti a pénzösszeg feletti tulajdonjog átruházására irányuló szándék. Ebből következően a bankszámla tulajdonosa nem szerez tulajdonjogot a pénzösszeg felett. Aki pedig a bankszámla tulajdonosával szembeni követelése kielégítésére a tévesen átutalt összeghez inkasszó útján hozzájut, jogalap nélkül gazdagodik az átutaló terhére.....

975

117

I. A vitás szerződéses tartalom megállapításához figyelembe kell venni az eset összes körülményét, ide tartozóan a feleknek a szerződéskötést megelőző tárgyalásait, a szerződés megkötésekor vagy utóbb tett nyilatkozatait, ráutaló magatartását. Releváns körülmény a szerződés tartalmának feltárásához a feleknek a szerződéssel ténylegesen elémi kívánt célja és a szerződéses szolgáltatások rendeltetése.

II. A szerződés értelmezésre váró tartalmáról a fenti értelmezési módszer alkalmazásával – annak eljárásjogi értelemben vett szükségszerű megfelelojeként – a bizonyítékok értékelésével és összevetésével lehet állást foglalni

978

POLGÁRI KOLLÉGIUM MUNKAÜGYI SZAKÁG

118

I. A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítók felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs mód. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen

következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni.

II. Az ellenőrzési kör fennállása esetén nem kell vizsgálni, hogy a károkozó körülmény bekövetkezésével a munkáltatónak kellett-e számolnia, volt-e lehetősége a kár elhárítására. E kérdéseknek csak az ellenőrzési kör hiányában van jelentőségük.

III. Az ellenőrzési kör fennállása esetén a mentesülés érdekében a perben a munkáltatónak azt kell igazolni, hogy a kárt kizárólag a munkavállaló maga okozta, és az a munkáltató részéről elháríthatatlan volt. Ha a baleset a munkáltató részéről elhárítható lett volna, a munkáltató a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló objektív felelőssége alól nem mentesülhet.....

985

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

119

Miután a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdése szerint a fogyasztót megillető elállás esetén a vállalkozásnak a fogyasztónak visszatérő összeget a fogyasztó által igénybe vett fizetési móddal megegyező módon kell visszatéríteni, ezért a kereskedő részéről a fogyasztónak ezzel ellentétesen adott tájékoztatása tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül, és mint ilyen a fogyasztóvédelmi hatóság részéről az Fgytv. 47. § (1) bekezdés a)–i) pontjában szabályozott jogkövetkezmények alkalmazását vonhatja maga után.....

992

120

Az adójogi jogviszonyokban az elévülés mint a közhatalmi jogérvényesítés időbeli korlátja csak akkor tölti be jogbiztonsági és korlátozó funkcióját, ha kezdő időpontja normatív módon előre és egyértelműen rögzített, ezért az Avt. 19. § (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a végrehajtási jog elévülése az esedékesség naptári évének utolsó napján kezdődik és kizárólag az ezt követő időszakban foganatosított végrehajtási cselekmények bírhatnak elévülési joghatással.....

994

121

A beépítetlen telek fogalmát az Itv. nem határozza meg, a 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti illetékmentesség a jogalkotó akaratából e törvény alapján nem dönthető el, az Itv. 102. § (1) bekezdés l) pontja értelmében az építési szabályokat, a településrendezési tervet kell alkalmazni...

997

122

I. A Kp. 78. § (4) bekezdése a megelőző eljárásban fennálló, de abban nem értékelt tényre, körülményre hivatkozást, nem pedig a megelőző eljárásban értékelt tényekre, körülményekre vonatkozó bizonyítékok figyelembevételét korlátozza. A korlátozó szabály alkalmazásában nem a bizonyíték újdonságának van jelentősége, hanem annak

	a ténynek, körülménynek, amelyet a fél a perben bizonyítani kíván.	
	II. A bíróság határozata akkor iratellenes, ha az abban rögzített tények és az alapul szolgáló bizonyítékok tartalma ellentétes, vagyis a tényállásban és a bizonyítékokban szereplő tények, adatok nem fedik egymást, azok egymással kifejezetten ellentétben állnak, eltérők. Iratellenességre hivatkozással eredményesen nem kifogásolható az, ha a bíróság a rendelkezésre álló ellentétes tartalmú bizonyítékok egybevetésének és mérlegelésének eredményeként (bizonyító erejük eltérő értékelésével, egyes bizonyítékokat elvetve, kirekesztve, stb.) állapítja meg a tényállást.....	1000
123	I. Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosulttól származó bejegyzési engedély nem önmagában, hanem csak az érintett ingatlan tulajdonosváltását igazoló okirat mellett lehet alkalmas a bejegyzett jogosult tulajdonjogának törléséhez.	
	II. A közokirat alapján is csak akkor van helye a tulajdonjog törlésének és bejegyzésnek, ha az a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja és rendelkezik a régi Inytv. által megkövetelt tartalmi feltételekkel.....	1007
124	I. Az „akció” – szemben az „árcsökkentéssel” – nem jogi fogalom. Minden árcsökkentés akció, de nem minden akció árcsökkentés. Az „árcsökkentés bejelentése” kifejezés az eladó azon promóciós nyilatkozataira vonatkozik, amelyek szerint csökkentette az áru(k)ért felszámított árat, és nem alkalmazható az árelőnyök promóciójának olyan technikáira, amelyek nem árcsökkentések. Nem tekinthető önmagában azért tisztességtelennek egy kereskedelmi gyakorlat, mert a 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet szerinti árcsökkentett és a nem árcsökkentett akciós termékek esetében egyaránt figyelemfelhívó színű címkén adnak ártájékoztatót, továbbá a termékeket a kereskedelmi egység „Akció” feliratú polcán helyezik el. Az átlagfogyasztó számára egyértelmű ártájékoztató alkalmazása nem valósít meg tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot.	
	II. A nem visszaváltási díjas termék áránál visszaváltási díj nem tüntethető fel. A valótlán ártájékoztató megtevesztő kereskedelmi gyakorlatnak minősül. Mindig a vállalkozásnak kell teljes körű, valós, egyértelmű és időszerű tájékoztatást adva elől járnia, az átlagfogyasztótól pedig nem várható el, hogy a részére adott tájékoztatásban kételkedjen és a tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges, ezért jelentős információkat maga kutassa fel.....	1014
125	Az önkormányzati rendeletet a polgármester és a jegyző írja alá. Ha a jegyző az aláírásában bármely okból akadályozott, az aljegyző az Möt. 81. § (2) bekezdése	

alapján jogosult a jegyző helyett eljárni, de az önkormányzati rendeleten továbbra is a jegyző nevét és a jegyzői minőséget kell feltüntetni, az aláírás során pedig a helyettesítés tényét jeleznie kell. Ennek hiányában az aljegyző által saját nevében aláírt önkormányzati rendelet közjogi értelemben érvénytelen, ezért annak a kihirdetése napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítése szükséges.....

1019

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA HATÁROZATAI

I	C-519/24 – Nitrogénművek ügyben 2026. április 16-án hozott ítélet	1022
II	C-752/24 – Jangielak ügyben 2026. április 16-án hozott ítélet	1025
III	C-761/24 - AXA Bank Belgium és társai ügyben 2026. április 23-án hozott ítélet.....	1029
IV	C-901/24 – Falucka ügyben 2026. április 16-án hozott ítélet	1033

FÓRUM

Bordás Péter – Rózsás Eszter: A helyi önkormányzatok működésére vonatkozó sajátos szabályok az „átmeneti időszakban”.....	1036
---	------

CONTENTS

UNIFORMITY PANEL

Decision Jpe.II.60.034/2025/11. of the Uniformity Panel of the Curia	918
Decision Jpe.I.60.025/2024/11. of the Uniformity Panel of the Curia	923
Order Jpe.I.60.015/2026/4. of the Uniformity Panel of the Curia	929

CRIMINAL CHAMBER

110	I. The obligation to pay child support is not negated by the beneficiary's perceived or actual obstruction of contact with the child; therefore, invoking this argument is irrelevant for the purpose of determining whether a breach of the maintenance obligation has occurred. II. An act constitutes preparation only if the purpose of the activity in question is to commit a criminal offense with the intent to carry it out at the level of volition; this is entirely distinct from a case where the mere expression of the intention to commit a criminal offense occurs without any such intent. The defendant's numerous threats over a prolonged period of more than two and a half years, directed at the victim and their family members and aimed at taking their lives, constitute harassment in and of themselves, even without the intent to kill. III. The fact that the correct classification corresponds to a different sentencing range does not necessarily require a change in the sentence during the review proceedings; rather, the Supreme Court must examine, based on all the circumstances of the case, whether the sentence imposed in the final judgment complies with the provisions of Sections 79 and 80 of the Criminal Code 79 and 80 of the Criminal Code.....	930
111	The offense of using a forged private document may be established as an act committed as an accessory if the perpetrator makes a legal declaration regarding a part of the document that is essential for producing legal effects and that the perpetrator knows to be false, provided that another person at least attempts to use the document	939
112	The right of an adult's legal representative to be present does not imply the same obligation to attend as that of a defense attorney; therefore, the representative must be notified of procedural actions rather than summoned. Since the defendant's guardian is not included among the persons whose participation in the hearing is mandatory, holding the hearing in his or her absence does not violate procedural rules even if the	

defendant is under guardianship that restricts his or her legal capacity.....

947

113	I. A fact derived from physical evidence produced or obtained during a reliability examination may be considered as evidence only if it was not obtained through a criminal act or by other unlawful means. With respect to evidence derived from the conduct of a reliability investigation and the evidence that may be used as a result thereof, such other prohibited means include a violation of the rules governing the conduct of the reliability investigation to such an extent, or a deviation from the implementation plan, that simultaneously constitutes a violation of the right to a fair trial. If the laws governing the conduct of the reliability examination were violated in such a manner and to such an extent that it simultaneously resulted in a violation of the right to a fair trial, the consequence of this in criminal proceedings is that facts derived from physical evidence prepared or obtained during the reliability check cannot be assessed as evidence. II. A reliability assessment may not be initiated on the basis of a suspicion of a criminal offense. Due to the nature of the reliability assessment, it does not constitute a real-life situation; however, the behavior being assessed does not preclude the act from posing a danger to society. The artificial creation of real-life or hypothetical situations that occur in reality during a reliability test is known and perceived only by the person conducting the test; the person under observation is unaware of this, and the act committed by them, under the Criminal Code must be judged in accordance with the rules of substantive criminal law in the same manner as if the act had been committed outside the reliability test. Official provocation may be considered a ground for exclusion of criminal liability only if it simultaneously fulfills a ground for exclusion of criminal liability as provided for in the Criminal Code. III. If the defendant was a member of the police force and has been discharged from service, demotion may not be imposed as a disciplinary measure.....	951
-----	--	-----

CIVIL CHAMBER CIVIL DIVISION

114	I. Pursuant to Section 6:439 (1) of the Civil Code, the insurer is obligated to provide the benefit specified in the contract in the event of an insured event. This is an obligation that	
-----	--	--

	forms part of the insurer's contractual performance. Failure to perform this obligation constitutes a breach of contract (Section 6:137 of the Civil Code). If, by breaching the contract in the manner described above (failure to provide the benefit), the insurer causes damage to the contracting party, the insurer is obligated to compensate for such damage (Section 6:142 of the Civil Code).	
	II. A refusal by the insurer to provide the coverage specified in the insurance contract does not constitute a breach of contract if the insured event did not actually occur or if there is another valid reason for the refusal.	
	III. A decision rendered under the liability rules of the former Civil Code (which correspond to the Civil Code's tort liability provisions) is not applicable when adjudicating a legal relationship based on objective contractual liability rules.....	968
115	The possibility of a substantive review of a request for leave to appeal is precluded if the appeal does not separately include a request for leave to appeal. In such a case, the Supreme Court will dismiss the appeal.....	973
	CIVIL CHAMBER COMMERCIAL DIVISION	
116	In the case of an erroneous bank transfer, the transferor does not intend to transfer ownership of the funds. Consequently, the bank account holder does not acquire ownership of the funds. Anyone who, in order to satisfy a claim against the bank account holder, obtains the erroneously transferred amount through collection is unjustly enriched at the expense of the sender.....	975
117	I. In determining the content of a disputed contract, all circumstances of the case must be taken into account, including the parties' negotiations prior to the conclusion of the contract, as well as their statements made at the time of conclusion or subsequently, and their conduct indicative of their intent. Relevant factors for determining the content of the contract include the parties' actual intended purpose of the contract and the intended use of the contractual services. II. The content of the contract that is subject to interpretation can be determined by applying the above method of interpretation - as its necessary counterpart in procedural law - through the evaluation and comparison of evidence.....	978
	CIVIL CHAMBER LABOUR DIVISION	
118	I. In the absence of a manifestly unreasonable assessment of the evidence, there is no basis for re-evaluating the evidence in the review proceedings. A conclusion can only be deemed manifestly unreasonable if the evidence permits only one type of conclusion that differs from the decision being challenged in the review. II. If the employer had control over the situation, there is no need to examine whether the employer should have anticipated the occurrence of the damaging event or whether the employer had the opportunity to prevent the damage. These questions are relevant only in the absence of such control. III. Where the scope of supervision applies, in order to be exempt from liability, the employer must prove in court that the damage was caused solely by the employee and that it was unavoidable on the part of the employer. If the accident could have been prevented by the employer, the employer cannot be exempted from its strict liability for damages resulting from the employee's health condition	985
	ADMINISTRATIVE DIVISION	
119	Pursuant to Section 23(2) of Government Decree No. 45/2014. (II. 26.) on the detailed rules governing contracts between consumers and businesses, in the event of a withdrawal by the consumer, the business must refund the amount due to the consumer using the same payment method used by the consumer; therefore, any information provided by the merchant to the consumer that contradicts this constitutes an unfair commercial practice and, as such, may result in the consumer protection authority applying the legal consequences set forth in Section 47(1)(a)-(i) of the Consumer Protection Act.....	992
120	In tax law relationships, the statute of limitations - as a temporal limit on the exercise of public authority - fulfills its function of ensuring legal certainty and imposing restrictions only if its starting point is clearly and unambiguously established in advance by law; therefore, Section 19(1) of the Act on Enforcement Proceedings to be Implemented by the Tax Authority must be interpreted to mean that the statute of limitations for enforcement begins on the last day of the calendar year in which the debt becomes due, and only enforcement actions taken during the period following that date may have the legal effect of the statute of limitations.....	994
121	The Land Tax Act does not define the concept of an undeveloped lot; pursuant to Section 26(1)(a), the exemption from tax cannot be determined under this Act in accordance with the intent of the legislature; pursuant to Section 102(1)(l) of the Land Tax Act, building regulations and the urban development plan must be applied.....	997
122	I. Section 78(4) of the Code limits the consideration of evidence relating to facts and circumstances that existed in the prior proceedings but were not assessed therein, rather than evidence relating to facts and	

	circumstances that were assessed in the prior proceedings. In applying this restrictive rule, it is not the novelty of the evidence that is relevant, but rather the fact or circumstance that the party seeks to prove in the proceedings. II. A court's decision is contrary to the record if the facts set forth therein conflict with the content of the underlying evidence; that is, the facts and data contained in the statement of facts and the evidence do not correspond, but are in direct contradiction with one another or differ. A claim of inconsistency with the record cannot be successfully raised if the court establishes the facts as a result of comparing and weighing the conflicting evidence at its disposal (by evaluating their probative value differently, rejecting or excluding certain pieces of evidence, etc.).....	1000
123	I. A registration authorization issued by the registered owner listed in the real estate registry is not sufficient on its own to cancel the registered owner's title; it is only valid when accompanied by a document certifying the change in ownership of the property in question. II. Even on the basis of a public document, the cancellation and registration of ownership rights are permissible only if the document certifies the creation, modification, or termination of the right or fact that is the subject of the registration and meets the substantive requirements set forth in the former Act on Real Estate Registration.....	1007
124	I. Unlike "price reduction," "promotion" is not a legal term. Every price reduction is a promotion, but not every promotion is a price reduction. The term "announcement of a price reduction" refers to the seller's promotional statements indicating that the price charged for the goods has been reduced, and does not apply to promotional techniques for price advantages that are not price reductions. A commercial practice cannot be considered unfair in and of itself simply because, in accordance with Joint Decree No. 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM, and the products are placed on a shelf labeled "Sale" within the retail outlet. The use of price information that is clear to the average consumer does not constitute an unfair commercial practice. II. A return fee may not be included in the price of a product that does not have a return fee. Providing false price information constitutes a deceptive commercial practice. Businesses must always take the initiative in providing comprehensive, accurate, clear, and timely information; the average consumer cannot be expected to question the information provided to them or to seek out on their own the significant information necessary for making an informed transactional decision	1014
125	The municipal ordinance is signed by the mayor and the town clerk. If the clerk is unable to sign for any reason, the deputy clerk is authorized to act in the clerk's stead pursuant to Section 81(2) of the Local Government Act; however, the municipal ordinance must still bear the clerk's name and title, and the fact of the substitution must be indicated at the time of signing. In the absence of this, a municipal ordinance signed by the deputy clerk in his or her own name is invalid under public law, and therefore must be annulled with retroactive effect as of the date of its promulgation.....	1019
JUDGMENTS OF THE COURT OF JUSTICE THE EUROPEAN UNION		
I	Judgment of 16 April 2026 delivered in case C-519/24 - Nitrogénművek	1022
II	Judgment of 16 April 2026 delivered in case C-752/24 - Jangielak	1025
III	Judgment of 23 April 2026 delivered in case C-761/24 - AXA Bank Belgium	1029
IV	Judgment of 16 April 2026 delivered in case C-901/24 – Falucka.....	1033
FORUM		
	Péter Bordás, Eszter Rózsás: Application of transitional rules relating to local governments in the practice of the Local Government Council of the Curia.....	1036

JOGEGYSÉGI PANASZ TANÁCS

A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.034/2025/11. számú
jogegységi hatályú határozata

Rendelkező rész

- [1] A Kúria megállapítja, hogy a Gfv.30.319/2024/4. számú, jogegységi panasszal támadott ítélet jogkérdésben eltér a Gfv.30.246/2023/11. számú – a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett – határozattól.
- [2] Az eltérés nem volt indokolt.
- [3] Az indokolatlan eltérésre figyelemmel a jogegységi panasszal támadott ítéletet hatályon kívül helyezi, és a Kúriát új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.
- [4] A Kúria a bíróságokra kötelező jogértelmezésként megállapítja, hogy a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 2009. június 1-jétől 2017. január 14-ig hatályos 88/C. §-át úgy kell értelmezni, hogy az említett rendelkezésben szereplő vélelem a versenyjogi jogsértés következtében jelentkező áreltérítés mértékére vonatkozik, következésképpen nem mentesíti a felperest a kár tényleges bekövetkezésének bizonyítása alól.
- [5] A Kúria Gfv.30.319/2024/4. számú ítéletének ezzel ellentétes jogértelmezése és bármely más, hasonló tartalmú határozat a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozható.
- [6] Megállapítja, hogy a Jogegységi Tanács eljárásában a II. rendű alperesnek 100 000 (százezer) forint költsége merült fel.
- [7] A jogegységi panasz elbírálásával összefüggésben felmerült illetéket az állam viseli.
- [8] A Kúria elrendeli a határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

- [9] Az Európai Bizottság 2016. július 19-én elfogadta az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikke és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (a továbbiakban: EGT megállapodás) 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásában (AT.39824 – „tehergépjárművek” ügy) hozott határozatot [C(2016) 4673], amelyben megállapította, hogy az I. rendű alperes jogelődje, valamint a II–XV. rendű alperesek a közepes tömegű és nehéz tehergépjárművekre vonatkozó árazás és bruttó árak emelése, valamint a közepes és nehéz tehergépjárművekre vonatkozó EURO 3–6 szabványok által előírt szennyezőanyag-kibocsátást szabályozó technológia bevezetésével járó költségek időzítése és áthárítása tekintetében tanúsított, összehangolt magatartás révén megsértették az EUMSZ 101. cikkét és az EGT-megállapodás 53. cikkét az Európai Gazdasági Térség területén az

1997. január 17. és 2011. január 18. közötti időtartamban.

- [10] A felperes főtevékenységként közúti áruszállítást végző gazdálkodó szervezet, amely 2007. január 19. és 2009. december 29. között pénzügyi lízingszerződéseket vagy tartós bérleti szerződéseket kötött a keresetlevél mellékletét képező listában felsorolt tehergépjárművekre vonatkozóan oly módon, hogy azok szállítói nem közvetlenül az alperesek, hanem a tehergépjárművek magyarországi székhelyű forgalmazói voltak.
- [11] A felperes keresetében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) bekezdése, 344. § (1) bekezdése, továbbá a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 88/A. §-a és 88/C. §-a alapján 327 558 euró kártérítés és járulékai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket.
- [12] Arra hivatkozott, hogy az alperesek versenyjogsértő magatartása miatt őt az általa megtéríteni kért összegben kár érte, mert a keresetlevélhez mellékelte listában felsorolt járművek beszerzése során 3 275 583 euró nettó beszerzési ár alapján fizette meg a lízingdíjakat, és a Tpv. 2009. évi XIV. törvénnyel módosított 88/C. §-a alapján vélemezni kell, hogy az alperesek jogsértése ezeket a nettó beszerzési árakat 10%-nyi mértékben befolyásolta, így kára e beszerzési árak 10%-ának felel meg. A felperes kára a lízingszerződések megkötésével bekövetkezett.
- [13] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.
- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozata indokolásában a felperes által a vagyonában bekövetkezett, állított károsodásával összefüggésben megállapította, hogy a régi Ptk. alapján kialakult bírói gyakorlat szerint a harmadik személy felé fennálló fizetési kötelezettség önmagában nem minősül kárnak, annak megtérítését csak akkor lehet kérni, ha a károsult a fizetési kötelezettségét teljesítette. Kifejtette, hogy ettől eltérő következtetést az EUB esetjoga, különösen a C-295/04 – C-298/04. számú egyesített ügyekben hozott ítélete alapján sem lehet levonni. Ezért az elsőfokú bíróság szerint a felperes alap nélkül hivatkozott arra, hogy a kára már a kamionokra vonatkozó lízingszerződések megkötésekor bekövetkezett, és bírói felhívás ellenére sem bocsátotta rendelkezésre azokat a bizonyítékokat, amelyekből megállapítható lenne, hogy a felperes ténylegesen milyen kötelezettségeket vállalt, azokat miként teljesítette, ennek során milyen vagyontárgyakat szerzett, illetve azoknak mi lett a sorsa; ezekre tényelődást sem tett teljeskörűen.
- [15] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyta.

- [16] A felperes pontosított felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a II. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetét elutasító részének hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen – tartalma szerint közbenső ítélettel – a kártérítési követelése jogalapjának megállapítását, másodlagosan a jogerős ítélet e részének elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

- [17] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [18] Megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem érdemben vizsgálható hivatkozása alapján a Kúriának egyetlen kérdésben kellett, illetve lehetett állást foglalnia: abban, hogy a felperes által az elsőfokú eljárásban előadott tény- és jogállítások, valamint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a károsult minősége megállapítható-e. Ezzel összefüggésben az [52] bekezdésben kitért az alábbiakra: „[a] Tptv. 88/G. (korábbi 88/C.) §-ában meghatározott kárvélelemmel ugyanis a jogalkotó a károsult jogérvényesítését segítőnek csak a jogsértés által »okozott« kár mértékére vonatkozóan állított fel vélelmet, ami olyan esetekben, ha a felperes e vélelemre hivatkozva állítja a kára összegét (a tehergépkocsi beszerzési árának 10%-ában), akkor nem szükséges, hogy a felperes összetett ténybeli és gazdasági elemzést végezzen, és így kalkulálja, illetve a perben bizonyítsa a kárát. Más a helyzet azonban, ha a kereseti tényállítás nem pusztán az áreltérítéshez kapcsolódik. Ilyen esetben a kárvélelem nem mentesíti az igényt érvényesítő felperest – tényállításaihoz igazodóan – a károsodás tényének bizonyítása alól.”
- [19] Arra hivatkozott, hogy ha a bizonyítási kötelezettségének a felperes nem tudott eleget tenni, úgy a károsult minősége nem bizonyított, ahogyan azt a jogerős ítéletben a másodfokú bíróság részletesen levezette, és amelynek helytálló indokaira csupán visszautalt.
- [20] A Kúria kifejtette azt is, hogy az adott eljárásban a felperest képviselő jogi képviselővel eljáró másik felperes által azonos alperesek ellen „hasonló ténybeli alapon indított, az adott perbelivel azonos jogi érvelést tartalmazó kereset, fellebbezés, és érdemben azonos tartalmú első- és másodfokú ítélet, valamint felülvizsgálati kérelem” alapján a Kúria Gfv.30.246/2023/11. számon „precedensértékű határozatot” hozott, amelyet a Kúria – az előtte elbírálandó ügyben is releváns eljárásjogi kérdések tekintetében – irányadónak tekintett, és a per adatai alapján attól az adott ügyben nem kívánt eltérni.
- [21] A kifejtettre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a felperes által előterjesztett és a bíróság által elbírálandó keresetét érintően a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott része nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és érdemben vizsgálható jogszabályi rendelkezéseket.

A jogegységi panasz

- [22] A Kúria Gfv.30.319/2024/4. számú ítélete (a továbbiakban: támadott határozat) ellen a II. rendű alperes (a továbbiakban: panaszos) terjesztett elő jogegységi panaszt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a

továbbiakban: Bszi.) 41/B. § (2) bekezdésére hivatkozva, amelyben a Bszi. 41/D. § (1) bekezdés c) pontja alapján kérte a támadott határozat hatályon kívül helyezését, és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.

- [23] Arra hivatkozott, hogy a támadott határozat jogkérdésben indokolatlanul eltér a Kúria Gfv.30.246/2023/11. számú ítéletétől (a továbbiakban: referenciahatározat). Utalt arra, hogy a támadott határozat és a referenciahatározat között az ügyszabotosság fennáll, mert a két ügyben a releváns tények lényegi hasonlóságához nem férhet kétség. Ezen túlmenően szerinte mindkét ügyben a Tptv. 88/C. §-ának értelmezése volt a Kúria feladata. Álláspontja szerint a támadott határozat a Tptv. említett §-ának értelmezését tekintve tért el a referenciahatározattól.
- [24] Kiemelte, hogy a referenciahatározatban a Kúria a kár bekövetkeztének, valamint ehhez kapcsolódóan az említett vélelem mibenlétének vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy a vélelem „nem kárvélelem”. Idézte a referenciahatározat [73] és [75] bekezdéseit, amelyek szerinte azt jelentik, hogy a referenciahatározatban foglalt jogértelmezés szerint a tárgyalta vélelem nem tekinthető a kár tényleges bekövetkeztére vonatkozó vélelemnek (vagyis kárvélelemnek), mivel „nem tartalmaz olyan fikciót, amely szerint a jogsértésből szükségszerűen kár is keletkezett volna”. Mindebből a panaszos arra következtetett, hogy a kár bekövetkeztének és mértékének igazolása továbbra is az igényérvényesítő fél bizonyítási érdekkörébe tartozik, még abban az esetben is, ha ezt a vélelmet alkalmazták.
- [25] A panaszos szerint a Kúria a referenciahatározatban részletesen és pontosan állapította meg azt is, hogy a vélelem alkalmazása esetén az igényérvényesítő fél milyen módon köteles a kár bekövetkeztét kimutatni és a peres eljárásban bemutatni. A referenciahatározatban foglalt álláspont szerint ugyanis önmagában a vélelem – amely az árak jogsértésből eredő eltorzulásának, illetve annak legalább 10%-os mértékének vélelmezését teszi lehetővé – nem elegendő a kár bekövetkeztének igazolására. Ennek megfelelően szerinte az igényérvényesítő fél kötelessége annak bizonyítása, hogy a jogsértésből számára ténylegesen kár keletkezett, és ennek részletes körülményeit, valamint összegét is bizonyítania kell. Igazolnia kell tehát, hogy az általa állított és a jogalkotó által vélelmezett 10% mértékű felárat ténylegesen megfizette.
- [26] A panaszos állította, hogy bár a támadott határozatban a Kúria megállapította, hogy a referenciahatározat tartalmát ismeri, és az abban foglaltaktól nem kíván eltérni, a vélelem jogi természetének, tartalmának és funkciójának értelmezése, valamint a vélelem alkalmazásával összefüggésben az igényérvényesítő felet terhelő bizonyítási érdek megítélése tekintetében lényeges pontokon eltér a referenciahatározatban kifejtett jogi állásponttól. Ennek alátámasztására a panaszos elemezte a támadott határozat – fentebb már idézett – [52] bekezdését.
- [27] A panaszos idézte a támadott határozat [66] bekezdését is, amely szerint „[a] magyar jogalkotó a versenyjogi jogsértéssel okozott kár mértékére

- vonatkozóan állított fel kárvélelmet az áreltérítéshez kapcsolódóan. Ha a keresettel érvényesített igény nem csupán ehhez kapcsolódik, a felperesnek – tényállásaihoz igazítottan – károsult minőségét és a károsodása tényét bizonyítania kell.”
- [28] A panaszos szerint a fentiekből következően a Kúria a támadott határozatban a referencialhatározathoz képest jelentősen tágabban értelmezte a Tptv. 88/C. §-ához kapcsolódó vélelem kereteit, az abban foglaltak szerint a vélelem „kárvélelemként” is funkcionál. A támadott határozatban a Kúria ugyanis kifejezetten úgy fogalmaz, hogy ilyen esetben a felperesnek a per során nem kell bizonyítania a kárát, ezzel a vélelem hatályát kiterjeszti nemcsak az árnövekedés mértékére, hanem a kár bekövetkezésére és annak összecszerúságára is. Ez a jogértelmezés azonban a panaszos álláspontja szerint ellentétes a referencialhatározatban foglaltakkal, ugyanis utóbbi a vélelmet „azzal az értelmezéssel ruhazza fel”, hogy az kifejezetten csak az áreltérítés mértékére – azaz a jogsértő magatartás által okozott árnövekedés legalább 10%-os hatására – korlátozódik. A panaszos úgy érvelt, hogy e megközelítés értelmében tehát a vélelem nem terjed ki a kár tényleges bekövetkezésének vélelmezésére, továbbá nem mentesíti az igényérvényesítő felperest a kártérítési igény összecszerúságának megállapításához szükséges lényeges körülmények bizonyítása alól. Hangsúlyozta, hogy a fentiekből következően a referencialhatározat a vélelmet kizárólag a jogsértés árra gyakorolt hatásának mértékére vonatkozó bizonyítási könnyítésként értelmezi, amely nem helyettesíti a kár tényleges fennállásának és mértékének bizonyítását.
- [29] A panaszos részletesen bemutatta, hogy az eltérést miért tartja indokolatlannak. Idézte a Tptv. előterjesztői indokolását is az értelmezett §-t érintően, kiemelve, hogy a tárgyalta vélelem „bizonyítási segítséget nyújt a kár mértékének meghatározása tekintetében”, ugyanakkor „[a] károsultra még e szabály bevezetése esetében is még jelentős további bizonyítási teher nehezedik”. Szerinte a törvényszöveg és az indokolás együttes értelmezése alapján egyértelműen megállapítható, hogy a vélelem nem terjed ki sem a károkozás megtörténtének tényére, sem annak konkrét összecszerúságára. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a támadott határozat nem tartalmaz semmilyen indokolást arra vonatkozóan, hogy a Kúria miért tért el a referencialhatározat szerinti jogértelmezéstől és milyen jogi érvek alapján jutott arra a következtetésre, hogy a vélelem kárvélelemként értelmezendő.
- [30] A panaszos kiemelte a tárgyalta vélelem álláspontjától eltérő értelmezésének lehetséges következményeit a bizonyítási teher szempontjából. Rámutatott, hogy a vélelem mikénti értelmezése szoros összefüggést mutat az igényérvényesítő fél által teljesítendő bizonyítás terjedelmével. E rendelkezés értelmezése ugyanis közvetlenül meghatározza, hogy az igényérvényesítő félnek milyen tényeket és bizonyítékokat kell a bíróság előtt bemutatnia, illetve milyen körben mentesülhet a bizonyítási kötelezettség alól a jogalkotó által rögzített vélelem alapján.
- [31] Kitért arra is, hogy a tárgyalta vélelem „kárvélelemkénti értelmezése” szerinte súlyos ellentmondásokhoz vezethet a kártérítési jog egyik alapvető elvével, a károszerzés tilalmával szemben: e megközelítés értelmében ugyanis a bizonyítás tekintetében elegendő lenne a felperes részéről csupán a tehergépjárművek beszerzésének igazolása – például egy lízingszerződés bemutatásával – és már ezen az alapon megállapíthatóvá válna a 10%-os mértékű vélelmezett kár. Úgy érvelt, hogy ezzel teljes egészében háttérbe szorulna a kár tényleges mértékének vizsgálata, amely nyilvánvalóan szükséges annak megítéléséhez, hogy az igényérvényesítőt ténylegesen milyen vagyoni hátrány érte. Szerinte mindez a gyakorlatban oda vezethetne, hogy a felperes olyan esetekben is kártérítésre lenne jogosult, amikor valójában semmilyen vagyoni hátrány nem érte, sőt ténylegesen előnyhöz is jutott a szerződéses konstrukció során.
- [32] A fentieket a panaszos a referencialhatározat [75] bekezdésére hivatkozva a következők szerint összegezte: a Tptv. 88/C. §-át szerinte úgy kell értelmezni, hogy az abban foglalt vélelem alkalmazásával a Tptv. bizonyítási könnyebbséget ad a károsultnak, de csak annyiban, hogy ha igazolja a kartellmegállapodást és abban az alperesek részvételét, továbbá, hogy az alperesek jogsértő magatartásának a felperes vevőként az érintettje és a jogsértő magatartás az árra hatást gyakorolhatott, a hatás mértékét 10% erejéig a károsultnak nem kell bizonyítania. A vélelemszabály tehát – érvelt – a jogsértés következtében jelentkező áreltérítés mértékére vonatkozik, nem mentesíti a felperest a kártérítés szempontjából jelentős körülmények és a kár tényleges bekövetkezésének bizonyítása alól sem.

Az ellenérdekű fél és a VIII. rendű alperes nyilatkozata

- [33] A felperes a nyilatkozatában elsődlegesen a jogegységi panasz eljárás megszüntetését, másodlagosan a jogegységi panasz elutasítását kérte.
- [34] Az elsődleges kérelmét azzal indokolta, hogy értelmezése szerint a panaszos nem volt jogosult felülvizsgálati kérelem és így jogegységi panasz benyújtására sem. E körben utalt arra, hogy a Bszi. 41/C. § (1) bekezdése meghatározza, hogy jogegységi panasz benyújtására az jogosult, „aki az eljárási törvények alapján felülvizsgálati kérelem előterjesztésére jogosult”, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 271. § (1) bekezdés b) pontja szerint pedig nincs helye felülvizsgálatnak, ha a fél a fellebbezési jogával nem él és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Ezzel összefüggésben rámutatott: az adott ügyben az elsőfokú bíróságnak a felperes keresetét elutasító ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, míg a panaszos sem önálló, sem csatlakozó fellebbezést nem nyújtott be a másodfokú bírósághoz, amely – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó – jogerős ítélete indokolásában kifejezetten kiemelte: az alperesek – ideértve a panaszost is – „csatlakozó fellebbezés hiányában nem teheték vita tárgyává az elsőfokú ítélet Tptv. 88/C. §-ával kapcsolatos megállapításait”.

- [35] Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú ítélettel szemben csak a felperes nyújtott be fellebbezést, és a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, a felperes szerint a régi Pp. 271. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az alperesek a másodfokú ítélet ellen felülvizsgálati kérelem benyújtására nem voltak jogosultak, így a Bszi. 41/C. § (1) bekezdése alapján a panaszos jogegységi panasz eljárást sem kezdeményezhetett. A kifejtettek okán a felperes szerint a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés a) pontja alapján vissza kellett volna utasítani, de mivel erre korábban nem került sor, a Bszi. 41/C. § (10) bekezdés a) pontja alapján a folyamatban lévő jogegységi panasz eljárást meg kell szüntetni. Álláspontja szerint ugyanezen okból az alperesek nem jogosultak észrevétel benyújtására sem a jogegységi panasz eljárásban.
- [36] A felperes másodlagos kérelmét azzal indokolta, hogy az összehasonlított kúriai ítéletek nem tartalmaznak eltérő jogértelmezést. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy a támadott határozatban a Kúria maga állapította meg: nem tér el a referenciahatározatban foglalt jogértelmezéstől, és a felperes szerint a támadott határozat nem is ad eltérő értelmezést a vizsgált vélelemnek.
- [37] A felperes szerint a Tptv. 88/C. §-ának a panaszos által javasolt értelmezése csak részben helytálló, figyelemmel arra, hogy – az általa részletesen kifejtettek szerint – a vélelem nemcsak az árejtéris mértékét, hanem annak tényét is vélelmezi.
- [38] A VIII. rendű alperes a nyilatkozatában egyetértett a jogegységi panaszban foglaltakkal.
- A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai**
- I.**
- [39] A Kúria Jogegységi Tanácsa a felperes nyilatkozatára figyelemmel mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy van-e akadálya a jogegységi panasz érdemi elbírálásának.
- [40] A panaszos jogegységi panaszát a Bszi. 41/B. § (2) bekezdése alapján terjesztette elő. Az említett szabály szerint: „[j]ogegységi panasznak van helye [...] ha a Kúria ítélkező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbb fokú bíróságok határozatában nem került sor”.
- [41] A Bszi. 41/C. § (1) bekezdése szerint a jogegységi panaszt a Kúriánál az terjesztheti elő, „aki az eljárási törvények alapján felülvizsgálati kérelem előterjesztésére jogosult”. Ezzel összefüggésben nem mellőzhető annak felidézése, hogy a felülvizsgálati kérelem mint rendkívüli perorvoslati kérelem előterjesztésére jogosult személyek körét a régi Pp. 270. § (2) bekezdése határozza meg kimondva, hogy a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától – jogszabálysértésre hivatkozással – a fél, a beavatkozó, valamint a rendelkezés reá vonatkozó része ellen az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz. A régi Pp.-nek ez a rendelkezése határolja be a felülvizsgálati eljárás kezdeményezésére jogosultak körét, a peres felek között nem különböztetve aszerint, hogy a per korábbi szakaszaiban milyen eljárásjogi nyilatkozatokat tettek.
- [42] Ehhez képest a régi Pp. 271. § (1) bekezdése a felülvizsgálatból kizárt határozatokat nevesíti, kimondva, hogy felülvizsgálatnak nincs helye – egyebek mellett –, ha a fél a fellebbezési jogával nem élt és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Ez a felülvizsgálati korlátozás azonban nem a perorvoslati kérelem előterjesztésére jogosult személyi kört határolja be a fentiekhez képest szűkebb formában, hanem a jogerős határozat meghozatalának körülményei, az ellenfél fellebbezése alapján indult másodfokú eljárás és a másodfokú bíróság helybenhagyó döntése mint a támadott határozat jellegadó sajátossága alapján állít akadályt a felülvizsgálati kérelem előterjesztése elé, kizárva ezzel a felülvizsgálat lehetőségét.
- [43] Ennek azért van jelentősége, mert a régi Pp. 271. § (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a felülvizsgálati kérelem hivatalból elutasításának alapja a régi Pp. 273. § (2) bekezdés a) pontja, míg a felülvizsgálati jogosultság hiányát ugyanezen bekezdés b) pontja szerint vonhatja le a Kúria.
- [44] Magyarország Alaptörvényének (a továbbiakban: Alaptörvény) 28. cikke értelmében „[a] bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik”. Mind a szavak általánosan elfogadott jelentése, mind a módosító jogszabályhoz fűzött előterjesztői indokolás alapján egyértelmű, hogy a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésének célja annak biztosítása, hogy a jogkérdésben történt eltérés akkor is orvosolható legyen, ha az a Kúria eljárása során valósult meg. Erre figyelemmel a Bszi. 41/C. § (1) bekezdésének rendelkezése és a régi Pp. 271. § (1) bekezdés b) pontja nem köthető össze a felperes által előadott módon azért sem, mert ez az értelmezés oda vezetne, hogy a Bszi. 41/B. § (2) bekezdése alapján – azaz a Kúria indokolatlan eltérése miatt – éppen hogy nem terjeszthetne elő jogegységi panaszt az, aki a Kúria jogértelmezését sérelmesnek tartja, megsértve ezzel az Alaptörvény 28. cikkében és a magánjog egyik vezérmotívumaként megjelenő „észszerűség” követelményét, egyszersmind kiüresítve ezzel a Bszi. elemzett rendelkezését. Következésképpen a konkrét esetben nem értékelhető szempont a panaszosnak az eljárás korábbi szakaszaiban tanúsított passzív magatartása, a Bszi. rendelkezéseinek nem lehet olyan jelentéstartalmat tulajdonítani, ami a felülvizsgálati kérelem visszautasításainak okaival „látens módon” bővíti a jogegységi panasz visszautasításának körét.
- [45] A fentiekkel összefüggésben a Kúria Jogegységi Tanácsa utal az Alkotmánybíróság döntésére is, amely szerint ha „a jogalkotó (...) megteremtette a rendes jogorvoslaton felüli, valamely további jogorvoslat lehetőségét, abban az esetben ez a jogalkotói döntés e jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróságok számára olyan, az Alaptörvény 28. cikkéből fakadó alkotmányos kötelezettséget is létrehozott, amely szerint jogalkalmazásuk során a jogalkotó által megnyitott jogorvoslat lehetősége az Alaptörvényből levezethető követelményeknek megfelelően, így hatékonyan és ténylegesen is érvényesüljön” (14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [43]; 11/2017. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [31]; 3285/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [27];

- 3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [39]; 6/2020. (III. 3.) AB határozat, Indokolás [111]; 3539/2023. (XII. 21.) AB határozat, Indokolás [43]). Az Alkotmánybíróság rámutatott arra is, hogy „[h]áiba nem következik (...) az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből kényszerítően az egyfokú rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása, ha a jogalkotó azt mégis biztosította, a vonatkozó szabályozásnak összhangban kell állni az Alaptörvény rendelkezéseivel” (3223/2020. (VI. 19.) AB végzés, Indokolás [31]).
- [46] Végezetül e körben kell utalni a Kúriának a fentieket megerősítő következetes gyakorlatára is, amelyből kiolvasható, hogy a jogegységi panasz előterjesztetősége szempontjából nem a felek korábbi magatartásának, nevezetesen annak kell jelentőséget tulajdonítani, hogy a jogerős ítélet ellen nyújtottak-e be felülvizsgálati kérelmet vagy sem, hanem a felülvizsgálati kérelem benyújtásának absztrakt jogosultsága vizsgálható, figyelemmel arra is, hogy „értelmszerűen nem merül fel a fél részéről a felülvizsgálat előterjesztése iránti igény, amennyiben a jogerős ítélet számára kedvező, annak indokaival egyetért és megítélése szerint a jogerős határozat nem tér el a Kúria közzétett határozatától” (Jpe.I.60.041/2022/12., Indokolás [32]).
- [47] A fentiekre tekintettel alaptalan a felperesnek az a hivatkozása, miszerint a panaszos nem volt jogosult a jogegységi panasz előterjesztésére.
- II.**
- [48] A felperes szerint fontos szempont: a Kúria a támadott határozatában maga állapítja meg, hogy nem tér el a referencialhatározatban foglalt jogértelmezéstől. Emellett fontos megjegyezni, hogy a támadott határozatban foglalt végkövetkeztetés is megegyezik a referencialhatározatban foglaltakkal. Ezzel összefüggésben a Kúria Jogegységi Tanácsa a következők tisztázását is szükségesnek tartja.
- [49] A jogegység követelményét az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése tartalmazza, kimondva, hogy „[a] Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét”. E rendelkezés a Kúria jogegységi funkciójának kiemelt hangsúlyt ad; az Alaptörvényben konstituált feladatát a Kúria az ítélezése során akkor teljesíti, ha a közzétett kúriai döntéseiben elfogadott jogértelmezés elvi tartalmát az azonos ügyekben követi.
- [50] Amint arra a Kúria Jogegységi Tanácsa már több esetben rámutatott: a jogegység fogalmát az egyes eljárási törvények nem definiálják, a Bszi. jogegységi eljárásra és jogegységi panasz eljárásra vonatkozó rendelkezéseiből, annak egyes eseteire vonható le – negatív oldalról – következtetés, amelynek értelmében a jogegység hiányát a korábbi döntéstől való indokolatlan eltérés okozza (Jpe.I.60.002/2021/7., Indokolás [19]).
- [51] A jogegység követelménye tehát sohasem absztrakt, hanem mindig konkrét ügyekhez, jogértelmezéshez köthető, az csak meghatározott és megjelölt bírói döntések tekintetében merülhet fel (Jpe.I.60.005/2021/5., Indokolás [30]). A jogegységi panasz eljárásokban kialakult gyakorlatot követve – a jogegység követelményén belül – az az elvárás, hogy ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben (ügyszabotosság) a jogértelmezés is azonos legyen. Ha nincs meg az ügyek közötti azonosság, mert eltérő háttérűek a bírói döntések, akkor sem jogilag, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység (Jpe.I.60.009/2022/10., Indokolás [43]).
- [52] A fentiekből következően a Kúria Jogegységi Tanácsa – a jogértelmezési kérdés érdemét megelőzően – szükségszerűen két kérdést vizsgált.
- [53] Elsőként azt, hogy a támadott határozat és a referencialhatározat között az ügyszabotosság megállapítható-e. Figyelemmel arra, hogy mind a panaszos, mind a felperes által előadottak szerint a két ügy tényállása és a megválaszolandó jogi kérdések is lényegüket tekintve egyeznek, az ügyszabotosság megállapíthatósága nem kérdéses, az ügyek összevetésének nincs akadálya. E kérdéskör részletes indokolását az ellenérdekű fél egyező álláspontjára tekintettel e helyütt a Kúria Jogegységi Tanácsa nem tartja szükségesnek, csupán utal a támadott ítélet – ügyszabotosságot kifejezetten kimondó – [59] bekezdésére.
- [54] Másodikként a felperes érvelésére figyelemmel szükségessé vált annak kimondása is, hogy önmagában a Kúriának a referencialhatározatban foglaltakkal egyező végkövetkeztetése, vagy az egyetértésre történő kifejezett utalása nem zárja ki, hogy valamely fél alappal terjesszen elő jogegységi panaszt az ilyen felülvizsgálati döntéssel szemben. Ennek indoka, hogy a jogegységi panasz eljárás tárgya nem az érdemi döntés helyes vagy helytelen volta (erre utal az a már több jogegységi panasz határozatban szereplő fordulat, hogy a jogegységi panasz eljárás nem „szuper-felülvizsgálat”), hanem a döntésben kifejtett jogértelmezési kérdés mikénti megítélése, más megfogalmazásban: jogértelmezést kell összevetni jogértelmezéssel (Jpe.I.60.011/2021/3., Indokolás [20]; Jpe.II.60.030/2022/8., Indokolás [42]; Jpe.I.60.035/2022/7., Indokolás [17]; Jpe.II.60.036/2021/13., Indokolás [22]). Ebből következően pedig – tekintet nélkül a felülvizsgálat eredményére – akár a támadott határozat indokolásában szereplő egyetlen – a referencialhatározattól indokolatlanul eltérő – jogértelmezés is alapot adhat jogegységi panasz eredményes előterjesztésére.
- III.**
- [55] A kifejtettek alapján a Kúria Jogegységi Tanácsa a panaszos által felvetett eltérést érdemben vizsgálva megállapította, hogy a jogegységi panasz alapos az alábbiakra figyelemmel.
- [56] A Kúria Jogegységi Tanácsa által már kifejtettek szerint a kártérítési felelősség fennállásának feltételeit külön-külön kell vizsgálni és a különböző tényállási elemek összevonásának elkerülésére fokozott figyelmet kell fordítani. A kárkötelelem egyes elemei, így például tipikusan a károkozó magatartás, a kár, e kettő közötti okozati összefüggés és a felróhatóság külön-külön vizsgálendő körülmények (Jpe.I.60.009/2022/10., Indokolás [53]). Az említett tényállási elemek megvalósulása hozza létre a kárkötelemet a károsult és a károkozó között. A károkozó magatartás, a kár és az okozati összefüggés bizonyítása a károsult, míg a felróhatóság hiányának bizonyítása általában a károkozó bizonyítási érdekkörébe tartozik. Ezekhez – hangsúlyozottan a kár bekövetkezéséhez – képest további kérdés, hogy

- e tényállási elemek bizonyítottsága esetén a kártérítési kötelezettség terjedelme hogyan alakul, azaz a kár mértéke ténylegesen mennyi lesz, mindez a peres eljárásra vetítve: a károkozó alperes milyen összegben marasztalható el. A kár bekövetkezése és a kártérítés mértéke közötti dogmatikai különbségtétel következetesen tetten érhető az anyagi jogi szabályozásban a kár mértékének meghatározásához figyelembe vehető rendelkezésekben (például: régi Ptk. 340. §), továbbá az eljárásjogi szabályokban a közbenső ítéletnek a jogalap és az összegszerűség elválasztásáról szóló rendelkezéseiben [régi Pp. 213. § (3) bekezdés].
- [57] A fentiek tisztázását követően a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogértelmezési kérdés érdemét tekintve mindenekelőtt utal arra, hogy mind a támadott, mind a referenciahatározat alapjául szolgáló ügyben a Tpvt. 2009. június 1-jétől 2017. január 14. napjáig hatályos – egy, az itt tárgyalt jogértelmezési kérdés szempontjából érdektelen módosításon átesett – 88/C. §-át kellett alkalmazni. A hivatkozott szabály szerint a Tpvt. 11. §-ába, illetve az EUMSZ 101. cikkébe ütköző, versenytársak közötti, az eladási árak közvetlen vagy közvetett meghatározására, a piac felosztására, termelési vagy eladási kvóták meghatározására irányuló versenyt korlátozó megállapodásban részes fél ellen indított, bármely polgári jogi igény érvényesítése iránti perben a jogsértésnek a jogsértő által alkalmazott ár mértékére gyakorolt hatásának bizonyítása során – ellenkező bizonyításig – „úgy kell tekinteni, hogy a jogsértés az árat tíz százaléknyi mértékben befolyásolta”.
- [58] A Tpvt. 88/C. §-át a Tpvt. módosításáról szóló 2009. évi XIV. törvény 14. §-a iktatta be. A módosításhoz fűzött előterjesztői indokolás szerint a Tpvt. alapján a felperesnek (a károsultnak) egyebek mellett bizonyítania kell, hogy az alperes jogsértő magatartása az árra hatást gyakorolhatott – „attól ugyanis, hogy a törvény bizonyítási segítséget nyújt a kár mértékének meghatározása tekintetében, még nem mentesülhet a károsult az alól, hogy az okozati összefüggés valószínűségét feltárja a jogsértő magatartás és a károsodás között. Ha mindezt bizonyítja, a hatás mértékét – de csak 10% erejéig – nem kell bizonyítania.”
- [59] A fent hivatkozott előterjesztői indokollással összhangban mondta ki a Kúria a referenciahatározat [75] bekezdésében, hogy a Tpvt. 88/C. §-a bizonyítási könnyebbséget ad a károsultnak, de csak annyiban, hogy ha igazolja a kartellmegállapodást és abban az alperes(ek) részvételét, továbbá, hogy az alperes(ek) jogsértő magatartásának a felperes vevőként az érintettje, és a jogsértő magatartás az árra hatást gyakorolhatott (azaz a kárkötelelem tényállási elemeit), a hatás mértékét 10% erejéig a károsultnak nem kell bizonyítania (kártérítés mértéke). A Kúria hivatkozott ügyben tett megállapítása szerint: „[a] vélelmszabály tehát a jogsértés következtében jelentkező áreltérítés mértékére vonatkozik; nem mentesíti a felperest a kártérítés összege szempontjából jelentős körülmények (így az árú mennyisége) és a kár tényleges bekövetkezésének bizonyítása alól sem”.
- [60] Erre figyelemmel foglalt állást úgy a Kúria mind a referenciahatározatban, mind a támadott határozatban, hogy a felperes igénye szempontjából jelentősége van például az operatív és a pénzügyi lízing konstrukció közötti különbségnek, a felperes teljesítésének a pénzügyi szerződések alapján.
- [61] Mindez a támadott határozatra vetítve azt jelenti, hogy a Kúria a támadott határozatának [52] bekezdésében indokolatlanul eltért a referenciahatározatban foglaltaktól, amikor megállapította azt, hogy a Tpvt. 88/C. §-a „kárvélelem”, továbbá azt, hogy a szóban forgó vélelem alapján nem szükséges, hogy a felperes „a perben bizonyítsa a kárát” (ez utóbbi téves fordulatot tovább erősíti az indokolás [52] bekezdés utolsó két mondata). Szükséges mindezekkel kapcsolatban utalni arra, hogy a Tpvt. 88/C. §-a alapján a tárgyalt esetben sem vélelmezhető a károsodás bekövetkezése, következésképpen nem mentesíti a felperest a kár bekövetkezésének bizonyítása alól, csupán a kártérítés mértékével összefüggésben állít fel egy megdönthető vélelmet azzal, hogy az árra gyakorolt hatás mértékét 10% erejéig a károsultnak nem kell bizonyítania.
- [62] A kifejtettek alapján a Kúria Jogegységi Tanácsa megállapította, hogy a támadott határozat jogkérdésben eltért a Kúria Gfv.30.246/2023/11. számú, Bíróági Határozatok Gyűjteményében (BHGY) közzétett határozatától.
- [63] Az eltérés nem volt indokolt.
- [64] Erre figyelemmel a támadott határozatot a Bszi. 41/D. § (1) bekezdés c) pontja alapján egészében hatályon kívül helyezte, és – a helyes jogértelmezés megállapítása mellett – a Kúriát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- Záró rész**
- [65] A panaszos költségeit a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (3) bekezdése alapján kérte megállapítani azzal, hogy a jogi képviselő AFA alany. A panaszos hivatkozása ellenére a jogegységi panasz eljárásban vitatott érték meghatározható, ezt támasztja alá a panaszos által megfizetett illeték összege is. Ennek okán a Kúria Jogegységi Tanácsa – az alapos jogegységi panaszra figyelemmel – a panaszos jogi képviselétével felmerült költséget az IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A. § (1) bekezdése megfelelő alkalmazásával állapította meg.
- [66] A panaszos a jogegységi panasz eljárás illetékét előzetesen megfizette, ezért a Kúria Jogegységi Tanácsa a Bszi. 41/D. § (4) bekezdése alapján rendelkezett arról is, hogy a panasz elbírálásával összefüggésben felmerült költséget – az igazoltan megfizetett 3 500 000 forint illetéket – az állam viseli. Tájékoztatja a panaszost, hogy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján az általa megfizetett illeték visszatérítését kérheti az illetékes állami adóhatóságtól.
- [67] A felperes tárgyalás tartását kérte, ezt azonban a Kúria Jogegységi Tanácsa nem tartotta szükségesnek, ezért a Bszi. 41/C. § (8) bekezdésének alkalmazásával a jogegységi panaszt tárgyaláson kívül bírálta el.
- [68] A határozat közzététele a Magyar Közlönyben a Bszi. 41/D. § (5) bekezdésén alapul.
- [69] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. március 16.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Gyarmathy Judit s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Kalas Tibor s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró helyett, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.I.60.037/2025/14. számú
határozata**

Rendelkező rész

- [1] A Kúria az I. rendű felperes jogegységi panaszát elutasítja.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

- [2] Az I., a II., a III. és a IV. rendű felperesek, valamint az I. és a II. rendű alperesi érdekelt jogelődje – mások mellett – tulajdonostársai voltak az erdő művelési ágban nyilvántartott, *ingatlan címe* ingatlanoknak. Az I. és a II. rendű alperesi érdekelt jogelődje az alperes ingatlanügyi hatóságtól 2022. január 13-án kérte az ingatlan megosztását, a tulajdonközösség megszüntetését a földéken fennálló osztatlan közös tulajdon felszámolásáról és a földnek minősülő ingatlanok jogosultjai adatainak ingatlan-nyilvántartási rendezéséről szóló 2020. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Fokfttv.) alapján. Az alperes a kérelem, valamint a 2021. december 21-én kelt és ellenjegyzett egyezségi okirat alapján a 2022. május 26-án kelt 34970/13/2022.01.13 számú, keresettel támadott határozatával a változást átvezette, a tulajdonközösséget megszüntette.
- [3] A határozat ellen az I. rendű felperes önállóan, a II., a III. és a IV. rendű felperesek közösen indítottak közigazgatási pert. A Debreceni Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 2024. december 10-én kelt és jogerős 6.K.700.919/2024/14. számú ítéletével a felperesek kereseteit elutasította. Ítéletének indoklásában egyebek mellett kiemelte: az I. és a II. rendű alperesi érdekelt jogelődje, az eljárást kezdeményező tulajdonostárs egymaga rendelkezett a tulajdoni hányad szerint számított egyszerű többséggel, így a felperesekkel nem kényszerült egyezséget kötni és egyeztetni sem. Rámutatott, hogy az alperes ingatlanügyi hatósági feladatkörben járt el, ezért a kérelemmel összefüggésben csak az volt vizsgálható, hogy alaki és tartalmi szempontból megfelelt-e a jogszabályoknak; e körben utalt a Fokfttv. 8. § (2) bekezdésére. Ugyanakkor felhívta a Kúria Kfv.37.195/2024/5. számú határozatát azzal, hogy az alapján az alperest a megelőző eljárásban tényállástisztázási kötelezettség terhelte a tekintetben, hogy az erdőn fennálló osztatlan közös tulajdon megszüntetése során az egyezségben részt vevők figyelembe vették-e a földön található

faállomány fatérfogatóját is. Megállapította, hogy az I. és a II. rendű alperesi érdekelt jogelődje akkor járt volna el helyesen, ha a kérelme előterjesztésekor az egyezségben foglalt megállapodás és értesítés csatolásán túl az egyéb iratokat is mellékeli annak érdekében, hogy igazolja: a Fokfttv. 6. és 6/A. §-aiban foglalt jogszabályi kötelezettségének eleget tett. Mivel azonban a perben utólag igazolták, hogy a megosztást kezdeményező tulajdonostárs az értesítés mellékleteként csatolta táblázatos formában a megosztás tervezetét és Excel-táblázatban a teljes ingatlanra vonatkozó faállomány fatérfogatószámítását is, valamint az egyezségi okirat 4. oldalán rögzítette – egy mondatban –, hogy a megosztás során figyelembe vette a földön található faállomány fatérfogatóját, további tényállástisztázási kötelezettsége már nem lehetett az alperesnek. A közös tulajdon megszüntetéséből eredő minden egyéb jogvita – elszámolási igény – a Fokfttv. 17. § (7) bekezdése értelmében egyéb bírósági útra tartozik, nem közigazgatási per keretében, hanem polgári peres eljárásban érvényesíthető.

- [4] Az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatásával az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Felülvizsgálati kérelmét részben az elsőfokú bíróság téves jogértelmezésére, részben pedig arra alapította, hogy a jogerős ítélet a Kúria Kfv.37.195/2024/5. számú határozatától jogkérdésben eltért.
- [5] A II., a III. és a IV. rendű felperesek csatlakozó felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, azonban azt a Kúria végzéssel visszautasította.
- [6] Az alperes, valamint az I. és a II. rendű alperesi érdekelt felülvizsgálati ellenkérelmeikben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

- [7] A Kúria a 2025. május 20-án kelt Kfv.37.143/2025/19. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [8] Az ítélet indoklása szerint a Fokfttv. szabályai alapján a földnek minősülő ingatlanon fennálló osztatlan közös tulajdon megosztásának folyamata kizárólag a felek és az általuk kötelezően igénybe veendő ügyvéd, valamint az általuk bevont személyek részvételével zajlik. A törvény mindössze a kisebbségbe kerülő tulajdonostársak védelme érdekében ír elő bizonyos garanciális szabályokat. Az egyik ilyen garanciális előírás, hogy a megosztás során egyik tulajdonosnak sem juthat a megosztás alapjául szolgáló ingatlanban fennálló tulajdoni hányada alapján a földnek aranykorona értékben kifejezett kataszteri tiszta jövedelme szerint számított értékűnél kisebb értékű ingatlan, kivéve, ha abba az egyezség részeként kifejezetten beleegyezik [Fokfttv. 6. § (6) bekezdés]. A rendelkezés megszegése az egyezség semmisségét vonja maga után a Fokfttv. 14. § d) pontja alapján. Rámutatott: a kifejezett beleegyezés csak akkor szükséges, ha az egyezség tartalmából egyértelműen kitűnik az aránytalan megosztás ténye. Az I. rendű felperes az aránytalanságot abban jelölte meg, hogy az erdő

- művelési ágú ingatlanból a megosztás eredményeként kisebb értékű ingatlanhoz jutott, mert az I. és a II. rendű alperesi érdekeltek megosztást kezdeményező jogelődje figyelmen kívül hagyta a Foktftv. 6/A. §-ának azon előírását, hogy erdőnek minősülő ingatlan esetében a 6. § (6) bekezdésének alkalmazása során figyelembe kell venni a földön található faállomány fatérfogatát is.
- [9] Kifejtette: az I. rendű felperes felülvizsgálati kérelme szerint az egyezségi okirat a Foktftv. 14. § d) pontja szerint semmis, mert az a 6. § (6) bekezdésének és 6/A. §-ának nem felel meg, önmagában a faállomány fatérfogatának figyelembevétele kitétel okiratban való rögzítése ezen törvényi elvárás teljesítéseként nem értékelhető. Rámutatott, hogy a Kúria ezt a kérdést is érintette a hasonló tényállású ügyben hozott Kfv.37.195/2024/5. számú határozatában, amelyről való eltérést állított az I. rendű felperes. Ezért vizsgálta, hogy a jelen ügy és a Kfv.37.195/2024/5. számú határozat alapjául szolgáló ügy között fennáll-e az ügyszomszág. Arra jutott, hogy a hivatkozott, közzétett kúriai határozattól eltérés nem állapítható meg, mert a két ügy ténybelileg nem tekinthető azonosnak. A hivatkozott ügy tényállása szerint az egyezségi okirat nem tartalmazta a szerződő feleknek a Foktftv. 6/A. §-a alapján előírt nyilatkozatát a földön található faállomány fatérfogatának figyelembevételéről. A perbeli ügyben ugyanakkor ezt az egyezségi okirat 4. oldala tényként rögzítette.
- [10] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság – figyelemmel a Kfv.37.195/2024/5. számú határozatban kifejtett jogértelmezésre – maga is úgy ítélte meg, hogy a megosztást kezdeményező tulajdonostársat terheli az alperes eljárásában annak igazolása, hogy az egyezség létrehozása során eleget tett a Foktftv. 6. és 6/A. §-aiban foglalt kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az I. és a II. rendű alperesi érdekeltek jogelődje az alpereshez benyújtott kérelméhez az értesítésen és a megállapodáson túlmenően erre vonatkozó egyéb iratot nem csatolt.
- [11] Egyetértett a jogerős ítélet azon alapvetésével, hogy az alperes az eljárásában nem köteles bizonyítást lefolytatni, az okiratok tartalmi vizsgálatát alapján kell megállapítania, hogy az átvezetés feltételei fennállnak-e. Rámutatott, hogy ezzel ellentétes elvi megállapítást a Kfv.37.195/2024/5. számú határozat sem tartalmaz. Kiemelte, hogy az ingatlanügyi hatóság eljárása regisztratív jellegű. Egyetértett az I. és a II. rendű alperesi érdekeltek felülvizsgálati ellenkérelmében kifejtett azon állásponttal is, miszerint önmagában az a körülmény, hogy az egyezségről nem tűnik ki a fatérfogat-számítás módszertana, illetve annak számszaki levezetése, nem eredményezte az okirat nyilvánvaló semmisségét és bejegyzésre való alkalmatlanságát. A földön található faállomány arányos felosztása helyességének ellenőrzése a földhivatal eljárásában a hatályos szabályozás alapján kizárt.
- [12] Rámutatott, hogy a kifejezett bejegyzési engedély megadása sem feltétele minden esetben a bejegyzésnek, ezt támasztja alá a Foktftv. 17. § (5) bekezdése is. Az I. rendű felperes az értesítése ellenére az egyezség létrehozásában nem vett részt, kifogásait az I. és a II. rendű alperesi érdekeltek jogelődjének nem jelezte. A nyilatkozattétel elmaradásának oka a bejegyzési eljárásban nem releváns.
- [13] Kiemelte, hogy az I. rendű felperes elsőként a perben hivatkozott arra, hogy a földön található faállomány fatérfogata a megosztás során figyelmen kívül maradt, ezért – anélkül, hogy ahhoz kifejezetten hozzájárult volna – kevesebb faállományú területet kapott, mint ami a jogszabály erejénél fogva őt megilleti. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak az alperesi érdekeltek által csatolt okiratokat értékelnie kellett a bizonyítás körében abból a szempontból, hogy azok alátámasztják-e az egyezségben foglaltak szerinti, de az I. rendű felperes által vita tárgyává tett fatérfogat figyelembevételét. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogerős ítéletében a rendelkezésre álló okiratok alapján helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy a perben csatolt iratok alátámasztják az egyezségi megállapodásban foglaltakat, így a bejegyzési okirat nem tekinthető semmisnek a Foktftv. 6/A. §-ában foglaltak megsértése miatt, ezért az nem lehet akadály a közös tulajdon megosztás ingatlan-nyilvántartási átvezetésének.
- [14] Egyetértett a jogerős ítéletben foglaltakkal a tekintetben is, hogy az alperest a Foktftv. 8. § (2) bekezdésére figyelemmel kizárólag ezen jogszabályi előírás teljesülésével összefüggésben a tényállás további tisztázására és bizonyítás felvételére egy új eljárásban sem lehetne kötelezni, a felek közötti további elszámolási viták mind a hatósági eljárás, mind a közigazgatási per kereteit meghaladják. A Foktftv. 17. § (7) bekezdésének helyes alkalmazásával állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek által előterjesztett további jogvita és elszámolási igény egyéb bírósági útra tartozik, az polgári peres eljárásban vizsgálható érdemben.
- A jogegységi panasz és az ellenérdekű fél nyilatkozata**
- [15] Az I. rendű felperes (a továbbiakban: panaszos) jogegységi panaszában a Kúria ítéletének hatályon kívül helyezését, és a Kúria új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/D. § (1) bekezdés c) pontja alapján. Panaszát a Bszi. 41/B. § (1) bekezdésére alapította azzal, hogy felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a Kúria Kfv.37.195/2024/5. számon közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésére hivatkozott, azonban a Kúria ítélkező tanácsa az eltéréssel okozott jogsértést a támadott ítéletében nem orvosolta.
- [16] Felhívta a Foktftv. 2. §-át, 6. §-át, 6/A. §-át, 12. § (1) bekezdését, 14. §-át, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inyvtv.) 29. §-át és 51. § (1) bekezdését, majd idézte a Kfv.37.195/2024/5. számú határozat indokolásának [44], [45], [48], [49] és [50] bekezdéseit. Hangoztatta, hogy a támadott ítélet megállapításai megalapozatlanok, és ellentétesek a referenciahatározat megállapításaival.
- [17] Álláspontja szerint a Kúria tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy ügyszomszág nem áll fenn, egyúttal azt is kifogásolta, hogy e megállapítása ellenére a Kúria szerint a referenciahatározatra az elsőfokú bíróság alappal hivatkozhatott. Ez utóbbi szerinte sérti Magyarország Alaptörvényének 28.

- cikkét, és a XXVIII. cikk (7) bekezdését. Kifejtette: mindkét ügyben erdőnek minősülő, osztatlan közös tulajdonban álló ingatlan megosztása iránt nyújtottak be kérelmet az ingatlanügyi hatósághoz úgy, hogy a jogorvoslattal élő tulajdonostárs nem vett részt az egyezségi okirat aláírásában. A tényállásbeli eltérés abban állt, hogy a referenciahatározat alapjául szolgáló ügyben a felperes már a megelőző eljárásban is sérelmezni tudta a megosztást a faállomány értékének eltérésére hivatkozva, azonban a hatóság ezt nem fogadta el, a változást átvezette. Ezzel szemben ő csak a perben értesült arról, hogy a számára kialakítandó ingatlan ténylegesen hová esik, így önhibáján kívül nem tudott sem az I. és a II. rendű alperesi érdekeltek jogelődjénél, sem az alperesnél nyilatkozatot tenni arról, hogy a megosztás sérti-e az érdekeit. Ez az ügyazonosság körében lényegi eltérést szerinte nem jelent, ugyanolyan anyagi és eljárásjogi szabályok alapján kellett a hatóságnak eljárnia, és rendelkezésére álltak az erdészeti adatok, mert azokat a Foktftv. 8. § (1a) bekezdése szerint az osztóprogram tartalmazza; tehát a Foktftv. 6. § (6) bekezdésének és 6/A. §-ának való megfelelést hivatból köteles volt vizsgálni a Foktftv. 2. §-a és az Inyvtv. 1. § (1a) bekezdése folytán alkalmazandó, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. §-a szerint. Az összehasonlított ügyekben a jogorvoslati kérelem is megegyezett, azért fordultak bírósághoz, mert kisebb faállományt mértek ki a számukra, és azt sérelmezték, hogy ezt a körülményt a hatóságnak érdemben vizsgálnia kellett volna. Az ügyazonosságra figyelemmel a referenciahatározatban kimunkált jogértelmezés követendő.
- [18] Sérelmezte, hogy miközben a referenciahatározatban a Kúria vizsgálati és tényállás-felderítési kötelezettséget telepített a hatóságra, addig a támadott ítéletben regisztratív szervként nevesítette az alperest, ezzel leszűkítette a vizsgálat körét, megfosztotta a tisztességes hatósági eljárástól a tulajdonostársakat. Az eltérést a következőkben látta: a referenciahatározat szerint a Foktftv. 6. § (6) bekezdésének és 6/A. §-ának szabályozása együttesen érvényesül, együttesen értelmezendő és alkalmazandó, és amennyiben e kíváncságnak nem feleltethető meg az okirat, az olyan nyilvánvaló érvénytelenségi ok, ami a szerződés semmisségét jelenti, és aminek jogkövetkezményét közigazgatási perben kell levonni: a hatóság határozatát meg kell semmisíteni. Ezzel szemben a támadott ítélet szerint a megelőző eljárásban eljáró hatóság szerepköre regisztratív, nem kell a Foktftv. 6. § (6) bekezdésének és 6/A. §-ának való megfelelés érdemi vizsgálatába bocsátkozni, hanem elegendő az okiratot aláíró felek részéről annyit rögzíteni, hogy a faállományra figyelemmel voltak.
- [19] Kifejtette: a Foktftv. 6. § (6) bekezdésének és 6/A. §-ának való megfelelést érdemben szükséges vizsgálni, méghozzá az erdő faállománya nyilvántartott adatainak számbavételével. Ennek hiányában az eljárás a tulajdonostársak nyilvánvaló alkotmányos jogait (tulajdonhoz, tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogok) sértene. Ha az okirat nem tartalmaz konkrétumokat arra, hogy az egyes érintett tulajdonostársak esetében a Foktftv. 6. § (6) bekezdése és 6/A. §-a miként teljesül, akkor olyan hiányosság áll fenn, amit a hatóságnak tisztáznia kell, mert enélkül nem állapítható meg az, hogy szükséges-e a Foktftv. 6. § (6) bekezdés utolsó fordulata szerinti kifejezett nyilatkozat bármely tulajdonostárstól, illetve a nyilvánvaló érvénytelenség, ezáltal az ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre való alkalmasság kérdésében így lehet állást foglalni. Az okiratban kimunkált táblázatos kimutatás sem annálálja a Foktftv. 6. § (6) bekezdésének utolsó fordulatát. A kifejezett hozzájárulás, azaz a bejegyzési engedély hiányát pedig az eljáró hatóságnak fel kell ismernie.
- [20] A Kúria tévesen indult ki abból, hogy a Foktftv. 17. § (5) bekezdése alapján a megosztáshoz a hozzájárulás megadottnak tekintendő olyan tulajdonostárs esetében, aki nem vesz részt az eljárásban. Az elsőfokú bíróság az ellenbizonyítás lehetősége elől is elzárta, amit a Kúria a támadott ítéletében nem értékelt, így a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjoga sérült.
- [21] A Kúria tévesen jutott arra, hogy a Foktftv. 17. § (7) bekezdése alapján polgári perben érvényesíthetők az igényei. Ha a faállományban van nyilvánvaló eltérés, amelyhez a tulajdonostárs kifejezetten nem járult hozzá, az az okirat érvényességét érinti, és a hatósági eljárásban vizsgálendő.
- [22] Arra is hivatkozott, hogy az ítélezési gyakorlat nem egységes: a Miskolci Törvényszék a K.700.777/2024/12. számú ítéletében azonos megközelítésű egyezségi okirat kapcsán mondta ki – a referenciahatározat iránymutatását követve –, hogy az nem felel meg a Foktftv. 6. § (6) bekezdése és 6/A. §-a szerinti elvárásnak: nem elegendő annak rögzítése, hogy a megosztás során a faállományra tekintettel voltak.
- [23] Az alperes – mint ellenérdekű fél – nyilatkozatában a jogegységi panasz elutasítását kérte.
- [24] Meglátása szerint a panaszos valójában a támadott ítélet jogellenességét állította, ami az egyén sérelme, nem pedig a jogegységé. Kifejtette, hogy a Kúria a támadott ítéletében logikusan és egyértelműen végigvezette az ügyazonosság hiányát, ezzel egyetértett.
- [25] Hangsúlyozta, hogy az általánosan elfogadott, kiforrott és egységes gyakorlat elismeri az ingatlanügyi hatóság regisztratív szervi jellegét. Utalt e kérdésben a Kúria Kfv.37.299/2023/16. számú határozatában foglaltakra. Hangsúlyozta, hogy az Ákr. 62. §-ának sérelme az ingatlan-nyilvántartási eljárásban fel sem merülhet. Az ingatlanügyi hatóság feladatait a földeken fennálló osztatlan közös tulajdon felszámolásának részletes szabályairól szóló 647/2020. (XII. 23.) Korm. rendelet jelöli ki, amelynek 5. címe szabályozza a megosztás ingatlan-nyilvántartási átvezetésére irányuló eljárást. A hatóságnak ebben az eljárásban is a bejegyezhetőséget kell vizsgálnia. A törvény az osztatlan közös tulajdon megszüntetésével kapcsolatos jogvitákat polgári bíróság elé utalja, mert a megszüntetés a hatóság hatáskörén, látókörén kívül zajlik le, csak az eredménye kerül elé.
- [26] Előadta, hogy nincs relevanciája annak, hogy a Kfv.37.195/2024/5. számú kúriai határozatban foglaltakat a Miskolci Törvényszék egy másik ügyben hogyan értékelte és milyen döntést hozott, az nem precedens, különös tekintettel arra, hogy ezt a döntést a Kúria nem vizsgálta felül. Álláspontja

szerint a Kúria Kfv.37.195/2024/5. számon közzétett határozata és a támadott ítélet nem ellentétesek egymással, hanem kiegészítik egymást, és minden egyes kérdés, amiben a Kúria állást foglal, elősegíti a jogalkalmazás fejlődését. A támadott ítélet az irányadó jogszabályi rendelkezésekkel összhangban áll és a jogszerű jogalkalmazást segíti.

- [27] A II., a III. és a IV. rendű felperesek, valamint az I. és a II. rendű alperesi érdekeltek a jogegységi panasz eljárásban nem tettek nyilatkozatot.

A Kúria Jogegységi Tanácsának döntése és annak jogi indokai

- [28] A jogegységi panasz – az alábbiak szerint – nem alapos.
- [29] A jelen ügyben a jogegységi panasz a Bszi. 41/B. § (1) bekezdésén alapul. E törvényi rendelkezés alapján jogegységi panasznak van helye – a pervezetésre vonatkozó végzés kivételével – a Kúriának az eljárási törvény alapján további fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel vagy felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható határozata ellen, ha a felülvizsgálati kérelemben a Kúria 2012. január 1. után hozott és a Bírói Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre már hivatkoztak, és a Kúria az eltéréssel okozott jogsértést – lehetőség ellenére – határozatában nem orvosolta.
- [30] A Kúria mindenekelőtt rámutat arra, hogy a jogegységi panasz eljárás nem a per folytatása, nem jelentheti a felülvizsgálati eljárás megismétlését, sem a támadott határozattal szembeni „szuperfelülvizsgálatot” (pl. Jpe.I.60.011/2021/3., Jpe.I.60.025/2024/11., Jpe.I.60.019/2025/11.). A jogegységi panasz eljárásban a Kúria nem bírálja felül a támadott határozatot, hanem kizárólag azt vizsgálja, hogy a jogegységi panaszban kifejezetten megjelölt, közzétett kúriai határozat(ok)tól jogkérdésben a támadott határozat eltért-e, és ha igen, akkor az eltérés indokolt volt-e vagy sem (pl. Jpe.II.60.040/2022/7., Jpe.I.60.051/2024/10., Jpe.I.60.015/2025/10.).
- [31] Következésképpen, jogkérdésben való eltérés hiányában önmagában az, hogy a panaszos azt kifogásolja, hogy a Kúria felülvizsgálati ügyben ítélkező tanácsa a támadott határozatában jogszabálysértő – jelen ügyben kifejtett álláspontja szerint a Foktftv. és az Inyvtv. rendelkezéseinek nem megfelelő – döntést hozott, nem adhat alapot a jogegységi panasznak helyt adó döntés meghozatalára. A jogegységi panasz eljárás tárgya nem a támadott kúriai határozat törvényessége, ezért ebben az eljárásban valamennyi előterjesztői hivatkozást a Bszi. 41/B. § (1) bekezdésének tükrében, a jogkérdésben való eltérés szempontjából, azaz csak jogegységi és nem általában törvényességi szempontból kellett értékelni. Éppen ezért a panaszosnak a támadott határozat megalapozatlanságára, jogszabálysértő jellegére utaló hivatkozásainak megválaszolása meghaladta a jogegységi panasz eljárás kereteit, ezekkel a Kúria – a jogegységi kérdés vizsgálatán túl – érdemben nem foglalkozhatott.
- [32] A jogegység követelménye azt az elvárást támasztja, hogy az ugyanazon jogkérdést felvető ügyekben (ügyszabálysértő) a jogértelmezés is azonos legyen. A

Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés vizsgálata körében tehát alapvető jelentősége van a támadott, illetve a referenciahatározattal érintett ügyek azonosságának. Az ügyszabálysértő tényező által befolyásolt, összetett jogfogalom, amelyet mindig esetről esetre kell vizsgálni. Ennek során szigorúan kell venni az összehasonlított bírói döntésekben az alkalmazott anyagi jogszabály egyezőségét (hatály, normatartalom) és a jogértelmezés szempontjából releváns tények lényegi hasonlóságát, továbbá közigazgatási perben – a kérelemhez kötöttség és a közigazgatási ügy tárgya által meghatározott vizsgálat miatt – a hatósági, a kereseti és a felülvizsgálati kérelem ténybeli és jogi azonosságot befolyásoló elemeit. Nincs ügyszabálysértő: eltérő anyagi jogi háttérű, azonos anyagi jogi háttér mellett eltérő kérelmet tartalmazó, vagy azonos anyagi jogi háttér mellett eltérő tényállású közigazgatási ügyek és annak alapján indult közigazgatási jogviták között. Alappal kérdőjelezhető meg az ügyszabálysértő továbbá: azonos anyagi jogi háttér mellett eltérő kereseti vagy eltérő felülvizsgálati érvelés esetén (pl. Jpe.I.60.002/2021/7., Jpe.II.60.046/2024/7., Jpe.II.60.010/2025/15.).

- [33] Mindebből következik, hogy amennyiben a jogegységi panasszal támadott határozat és a megjelölt referenciahatározat alapjául szolgáló ügyekben az ügyszabálysértő lényegi elemei hiányoznak, a határozatok egybevetésre alkalmatlanok, így indokolatlan eltérésre sem lehet sikerrel hivatkozni. Ennek jogkövetkezményét a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése tartalmazza.
- [34] A jelen ügyben a panaszos arra hivatkozott, hogy a támadott ítélet és a Kúria Kfv.37.195/2024/5. számon közzétett határozata között az ügyszabálysértő fennáll, ennek hiányát a Kúria ítélkező tanácsa tévesen állapította meg. Részletezte a szerinte azonos, valamint azokat a tényállási elemeket, amelyekben az eltérés az ügyszabálysértő nem befolyásolta.
- [35] Az kétségtelen, hogy mindkét ügy tárgya erdőnek minősülő ingatlanon fennálló osztatlan közös tulajdonnak a Foktftv. szerinti, megosztással történő megszüntetése volt, és mindkét ügyben lényegi kérdésként merült fel, hogy a megszüntetés során figyelembe vették-e a földön található faállomány fatérfigatát. A felperes a két ügy közötti tényállásbeli eltérést mindössze abban látta, hogy ő a megelőző eljárásban nem, csak a perben tudta sérelmezni a megosztást a faállomány értékének eltérésére hivatkozva. A Kúria ítélkező tanácsa azonban a támadott ítéletében nem emiatt állapította meg az ügyszabálysértő hiányát.
- [36] A Kúria ítélkező tanácsa rámutatott, hogy a referenciahatározat nem tartalmaz ellentétes elvi megállapítást a jogerős ítélet azon alapvetésével, hogy az alperes az eljárásában nem köteles bizonyítást lefolytatni, az okiratok tartalmi vizsgálata alapján kell megállapítania, hogy az átvezetés feltételei fennállnak-e. Kiemelte, hogy az ingatlanügyi hatóság eljárása regisztratív jellegű, ami azt jelenti, hogy az alperesnek eljárása során azt kell vizsgálnia, hogy a kérelemben megjelölt jog bejegyzése, tény feljegyzése alapjául szolgáló okirat rendelkezésre áll-e, és hogy az megfelel-e törvényi követelményeknek. Azt kell tehát értékelnie az

- eljárásra vonatkozó jogszabályi előírások mentén, hogy a bejegyzési kérelemhez csatolt bejegyzés alapjául szolgáló okirat (a perbeli esetben az egyezség) megfelel-e az alakai és tartalmi követelményeknek, az alapján a bejegyzés iránti kérelem teljesíthető-e (támadott ítélet, Indokolás [64]–[65], [79]).
- [37] Hangsúlyozza a Kúria, hogy az ingatlanügyi hatóság regisztratív szervi jellegével az 1/2021. Közigazgatási-polgári jogegységi határozatában is foglalkozott, és a támadott ítélet e körben adott jogértelmezését alátámasztó érvelést tartalmaz több közzétett kúriai határozat (pl. az ellenérdekű fél nyilatkozatában felhívott Kfv.37.299/2023/16. számú határozat) is. Ezen túlmenő vizsgálódási kötelezettség pedig a referencia-határozatból sem következik. Aszerint ugyanis, míg a Foktftv. 14. § a)–c) pontjaiban foglaltak feltételezik az ingatlanügyi hatóság vizsgálatát, és e vizsgálat lefolytatása alapján állapítható meg az okirat változás átvezetésére való alkalmatlansága, addig az erdő művelési ágú ingatlan esetében a Foktftv. 14. § d) pontja szerint, a 6. § (6) bekezdésének és a 6/A. §-nak való meg nem felelés miatt a nyilvánvaló érvénytelenség oka külön vizsgálat nélkül is megállapítható az okiratról, ezért a hatóságnak a bejegyzési kérelmet a Foktftv. 2. §-a folytán alkalmazandó Inyvtv. 51. § (1) bekezdése alkalmazásával kell elutasítania. Ez utóbbi jogszabályhely szerint el kell utasítani a bejegyzési kérelmet, ha a bejegyzés alapjául szolgáló okiratnak olyan tartalmi vagy alakai hiányossága van, amely miatt az nyilvánvalóan érvénytelen. Az érvénytelenség akkor nyilvánvaló, ha ez a tény önmagában az okiratról megállapítható. A Foktftv. 6. § (6) bekezdésének és ezáltal a 6/A. §-ának meg nem felelő egyezség semmisségét a Foktftv. 14. § d) pontja egyértelműen kimondja. Ez viszont olyan semmisségi ok, amely további vizsgálatot nem igényel, az okirat nyilvánvalóan érvénytelen, annak hiányossága magából az okiratról – jelen esetben az egyezségből – megállapítható (referenciahatározat, Indokolás [45]–[46]).
- [38] A Kúria referenciahatározata szerint az alperes az – alperesi érdekeltek által előterjesztett, az osztatlan közös tulajdonban álló földrészlet megosztása iránt előterjesztett kérelmet elutasító – alaphatározatában azt állapította meg, hogy a benyújtott egyezségi okirat nem tartalmazza a szerződő felek nyilatkozatát a földön található faállomány fatérfogatának figyelembevételéről (referenciahatározat, Indokolás [4]). Az alaphatározatot módosító – a kérelemnek helyt adó – határozat indokolása szerint az okiratnak nem is kell tartalmazni a felek arra vonatkozó nyilatkozatát, hogy a fatérfogatot figyelembe vették-e, ezért ennek hiánya nem minősülhet az okirat tartalmi hiányosságának, a kérelem elutasításának alapjául nem szolgálhat (referenciahatározat, Indokolás [8]). A Kúria a felperes keresetét elutasító jogerős ítéletet megváltoztatta, és az alperes módosító határozatát megsemmisítette. Rámutatott: a Foktftv. 6. § (6) bekezdése alatt érteni kell a 6/A. §-át is, a jogalkotó e kiegészítéssel kifejezte, hogy az egyezségi megállapodásban az osztatlan közös tulajdon megszüntetése során a tulajdonostársaknak jutó ingatlan értékénél az erdőnek minősülő ingatlan esetében figyelembe kell venni a földön található faállomány fatérfogatát is a 6. § (6) bekezdésének alkalmazása során. Az adott esetben az alperesi érdekeltek által kötött egyezségi megállapodás, mivel nem vette figyelembe a földön található faállomány fatérfogatát, annak értékével nem számolt, nem felelt meg a Foktftv. 6. § (6) bekezdésének – amelybe a 6/A. §-nak való megfelelés beletartozik –, ezért a jogszabály erejénél fogva, a Foktftv. 14. § d) pontja alapján semmisnek minősült. Az okirat nyilvánvalóan érvénytelen, annak hiányossága magából az okiratról – jelen esetben az egyezségből – megállapítható: az alperesi érdekeltek egyezségi megállapodása a nagyobb részt erdő művelési ágban nyilvántartott érintett ingatlan esetében a Foktftv. 6/A. §-a szerinti fatérfogatot nem vette figyelembe, erre nem tért ki, nem felelt meg a 6. § (6) bekezdésében foglaltaknak (referenciahatározat, Indokolás [44]–[45]).
- [39] A döntés elvi tartalmaként a Kúria a következőkre mutatott rá: a Foktftv. 6. § (6) bekezdését és 6/A. §-át együttesen kell alkalmazni erdő területet érintő, osztatlan közös tulajdon megszüntetésénél az erre kötött egyezség esetében. Az osztatlan közös tulajdon megszüntetésére kötött egyezség alapján a megosztás az ingatlan-nyilvántartáson nem vezethető át, ha az egyezség olyan földterületet is érint, amely erdő terület, de az egyezség a földterületen található faállomány fatérfogatát nem vette figyelembe. Az ingatlanügyi hatóságnak a faállomány térfogata figyelembevételét mellőző egyezséget a Foktftv. 14. § d) pontja alapján jogszabály erejénél fogva semmisnek kell tekintenie, és az Inyvtv. 51. § (1) bekezdése alapján a nyilvánvaló érvénytelenségre tekintettel az ilyen egyezségen alapuló kérelmet el kell utasítania (referenciahatározat, Indokolás [48]–[50]).
- [40] A referenciahatározat tehát arra az esetre tartalmaz jogértelmezést a Foktftv. 6. § (6) bekezdésével, 6/A. §-ával, 14. § d) pontjával és az Inyvtv. 51. § (1) bekezdésével összefüggésben, amikor az egyezségi megállapodás „nem veszi figyelembe a földön található faállomány fatérfogatát, tehát annak értékével nem számol” (referenciahatározat, Indokolás [44]). A konkrét ügyben a Kúria egyértelműen megállapította, hogy az egyezségi megállapodás „a nagyobb részt erdő művelési ágban nyilvántartott érintett ingatlan esetében a Foktftv. 6/A. §-a szerinti fatérfogatot nem vette figyelembe, erre nem tért ki” (referenciahatározat, Indokolás [45]), és elvi megállapításait is arra tekintettel tette, hogy „az egyezség olyan földterületet is érint, amely erdő terület, de az egyezség a földterületen található faállomány fatérfogatát nem vette figyelembe” (referenciahatározat, Indokolás [49]). A Kúria követendő jogértelmezése szerint „a faállomány térfogata figyelembevételét mellőző egyezséget” kell semmisnek tekinteni, és az ilyen egyezségen alapuló kérelmet kell elutasítani (referenciahatározat, Indokolás [50]).
- [41] Ezzel szemben a perbeli ügyben az ítélkező tanács – jogegységi panasz eljárásban nem vitatható – ténymegállapítása szerint a megosztást kezdeményező tulajdonostárs az értesítés mellékleteként csatolta táblázatos formában a megosztás tervezetét, és Excel-táblázatban a teljes ingatlanra vonatkozó faállomány fatérfogatszámítását is, valamint az egyezségi okirat 4. oldalán

- rögzítette – egy mondatban –, hogy a megosztás során figyelembe vette a földön található faállomány fatérfogatát (támadott ítélet, Indokolás [24]). A Kúria a támadott ítéletében az ügyszabadság hiánya kapcsán is éppen erre mutatott rá: miközben a referenciahatározat alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az egyezségi okirat nem tartalmazta a szerződő felek nyilatkozatát a földön található faállomány fatérfogatának figyelembevételéről, addig a perbeli esetben az egyezségi okirat 4. oldala ezt tényként rögzítette. A perben csatolt iratok alátámasztják az egyezségi megállapodásban foglaltakat, így a bejegyzési okirat nem tekinthető semmisnek a Foktftv. 6/A. §-ában foglaltak megsértése miatt, ezért nem lehet akadálya a közös tulajdon megosztása ingatlan-nyilvántartási átvezetésének (támadott ítélet, Indokolás [63], [67]).
- [42] Kiemeli a Kúria, hogy az egyes határozatokban kifejtett jogértelmezések összehasonlítása nem lehet absztrakt, mivel azok konkrét tényállások vonatkozásában értelmezték az alkalmazandó jogszabályokat. Ha nincs meg az ügyek közötti azonosság, mert eltérő háttérűek a bírói döntések, akkor viszonyukban sem jogilag, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység követelménye. A panaszos által megjelölt referenciahatározat nem értékelte – nem is értékelhette, hiszen abban az ügyben fel sem merült – azt a helyzetet, amikor az egyezségben szerepel, hogy a földön található faállomány fatérfogatát figyelembe vették, továbbá rendelkezésre áll a megosztás tervezete és a teljes ingatlanra vonatkozó faállomány fatérfogat-számítása. Erre a helyzetre nézve követendő jogértelmezést a referenciahatározat nem tartalmaz.
- [43] A referenciahatározat jogértelmezése kizárólag arra a helyzetre terjed ki, amikor a földön található faállomány fatérfogatát egyáltalán nem veszik figyelembe, és arról szól, hogy az ilyen egyezség semmis: az ingatlanügyi hatóságnak a faállomány térfogata figyelembevételét mellőző egyezséget a Foktftv. 14. § d) pontja alapján jogszabály erejénél fogva semmisnek kell tekintenie, és az Inyvtv. 51. § (1) bekezdése alapján, a nyilvánvaló érvénytelenségre tekintettel az ilyen egyezségeen alapuló kérelmet el kell utasítania (referenciahatározat, Indokolás [50]). Ezzel ellentétes jogértelmezés pedig a támadott ítéletben nem szerepel: az ítélet nem tartalmaz olyan megállapítást, amely szerint a faállomány fatérfogata figyelembevételének mellőzése esetén az egyezségi okirat ne lenne semmis. Sőt, a támadott ítélet elvi élel tartalmazza, hogy az osztatlan közös tulajdon megszüntetése során a tulajdonostársaknak jutó ingatlan értékénél az erdőnek minősülő ingatlan esetében figyelembe kell venni a földön található faállomány fatérfogatát is, ennek az egyezség tartalmából egyértelműen ki kell tűnnie (támadott ítélet, Indokolás [85]).
- [44] A referenciahatározatból ugyanakkor az mindenképpen következik, hogy erdőnek minősülő ingatlan osztatlan közös tulajdonának megszüntetésével kapcsolatos ügyekben jelentősége van annak, hogy a földön található faállomány fatérfogatát figyelembe vették-e. A Kúria a támadott ítélete indokolásának [64] bekezdésében mindössze arra utalt, hogy az elsőfokú bíróság figyelemmel volt – mert figyelemmel kellett lennie – a referenciahatározatban kifejtett jogértelmezésre. A panaszos érvelése ugyanis az volt, hogy az egyezségi okirat a Foktftv. 14. § d) pontja szerint semmis, mert a 6. § (6) bekezdésének és 6/A. §-ának nem felel meg. Márpedig a Kúria ezt a kérdést is érintette a hasonló tényállású ügyben hozott referenciahatározatában, amelyről való eltérést állított a panaszos a perben. Emiatt pedig vizsgálni kellett, hogy a perbeli ügy és a referenciahatározat alapjául szolgáló ügy között fennáll-e az ügyszabadság.
- [45] E vizsgálat eredményeként azonban a Kúria arra jutott, hogy a két ügy, bár tényállásuk számos hasonlóságot mutat, ténybelileg nem tekinthető azonosnak. Megállapítható volt az a – jelentős – tényállásbeli különbség, hogy a támadott ítélet alapjául szolgáló ügyben az egyezségi okiratban szerepelt a földön található faállomány fatérfogatának figyelembevételére vonatkozó utalás, és az arra vonatkozó okiratokat is csatolták. A Kúria erre a tényre tekintettel jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli esetben az okirat nem tekinthető a faállomány fatérfogata figyelembevételét mellőző egyezségnek, és ezért nem semmis, mert önmagában az a körülmény, hogy az egyezségi okiratban nem részletezik a fatérfogat-számítás módszertanát, illetve annak számszaki levezetését, nem eredményezi az okirat nyilvánvaló semmisségét. Ilyen tényállást a referenciahatározatában a Kúria nem értékelte, ezt elsőként a perbeli ügyben tette meg.
- [46] A Kúria megállapította, hogy a referenciahatározat nem értelmezte a Foktftv. 6. § (6) bekezdésének utolsó – a tulajdonostárs kifejezett beleegyezését megkívánó – fordulatát, és abban ugyancsak nem szerepel jogértelmezés sem a Foktftv. 17. § (5) bekezdésével, sem annak (7) bekezdésével kapcsolatosan. Erre is figyelemmel a panaszos e körben előadott érvei nem jogegységi, hanem kizárólag alkotmányossági, illetve törvényességi kérdéseket érintettek, e hivatkozások pedig a jogegységi panasz eljárásban önmagukban eredményre nem vezethettek.
- [47] A panaszosnak a Miskolci Törvényszék ítéletére vonatkozó hivatkozása a jelen eljárásban érdemben nem volt vizsgálható, mert a jogegységi panasz csak a támadott határozatnak a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérése esetén lehet alapos, alsóbb fokú bíróságok határozatai e tekintetben relevanciával nem bírnak.
- [48] Bár mind a referenciahatározat, mind a támadott ítélet alapjául szolgáló ügyben vizsgálat tárgyát képezte a földön található faállomány fatérfogatának figyelembevétele, a Kúria releváns elemeiben eltérő tényállások alapján döntött, ezek ezért összehasonlításra nem voltak alkalmasak, a határozatok közötti ügyszabadság – lényegi összevethetőség – nem volt megállapítható. Az eltérő érdemi döntés oka az érintett ügyekben nem jogértelmezésbeli eltérésből, hanem a tényállások különbözőségéből fakadt. Ekként a panaszos alaptalanul hivatkozott a Kfv.37.195/2024/5. számú határozattól jogkérdésben való eltérésre.
- [49] Minderre tekintettel a Kúria a jogegységi panaszt a Bszi. 41/D. § (3) bekezdése alapján elutasította.

Elvi tartalom

- [50] A jogegységi panasz elutasításának van helye, ha a panaszban megjelölt referenciahatározat tényállása releváns elemeiben eltér a támadott határozat tényállásától, és emiatt nem állapítható meg, hogy a támadott határozat jogkérdésben eltért volna a referenciahatározattól.

Záró rész

- [51] A Kúria a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (8) bekezdésében foglaltakra figyelemmel tárgyaláson kívül bírálta el.
- [52] A panaszos a jogegységi panasz eljárás illetékét megfizette, azt a jogegységi panasz elutasítására figyelemmel viselni köteles. A jogegységi panasz eljárásban az ellenérdekű fél költséget nem igényelt, ezért e körben a Kúriának nem kellett határoznia.
- [53] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. március 23.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Remes Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. bíró, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró, Dr. Darák Péter s.k. bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Kurucz Krisztina s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Dr. Tanczos Rita s.k. bíró

**A Kúria
Jogegységi Tanácsának
Jpe.II.60.016/2026/3. számú
végzése**

Rendelkező rész

- [1] A Kúria a felperes jogegységi panaszát visszautasítja.

Indokolás

- [2] A felperes (a továbbiakban: panaszos) a Kúria Pkk.24.966/2025/2. számú, a felperesnek a Fővárosi Ítéltábla per elintézéséből történő kizárása iránti kérelmét elutasító, az iratokat a Fővárosi Ítéltábla elnökének visszaküldő végzésével (a továbbiakban: támadott határozat) szemben nyújtott be jogegységi panaszt. A panaszos a kérelmében nem jelölte meg a jogegységi panasz jogalapját, sem arra vonatkozóan nem terjesztett elő határozott kérelmet, hogy az általa hivatkozott jogsérelmet a Kúria Jogegységi Tanácsa miként orvosolja. A panaszos kérte a támadott határozat végrehajthatóságának a felfüggesztését.
- [3] A jogegységi panasz érdemben nem bírálható el.
- [4] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/C. § (6) bekezdés b) pontja szerint a Kúria Jogegységi Tanácsa – hiánypótlási felhívás kiadását mellőzve – a jogegységi panaszt visszautasítja, ha azt jogi képviselő közreműködése nélkül nyújtották be.
- [5] A panaszos a jogegységi panaszt jogi képviselő közreműködése nélkül, személyesen nyújtotta be. A panaszos a jogegységi panasz előterjesztésére és a jogegységi panasz eljárásban való képviseletre

vonatkozó meghatalmazást a jogegységi panaszhoz nem csatolt.

- [6] A jogegységi panasz eljárásban a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) szerinti jogi képviselet kötelező [Bszi. 41/C. § (4) bekezdés]. A Kúria Jogegységi Tanácsa a korábbi határozataiban kimondta, hogy a jogegységi panasz eljárás olyan rendkívüli, a jogerő utáni, a jogegységet célzó, *sui generis* eljárás, amely a jogrendszer belső koherenciájának megteremtését szolgálja, jogorvoslati eljárás ugyan, de nem a per folytatása. Az alapeljárás során adott meghatalmazás hatálya ezért önmagában, automatikusan nem terjed ki a jogegységi panasz eljárásra. A jogegységi panasz eljárásban való képviselethez a megfelelő meghatalmazást csatolni kell a jogegységi panaszhoz. A jogegységi panasz eljárásban a meghatalmazás hiánya, hiányossága miatt hiánypótlásnak nincs helye. (Jpe.I.60.055/2024/7., Indokolás [5])
- [7] A fentiekre tekintettel a Kúria Jogegységi Tanácsa a jogegységi panaszt a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés b) pontja alapján visszautasította. Erre tekintettel – utalva a Bszi. 41/C. § (5) bekezdésére is – a panaszos végrehajthatóság felfüggesztése iránti kérelmének érdemi elbírálását mellőzte.
- [8] A Kúria Jogegységi Tanácsa rámutat arra, hogy a jogegységi panasz visszautasítását egyetlen, törvényben rögzített visszautasítási ok is indokolta teszi (Jpe.I.60.055/2024/7., Indokolás [7]), így a jogegységi panasz érdemi elbírálásának akadályát képező további visszautasítási okok vizsgálatát mellőzte.

Elvi tartalom

- [9] A jogegységi panasz eljárásban a Pp. szerinti jogi képviselet kötelező. Jogi képviselő közreműködésének hiányában a jogegységi panasz visszautasításának van helye a Bszi. 41/C. § (6) bekezdés b) pontja alapján.

Záró rész

- [10] Az eljárás a jogegységi panasz visszautasítására tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 57. § (1) bekezdés a) pontja alapján illetékmentes.
- [11] A végzés ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2026. március 30.

Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke, Dr. Csák Zsolt s.k. bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró, Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró, Dr. Varga Zs. András s.k. a tanács elnöke az aláírásban akadályozott Dr. Gimesi Agnes Zsuzsanna bíró helyett, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró, Dr. Márton Gizella s.k. bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró, Dr. Suba Ildikó s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró, Dr. Vitál-Eigner Beáta s.k. bíró

BÜNTETŐ KOLLÉGIUM

110I. A tartásdíj fizetési kötelezettséget a gyermekkel való kapcsolattartásnak a jogosult általi vélt vagy valós ellehetetlenítése nem szünteti meg; ezért az erre való hivatkozás a tartási kötelezettség elmulasztásának megvalósulása szempontjából közömbös [Btk. 212. § (1) bek.].

II. Előkészület megállapítására csak az vezet, ha a kifejtett aktivitás célja a szándékolt akarati szinten megvalósítani kívánt bűncselekmény elkövetése, és ettől teljesen eltérő az az eset, amikor bűncselekmény elkövetésének gondolati közlése mindezek nélkül történik. A terhelt huzamosabb ideig, több mint két és fél éven át tartó, a sértett és családtagjai irányába tett nagyszámú, az élet kioltására irányuló különféle fenyegetései önmagában, ölési szándék nélkül a zaklatás megállapítását alapozzák meg [Btk. 11. § (1) bek., 160. § (1) és (3) bek., 222. § (2) bek. a) pont].

III. A helyes minősítéshez tartozó eltérő büntetési tételkeret a felülvizsgálati eljárásban nem feltétlenül teszi szükségessé a büntetés megváltoztatását, hanem a Kúriának az eset összes körülményei alapján kell vizsgálnia, hogy a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a helyes minősítés alapulvételével megfelel-e a Btk. 79. és 80. §-ában foglaltaknak [Be. 649. § (1) bek. c) pont].

- [1] A törvényszék ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki 5 rendbeli folytatólagosan elkövetett emberölés előkészületének büntetésében [Btk. 160. § (1) bek., (3) bek.], tartási kötelezettség elmulasztásának vétségében [Btk. 212. § (1) bek.], rongálás vétségében [Btk. 371. § (1) bek., (2) bek. a) pont] és közlekedés biztonsága elleni büntetben [Btk. 232. § (1) bek. hetedik ford.]. Ezért halmazati büntetésül 4 év szabadságvesztésre és 5 év Magyarország területéről kiutasításra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg és kizárta a terheltet a feltételes szabadságra bocsátásból, továbbá elrendelte a terhelttel szemben korábban kiszabott 6 hónap fogházbüntetés és 1 év 6 hónap börtönbüntetés utólagos végrehajtását.
- [2] A terhelt és védője fellebbezése folytán másodfokon eljáró ítélőtábla mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta; az élet elleni bűncselekmények minősítésénél a folytatólagos elkövetésre történő utalást mellőzte, a terhelt által elkövetett közlekedési bűncselekmény minősítését a Btk. 232. § (1) bekezdés első fordulatára helyesbítette, míg egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [3] A jogerős ítéletben írt irányadó tényállás az alábbiakat rögzíti:
- A terhelt éretlen, indulatilag labilis, énközpontú, érzelmileg befolyásolt helyzetben személyiségjellemzői miatt indulati megnyilvánulásokat tanúsíthat. Kóros elmeállapottal egyenértékű személyiségzavar nincs, de problémájára beszűkül, a jelenlegi konfliktushelyzethez alkalmazkodni képtelen.

– A terhelt és a sértett 2010. július 10-től 2018. január 22-ig éltek házassági életközösségben. Életközösségük azáltal szakad meg, hogy külföldön lévő közös otthonukból a sértettet – a terhelt tudta és beleegyezése nélkül – édesapja hazaköltöztette, ennek indoka az volt, hogy a sértett már nagyon félt a terhelttől, ugyanis miután közölte a terhelttel, hogy el akar tőle válni, a terhelt egy nagyméretű konyhakéssel megöléssel és az Interpol értesítésével fenyegette.

– A terhelt és a sértett házasságát a járásbíróság felbontotta és közös gyermekük tartására a terheltet kötelezte oly módon, hogy 2018. április 1-jétől kezdődően minden hónap 10-ig 35 000 forint összegű gyermektartásdíjat köteles megfizetni a sértett részére.

– A terhelt a házassága felbontásába, illetve abba, hogy a bíróság a kizárólagos szülői felügyelet jogával volt feleségét, a sértettet ruházta fel, nem tudott belenyugodni, ezért már a válást követően (2018. január vége és 2019. június 15-ig terjedő időszak alatt) rendszeresen fenyegette és zaklatta volt feleségét, amely cselekménye miatt a járásbíróság – a törvényszék ítéletével jogerőre emelkedett – ítéletével, zaklatás vétsége [Btk. 222. § (1) bek., (3) bek. a) pont] és folytatólagosan elkövetett zaklatás büntette [Btk. 222. § (2) bek. a) pont, (3) bek. a) pont] miatt el is ítélte.

– A terhelt gyermekével a kapcsolattartási jogát személyesen a magyarországi család és gyermekjóléti központban lebonyolított személyes találkozások alkalmával, továbbá WhatsApp alkalmazáson keresztül gyakorolhatta, a sértettel pedig e-mailen tartott kapcsolatot a közös gyermeküket érintő kérdésekben való egyeztetés céljából. E kapcsolatfelvételek során azonban a terhelt több alkalommal erőszakosan lépett fel volt feleségével, annak családtagjait is fenyegetve, mivel nem tudta feldolgozni, hogy a sértett elvált tőle és gyermekükkel a kapcsolatot csak korlátozott formában tarthatja.

– A terhelt a probléma megoldásaként arra az elhatározásra jutott, hogy megöli volt házastársát, valamint annak édesanyját, édesapját és két testvérét, mely cselekedetével egyben véleménye szerint igazságot szolgáltat, ugyanis álláspontja szerint a magyar igazságszolgáltatás is felelős a kialakult helyzet miatt.

– A volt hozzátartozói megölésére irányuló szándékának, a sértettel való kapcsolatfelvételek alkalmával rendszeresen, 2020. február 29. és 2022. november 25. között, az ítéletben 36 pontba szedett és ott megjelölt tartalommal – eredetileg angol nyelven, részben már külföldön tartózkodása során – adott hangot, mely közlések a sértettekben komoly félelmet keltettek, olyannyira, hogy 2020. júniusától védelme biztosítása érdekében rendszeresen testőrt vett igénybe.

– A terhelt a vele szemben ezen cselekménye miatt folyamatban lévő büntetőeljárás során elrendelt bűnügyi felügyelet magatartási szabályait

- megszegve 2022. június 22-én az Egyesült Királyságba, majd 2022. június 23-án Hollandiába távozott, cselekménye azáltal szakadt meg, hogy európai elfogatóparancs eredményeképpen 2022. november 17-én Hollandiában elfogásra került, majd 2022. november 27-től a holland hatóságok átadatási letartóztatásba helyezték (tényállás I. pont).
- A terhelt a sértettel közös gyermeke tartásására előírt fizetési kötelezettségének 2019. december hónaptól kezdődően annak ellenére nem tett eleget, hogy a jogerős ítéletben pontosan megjelölt időszakokban az ott megjelölt munkáltatók részben egyszerűsített foglalkoztatás, részben munkaviszony keretében foglalkoztatták. 2020. március, április, május, július, szeptember, október és december hónapokban a Covid-19 járványra is tekintettel alkalmi munkát nem tudott vállalni vagy a vállalt alkalmi munkából olyan csekély összegű jövedelemre tett szert, amely a saját létfenntartását sem biztosította. 2020. június hónapban a volt házastársával közös ingatlanuk eladásból 248 150 cseh korona bevétele származott. 2021. júniusában és júliusában, továbbá 2022. februártól júniusig alkalmi munkából biztosította megélhetését, tekintettel arra, hogy a vendéglátásban vállalt munkát, és szakácsként dolgozott – miután Magyarországot 2022 júniusában elhagyta – Hollandiában is 2022. november közepéig.
- 2019. december hónaptól kezdődően 2022. november 26. napjával bezárólag a terhelt önhibájából mindösszesen 29 havi tartásdíj, azaz 1 015 000 forint megfizetését mulasztotta el a sértett részére, aki a fennálló tartásdíjhátralék végrehajtása érdekében a terhelttel szemben végrehajtási eljárást is kezdeményezett, azonban a tartozás behajthatatlansága miatt az eljárás szünetel (tényállás II. pont).
- A terhelt 2019. március hónaptól kezdődően gyermekével minden hónap utolsó pénteki és szombati napjain 11 órától 12 óráig tarthatta a kapcsolatot a családsegítő és gyermekjóléti központ intézményében. 2021. március 27-én a felek közti megállapodás ellenére a láthatás végeztével 12 óra körüli időben a terhelt, tudva azt, hogy a sértett édesapja meg fog érkezni az intézmény épülete elé, hogy hazavigye a láthatást követően lányát és unokáját, elbújt a közeli garázs sornál. Mikor meglátta a sértettet az általa vezetett személygépkocsival, a takarásból előlépett és a kezében lévő tégladarabbal megdobta a mozgó állapotban lévő személygépkocsi hátsó részét, melyben ezáltal 60 159 forint rongálási kár keletkezett. A sértett azt követően, hogy a gépkocsi hátsó részének ütődését érezte, illetve amikor meglátta a visszapillantó tükörből a terheltet, aki éppen lehajolt egy tégladarabért egy ismételt dobás érdekében, elhajtott (tényállás III. pont).
- [4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt annak törvényi oka (Be. 649. §) megjelölése nélkül.
- [5] A terhére rótt élet elleni bűncselekmény előkészületét érintően a szándékosság megállapítását vitatta. Indokolása szerint az általa küldött sms-ek az emberölési szándékot nem támasztják alá és a házkutatás során sem találtak nála az ilyen cselekmény elkövetésére alkalmas eszközt. Utalt arra is, hogy a feleségének 2021-ben küldött üzenetek között olyan is van, amelyben egyértelművé tett, hogy kizárólag a gyereke megfelelő láthatását igényli, és semmiféle erőszakos cselekmény elkövetése nem vezérli. Hangsúlyozta, hogy ölési szándéka vagy felesége kapcsán bántalmazást célzó gondolata sem volt soha, erőszakos jellemvonása hiányát pedig az eljárás során meghallgatott több tanú is alátámasztotta.
- [6] A tartási kötelezettség megsértésében álló bűncselekménnyel összefüggésben a volt felesége láthatást gátló viselkedésére hivatkozott azzal, hogy a tartásdíjat a hatóságok ebben a körben tanúsított tétlensége miatt nem fizette tovább.
- [7] Indítványának kérelmezte a jogerős ítéletnek a kiutasítás büntetésre, a vele szemben elrendelt egyik, végrehajtásában felfüggesztett fogházbüntetés végrehajtása elrendelésére vonatkozó és a feltételes szabadságra bocsátásból kizáró rendelkezésének felülvizsgálatát.
- [8] A vele szemben kiszabott kiutasítással összefüggésben arra hivatkozott, hogy 20 éve legalisan tartózkodik Magyarországon, gyermeke is itt él, akit érintően bírósági láthatási joga van. Kijelentette, hogy Magyarországra nem veszélyes, nem tagja radikális, terrorista csoportnak, a kiutasítás pedig a családi kötődéseit sértené.
- [9] A terhelt mindezen túl – megjegyzés nélkül – idézte az előkészület és az azzal összefüggő büntethetőségi akadály Btk. 11. § (1)–(3) bekezdésének, valamint az *in dubio pro reo* elvének megfelelő, a Be. 7. § (4) bekezdésében írt szabályának normaszövegét.
- [10] Beadványának angol nyelven szövegezett részében más, a közérdeklődés körében ismert emberölési ügy kapcsán a nyomozás hibáinak lehetőségére hívta fel a figyelmet, továbbá ártatlanságát hangsúlyozta, hivatkozva a másodfokú bíróság előtt tett 13 oldalas védőbeszédében előadottakra. Állítása szerint üzeneteit több alkalommal félrefordították, illetve csak tudatosan kiválasztott részeket használtak fel bizonyítékként, holott soha nem készült megölni senkit, cselekménye legfeljebb zaklatásként minősíthető, amelyet egyébként is megbánt.
- [11] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt részben kizárták, részben alaptalannak találta, ezért a jogerős ítélet hatályban fenntartását indítványozta.
- [12] Utalt arra, hogy a felülvizsgálati indítvány bizonyítékok értékelésével foglalkozó, ezzel összefüggésben az ölési szándékot tagadó részei figyelembevételére a felülvizsgálatban irányadó tényálláshoz kötöttség követelménye folytán nincs lehetőség, míg a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésére, illetve a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezések – esetleges törvénysértés esetén – egyszerűsített felülvizsgálati eljárásban orvosolhatók, ezekre nézve a Kúria hatáskörébe tartozó felülvizsgálati eljárás lefolytatásának nincs helye.
- [13] Rámutatott: a jogerős ítélet azon megállapítása, hogy a terhelt a volt felesége és családtagjai megölését határozta el, a felülvizsgálatban nem vitatható tudati ténymegállapításnak tekinthető, az elkövetési időtartam hossza, a fenyegetések száma, az a körülmény, hogy a gyermekkel történő kapcsolattartás helyszíne, valamint az ellene

- folyamatban lévő büntetőeljárás, és az annak során elrendelt kényszerintézkedés sem tartotta vissza a mások megölésének ismételt kinyilvánításától, továbbá a saját apósával szemben tanúsított valóságos erőszakos viselkedés az ölési szándék konkrét, eltökélt voltát támasztják alá. Érvelése szerint ennek a sértett részéről való komolyan vételét a sértett titokban történt hazaköltözésének oka, továbbá az a körülmény is alátámasztja, hogy 2020 júniusától rendszeresen testőrt vett igénybe.
- [14] Kifejtette, hogy bár a terhelt indítványában jogszabályi hivatkozás megjelölésével, de jogi érvek megfogalmazása nélkül utalt büntethetőséget megszüntető okra, azonban az irányadó tényállásból kitűnően cselekményét a külföldi fogvatartásáig folytatta, azzal önként nem hagyott fel.
- [15] A tartási kötelezettség elmulasztását érintően arra mutatott rá, hogy a terhelt csak a bűncselekmény elkövetésével összefüggő indítók kapcsán és nem a törvényi tényállás megvalósulása körében adta elő kifogását, következésképpen felülvizsgálati okra nem hivatkozott, ezért a tényállás II. pontja esetében törvényben kizárt a felülvizsgálati indítvány.
- [16] Álláspontja szerint a terhelttel szemben kiutasítás büntetés kiszabására törvényesen került sor, miután az e büntetés alkalmazására vezető törvényi feltételek szempontjából a tartózkodási engedély és a befogadotti státusz visszavonása folytán Magyarországon való jogszerű tartózkodása nem állt fenn, míg a családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelme bírói mérlegelés tárgya, ezért felülvizsgálat tárgya nem lehet.
- [17] A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra tett írásbeli észrevételében hangsúlyozta, hogy egyetlen, a terhére rótt bűncselekmény elkövetésének megállapításával sem ért egyet.
- [18] Az élet elleni bűncselekmény kapcsán továbbra is az előkészület megállapítására vezető feltételek és szándéka bizonyítottsága hiányát hangsúlyozta, egyes üzenetek és üzenetrészek szöveggörnyezetből való kiemelését sérelmezte. Hangsúlyozta, hogy az általa tanúsított viselkedés nem emberölés előkészületének cselekménye, hanem elkeseredett, a családjából kirekesztett apa viselkedése.
- [19] A közlekedési bűncselekményt érintően annak bizonyítatlansága mellett érvelt azzal, hogy semmilyen bizonyíték vagy logikai következtetés nem támasztja alá a leírt bűncselekmény elkövetését. A kiutasítás kapcsán továbbiakban azt is előadta, mely szerint Iránba egy 2021. évi külügyminisztériumi döntés alapján nem térhet vissza, ezért a kiutasítás alaptalan.
- [20] Kifogásolta továbbá az eljárás során végzett tolmácsolás minőségét, valamint, hogy az ügyiratokat angol nyelven nem kapta meg.
- [21] A felülvizsgálati indítvány alaptalan.
- [22] Felülvizsgálatnak a Be. 648. §-a értelmében kizárólag a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügyszöveg határozata ellen van helye, és a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe.
- [23] A Kúria az eljárására irányadó szabály szerint – a hivatalból vizsgálendő felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértésen túl – a jogerős ügyszöveg határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül [Be. 659. § (5) bek.].
- [24] A terhelt a felülvizsgálati indítványában a felülvizsgálat okát jogszabályi hivatkozással (Be. 649. §) nem jelölte meg, ekként az indítványt a Kúria – következetes gyakorlat alapján – tartalma szerint vizsgálta, abban pedig a terhelt bűnfelelőssége megállapítása és a kiszabott büntetés körében fogalmazott meg sérelmeket.
- [25] Az anyagi jogszabálysértésre hivatkozó, felülvizsgálatra vezető, a Be. 649. § (1) bekezdésben meghatározott okok megkülönböztetésének alapja a bűnfelelősség terjedelmének eltérő érintettsége. Eltérő a felülvizsgálat kezdeményezésének oka és célja, ha az indítványozó a bűnfelelőssége megállapítását vitatja és más, ha a bűnfelelősséget elismeri, csupán annak minősítését és azzal összefüggésben a kiszabott büntetést sérelmezi.
- [26] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján az képez felülvizsgálati okot, ha a bíróság a jogerős ítéletében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét, míg ugyanezen jogszabályi hivatkozás b) pont első fordulat ba) alpontja alapján az, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést. A Be. 649. § (1) bekezdés c) pontjának rendelkezése szerint felülvizsgálati okot képez az is, ha a bíróság jogerős ítéletében a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki olyan büntetést, illetve alkalmazott olyan intézkedést, amely a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkeretrel eltérő, törvényes büntetési tételkeret figyelemmel aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe.
- [27] Az elsőként írt esetben a felülvizsgálati indítvány célja a terhelt felmentése vagy az eljárás megszüntetése, míg a másik két esetben a cselekmény minősítésének megváltoztatása és a büntetés – a terhelt javára szóló indítvány esetén – enyhítése.
- [28] Előjáróban ezzel összefüggésben pedig szükséges azt is rögzíteni, hogy a jogerős ítélet a terhelt cselekvőségét érintően több bűncselekményben való bűnösség megállapításáról rendelkezett; nyolc – részben különböző jogtárgysérelmű – bűncselekményt állapított meg, vele szemben ezekre figyelemmel szabott ki a bíróság halmazati büntetést.
- [29] A Btk. 6. § (1) bekezdése szerint bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el.
- [30] Jelen ügyben megállapítható, hogy a jogerős ítélet a tényállás számozással ellátott részegységeiben időben és térben egymástól eltérő, jellegüket tekintve pedig élesen elkülönülő cselekményeket értékelte. Más magatartás és önálló cselekmény ugyanis, hogy a terhelt fenyegető üzeneteket küldött a volt hozzátartozóinak, más, hogy a tartási kötelezettséget nem teljesítette, és megint elkülönül, amikor az apósa által vezetett gépjárművet kövel megdobta.
- [31] Amennyiben a bíróság a terhelt bűnösségét több bűncselekményben állapítja meg és az indítvány nem valamennyi bűncselekmény megállapítását vitatja, alapvető jelentősége van annak, hogy anyagi vagy alaki halmazat valósult-e meg. Halmazat esetében ugyanis a Be. 649. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvénysértő felmentés, eljárás megszüntetés és

- bűnösség megállapítása – értelemszerűen – az anyagi halmazatban álló bűncselekmény kapcsán képez felülvizsgálati okot [Kúria Bfv.933/2016/6. (BH 2017.109.)].
- [32] Jelen ügyben a terhelt terhére rótt bűncselekmények különböző magatartásból eredően anyagi halmazatot képeznek, amelyek közül a terhelt – a felülvizsgálati indítványa tartalma alapján – a bűnfelelősségét elsődlegesen minden a terhére rótt bűncselekmény kapcsán teljes egészében vitatja, emellett másodlagosan az élet elleni bűncselekmények esetében a cselekmény minősítésének törvénysértését is állítja azzal, hogy az a zaklatás törvényi tényállásának feleltethető csak meg.
- [33] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálati ok akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki (semmilyen) bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró (például jogos védelem) vagy megszüntető ok (például előkészülettől önkéntes visszalépés) ellenében került sor a terhelt elítélésére. A terhelt indítványa a bűnfelelősség teljes vitásával érintett bűncselekményeket érintően ezt célozta.
- [34] A felülvizsgálati eljárásban azonban a tényálláshoz kötöttség megkerülhetetlen szabály. E követelmény egyrészt a Be. 650. § (2) bekezdésén alapul, amely szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható, másrészt a Be. 659. § (1) bekezdésén, amely előírja, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [35] Az élet elleni bűncselekmény előkészületének vitatása körében a terhelt a Btk. 11. § (1)–(3) bekezdéseiben foglalt jogszabályi rendelkezések szövegszerű idézetét tüntette fel. A Btk. 11. § (2) bekezdése az előkészületi cselekményeket érintő büntethetőségi akadályra (büntethetőséget megszüntető okra) vonatkozó szabályozást tartalmazza.
- [36] A Be. 652. § (1) bekezdése azonban meghatározza a felülvizsgálati indítvány azon alapvető tartalmi követelményeit, amelyek az elintézéshez nem mellőzhetők. Ennek megfelelően a felülvizsgálati indítványban az indítványozónak – legalább tartalmilag felismerhető módon – a felülvizsgálat okaként a Be. 649. §-a szerinti büntető anyagi vagy eljárásjogi szabálysértés mibenlétét, illetve azt az alkotmánybírói vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv felülvizsgálatot megalapozó döntést kell megjelölnie, amely miatt álláspontja szerint felülvizsgálatnak van helye.
- [37] Valamely felülvizsgálati ok pusztá megemlítése, a törvényszöveg megismétlése nem ad alapot érdemi felülvizsgálati eljárás lefolytatására, az ilyen indítvány a törvényben kizárt (BH 2018.42.).
- [38] Jelen esetben a terhelt az általa idézett jogszabályi rendelkezéshez ügybéli adatot és büntető anyagi jogi érveket sem sorakoztatott fel, ekként a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott felülvizsgálati ok kereteiben indítványának e része nem vizsgálható érdemben.
- [39] A terhelt által kifogásolt, a terhére rótt, a gyermekek érdekét sértő és család elleni bűncselekmény törvényi tényállását a Btk. 212. § (1) bekezdése szabályozza.
- [40] Tartási kötelezettség elmulasztásának vétségéért az felel, aki jogszabályon alapuló és végrehajtható hatósági határozatban előírt gyermektartási kötelezettségét önhibájából nem teljesíti.
- [41] A bűncselekmény elkövetési magatartása a tartási kötelezettség önhibából történő nem-teljesítése. A tartási kötelezettségnek, jellegét tekintve két konjunktív feltétele van; egyfelől jogszabályon kell alapulnia, másrészt végrehajtható határozatban kell előírtnak lennie.
- [42] A bűncselekmény továbbá csak szándékosan követhető el; az elkövetőnek tisztában kell lennie az őt jogerősen terhelő kötelezettséggel, és a büntetőjogi felelősség további feltétele az önhiba, azaz, hogy a terheltnek a tartásdíj nem fizetése vagy a nem fizetés oka felróható legyen.
- [43] A terhelt azonban a tartási kötelezettség elmulasztása vétségének körében tett kifogása ténylegesen nem is bűnösségének megállapítására vonatkozik; nem vitatja a fizetés teljesítés elmaradását, nem a tartási kötelezettség ténye vagy az arról való tudomás vagy éppen a bűnösségre vezető önhiba vitatásaként értékelhető.
- [44] Azon állítása ugyanis, mely szerint a tartásdíj fizetési kötelezettségének a volt felesége magatartása okán, a gyerekekkel való kapcsolattartás ellehetetlenítése miatt nem tett eleget, csupán a bűncselekmény elkövetésére vezető terhelti indítók, amely azonban a bűncselekmény megvalósulása szempontjából közömbös.
- [45] A másodfokú bíróság helytállóan hivatkozott indokolásában arra, mely szerint a gyermek fejlődéséhez szükséges életkörülmények biztosítása érdekében a gyermek – nemzetközi egyezményben is biztosított – elemi érdeke, hogy a tartásdíjhoz hozzájusson, ekként a tartásdíj fizetése nem tehető függővé a szülő és gyermek közti kapcsolattartás zavartalanságától. Mindezek nem tartoznak a terhelt terhére rótt ezen bűncselekmény törvényi tényállásához (ehhez képest a bűnösség szempontjából közömbösek), és nem képeznek a törvény szerinti büntethetőségi akadályt (Btk. 15–32. §), (másodfokú ítélet [59] bekezdés).
- [46] A terhelt a terhére rótt közlekedési és vagyon elleni bűncselekményt érintően kizárólag a bizonyítással összefüggő sérelmet fogalmazott meg.
- [47] A felülvizsgálatban irányadó – a fent már rögzített törvényi előírásokon alapuló – tényállástámadás tilalmából következően a tényállás irányadósága azt is jelenti, hogy a felülvizsgálat során nemcsak maga a tényállás, hanem mindaz, ami a tényállás megállapításához vezetett, támadhatatlan. Nem vizsgálható az sem, hogy az eljáró bíróságok a bizonyítási eljárást kellő terjedelemben és alaposan folytatták-e le, a bizonyítási eljárás során valósítottak-e meg esetlegesen valamilyen hibát, továbbá az sem, hogy mely bizonyítékokat és milyen okból fogadtak el, illetve, hogy egyes bizonyítékokat helyénvalóan vetettek-e el.
- [48] Az ismertetett szabályozás alapján az ítéleti tényállásban rögzített tények tagadása, ekként a tényállás megalapozatlanságának, a cselekmény bizonyítatlanságának részletezése nem a büntető

- anyagi jog szabályainak körébe eső érvelés, hanem annak az igénynek a kifejezése, hogy a bizonyítékok újraértékelése alapján megállapított eltérő tények alapján kerüljön sor a bűncselekmény alóli mentesülésre. Mindez azonban a felülvizsgálati eljárásban tilalmazott, ezért a felülvizsgálati indítvány e részében is törvényben kizárt.
- [49] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjától eltérően a bűnfelelősséget elismerő, de a cselekmény mikénti minősülését és az ezzel összefüggő szankcionálás törvényességét érintő felülvizsgálati okokat a Be. 649. § (1) bekezdés b) és c) pontja szabályozza. E két ok megállapítására vezető konjunktív törvényi feltételek közül egyező az, hogy a cselekmény minősítése törvényt sértő.
- [50] A minősítés törvényt sértő, ha a bíróság tévesen állapítja meg, hogy a cselekmény a Btk. Különös Részeinek melyik bűncselekményi tényállását, illetve annak melyik alakzatát (alap- vagy minősített esetét, ezek fordulatát) valósítja meg.
- [51] A bűncselekmény minősítésével összefüggő felülvizsgálati ok kapcsán a Kúria továbbá az alábbiakat is rögzíti.
- [52] A Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni. Ez azonban csak azt jelenti, hogy a felülvizsgálat során – értelemszerűen – a támadott határozatnak a meghozatalakor hatályos jogszabályoknak megfeleltetését kell vizsgálni. A felülvizsgálat azonban maga is a büntetőeljárás része, ezért az eljárást e részében is az aktuálisan hatályos eljárási szabályok szerint kell lefolytatni. Az indítvány elbírálása során alkalmazandó eljárási szabályok megválasztása során tehát nem az indítvány előterjesztésének, hanem az elbírálásának az időpontja a meghatározó.
- [53] Ezért jelentősége van annak, hogy az igazságügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2025. évi XLIX. törvény 211. §-a 2025. szeptember 1-jei hatállyal módosította a Be. 649. § (1) bekezdés c) és d) pontját. A törvény ezt követően élesen megkülönbözteti a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontjában írt törvényt sértő, illetve a c) pontban írt aránytalanul enyhe vagy súlyos büntetés és intézkedés fogalmát.
- [54] Az indítvány előterjesztésének időpontjában hatályos szabályok – az indítvány által is hivatkozott a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont első fordulata – helyes értelme szerint, az ezen okra alapított felülvizsgálati eljárásban a megállapított törvényt sértő minősítés esetén abban az esetben is lehetett törvényt sértő a büntetés, ha a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra, de a helyes minősítés alapulvételével eltúlzottan enyhe vagy súlyos [Bfv.II.158/2023/9. (BH 2024.29.)]. A büntetés eltúlzottan enyhe vagy súlyos voltából adódóan törvényt sértő jellege ekként nem a helyes minősítéshez kapcsolódó büntetési tételkeret függvénye volt.
- [55] A módosítás és annak indokaira tekintettel a Kúriának a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja kapcsán a korábbi törvényszöveg alapján kialakult gyakorlata a hatályos törvény szövegéhez igazítást igényel. A módosítást követően e törvényhely szövegének kizárólag az felel meg, ha a téves minősítés vagy a Btk. más szabályának megsértése olyan büntetéshez vagy intézkedéshez vezet, mely joghátrányt a törvény eleve nem tesz lehetővé, mert kötelező, nem a bíró mérlegelésére bízott szabályt sért.
- [56] A hatályos szabályozás alapján ellenben a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja teszi lehetővé a felülvizsgálatot akkor, ha a jogerős ítéletben kiszabott büntetés (intézkedés) ugyan a helyes minősítés alapulvételével is kiszabható lenne, azonban a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozat szerint irányadó büntetési tételkerettől eltérő, törvényes büntetési tételkeretre figyelemmel az aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe. Következésképp a Be. 649. § (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben felülvizsgálatra csak akkor kerülhet sor, ha a téves minősítés (vagy a Btk. más szabályának megsértése) miatt a büntetés (intézkedés) törvényt sértő, azaz olyan kötelező szabályt sért, melyben mérlegelését a törvény nem a bíróra bízta és így olyan büntetést (intézkedést) szabott ki, amit a törvény nem tesz lehetővé. Ekként a felülvizsgálat ezen oka csak akkor valósul meg, ha az indítványozó a büntetés helyes minősítéshez tartozó – a Btk. általános részi rendelkezéseire is figyelemmel kialakított – tételkereten kívüli voltát panaszolja.
- [57] A jogerős ítéleti minősítés mellett a terhelttel szemben kiszabható büntetés tartama – a Btk. 81. § (1) és (3) bekezdésére tekintettel – egy évtől hét év hat hónapig terjedő szabadságvesztés volt. Az indítvánnyal célzott minősítés szerinti büntetési tétel ellenben három hónaptól négy év hat hónapig terjedő szabadságvesztés. A jogerős ítéletben kiszabott négy év szabadságvesztés ekként nem törvényt sértő, hiszen az az indítvánnyal célzott minősítés alapján is kiszabható lenne, azonban a büntetési tételkeret eltérő voltára tekintettel annak aránytalan súlyossága vizsgálható lenne.
- [58] A terhelt indítványa tehát az elbírálásakor hatályos szabályozás alapján a Be. 649. § (1) bekezdés c) pontja szerinti felülvizsgálati okot célozza.
- [59] Előre kell bocsátani, hogy a tényálláshoz kötöttség elvéből, illetve az azon alapuló, fent írt törvényi rendelkezésekből következően a bűnösségen túl a bűncselekmény minősítése is csak az ítéleti tényekkel mindenben összhangban álló tényállítások alapján vitatható. Az eljáró bíróság által levont jogkövetkeztetések – így a bűnösség megállapításának és a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével bírálható el (Kúria Bfv.II.388/2021/6.).
- [60] A jogerős ítélet a tényállás I. pontjában írt cselekményt 5 rendbeli emberölés előkészülete bűntettének minősítette.
- [61] A Btk. 160. § (1) bekezdése szerint, aki mást megöl, emberölés büntette miatt öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (3) bekezdés értelmében, aki emberölésre irányuló előkészületet követ el, egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
- [62] A Btk. 11. § (1) bekezdése alapján, ha e törvény külön elrendeli, előkészület miatt büntetendő, aki a bűncselekmény elkövetése céljából az ehhez szükséges vagy ezt könnyítő feltételeket biztosítja, az elkövetésre felhív, ajánlkozik, vállalkozik vagy a közös elkövetésben megállapodik.

- [63] Az alapügyben eljáró bíróságok egységesen a 3/2019. Büntető jogegységi határozat mentén jutottak arra az álláspontra, mely szerint a jelen ügyben az élet elleni cselekmény előkészülete a „vállalkozás” fordulat megállapításán alapul. Az elsőfokú bíróság azonban mindössze a szóban forgó jogegységi döntés egyes részleteinek idézésére szorítkozott, míg a másodfokú bíróság – egyébiránt helyesen – a már ezen jócskán túlmutatóan, a támadott döntés konkrét adatainak a jogegységi döntés iránymutatásaira vetítésével végzett a terhelti szándék megállapítása körében elemzést. Az alapügyben eljáró bíróságok tehát jó – a jogegységi döntés által kijelölt – irány megtartásával jártak el, az abban felvonultatott valamennyi vonulat értékelése azonban elmaradt.
- [64] Az alapügyben eljáró bíróságok által hivatkozott és döntésük alapjául szolgáló 3/2019. Büntető jogegységi határozatot alapján, az abban foglaltak kapcsán a Kúria a következőkre mutat rá.
- [66] Bűncselekmény csak büntetőtörvényi tilalomba ütköző akaratmegnyilatkozás lehet. Bűncselekmény elkövetési magatartása nem egyéb, mint akaratnak a külvilágban való megnyilatkozása. Ez a megnyilatkozás (cselekvés) történhet tevéssel (vagy elvart kötelesség nem tevésével), vagy kifejezéssel. Kifejezés történhet a szavak útján, szó, szavak kimondásával (verbálisan), ami megnyilvánulhat beszédben (élőszóval, vagy közvetítés útján), vagy írásban (levél, irat, nyomtatvány stb. útján); de a kifejezés történhet nemcsak szóban (verbálisan), hanem kifejező mozdulattal, jelek rögzítésével is. A gondolkodás nem cselekvés, a gondolat (érzelem, indulat, meggyőződés), gondolatmenet önmagában, magatartásban való megnyilvánulás nélkül nem válhat jogellenessé.
- [67] A szándék kialakulása – bármennyire is bűnös tartalommal telített – a büntetőjog számára közömbös; az a pszichikumban lejátszódó, mások előtt rejtve maradó folyamat. Ezzel szemben az előkészület már a külvilágban lejátszódó tényleges cselekvés, a szándék tettekben megnyilvánuló megerősítése, mások számára is megismerhetővé tétele. Az előkészület büntetendőségének feltétele, hogy a célzott bűncselekmény véghezvitelének megkezdésére nem kerül sor – ugyanis ellenkező esetben az előkészület beleolvad a kísérletbe –, következésképpen – az önkéntes visszalépés eseteit kivéve – nincs is jelentősége annak, miért maradt el a véghezvitel megkezdése [Kúria Bhar.561/2016/4. (BH 2016.294.)].
- [68] A gondolat tehát, amíg nem fejeződik ki addig nem számon kérhető, azonban, ha az a külvilágba már mint akaratlagos megnyilatkozás lép, verbálisan vagy fizikálisan történhet. A fizikalitásban megnyilvánuló tett könnyebben megítélhető, miután az többet árul el tanúsítója szándékáról, mint a szó. A verbális megnyilvánulás mögöttes tudattartalmára következtetés azonban körültekintő vizsgálatot igényel; a gondolat nyilvánossággal (címeztekkel) közlése alapján, a tudattartalomra és a célzatra vont következtetés vezethet annak eldöntéséhez, hogy a gondolatközlés valamely befejezett bűncselekmény törvényi tényállását valósítja meg, büntetni rendelt előkészületi cselekmény, avagy olyan magatartás, mely a büntetőtörvény szerint nem minősül bűncselekménynek.
- [69] Mindezek után az előkészületi cselekmények két csoportba sorolhatók: egyrészt a tettekben megnyilvánuló előkészületi magatartások; másrészt a gondolatközlésben kifejeződő, elsősorban verbális magatartások (felhívás, ajánlkozás, vállalkozás, közös elkövetésben megállapodás). Az előkészületi magatartások akár önmagukban, akár egymással kombinálva is előfordulhatnak. Tettekben megnyilvánuló tevékenység a bűncselekményhez szükséges vagy azt könnyítő feltétel biztosítása. Ilyen például az eszköz beszerzése, a helyszín felderítése, a végrehajtási terv részletes kidolgozása, a bűncselekmény helyszínének megközelítése (EBH 2007.1583.).
- [70] A gondolatközlésben kifejeződő, elsősorban verbális magatartások kapcsán abból kell kiindulni, hogy a büntetőjogi felelősség feltétele a szándék, az elhatározás komolysága, mely alapos vizsgálatot igényel: „a nyilvánvalóan komolytalan, viccelődő, közveszély bekövetkezését „jósoló” valótlán tényállítások bűncselekményt nem valósíthatnak meg, azonban ezt nem a fenyegető szubjektuma alapján – hogy mennyiben szánta viccesnek, vagy komolytalanak a kijelentését –, hanem az ezt észlelő személy szempontjából kell vizsgálni” (Kúria Bfv.III.157/2017/5.). A Legfelsőbb Bíróság egy eseti döntésében leszögezte: emberölés büntetettének előkészülete csak akkor állapítható meg, ha a terheltben a sértett megölésére a konkrét szándék kialakult. A fenyegetőző, tipikusan garázda kijelentések így nem szolgálhatnak alapul olyan következtetésre, hogy a terheltben konkrét ölésre irányuló szándék alakult ki (BH 1975.154.).
- [71] Az élet, testi épség sérelmét kilátásba helyező vagy erőszakos magatartást célzó gondolatközlések valójában fenyegetést tartalmaznak. A fenyegetés címzetthez juttatásával az elkövető akaratát célba ért, amennyiben a cselekmény tényállásszerű, a bűncselekmény befejeződött. Fenyegetéssel befejezett bűncselekmény például a zaklatás vétsége [Btk. 222. § (2) bek.], a terrorcselekmény elkövetésével fenyegetés büntette (Btk. 316. §), a közveszéllyel fenyegetés büntette [Btk. 338. § (1) bek.].
- [72] Amennyiben az elkövető gondolatközlése valamely bűncselekmény véghezvitelét célozza, ám a bűnös cél megvalósítására csupán készül, előkészületért tartozik büntetőjogi felelősséggel. Az egyoldalú, konkrét bűncselekmény komoly elhatározását kinyilvánító gondolatközlés pedig nem más, mint az „elkövetés vállalása”, mely a Btk. 11. § (1) bekezdés negyedik fordulata szerinti elkövetési magatartásnak felel meg. Az erőszakot kilátásba helyező gondolatközlés megvalósíthatja például az emberölés előkészületét [Btk. 160. § (3) bek.], a terrorcselekmény előkészületét [Btk. 315. § (1) bek.], de akár a közveszély okozásának előkészületét is [Btk. 322. § (4) bek.].
- [73] A gondolatközléssel befejezett célzatos bűncselekmények és a büntetni rendelt előkészületi cselekmények egyaránt feltételeznek célszót. A tényállásszerűség vizsgálata mellett a gondolatközlés mögött rejlő célszót, a törvényi tényállás alanyi ismérve alapján lehet következtetni arra, hogy a kérdéses magatartás előkészület vagy gondolatközléssel megvalósult befejezett bűncselekmény.

- [74] A jogegységi határozat meghozatalára vezető probléma abban a kérdésben merült fel, hogy a Btk. 11. § (1) bekezdés negyedik fordulata szerinti előkészület esetében milyen elkövetési magatartás értékelhető „bűncselekmény elkövetésére vállalkozásként” és az ítélkezési gyakorlat megosztottságának szemléltetésére öt – ügyszámmal is megjelölt – bírósági határozatot hivatkozott és értékelt.
- [75] A jogegységi eljárás azt vizsgálta, hogy a komoly fenyegetést kilátásba helyező gondolatközlés mikor válhat büntetendő cselekménnyé. A történeti és dogmatikai kifejtések alapján a jogegységi döntés végül arról rendelkezett, hogy „bűncselekmény elkövetésére irányuló szándék felhívás nélküli kinyilvánítása is alkalmas lehet bűncselekmény megállapítására”.
- [76] Bár kétségtelen a határozatban felhívott eseti döntések leginkább élet elleni bűncselekmények tárgyában születtek, a jogegységi határozat rendelkező része nem az emberölés vagy valamely más pontosan megnevezett különös részi tényálláshoz tartozó rendelkezést tartalmaz, az „általában” szól bűncselekmény megállapításáról, pontosabban a bűncselekmény megállapítására való alkalmasságáról.
- [77] A jogegységi határozat azt a kérdést döntötte el, hogy a komoly fenyegetést kilátásba helyező gondolatközlés megfelleltethető-e az előkészület törvényi fogalmában megjelenő vállalkozás fordulatának, azonban annak kifejtését is tartalmazza, mely szerint ugyanazon magatartás, célzatától függően vezethet a bűncselekmény eltérő stádiumaira; vagyis adott esetben, ha ugyanazon magatartásnak a célzata az emberölés, úgy az, mint vállalkozás az emberölés előkészülete, ha viszont kizárólag a félelemkeltés, úgy befejezett bűncselekményként a zaklatás megállapításának van helye. Mindemellett a jogegységi határozat olyat nem állít, hogy öléssel fenyegetve nem lehetne zaklatást elkövetni. Az alapügyben eljáró bíróságok pedig ezzel maradtak adósak, amikor az általuk rögzített tények alapján mindezt – indokolásukból kitűnően – nem vizsgálták.
- [78] A Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontja szerint zaklatást követ el, aki félelemkeltés céljából mást vagy rá tekintettel hozzátartozóját személy elleni erőszakos vagy közveszélyt okozó büntetendő cselekmény elkövetésével megfenyeget.
- [79] A zaklatás súlyosabban minősülő és büntetendő minősített eset, ha azt speciális passzív alanyi kör sérelmére követik el, így a házastárs, a volt házastárs, az élettárs vagy a volt élettárs sérelmére [Btk. 222. § (3) bek. a) pont].
- [80] A zaklatás Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontja szerinti alakzatának elkövetési magatartása a nyílt fenyegetés, mely – a Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontjában definiált fogalma szerint – eltérő rendelkezés hiányában súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen. A zaklatásra vezető fenyegetés pedig élet és testi épség elleni bűncselekmények kapcsán vonatkozhat bántalmazásra, emberölést vagy testi sértést megvalósító cselekményre.
- [81] A zaklatás célzatos bűncselekmény, egyenes szándékot feltételez, mely célzat a Btk. 222. § (2) bekezdése esetében a félelemkeltés, a fenyegetés megvalósításával pedig a bűncselekmény befejezett. Az ilyen magatartásnak a tényállásszerűség szempontjából félelemkeltésre alkalmasnak kell lennie, de – a célzatként szabályozásból fakadóan – nem szükséges, hogy a sértett félelme be is következzen [Kúria Bfv.II.208/2019/7. (BH 2020.63.)].
- [82] Mindezek előrebocsátása után az irányadó tények alapján az állapítható meg, hogy az érzelmileg instabil, agresszivitásra is hajlamos attitűdű terhelt számára a házasságfelbontással és a gyermeke láthatásával összefüggésben felmerült probléma kezelhetetlenné vált.
- [83] Az ítéletben szövegszerű pontossággal rögzített üzenetek tartalma kétségtávolan halált vagy annak valamely gyötrelmes formáját vizionálják, túlnyomórészt a terhelt vagy hozzá köthető tett által. Az üzenetekben a halál bekövetkezésével érintett célpontként túlnyomórészt a sértett vagy a sértett családja, de nem egy esetben a terhelt saját maga vagy éppenséggel saját gyermeke is megjelenik. Az sem mellékes, hogy több üzenet a terhelt saját személyes családi konfliktusán túlmutató, a sértetti család megnevezett konkrét tagjaitól teljesen független történelmi eseményekhez fűződő igazságosztásról szól. Ami viszont a leglényegesebb, hogy az üzenetekbeli fenyegetés kizárólag ezen, a félelemkeltést célzó szinten maradt, melyet éppen az irányadó tények igazolnak az üzenetek tartalmának, az abban foglalt fenyegetések beváltásának, továbbá a terhelt egyébként tanúsított magatartásának értékelése alapján.
- [84] Az üzenetek tartalmából kiolvashatóan több üzenet olyan fenyegetést tartalmaz, amely bekövetkezését a terhelt valamiféle határidőhöz kötötte, ugyanakkor az irányadó tényállás alapján az is megállapítható, hogy egyetlen esetben sem következett be a beígért fenyegetéshez akár kis mértékben is köthető bármilyen, vagy akár rendkívüli esemény. Ide tartozó a terhelt 2020. október 9-i közlése, amelyben már csak néhány hónapot ígért a sértett örök elhallgattatására, a 2020. október 25-i e-mail, amelyben a sértett édesanyjának jövődőlte utolsó napjait vagy hónapjait, a 2021. március 25-i levele, mely az adott 2021. évet jelölte meg a bosszúra utolsó évként vagy a 2021. április 2-i sértettnek címzett levele, amelyben ugyancsak a 2021. évet jelölte meg, mint amikor a gyereket utoljára láthatja. A teljesség kedvéért megjegyzendő, hogy a terhelt saját halálára is tett utalást a 2021. augusztus 26-i és október 3-i üzeneteiben, azonban a tényállás a terhelt életének ön vagy más általi legkisebb veszélyeztetését megalapozó tényeket nem rögzít.
- [85] A terhelt terhére rótt közlekedés és vagyon elleni bűncselekmény elkövetési ideje 2021. március 27. napja. A terhelt kifejezetten a sértett édesapja részére sem ezt megelőzően, sem ezt követően fenyegető tartamú üzenetet nem küldött, ugyanakkor a sértett részére a tényállás I. pontjában felsorolt üzenetek egyikében sem lelhető fel arra vonatkozó utalás, hogy a sértett édesapját (is) megjelölő fenyegető üzenetekben írtak és a terhelt azon magatartása között, hogy a sértett édesapja által vezetett gépkocsit megdobta, bármiféle összefüggés volna. Másképpen szólva sem az esetet megelőzően küldött üzenetekben nincs nyoma az e cselekedetre való

- rákészülésnek, sem az utána következőkben utalás arra, hogy a tette a már megfogalmazott fenyegetés bevalóságának részét képezné.
- [86] Az irányadó tényállás pedig maga is azt tartalmazza, mely szerint a terhelt már jelen cselekmények elkövetési időszakát megelőzően is rendszeresen fenyegette és zaklatta volt feleségét (elsőfokú ítélet [6]), amelyért a bíróság zaklatás miatt már korábban jogerősen marasztalta, továbbá azt is, hogy a terhelt a volt hozzátartozói megölésére irányuló szándékát a sértettel való kapcsolatfelvételek alkalmával rendszeresen hangoztatta is, mely közlések a sértettekben komoly félelmet keltettek (elsőfokú ítélet [11]).
- [87] E tények pedig pontosan a zaklatás törvényi tényállási elemeivel azonosíthatók, miután a félelemkeltésen túl a terhelt semmilyen konkrét magatartást nem tanúsított, ami azt célozta volna, hogy az emberölés(ek)e kísérleti szakba juttassa.
- [88] A terhelt az irányadó tényállás alapján tehát egyebet nem tett, mint hogy a gondolatainak nyilvánosan, a célzott személy irányába hangot adott, azonban az üzenetekben nincs az abban foglaltak végrehajtásának elhatározására vonatkozó dinamikus fejlődés, vagy bármi, ami arra utalna, hogy e fenyegetések végrehajtása végett bármit is tett vagy arra készülne. Az üzenetek hangvételükben hol erősebbek, hol gyengébbek, és az abban álló fenyegetés jellegét érintően is hullámzóak. Mindezek mellett van jelentősége az időbeliségnek, nevezetesen, hogy mind erre a félelemkeltésen való továbblépés bármilyen jele vagy arra utaló szándéka nélkül, több mint két és fél éves időtartam alatt, részben ráadásul már akkor került sor, amikor a terhelt az érintettek által is tudottan az országot is elhagyta.
- [89] Következésképpen a terhelt üzenetekben megjelenő megnyilvánulásaiban az elkeseredettségéből fakadó tehetetlenség és az azzal összefüggő düh érhető tetten, ennek ellentételezése generált a terhelt részéről egy, a problémája – terhelt szerinti – okozója felé állandósult jelleggel fenntartott félelemkeltést, ez pedig nem azonos az emberölés(ek) végrehajtását célzó komoly elhatározással.
- [90] Mindennek annulálására a Legfőbb Ügyészség által is hivatkozott azon elsőbírői megállapítás sem alkalmas, mely szerint az irányadó tényállásban szereplő tudati tény, nevezetesen, hogy a terhelt a volt felesége és családtagjai megölését határozta el, a felülvizsgálatban nem támadható ténymegállapításnak tekinthető.
- [91] A Kúria következetes gyakorlata, hogy amennyiben a bíróság a jogerős ügydöntő határozatában a tudati tényeket is megállapítja, azok a felülvizsgálati eljárásban nem támadható tényállás részét képezik [Kúria Bfv.I.718/2021/8. (BH 2022.144.)]. A Kúria azonban arra is rámutatott, hogy a tényállás részévé tett tudati tények vitathatósága csak akkor esik el, amennyiben a szűkebb értelemben vett tényállásba tartozó külső, a világban megjelenő tényekből életbeli jelenségekből, a belső tények valóban következnek (BH 2018.232. [38] bekezdés, Bf.II.1256/2015/5.). Jelen ügyben nem ez a helyzet. Azontúl ugyanis, hogy az üzenetek idézett tartalma és a terhelti megnyilvánulások összhangja hiányzik, önmagában az a megállapítás, mely szerint a terhelt a volt hozzátartozói megölését „elhatározta”, önmagában még csak nem is előkészület, az kizárólag az élet elleni bűncselekményre vonatkozó – nem büntetendő – terhelti gondolat.
- [92] Mindezek alapján a terhelt – tényállás I. pontjában írt – cselekménye nem az élet elleni bűncselekmények előkészülete, hanem a zaklatás büntette befejezett alakzata megállapítására alkalmas. A terhelt ugyanis a kapcsolattartási formákkal visszaélve félelemkeltés céljából, annak fenntartása végett volt feleségét és rá tekintettel hozzátartozóit élet ellenes cselekmény elkövetésével üzeneteiben többször megfenyegette. A zaklatás lényege abban áll, hogy a kilátásba helyezett súlyos következménnyel való fenyegetettség nyugtalanságot kiváltó lelki teherként nehezedik a sértettre; jelen esetben a terhelt pedig – egyébiránt eredményesen – pontosan ezt célozta.
- [93] A zaklatás rendbeliségét a passzív alanyok száma határozza meg. Jelen ügyben ez egyetlen személy, nevezetesen a terhelt volt felesége, miután kizárólag ő kapta személyes vagy az elektronikus kapcsolattartás keretében a fenyegetéseket. Tartalmuk szerint pedig ezek neki, illetve családjának, azon belül két alkalommal pontosan megjelölt hozzátartozóinak, édesanyjának, édesapjának, valamint két testvérének szóló és nekik is célzott fenyegetések voltak. Mindez pedig pontosan megfelel a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott törvényi tényállás „mást vagy rá tekintettel hozzátartozóját” fordulatának.
- [94] A zaklatás valamennyi alakzata csak magánindítványra büntethető [Btk. 231. § (2) bek.]. A magánindítvány előterjesztésére nyitva álló, a Be. 378. § (3) bekezdése szerinti, egy hónapos határidőt a bűncselekmény befejező mozzanatától, utolsó részcsselekményétől (az arról való tudomásszerzéstől) kell számítani. A sértett a büntetőeljárás teljes folyamatában a fenyegetésekről való tudomásszerzést követően írásban, és tanúkihallgatásai során is a terhelt megbüntetésére iránti igényének adott hangot, legutoljára 2022. szeptember 23. napján terjesztett elő magánindítványt (nyomozati iratok V/547. oldal). Ekként a terhelt ezen időpontig tartó cselekményei miatti felelősségre vonásának a törvényes minősítés szerint – amely az elsőfokú ítéletben számozottan rögzített üzenetek közül az 1–33. alattiakra terjed ki – egyéb eljárásjogi akadálya sem volt.
- [95] A terhelt terhére élet elleni bűncselekmény előkészületének felrótt cselekményeinek helyes minősítése, mely a speciális alanyi körbe tartozó egyetlen passzív alanyt érintett, a Btk. 222. § (2) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett zaklatás büntette, miután az ugyanolyan bűncselekmény elkövetésére egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször került sor [Btk. 6. § (2) bek.].
- [96] A szóban forgó bűncselekmény büntetési tétele a generális minimumra tekintettel három hónaptól három évig terjedő szabadságvesztés. A terhelt terhére rótt további bűncselekményeket a törvény, a tartási kötelezettség elmulasztásának vétségét két évig, a rongálás vétségét egy évig, a közlekedés biztonsága elleni büntetett három évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, így a terhelttel szemben a Btk. 81. § (3) bekezdésének megfelelő halmazati büntetésként kiszabható szabadságvesztés

- mértéke három hónaptól négy év hat hónapig terjedhet, melynek a Btk. 80. § (2) bekezdésének megfelelő középmértéke két év négy hónap tizenöt nap. A szabadságvesztés mint büntetési nem joghátrányként való kiszabása tehát – a törvényes minősítés mellett is – törvényes.
- [97] Figyelemmel az alapügyben eljáró bíróságok által feltárt és értékelt bűnösségi körülményekre, a zaklatás kifejezetten hosszú, két és fél évet is meghaladó időtartamára, a zaklatás jellegére és módjára, ebben a körben leginkább az élet és testi épség elleni rendszeres fenyegetés mibenlétére, a sértett életvitelére való jelentős kihatására, a jogerős ítéletben kiszabott négy év a megváltozott büntetési tételeket között sem aránytalan, vagyis aránytalanul súlyosnak egyáltalán nem tekinthető, annak enyhítésére indok nincs. A Be. 649. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati okra hivatkozás tehát nem alapos.
- [98] A terhelt a kiutasítás törvénysértő kiszabását is kifogásolta az országban tartózkodás időtartama, vérszerinti gyerekeire tekintettel őt megillető kapcsolattartási jogára hivatkozással.
- [99] A kiutasítás törvénysértő kiszabása a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont második fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati oknak feleltethető meg.
- [100] A Btk. 59. § (1) bekezdése szerint azt a nem magyar állampolgár elkövetőt, akinek az országban tartózkodása nem kívánatos, Magyarország területéről ki kell utasítani.
- [101] A Btk. 59. § (2) bekezdése szerint nem utasítható ki az, aki számára Magyarország menedékjogot biztosít.
- [102] A Btk. 59. § (3) bekezdése alapján a szabad mozgás és tartózkodás jogával, valamint Magyarország területén huzamos tartózkodási jogosultsággal rendelkező személlyel szemben kiutasításnak csak olyan bűncselekmény elkövetése miatt lehet helye, amely ötévi vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztéssel büntetendő.
- [103] Végül a Btk. 59. § (4) bekezdése szerint azzal szemben,
a) aki Magyarország területén legalább tíz éve jogszerűen tartózkodik, vagy
b) aki Magyarország területén jogszerűen tartózkodik, és a családi élet tiszteletben tartásához való joga sérülne,
csak tízévi vagy azt meghaladó tartamú szabadságvesztés kiszabása esetén lehet helye kiutasításnak, feltéve, hogy az elkövetőnek az országban tartózkodása a közbiztonságot jelentősen veszélyeztetné.
- [104] Annak eldöntése, hogy a nem magyar állampolgár elkövetővel szemben indokolt-e kiutasítás alkalmazása, a bírói mérlegelés körébe tartozik. E körbe tartozik az abban való állásfoglalás is, hogy a kiutasítás alkalmazásával nem sérül-e a terhelt családi élet tiszteletben tartásához való joga, ezért erre nézve nincs helye felülvizsgálatnak (BH 2017.2.).
- [105] A terhelt iráni állampolgár, ezért a Btk. 59. § (1) bekezdésében állampolgársági szempontból meghatározott alanyi körnek megfelel. Emellett a jogerős ítélet ténymegállapításai alapján rögzíthető, hogy menedékjoggal nem rendelkezik, vagyis a Btk. 59. § (2) bekezdése alapján sem volt akadálya a büntetés kiszabásának.
- [106] Kétségkívül a terhelttel szemben tíz évnél rövidebb tartamú szabadságvesztés kiszabására került sor, ettől függetlenül a Btk. 59. § (4) bekezdésében meghatározott további feltételek közül az ország területén jogszerű tartózkodás [Btk. 59. § (4) bek. b) pont] a tartózkodási engedélyének és befogadotti státuszának visszavonására tekintettel (elsőfokú ítélet [161] bekezdés) nem áll fenn.
- [107] Az ország területén legalább tíz év jogszerű tartózkodás [Btk. 59. § (4) bek. a) pont] megállapítását alátámasztó tények sem olvashatóak ki a jogerős ítéletből, mindössze csak az, hogy több mint 18 éve érkezett Magyarországra, de volt feleségével bizonyosan Prágában éltek együtt, mely 2018. évben szakadt meg.
- [108] A Btk. 59. § (4) bekezdés b) pontjában meghatározott további feltétel, nevezetesen a családi élet tiszteletben tartásához való jog sérelme ugyanakkor bírói mérlegelés tárgya, ezért – miután nem törvény által előírt kötelező rendelkezés – felülvizsgálat tárgya nem lehet.
- [109] A terhelt a jogerős ítéletnek a szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátásról, továbbá a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendeléséről szóló rendelkezéseit is sérelmezte.
- [110] A Be. 650. §-a a felülvizsgálat egyes olyan korlátait határozza meg, melyek esetében az egyébként felülvizsgálati oknak minősülő jogsértés miatt sincs helye felülvizsgálatnak.
- [111] A Be. 650. § (1) bekezdés c) pontja szerint felülvizsgálatra nem kerülhet sor, ha a törvénysértés egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatása útján orvosolható.
- [112] A Be. 671. § 2. és 4. pontja alapján egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatásának van helye, ha a bíróság az alapügyben a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, vagy nem a törvénynek megfelelően rendelkezett a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés Btk. 87. § b) pontja alapján történő végrehajtásának elrendeléséről [Be. 671. § 2. pont], illetve a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezésről [Be. 671. § 4. pont].
- [113] A felfüggesztett szabadságvesztés Btk. 87. § b) pontjában meghatározott okon alapuló törvénysértő elrendelésével, valamint a feltételes szabadságra bocsátásával kapcsolatban felmerült törvénysértés kiküszöbölésére a Be. 671. § 2. és 4. pontjai egyszerűsített felülvizsgálat keretében lehetőséget adnak, következésképpen amiatt a felülvizsgálat törvényben kizárt.
- [114] A terhelt egyéb, a vele szemben lefolytatott eljárás szabályosságát érintő észrevételei kapcsán pedig a Kúria arra mutat rá, hogy felülvizsgálatnak eljárási szabálysértés miatt is kétségkívül helye van, azonban az előterjeszthető felülvizsgálat okait a Be. 649. § (2) bekezdés a)–f) pontja taxatív sorolja fel. Ezek között pedig sem az ügyiratok sérelmezett megismerése, sem a tolmácsolás milyensége nem szerepel. A tolmács eljárásával kapcsolatban kizárólag az valósít meg felülvizsgálati okot, ha a bíróság a tárgyalást tartja meg a terhelt által értett tolmács részvétele nélkül; mivel a nem magyar anyanyelvű terhelt esetében a tolmács részvétele a Be. 78. § (1) bekezdése alapján főszabályként kötelező, így a tárgyalási távolléte ilyen esetben

- feltétlen – és egyben felülvizsgálatot megalapozó – eljárási szabálysértést valósít meg (BH 2014.203.).
- [115] A Kúria – mivel nem észlelt más olyan eljárási szabálysértést sem, aminek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [116] A felülvizsgálati eljárásban – a magyar nyelvet nem ismerő terhelt részére fordítással kapcsolatban – felmerült bűnügyi költségről a Be. 664. § (1) bekezdés zárófordulata alapján rendelkezett.

(Kúria Bfv.II.562/2025/11.)

111 A hamis magánokirat felhasználásának vétsége bűnsegédként elkövetésének megállapítására alkalmas, ha az elkövető az okiraton a joghatás kiváltása szempontjából lényeges, általa is tudottan valótlan tartalmú része tekintetében tesz jognyilatkozatot, feltéve, hogy az okirat felhasználását más személy legalább megkísérli (Btk. 345. §).

- [1] A törvényszék katonai tanácsa ítéletében a címzetes rendőr százados I. r., a címzetes rendőr törzsszászlós II. r., a rendőr őrnagy III. r., a rendőr zászlós IV. r., a címzetes rendőr törzsszászlós V. r., a rendőr főtörzsrőrmester VI. r. és a rendőr őrnagy VII. r. terheltet az ellene folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §), míg a rendőr százados VIII. r. terheltet az ellene 8 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt emelt vád alól felmentette. Rendelkezett az eljárás során felmerült bűnügyi költség állam általi viseléséről.
- [2] A terhelték terhére bejelentett fellebbezés alapján eljáró ítéletábra katonai tanácsa mint másodfokú bíróság a végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét valamennyi terhelt tekintetében helybenhagyta.
- [3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a fellebbviteli főügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt az I–VIII. r. terhelték terhére, a Be. 648. § a) pontjára és 649. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontjára alapítottnak, arra hivatkozással, hogy a terhelték felmentésére büntető anyagi jogszabály megsértésével került sor.
- [4] A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint valamennyi terhelt vonatkozásában megállapítható a hamis magánokirat felhasználása vétség elkövetése. Érvelése szerint a vád tárgyává tett Túlszolgálat Elrendelő Lapok szolgálati okmányként feltüntetetik, hogy a városi rendőrkapitányság vezetője az illegális migrációhoz kapcsolódó közterületi szolgálat teljesítése érdekében rendelte el a túlszolgálatot. A túlszolgálat rendeltetésével az I–VII. r. terhelték tisztában voltak, amikor annak ellentételezéséért az okiraton az aláírásukkal pénzbeni megváltást igényeltek, ugyanúgy a VIII. r. terhelt is, aki a túlszolgálat teljesítését aláírásával igazolta annak érdekében, hogy a bér számfejtésre és kifizetésre kerüljön.
- [5] Kifejtette, hogy a Túlszolgálat Elrendelő Lapok valótlanul tartalmzták, hogy az I–VII. r. terhelték az elszámolt, teljes túlszolgálati időben egyenruhában

és gépjárművel végrehajtott, közterületi-közrendvédelmi járőrszolgálatot teljesítettek, mert a valóságban a beosztásukhoz kapcsolódó bűnügyi ügyfeldolgozó munkát végeztek, amelyre tekintettel a terhelték cselekvőségének társadalomra veszélyessége megállapítható.

- [6] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság álláspontját a tekintetben, hogy a Túlszolgálat Elrendelő Lapok egybefoglalt magánokiratnak minősülnek, mert álláspontja szerint azokat ténylegesen egységes okiratként és nem három önálló részből állónak kell tekinteni, amely okiratok célja annak igazolása, hogy a túlszolgálatot elrendelték, azt az érintett végrehajtotta, és a túlszolgálatért járó ellentételezésként díjazást kér. Erre figyelemmel a három nyilatkozat nem értékelhető egymástól függetlenül, így joghatás kiváltására is csak egységesen alkalmasak.
- [7] Utalt arra, hogy a terhelték által aláírt papíralapú lapok ténylegesen felhasználásra kerültek, ugyanis felhasználásnak minősül minden olyan tevékenység, aminek következtében a hamis magánokirat tartalmáról más személy tudomást szerezhet. A tényállásszerűséghez pedig nem szükséges, hogy más személy az okirat tartalmát azonnal megismerje, a bűncselekmény megvalósul már akkor is, ha a megismerés későbbi lehetősége fennáll. Másrészt a szolgálatok nyilvántartására szolgáló Robotzsaru modulban a Túlszolgálat Elrendelő Lapokkal megegyező tartalmú bejegyzések is már önmagukban, elektronikus iratként magánokiratot képeznek, amelyek egyértelműen felhasználásra kerültek, hiszen annak alapján a rendőrfőkapitányság gazdasági osztályán az I–VII. r. terhelték részére a túlszolgálat díjazását számfejtették.
- [8] Az ügyészség álláspontja szerint a hamis tartalmú magánokirat felhasználójának – vagyis a Túlszolgálat Elrendelő Lapokat a dossziében elhelyező, illetőleg azok tartalmát a Robotzsaru rendszerbe feltöltő – személye és így a tudattartalma kétséget kizáróan nem állapítható meg, ezért az sem dönthető el, hogy a felhasználók tettei vagy közvetett tettei a bűncselekménynek. Álláspontja szerint azonban a tettes kilététől függetlenül az I–VIII. r. terhelték felelőssége legalább részesi, bűnsegédi minőségben – így az I–VII. r. terhelték bűnössége folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében, míg a VIII. r. terhelt 8 rendbeli folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségében – megállapítható.
- [9] Indítványozta erre figyelemmel, hogy a Kúria a Be. 663. § (1) bekezdés a) pontja szerint a törvényszék katonai tanácsának ítéletét valamennyi terhelt tekintetében helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására.
- [10] A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt helyes indokaira utalással fenntartotta.
- [11] Osztotta a fellebbviteli főügyészség álláspontját abban, miszerint az I–VII. r. terhelték tisztában voltak a túlszolgálat rendeltetésével, továbbá a Túlszolgálat Elrendelő Lapoknak a túlóra elszámolása és kifizetése érdekében történő felhasználásával, amikor az okiraton aláírásukkal azt kérték, hogy a túlszolgálat ellentételezéséért pénzbeni megváltást kapjanak. Ebből következően az aláírásukkal nem csupán a túlmunka

- ellentételezésének módjáról, hanem egyúttal a túlszolgálat utasításnak megfelelő elvégzéséről is nyilatkoztak, míg előljárójuk, a VIII. r. terhelte szintén tudomással bírt arról, hogy az aláírásával ténylegesen el nem végzett túlmunkát igazol.
- [12] A Túlszolgálat Elrendelő Lapok tehát valótlánul tartalmazták azt, hogy az I–VII. r. terheltek az elszámolt, teljes túlszolgálati időben az illegális migráció ellenőrzésére rendelt, szolgálati egyenruhában és gépjárművel végrehajtott, közterületi–közrendvédelmi járőrszolgálatot teljesítették. Ténylegesen a beosztásukhoz kapcsolódó büntügyi ügyfeldolgozó munkát végeztek, ezért a terheltek cselekménye kimerítette a Btk. 345. §-ába ütköző, folytatólagosan és bűnsegdként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének törvényi tényállását.
- [13] A cselekmény társadalomra veszélyességének megítélése körében rámutatott, hogy a rendvédelmi szervekbe és az igazságszolgáltatás más résztvevőibe vetett bizalom fenntartása kiemelt társadalmi érdek, ahol a normák betartásának igénye nem tűri, hogy egy rendőr a saját maga és társai vonatkozásában a valóságtól eltérően rögzítsen tényeket egy okiratban, majd azt fel is használja. Erre figyelemmel, álláspontja szerint az sem mentesítheti a rendőr terhelteket a büntetőjogi felelősségre vonás alól, hogy a kapitányságon ezen lap kitöltése volt számukra meghatározva az illegális migráció kezelése miatt elrendelt túlóra elszámolására, mert a jogszerű eljárás az lett volna, hogy ezen okiratot nem írják alá, és a szolgálati utat betartva más módon kéri a túlóra elszámolását.
- [14] Indítványozta mindezekre figyelemmel, hogy a Kúria a Be. 663. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a törvényszék katonai tanácsa ítéletét és az ítéletábla katonai tanácsa mint másodfokú bíróság végzését helyezze hatályon kívül, és a törvényszék katonai tanácsát utasítsa új eljárásra.
- [15] Az I–VIII. r. terheltek védője indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt nyilvános ülésen bírálja el, továbbá a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra – a VII. r. terhelte védelmében – írásbeli észrevételt terjesztett elő, amelyben hangsúlyozta a Túlszolgálat Elrendelő Lap mint okirat polgári jogi megítélésének jelentőségét.
- [16] Érvelése szerint a fellebbviteli főügyészség felülvizsgálati indítványában lényegében ezen polgári jogi megítéléssel kapcsolatos első- és másodfokú bírói mérlegelést támadja, amikor kifejti, hogy a Túlszolgálat Elrendelő Lapokat a bíróság álláspontjával szemben nem egybefoglalt magánokiratnak, hanem egységes okiratnak kell tekinteni.
- [17] Helyesnek tartotta az eljáró bíróságok álláspontját a tekintetben is, mely szerint a Túlszolgálat Elrendelő Lapokon az aláíró személyek csak az aláírásuk felett lévő, elkülönült szövegre nézve tettek jognyilatkozatot, így az I–VII. r. terheltek csak abban a kérdésben nyilatkoztak, hogy a túlmunka ellentételezéseként pénzbeli megváltást kérnek, míg a VIII. r. terhelte abban a kérdésben is, hogy az érintett állománytagok az előírt tartamban túlmunkát végeztek, amely nyilatkozatok nem értékelhetők valótlán tartalmúnak.
- [18] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyet, és a törvényszék katonai tanácsának ítéletét és az ítéletábla katonai tanácsának végzését hatályában tartsa fenn.
- [19] A Kúria által kitűzött nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője a felülvizsgálati indítványt változatlan tartalommal fenntartotta.
- [20] Az I–VIII. r. terheltek védője valamennyi terhelte vonatkozásában az írásbeli észrevételében foglaltakkal egyezően szóltal fel.
- [21] A fellebbviteli főügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.
- [22] Az ügyészség jogosult a terhelte terhére is felülvizsgálati indítvány benyújtására [Be. 651. § (1) bek.]. A Kúria megállapította, hogy a fellebbviteli főügyészség a felülvizsgálati indítványt az arra nyitva álló, a Be. 652. § (3) bekezdése szerinti hathónapos határidőn belül terjesztette elő.
- [23] A Kúria a felülvizsgálati indítványt – a törvényben meghatározott kivétellel – tanácsülésen bírálja el [Be. 660. § (1) bek.]. A Kúria a felülvizsgálati indítványról nyilvános ülésen határoz, ha a terhelte vagy a védő a terhelte terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül ezt indítványozta, vagy ezt a tanács elnöke egyéb okból szükségesnek tartja [Be. 660. § (2) bek. a) és b) pont].
- [24] Az ügyészség felülvizsgálati indítványa a bűnösség megállapítását célozta, vagyis a terheltek terhére irányult; a terheltek védője pedig a Kúria felhívása alapján indítványozta nyilvános ülés kitűzését. A Kúria ezért a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (2) bekezdés b) pontja szerint nyilvános ülést tűzött ki, és a megtámadott határozatot a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően, a felülvizsgálati indítványban foglalt ok alapján bírálta felül, emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdése alapján a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti esetleges eljárási szabálysértéseket.
- [25] A Be. XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, annak lefolytatására kizárólag a jogerős ügydöntő határozat egyes súlyos, a törvényben meghatározott jogi és nem pedig ténybeli – a tényállás megalapozottságát, a lefolytatott bizonyítást, a bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységét érintő – hiányosságának orvoslására szolgál.
- [26] A Be. 648. § a) pontja alapján felülvizsgálati eljárás a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt is lefolytatható.
- [27] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelte felmentésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [28] Felülvizsgálatban a felülbírálat az indítványhoz [Be. 652. § (1) bek.], a jogerős határozatban megállapított tényálláshoz [Be. 650. § (2) bek.], és főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 659. § (2) bek.] kötött. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 659. § (1) bek.]. A jogkövetkeztetések – így jelen esetben a felmentő rendelkezések – helyességének kérdése kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [29] A Kúria általi felülbírálat jelen ügyben tehát annak vizsgálatát jelenti és igényli, hogy az eljáró

- bíróságnak az irányadó tényállás alapján a terheltek büntetőjogi felelőssége hiányára vont jogkövetkeztetése megfelel-e a büntető anyagi jog szabályainak.
- [30] Az elsőfokú bíróság által megállapított – a másodfokú bíróság által nem érintett – tényállás lényege a következő.
- [31] Az I–VIII. r. terheltek 2018. május 1. napja és 2018. október 31. napja közötti időszakban a városi rendőrkapitányságon teljesítettek szolgálatot.
- [32] Az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) vezetője a 2018. január 25. napján kelt intézkedésében Magyarország összes megyéjére és a főváros területére kiterjedően elrendelte a fokozott közterületi jelenlét biztosítását az illegális migrációval összefüggésben, melynek teljesítéséhez szervezeti egységenként túlórakeretet biztosított.
- [33] A vármegyei rendőr-főkapitányság vezetője az országos rendőrfőkapitány utasításának végrehajtására biztosított túlórakeret hatékonyabb felhasználása 2018. februárban főkapitányi rendelkezést adott ki, amely a rendőr-főkapitányság alárendeltségébe tartozó rendőrkapitányságok vezetői és beosztotti állományára – így a városi rendőrkapitányság teljes állományára is – vonatkozott.
- [34] A főkapitányi rendelkezés melléklete szerint a vármegyei rendőr-főkapitányság a fokozott közterületi jelenlét feladatainak ellátására havonta 20 millió forint póttámogatásban részesült. Az ez alapján rendelkezésre bocsátott pénzügyi keretből a városi rendőrkapitányságot érintően 100 %-os megváltású túlszolgálati óraszám lett megállapítva. A programba illeszkedett bűnügyi akciók, ellenőrzések végrehajtására a túlszolgálati órakeret legfeljebb 10%-át lehetett felhasználni. A főkapitányi rendelkezés szerint az illegális migrációval összefüggő fokozott közterületi jelenlétet a napi szolgálati feladatok terhére kellett megvalósítani. A feladat teljesítésére rendelkezésre bocsátott túlórakeretet kizárólag a fokozott közterületi jelenlét biztosítására lehetett felhasználni. A főkapitányi rendelkezés lehetővé tette a bűnügyi állomány feladatvégrehajtásba történő bevonását azzal, hogy a kijelölt állomány csak egyen- vagy bevetési ruhában és rendőri jelleggel felszerelt szolgálati gépjárművel hajthatja végre a feladatot.
- [35] A fokozott közterületi jelenlét körében elrendelt túlóra esetében a túlszolgálat pihenőidőben történő megváltására nem volt lehetőség, azt kizárólag pénzben lehetett megváltani.
- [36] Az I–VII. r. terhelteket fokozott közterületi jelenlét jogcímen a kapitányság-vezető szolgálatteljesítési időn túli munkavégzésre kötelezte, amelynek keretében a 2018. június–október hónap meghatározott napjain túlszolgálatot kellett ellátniuk.
- [37] Az I. r. terhelt e napokon nem, vagy csak részben látott el, míg a II–VII. r. terheltek egyáltalán nem láttak el a fokozott közterület jelenlét biztosítását elrendelő ORFK intézkedésben, illetőleg a vármegyei rendőr-főkapitányság vezetője által kiadott rendelkezésben foglalt tevékenységet. Az elrendelt túlszolgálat tartama alatt ténylegesen egyéb, kifejezetten a munkakörükbe illeszthető rendőri feladatot hajtottak végre.
- [38] Az I–VII. r. terheltek a túlmunka elvégzését követően, 2018. június–október között, a
- Túlszolgálat Elrendelő Lapokon akként nyilatkoztak, hogy a túlmunka ellentételezéseként pénzből megváltást kérnek. Az I–VII. r. terheltek ezen nyilatkozatai a Robotzsaru rendszer szolgálatvezénylési moduljában megküldésre kerültek a túlszolgálatok kifizetésére jogosult vármegyei rendőr-főkapitányságnak.
- [39] A rendőr százados VIII. r. terhelt a városi rendőrkapitányság bűnügyi osztály vezetőjeként a címzetes rendőr törzsszázlós II. r., a rendőr őrnagy III. r. terhelt, a rendőr zászlós IV. r., a címzetes rendőr törzsszázlós V. r., a rendőr főtörzsszázlós VI. r., a rendőr őrnagy VII. r. terhelt vonatkozásában, 2018. június–október hónapokban a Túlszolgálat Elrendelő Lapokon az aláírásával igazolta, hogy nevezett alárendeltje – az ott, terheltenként meghatározott időkeretben – túlmunkát végzett, a számára elrendelt túlszolgálatot teljesítette.
- [40] A VIII. r. terhelt a fenti nyilatkozatai alapján a Robotzsaru rendszer szolgálatvezénylési moduljában a városi rendőrkapitányságon rögzítésre került az, hogy alárendeltjei a fokozott közterületi jelenlét jogcímen elrendelt túlszolgálatokat a számukra meghatározott időkeret teljes tartama alatt közterületen, járőrszolgálatokkal teljesítették. Ezek alapján a vármegyei rendőr-főkapitányság az alárendeltjei részére a túlszolgálatok ellentételezéseként a kifizetéseket teljesítette.
- [41] A Kúria következetes gyakorlata szerint a tényálláshoz tartoznak mindazok a történeti tények, amelyeket a bíróság az ítéletben megállapított, függetlenül attól, hogy ítéletszerkesztési hiba folytán nem az ítélet történeti tényállási részében szerepelnek, hanem az indokolás más részében, így a bizonyítékok értékelése vagy a jogi indokolás körében [Kúria Bfv.II.666/2015/9. (BH 2016.163.III.), BH 2006.392.]. Erre figyelemmel a Kúria az irányadó tényállás részének tekintette a bíróság által megállapított következő tényeket is.
- [42] A vármegyei rendőr-főkapitányságon rendszeresített Túlszolgálat Elrendelő Lap három egymástól elkülönülő nyilatkozási részből áll. Szerepel rajta a túlóráról elrendelő – kapitányságvezető – azon nyilatkozata, amely alapján illegális migrációval kapcsolatos tevékenység jogcímen szolgálati érdekből túlmunkát rendel el, amely elrendelést aláírásával ellátta. Ezen kívül valamennyi Túlszolgálat Elrendelő Lap rendelkezik egy Nyilatkozat elnevezésű szekcióval, melyben a túlóra végrehajtására kötelezett személy nyilatkozik arra vonatkozóan, hogy a túlszolgálat ellentételezéseként díjazást kér. Minden Túlszolgálat Elrendelő Lapon szerepel egy igazolás rész, ahol a parancsnok azt igazolja, hogy a túlszolgálatot érintett személy túlszolgálatot látott el és azt milyen időtartamban teljesítette (elsőfokú bíróság ítélete [104] bekezdés).
- [43] Az I–VII. r. terheltek által aláírt Nyilatkozat rész konkrétan azt a kifejezést tartalmazza, miszerint a „túlszolgálat ellentételezéseként díjazást kérek” (elsőfokú bíróság ítélete [109] bekezdés).
- [44] A 2018. május 1. és 2018. október 21. napja közötti időszakra vonatkozóan nem állapítható meg, hogy a havi és hóközi zárásokat a Robotzsaru rendszeren keresztül ki hajtotta végre (elsőfokú bíróság ítélete [118] bekezdés 2. francia bekezdés).
- [45] A Túlszolgálat Elrendelő Lapok az aláírást követően lefűzésre kerültek, ez feltétele volt az elektronikus

- úton történő elszámolásnak (másodfokú bíróság ítélete [16] bekezdés 5. mondat).
- [46] A fenti, a felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás alapján az eljáró bíróságok tévesen következtettek a terheltek büntetőjogi felelősségének hiányára.
- [47] A Btk. 345. §-a szerint hamis magánokirat felhasználásának vétségét követi el az, aki jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratot felhasznál.
- [48] A bűncselekmény jogi tárgya a magánokiratok valódiságába vetett közbizalom, elkövetési tárgya a magánokirat. Magánokiratnak minősül minden olyan okirat, amely alkalmas valamely jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására és nem minősül közokiratnak.
- [49] Az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a rendőrségen alkalmazott Tűlszolgálat Elrendelő Lap magánokirat, mivel az a közokirat törvényi feltételeinek nem felel meg [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (a továbbiakban: Pp.) 323. § (1) bek.]. Ezen belül nem teljes bizonyító erejű a magánokirat, mivel Pp. 325. § (1) bekezdésében foglalt egyik felételnek sem felel meg, vagyis egyszerű magánokirat (Pp. 326. §).
- [50] A magánokirat akkor lehet a bűncselekmény elkövetési tárgya, ha az hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú. A tényállás alapján az nem vitás, hogy az okiratok alakilag valódiak, a laponként aláíró három személy névaláírása is valós.
- [51] A magánokirat akkor valótlan tartalmú, ha alakilag valós, de az abban írt adatok vagy az abban foglalt nyilatkozat nem felel meg a valóságnak, vagyis a kiállító valótlan tartalmú nyilatkozatot tett vagy valótlan tényeket tanúsított (Kúria Bfv.II.1170/2021/6.).
- [52] Annak megítélése, hogy valamely irat közokiratnak, illetve magánokiratnak minősül-e vagy sem, nem történeti tény, hanem a történeti tényekből vont jogi értékelés, következtetés [Kúria Bfv.III.125/2021/8. (BH 2021.329.)]. Ehhez hasonlóan, a magánokirat esetében jogkövetkeztetés az, hogy annak egyes, külön aláírással ellátott, különböző nyilatkozatokat tartalmazó részei egymással milyen, jogilag jelentős összefüggésben állnak. Így a történeti tényállás része a Tűlszolgálat Elrendelő Lap alakiséga (annak nyomtatvány-jellege), a tartalma (a pontos szövege) és az azon szereplő névaláírások valódisága. Az azonban nem a tényállás része, hogy az okirat milyen joghatás kiváltására alkalmas, illetve az aláírókat ennek következtében milyen polgári jogi, munkajogi vagy egyéb kötelezettségek, illetve milyen büntetőjogi felelősség terheli.
- [53] A magánokirat akkor vált ki joghatást, ha jogi jelentősége van; azaz a valótlan adat miatt az okirat más jogi megítélést, más jogkövetkezményt von maga után, mint amit anélkül, vagy a valós adat feltüntetésével eredményezett volna [Kúria Bfv.III.751/2018. (BH 2019.70.)].
- [54] A terheltek büntetőjogi felelősségének megítélésekor ezért döntő jelentősége annak van, hogy az adott magánokirat joghatás kiváltására mennyiben alkalmas, pontosabban – a jelen ügyben perdöntő jelentőséggel – az, hogy az azon szereplő rendelkezés, nyilatkozat és igazolás külön-külön is alkalmas erre, vagy csak együttesen.
- [55] Ennek eldöntéséhez – amennyiben az okirat mögötti jogviszony szabályozott – nélkülözhetetlen az okiratra vonatkozó jogszabályok és egyéb normák értelmezése is.
- [56] A Tűlszolgálat Elrendelő Lap a megnevezéséből is adódóan a tűlszolgálat elrendelését, de egyben annak végrehajtását is igazolja. A rendőri hivatásos állomány tűlszolgálatára vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) határozza meg a hivatásos állomány tagjainak kötelezettségeit és a munkaidőn túli munkavégzés feltételeit is.
- [57] A Hszt. 139. § (1) bekezdése szerint, ha a szolgálati érdek vagy rendkívüli eset – így különösen tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása, továbbá egyéb, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztető, előre nem látható körülmény bekövetkezése – szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja a 134. §-ban meghatározott szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon is kötelezhető arra, hogy szolgálatot teljesítsen (tűlszolgálat).
- [58] A Hszt. 140. § (1) bekezdése értelmében a tűlszolgálatot az állományilletékes parancsnoknak vagy az általa felhatalmazott szolgálati előljárónak írásban kell elrendelnie (erre szolgál a Tűlszolgálat Elrendelő Lap). A teljesített tűlszolgálatról nyilvántartást kell vezetni.
- [59] Tűlszolgálat tehát nem bármely okból, hanem akkor rendelhető el, ha a szolgálati érdek vagy rendkívüli helyzet (például elemi csapás, súlyos kár) ezt szükségessé teszi, ez a tűlszolgálat alapja.
- [60] Az okirat által célzott legfontosabb joghatás tehát a tűlszolgálat elvégzésére vonatkozó, ezzel keletkező szolgálati kötelezettség. Ezen túl további joghatás ehhez kapcsolódóan a tűlszolgálat igazolása és elszámolhatósága, de ehhez társulhatnak egyéb – statisztikai, vezénylési stb. – hatások is.
- [61] A szabályszerűen kitöltött Tűlszolgálat Elrendelő Lap joghatása a bérszámfejtés során történő felhasználása esetén kettős. Egyrészt ez alapján a tűlszolgálatot elvégző terheltek ellenszolgáltatásra váltak jogosulttá, amit részükre a rendőrkapitányság a kérésüknek megfelelően, pénzben megfizetett. Másrészt azonban azt is – valószínűleg – igazolta, hogy a városi rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő elkövetők az illegális migrációval kapcsolatban teljesítettek fokozott közterületi jelenlétet biztosító szolgálatot. Ennek a jogi jelentőségét (egyben a további joghatás kiváltására alkalmasságát) pedig az adja, hogy az Országos Rendőr-főkapitányság intézkedése kizárólag erre biztosított túlórakeretet, mégpedig szervezeti egységenként (elsőfokú bíróság ítélete [43] és [45] bekezdés). A hamis tartalmú Tűlszolgálat Elrendelő Lap alapján tehát a terheltek részére olyan pénzügyi forrásból történt a kifizetés, amelyhez az I. r. terhelt csak részben, a II–VII. r. terheltek pedig nem jutottak volna hozzá a valós tartalmú nyomtatványok esetén.
- [62] Nem vitásan a tűlszolgálat elszámolása kizárólag a hiánytalan, mindhárom aláírást tartalmazó nyomtatvány alapján volt lehetséges, mivel

- bármelyik aláírás (utasítás, nyilatkozat, igazolás) hiányában erre jogszerűen nem kerülhetett sor. Ezen túl az egyes jognyilatkozatok egymásra is épülnek, mivel a túlszolgálat elrendelése nélkül a további bejegyzések alapja hiányzik, míg a túlszolgálat igazolása nélkül nem értelmezhető az ellentételezésére vonatkozó nyilatkozat. Ebben az értelemben – a védelmi álláspont szerint is – a kifizetést illetően valóban függő jogi helyzet áll fenn, valamennyi aláírt nyilatkozat létrejöttéig. Ez azonban éppen az okirat egységes büntetőjogi megítélését támasztja alá, mivel az ellentételezésre való jogosultság bizonyítására a teljesen kitöltött okirat alkalmas, a túlmunka elszámolása ez alapján történhet meg.
- [63] Az egyes aláírók jognyilatkozatai önállóan joghatás kiváltására nem alkalmasak, azonban az okirat valóságának büntetőjogi védelme a joghatás kiváltására, bizonyításra rendelt okiratra vonatkozik, ami a jelen ügyben a teljes, mindhárom jognyilatkozatot tartalmazó iratot jelenti.
- [64] Attól függetlenül, hogy az okiraton lévő rendelkezési, nyilatkozási és igazolási rész akár időben elkülönülten jött létre, azok mindenképpen egymásra épültek, és a célzott joghatás kiváltására is együttesen váltak alkalmassá. Így az I–VII. r. terheltek nyilatkozata nem pusztán arra vonatkozik, hogy – általában – milyen formában kéri a túlóra ellentételezését, hanem arra, hogy az adott (a Túlszolgálat Elrendelő Lapon szereplő) túlszolgálat tekintetében kéri azt. A túlmunkát végző személy nem is nyilatkozhat másra, mint az adott elrendelt túlmunkára, beleértve annak fajtáját is. Ezt pedig a Túlszolgálat Elrendelő Lap egyértelműen, minden esetben tartalmazta. Nyilvánvalóan a nem létező, nem teljesített túlmunka után semmilyen formában nem jár ellentételezés.
- [65] Mindez vonatkozik a VIII. r. terhelt által kiállított igazolási részre is, amely az adott jellegű – az iraton névvel megjelölt személy vonatkozásában az arra jogosult által elrendelt – túlmunka elvégzését igazolta az aláírásával.
- [66] Ebből következően téves az a jogi álláspont, amely szerint az okiratot nem egységesen, hanem egyes részei tekintetében elkülönülten kell és lehet értékelni a tartalmi hamissága körében.
- [67] A terheltek nyilatkozata, illetve igazolása büntetőjogilag akkor lenne közömbös, amennyiben ezen tartalom a joghatás kiváltása szempontjából nem bírna jelentőséggel, mert az okirat olyan részére vonatkozna, ami a hozzá fűződő joghatás kiváltása szempontjából nem játszik szerepet (hasonlóan: BH 2012.4.). Például a nyilatkozat vagy az igazolás elmulasztása nem eredményezné a túlmunka kifizetésének elmaradását, arra ettől függetlenül sor kerülne.
- [68] Az okirat egységességét, egységes jogi sorsát igazolja az az elsőfokú bíróság által tett helyes megállapítás is, hogy „a túlszolgálat megváltásának lehetősége az igazolást végző parancsnok aláírásával nyílt meg, tehát annak hiányában a túlszolgálat pénzbeli ellentételezésére nem lett volna lehetőség” (elsőfokú bíróság ítélete [111] bekezdésének utolsó mondata).
- [69] A Hszt. szabályozásából következően is nyilvánvaló, hogy el nem rendelt fajtájú túlmunkát nem lehet elvégezni, illetve azzal kapcsolatban valós jognyilatkozatot sem lehet tenni. A terheltek nyilatkozata, igazolása pedig – általuk is tudottan – el nem rendelt túlszolgálatra vonatkozott, ez pedig tartalmi valótlaniságot eredményezett. Mindez független attól, hogy a terheltek által túlszolgálatként ténylegesen elvégzett munka a munkáltató érdekében állt-e vagy sem.
- [70] Téves ezért az eljáró bíróságok jogi álláspontja abban, hogy az I–VIII. r. terheltek „nem készítettek valótlan tartalmú okiratot”.
- [71] Az eljáró bíróságok azon álláspontja sem helytálló, amely szerint a terheltek által aláírt magánokirat nem minősül felhasznált okiratnak.
- [72] Az okiratok felhasználása körében a Kúria a következőket emeli ki.
- [73] A bűncselekmény elkövetési magatartása a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokirat felhasználása. Ebből következően a hamis magánokirat készítése nem része az elkövetési magatartásnak, az önmagában büntetlen előkészület, illetve – ahogy arra a Kúria a későbbiekben kitér – a más általi felhasználás esetén bűnszegélyt valósíthat meg. A bűncselekmény tehát a hamis magánokirat felhasználásával lép a törvényi tényállás keretei közé.
- [74] A bírói gyakorlat szerint felhasználás alatt a hamis, hamisított vagy valótlan tartalmú magánokiratnak a jog vagy kötelezettség létezésének, megváltozásának vagy megszűnésének bizonyítására, vagyis a joghatás kiváltására, illetve előidézésére történő használatát kell érteni, amelynek folytán a magánokirat az elkövetői körön kívül álló más személyhez kerül. A bűncselekmény csak szándékosan (egyesen, de akár eshetőleges szándékkal is) követhető el, vagyis az elkövető tudatának ki kell arra terjednie, hogy a magánokirat alakilag vagy tartalmilag hamis, illetve arra, hogy azt valamilyen joghatás kiváltása céljából használja fel (BH 1998.156.).
- [75] „Használaton oly tevékenység értendő, mely megteremti annak lehetőségét, hogy valaki a hamis vagy hamisított magánokirat létezéséről vagy tartalmáról tudomást vegyen, s ennek folytán oly jogilag jelentős magatartást fejtson ki, amilyent e tudomás hiányában nem vitt volna véghez” (Angyal Pál: A magyar büntetőjog kézikönyve, Okirat hamisítás, Budapest, 1929. 9.).
- [76] A kialakult bírói gyakorlat szerint felhasználás alatt a hamis vagy hamisított, illetve valótlan tartalmú magánokiratnak a joghatás kiváltására, illetve előidézésére történő használatát kell érteni. Így felhasználásnak minősül többek között a bemutatás, felmutatás, hozzáférhetővé tétel, az iratokhoz történő csatolás, az átadás, vagy minden olyan tevékenység, amelynek következtében a magánokirat tartalmáról más személy tudomást szerez (Kúria Bfv.III.1139/2022/10. [24] bekezdés).
- [77] A büntetőjogi értékelést maga után vonó felhasználás tehát azt jelenti, hogy a hamis vagy hamisított okirat az elkövetői körön kívülre kerül, és ekként joghatás kiváltására alkalmassá válik. Ez a jelen ügyben, a terheltek személyére és az érintett okirat jellemzőire, annak „útjára” tekintettel speciális módon érvényesült.
- [78] Az irányadó tényállás szerint: a Túlszolgálat Elrendelő Lapon a túlszolgálat szabályszerű elrendelése illegális migrációval

- kapcsolatos tevékenység jogcímén, szolgálati érdekből történt;
- az I–VII. r. terheltek nem, vagy csak részben láttak el szolgálatot az elrendelésnek megfelelően, a túlszolgálat ideje alatt rendes munkakörüket látták el; az I–VII. r. terheltek – a túlmunka elvégzését követően – a Túlszolgálat Elrendelő Lapon valamennyien úgy nyilatkoztak, hogy a túlszolgálat ellentételezéseként díjazást kérnek, és azt aláírták; a VIII. r. terheltek minden lapon igazolta, hogy a terheltek a túlmunkát elvégezték; a Túlszolgálat Elrendelő Lapokat ismeretlenül maradt személy iratkezelésre átadta, valamint ismeretlen személy a Robotzsaru rendszerben rögzítette a túlszolgálatok adatait; a túlszolgálatok ellentételezéseként a főkapitányság a kifizetéseket teljesítette.
- [79] A tényállás alapján, a rendőri állomány számára rendszeresített, kitöltött és aláírt nyomtatvány az elkövetői körön kívülre került, annak aláírását követően. A felhasználás ezzel, a rendőrségi belső ügykezelésbe kerüléssel (iktatással, „lefűzéssel”) történt meg.
- [80] A Túlszolgálat Elrendelő Lap nyomtatványok mint okiratok felhasználása ezért nem a Robotzsaru rendszerben való rögzítéssel valósult meg, hanem már azáltal, hogy a rendőrségen belül a terheltek, de akár más arra illetékes személyek, az aláírást követően továbbították, kezelték, iktatták, arról adatot rögzítettek stb. Ugyanakkor a Robotzsaru programban való rögzítés, csakúgy mint a tényleges kifizetés, a felhasználást igazolja.
- [81] Azzal a terheltek is nyilvánvalóan tisztában voltak, hogy az általuk aláírt Túlszolgálat Elrendelő Lapokat a belső ügyintézés során továbbítják, kezelik, majd pedig intézkednek a bérszámfejtés iránt. Ebből következően a nyomtatványt az ügykezelésre továbbító, ezzel a valótlan tartalmat igazolni kívánó elkövető a hamis magánokiratot egyben tettesként fel is használta, figyelemmel arra is, hogy a nyomtatványt ezt követően a rendőri szerv (a városi rendőrkapitányság) kezeléséből nem került ki. Emiatt annak már nincs jelentősége, hogy annak adatait a Robotzsaru rendszerbe pontosan ki töltötte fel.
- [82] A felhasználó személye azonban nem volt megállapítható, erre vonatkozó tényadatot az irányadó tényállás nem tartalmaz. Ez azonban nem a bűncselekmény megvalósulását érinti, hanem az elkövetői alakzat vonatkozásában bír jelentőséggel.
- [83] A Kúria részben már utalt arra, hogy a terheltek szándékosan követték el a bűncselekményt. Szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik (Btk. 7. §).
- [84] A hamis magánokirat felhasználásának vétsége szándékos bűncselekmény. Az okirat aláírására tekintettel annak valótlan tartalmával az aláíró elkövetőnek tisztában kell lennie, ennek hiányában a bűncselekmény nem valósul meg (BH 2017.146.).
- [85] Ezért az elkövető tudatának át kell fognia egyrészt a magánokirat tartalmának valótlanágát, másrészt ezen tudattartalom mellett szándékosan kell felhasználnia a magánokiratot. A bűnsegéd mindehhez szándékosan nyújt segítséget, akár akként, hogy hamis, joghatás kiváltására alkalmas okiratot készít (EBH 2019.B.6.IV.).
- [86] A Kúria nem osztotta a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy a „vádirati tényállás a vádlottak akaratlagos elkövetésére vonatkozó tényeket, adatokat nem tartalmaz”. Kétségtelen, hogy a vádirati tényállás az ítéleti tényállásnál konkrétabb módon tartalmazza azt, hogy a terheltek a valótlan nyilatkozattal „tanúsították”, hogy a fokozott közterületi jelenlét jogcímén elrendelt túlszolgálatot teljesítették. Ehhez képest a bíróság az ítéleti tényállásban egyrészt mellőzte a „valótlan tanúsítás” szókapcsolatot, helyette a szándék tekintetében semleges és egyébként a nyomtatvány szövegének is megfelelő „nyilatkozás” ígét tartalmazta. Másrészt a tényállásban nem utalt arra, hogy az I–VII. r. terheltek ezen nyilatkozatukkal a túlmunka teljesítését igazolták volna.
- [87] Mindkét, a vádirattól történt eltérés helyes és indokolt volt, mivel az ítéleti tényállásnak az ún. külső-, valamint a belső (tudati) tényeket kell tartalmaznia, az I–VII. r. terheltek ténylegesen nyilatkozatot tettek (nem tanúsítottak), és a nyilatkozatuk a szövege szerint a túlmunka ellentételezésére vonatkozott. Ez azonban nem jelenti azt, hogy e tények alapján, a jogi értékelés körében a terheltek – legalább – bűnsegélyre vonatkozó szándékának hiányára levont következtetés helyes lenne.
- [88] Az ítéleti, a felülvizsgálatban irányadó tényállás ugyanis tartalmazza, hogy ténylegesen az okirat túlmunkát elrendelő részében rögzítettől eltérő jellegű túlszolgálatra került sor, vagyis olyanra, amelyre a parancsnoki rendelkezés nem vonatkozott, ekként nem is engedélyezett. Az okirat aláírói (az I–VII. r. terheltek) pedig csak akkor hivatkozhatnának a szándékosság hiányára, ha vagy a saját túlmunkavégzésük tényleges formájával nem lettek volna tisztában (ami kizárható), vagy pedig az elrendelt túlmunka jellegét nem ismerték. Utóbbit azonban a nyomtatvány kezdő része rögzíti, ez egyben a túlmunka alapja is, és az arra illetékes személy időrendben előbb töltötte ki. Ezért az I–VII. r. terheltek e vonatkozásban tévedésben sem lehettek.
- [89] A VIII. r. terheltek vonatkozásában pedig – szemben a másodfokú bíróság érvelésével – megállapítható, hogy az ő igazolása éppen az elrendelt (konkrét) túlszolgálatra, annak teljesítésére vonatkozott, amely annak jellegét (illegális migrációval kapcsolatos tevékenység) is tartalmazta. Éppen annak ellenőrzése volt a feladata. Ebből következően a valóságtól eltérő túlszolgálatlaltal tisztában kellett lennie, a szándékossága – egyenes szándék formájában – szintén megállapítható.
- [90] Téves ezért a másodfokú bíróság azon érvelése, amely a terheltek bűnösségének hiányára abból (is) következtet, hogy a rendőrkapitányságon nem volt szabályozva az okiraton található nyilatkozatok aláírásának sorrendje. A nyomtatvány ugyanis nem hogy kétséget afelől, hogy a kifizetésre (ellentételezésre) vonatkozó és a túlszolgálat elvégzésének leigazolása logikailag csak az elrendelést követően történhet meg. Ellenkező esetben a nyilatkozó, igazoló nem tudja, hogy mire nyilatkozik, mit igazol, aláírása „biankó” lenne. Ezt a terheltek tudatának is feltétlenül át kellett fognia.
- [91] Mindebből következően a terheltek szándékos elkövetési magatartása mint a bűncselekmény eleme, szintén megállapítható.

- [92] Az elkövetői alakzat vonatkozásában – az eddigieken túl – a Kúria kiemeli a következőket.
- [93] Az ítéleti tényállás alapján nem kétséges, hogy az okiratokat ténylegesen valaki felhasználta, mivel az alapján adatot rögzítettek, illetve a kifizetések is ezek alapján történtek meg. A felhasználó személye azonban nem tisztázódott, ismeretlen maradt.
- [94] A Kúria már utalt rá, hogy amennyiben a hamis okirat felhasználója nem azonos a készítővel, akkor a hamisító vagy részes vagy közvetett tettes lehet attól függően, hogy a felhasználó személy a hamisításról tudomással bírt-e.
- [95] A közvetett tettes olyan személyt használ fel a szándékos bűncselekmény tárgyi tényállási elemeinek a megvalósítására, aki e szándékos bűncselekmény miatt azért nem vonható felelősségre, mert nála hiányoznak az elkövetővé váláshoz szükséges alanyi feltételek [Kúria Bfv.I.431/2023/14. (BH 2025.107. [52] bekezdés), Kúria Bfv.I.693/2021/6. (BH 2022.148. [34] bekezdés), Kúria Bfv.I.693/2021/6. (BH 2016.161.)].
- [96] A részesi felelősség megállapítása akkor törvényes, ha az irányadó tényállás mind a terhelti alapcselekmény törvényi tényállási elemeit, mind az ehhez kapcsolódó bűnsegédi felelősség megállapítását megalapozó tényeket is tartalmazza. A részesesség járulékos jellegéből nem következik, hogy a bűnsegéd büntetőjogi felelősségének előfeltétele lenne a tettes bűnösségének megállapítása [Kúria Bfv.I.754/2024/8. (BH 2025.181. I-II.), BH 1999.53.].
- [97] A részes felelősségének megállapítása törvényes, ha a jogerős ítéleti tényállás az alapbűncselekmény törvényi tényállási elemeit és a részes ahhoz nyújtott szándékos rábíró vagy segítő magatartásának leírását tartalmazza [Kúria Bfv.II.148/2021/11. (BH 2022.67.I.)].
- [98] A bűnsegéd tudatának át kell fognia, hogy a tettes szándéka milyen bűncselekmény elkövetésére irányul, ehhez a tényállásszerű cselekményhez kell segítséget nyújtania [Kúria Bfv.I.397/2021/16. (BH 2022.172.I.)].
- [99] A fenti bírói gyakorlatból levezethetően, ha a hamis okiratot az aláírást követően az I–VII. r. vagy a VIII. r. terhelt továbbította, akkor ők a bűncselekmény tettesei, ha pedig más olyan személy, aki nem tudott a hamis tartalomról, akkor pedig a közvetett tettesei. Előfordulhat az is, hogy az egyik terhelt vagy a cselekményről tudomással bíró harmadik személy a lapokat összegyűjtötte a terheltektől, és egymaga adta le; ebben az esetben ő maga tettes, a többi terhelt pedig a bűncselekmény bűnsegéde. E vonatkozásban tehát a tényállás nem teljes, annyi azonban biztosan megállapítható, hogy a terheltek legalább bűnsegédei a bűncselekménynek, mert az általuk is tudottan felhasználásra szánt hamis magánokirat készítésében szándékosan részt vettek.
- [100] A halmazati kérdéseket tekintve a Kúria utal a 36/2007. BK véleményben kifejtett azon elvi álláspontra, amely szerint a hamis magánokirat felhasználása folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított vagy valótlán tartalmú – ugyanazon vagy több – magánokiratot, ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják fel, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak.
- [101] Ez alapján a terheltek több, rövidebb időszakban megvalósított azonos cselekménye (több alkalommal, több Tűlszolgálat Elrendelő Lap aláírása) a folytatólagos elkövetés feltételeinek megfelel [Btk. 6. § (2) bek.].
- [102] A Kúria nem osztotta a másodfokú bíróságnak a cselekmények társadalomra veszélyessége körében kifejtett álláspontját sem.
- [103] A társadalomra veszélyesség a jogalkotó által törvényi követelményként megjelenített materiális jogellenesség, amelyet a törvény a tényállásszerűségben megjelenő formális jogellenesség mellett a bűncselekmény-fogalom nélkülözhetetlen törvényi elemeként szabályoz. A formális jogellenesség (a tényállásszerűség) abban az esetben jeleníti meg a társadalomra veszélyességet (a materiális jogellenességet) is, ha a jogalkotó által kifejezetten a büntetőtörvényben meghatározott, a cselekmény társadalomra veszélyességét kizáró okok nem állnak fenn és a tényállásszerű magatartás a cselekmény objektív körülményei alapján a büntetendővé nyilvánítás alapjául szolgáló, a bűncselekmény jogi tárgyában megjelenő érdeket sérti vagy veszélyeztet [Kúria Bhr.I.1632/2024/6. (BH 2026.4.II. és [74]–[80] bekezdés)].
- [104] A Btk. 4. § (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági rendjét sérti vagy veszélyeztet.
- [105] A hivatkozott törvényhely végső előterjesztői indokolása szerint ezen bűncselekmény-fogalom megegyezik a korábbi büntető törvénykönyvbéli fogalommal, amelynek elemei: a tényállásszerűség (büntetni rendeltség), a társadalomra veszélyesség, és a bűnösség (szándékosság vagy gondatlanság). Ezen elemek közül az új Btk.-ban csak a társadalomra veszélyesség definíciója változott kisebb mértékben: előbb az egyéni jogok, másodsorban Magyarország Alaptörvény szerinti rendjének sérelme, illetve veszélyeztetése jelenik meg a felsorolásban.
- [106] Nem kétséges, hogy a törvényi szabályozás alapján a bűncselekménynek nem csak tényállásszerűnek, de társadalomra veszélyesnek is kell lennie. A társadalomra veszélyesség ebből a megközelítésből a jogalkotó által büntetendőnek nyilvánított cselekvés vagy mulasztás büntetendővé nyilvánításának oka, melynek alapja azon megítélés, hogy az ilyen cselekvés vagy mulasztás (magatartás) társadalomra káros. A magatartás társadalomra veszélyessége miatt van tehát szükség arra, hogy a törvényhozó büntetés kilátásba helyezésével igyekezzék meggátolni az ilyen jellegű magatartások tanúsítását.
- [107] A jelenlegi törvényi szabályozás tehát megköveteli azt, hogy a bűncselekmény megvalósulásának vizsgálatakor a jogalkalmazó a tényállásszerűség és a jogellenesség vizsgálata mellett a cselekmény társadalomra veszélyességét is vizsgálja. A tényállásszerűség ugyanakkor alapvetően magában foglalja a védett jogi tárgy sérelmét, így társadalomra veszélyesség hiányát kizárólag az olyan tényállásszerű magatartás esetében lehet megállapítani, amely atipikus módon nem sérti a

- büntetőjogi szabályokkal védeni rendelt jogi tárgyat, vagyis az adott elkövetés összes körülménye alapján az elkövető által kifejtett magatartás az adott körülmények között nem sérti a büntetendővé nyilvánítás alapjául szolgáló egyéni és társadalmi érdekeket.
- [108] Amennyiben egy adott magatartás tényállásszerű, a cselekmény tekintetében nem áll fenn büntethetőséget kizáró ok, és az érintett magatartás a büntetendővé nyilvánítás indokául szolgáló jogalkotói érdeket megjelenítő védett jogi tárgyat sérti vagy veszélyezteti, úgy a magatartás társadalomra veszélyességének hiányát megállapítani nem lehet.
- [109] A cselekmény tényállásszerűsége ellenében csak olyan körülmények zárhatják ki a társadalomra veszélyességet (jogellenességet), melyek folytán az elkövető magatartása a társadalom számára hasznos, de legalább tűrt.
- [110] A társadalomra veszélyesség hiányát az érintett magatartás objektív jellemzői, és nem az elkövető személyében megnyilvánuló szubjektív jellemzők alapján kell megítélni. A cselekmény társadalomra veszélyessége ugyanis magában a magatartásban nyilvánul meg, nem pedig az elkövető ehhez való viszonyulásában. Amennyiben a társadalomra veszélyességet magában hordozó és tényállásszerű magatartás esetében az elkövetőnek a magatartáshoz fűződő viszonya zárja ki a büntethetőséget, úgy azt ennek körében kell értékelni (társadalomra veszélyességben tévedés).
- [111] Társadalomra veszélyesség teljes hiányában felmentésnek csak abban az esetben van helye, ha a formálisan jogellenes (tényállásszerű) cselekmény esetében annak materiális jogellenessége (társadalomra veszélyessége) teljesen hiányzik. Ennek alapjául szolgálhat a törvényben megjelenített büntethetőséget kizáró ok, illetve az, ha a tényállásszerű magatartás objektív jellemzőit tekintve a védett jogi tárgyat nem sérti vagy veszélyezteti.
- [112] Mindezek mellett a Kúria megállapította, hogy nem mellőzi a társadalomra veszélyességet az, ha a hivatalos személynek minősülő rendőr a kötelességét megszegve annak megtörténtét hamisan igazolva, olyan tevékenységért igényel és vesz fel díjazást, amelyre egyébként nem lenne jogosult.
- [113] A rendőröknek mint adott esetben túlszolgálatra kötelezett munkavállalóknak ismerniük és alkalmazniuk kell az ennek igazolásával és bérszámfejtésével kapcsolatos szabályokat. A Legfőbb Ügyészség helyesen hivatkozott arra, hogy az igazságszolgáltatásban résztvevőktől joggal várható el, hogy a rájuk kötelező szabályokat betartsák.
- [114] A Kúria arra is utal, hogy a másodfokú bíróság a társadalomra veszélyesség hiányának megállapításakor valójában a valótlan tartalmú magánokirat téves jogi értelmezéséből, abból indult ki, hogy az I–VII. r. terheltek nem arra tettek nyilatkozatot, illetve a VIII. r. terheltek nem azt igazolta, amire a túlszolgálat elrendelése ténylegesen vonatkozott. Ez volt a terheltek felmentésének indoka is, amely a Kúria fentiekben kifejtett álláspontja szerint nem helytálló.
- [115] A terheltek cselekménye a társadalomra veszélyességet akkor nélkülöznék, ha a valótlan tartalmú magánokirat felhasználásával a bűncselekmény jogi tárgya, az okiratok valódiságába vetett bizalom megőrzése az adott okiratok felhasználása és joghatásai tekintetében nem sérült volna. Ez azonban – a Túlszolgálat Elrendelő Lapok mint magánokiratok joghatása körében kifejtettekre figyelemmel – nem állapítható meg.
- [116] A terheltek cselekménye a társadalomra veszélyességet abban az esetben sem nélkülözi, amennyiben – az elrendeltől eltérő jellegű – túlmunkát ténylegesen elvégezték, és ezért a túlóra díjazása nem minden jogalap nélkül történt.
- [117] A Kúria már rámutatott arra, hogy a Túlszolgálat Elrendelő Lap joghatása nem csupán abban áll, hogy a túlmunka kifizetésének alapja, bár kétségtelenül az I–VII. r. terheltek szemszögéből ennek volt a legnagyobb jelentősége. Ugyanakkor a túlmunka pénzbeni ellentételezésének forrása eltérő volt attól függően, hogy milyen jellegű túlmunkát végeztek, mivel az ORFK kifejezetten az illegális migrációval kapcsolatos tevékenységre biztosított olyan anyagi eszközöket, amit célzottan erre a feladatra használhattak fel az egyes rendőrkapitányságok. Ebből következően a céltól eltérő túlmunka – még annak társadalmi hasznossága mellett is – ennek a forrásnak a terhére nem volt igénybe vehető vagy elrendelhető. A hamis tartalmú nyomtatványok azonban éppen erre adtak lehetőséget. Ezzel egyben csökkentették az ORFK rendelkezése által célzott, közterületi jelenlétet feltételező túlszolgálat parancsnoki elrendelésének és ekként a végrehajtásának pénzügyi keretét, ezzel egyben a kitűzött központi cél megvalósítását is. Más szóval sérült az a szolgálati érdek, ami éppen az adott túlszolgálat elrendelésének az alapja volt.
- [118] Emellett az eltérő túlmunka rögzítése alkalmatlanná tette a hatásának, eredményének utólagos ellenőrzését, statisztikai elemzését is, ami pedig a jövőbeni vezényléseket befolyásolta a részben hamis adatok alapján.
- [119] Mindezek alapján a cselekmények társadalomra veszélyességének hiánya nem állapítható meg, legfeljebb annak viszonylag csekélyebb foka. Ez utóbbi azonban már nem a bűnösség, hanem a büntetéskiszabás kérdése.
- [120] A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a törvényszék katonai tanácsa, illetve az ítéletábra katonai tanácsa a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével hozott felmentő rendelkezést az I–VIII. r. terheltekkel szemben.
- [121] A Kúria nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles.
- [122] A Kúria döntési jogköre az anyagi jogot sértő jogerős felmentés esetén korlátozott, a felmentő rendelkezés bűnösséget megállapító megváltoztatására nincs törvényi lehetőség. Ha a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem ad helyt, a megtámadott határozatot hatályában fenntartja [Be. 662. § (1) bek.]; ha azonban a terhelt felmentésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, a határozatot hatályon kívül helyezi és az eljárási bíróságot új eljárásra utasítja a Be. 663. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásával (Kúria Bfv.III.347/2020/11.).
- [123] A Be. 663. § (4) bekezdés a) és b) pontja értelmében a Kúria a másod-, illetve harmadfokú bíróságot

utasítja új eljárásra, ha a felülvizsgálat oka a másod-, illetve harmadfokú bíróság eljárásában merült fel, vagy a törvénynek megfelelő határozat a másod-, illetve harmadfokú bíróság eljárásának megismétlésével is meghozható. A jelen ügyben megállapítható, hogy a bűnösség kérdésében az elsőfokú bíróság is téves álláspontra helyezkedett, vagyis a felülvizsgálat oka már az elsőfokú bíróság eljárásában felmerült. Másrészt a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása mellett – amennyiben a bíróság a terheltek tekintetében ismételt felmentő rendelkezést hoz – az ügyészség rendes jogorvoslati joga (a másodfellebbezés megnyílásának hiányában) nem lenne biztosított. A Kúria mindezek miatt döntött az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításáról, a Be. 663. § (1) bekezdés a) pontja alapján, a Be. 655. § (1) bekezdése szerinti összetételben eljárva.

(Kúria Bfv.I.337/2025/50.)

112 A felnőttkorú törvényes képviselő jelenléti jogosultsága nem jelent egyben a védővel azonos jelenléti kötelezettséget, ezért őt az eljárási cselekményekről értesíteni kell, nem pedig idézni. Mivel azon személyek között, akiknek a részvétele a tárgyaláson kötelező, a terhelt gondnoka nem szerepel, ezért a tárgyalás megtartása annak távollétében akkor sem sért eljárási szabályt, ha a terhelt cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt áll [Be. 72. § (1) bek., 73. § (1) és (8) bek., 608. § (1) bek. d) pont., 649. § (2) bek. d) pont.].

- [1] A járásbíróság tárgyaláson kihirdetett ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bek., (2) bek. a) pont] és egyedi azonosító jellel visszaélés büntetében [Btk. 347. § (1) bek. a) pont]. A járásbíróság ezért a terheltet, mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 3 év 9 hónap szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fegyházban határozta meg és megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a terhelt által előzetes fogva tartásban töltött idő beszámításáról, az eljárás során lefoglalt bűnjelről, valamint a felmerült bűnügyi költség viseléséről.
- [2] A védelmi fellebbezések alapján eljáró törvényszék mint másodfokú bíróság a ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 2 év 6 hónapra, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 3 évre enyhítette. A szabadságvesztésbe a terhelt által 2023. augusztus 30. napjától 2023. szeptember 28. napjáig előzetes fogva tartásban töltött időt és a 2023. szeptember 29. napjától 2024. június 19. napjáig bűnügyi felügyeletben töltött időt rendelte beszámítani olyan módon, hogy egy napi szabadságvesztésnek 5 nap bűnügyi felügyeletben töltött idő felel meg. A törvényszék egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a terhelt terhére megállapított egyedi azonosító jellel visszaélés büntette a Btk. 347. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulata szerint minősül. Megállapította a másodfokú bíróság a megsemmisíteni rendelt bűnjel azonosító számát, a terhelt tényleges tartózkodási helyét, továbbá az elsőfokú ítélet bevezető részéből mellőzte az előkészítő ülések dátumainak

feltüntetését azzal, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a 2024. július 9. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján hozta meg.

- [3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozatával szemben a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt jogszabályi hivatkozás megjelölése nélkül, tartalma szerint a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja, b) pont ba) alpontja, valamint a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján, figyelemmel a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjára.
- [4] A felülvizsgálati indítvány lényege szerint a jogerős ügydöntő határozat irányadó tényállása 1. pontjában meghatározott lopási cselekményt a terhelt nem követte el, mert a Suzuki gépkocsi eltulajdonítása nem állt szándékában, annak elvitelére engedélyt kért és kapott a közelben tartózkodó, portásként dolgozó személytől. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság nem értesítette sem a meghatalmazott védőjét, sem őt a tárgyalási határnapról, így a tárgyalásra felkészülni nem tudott, emellett több alkalommal is indítványozta mind a sértett, mind a tanúk – köztük kiemelten 1. számú tanú – szembesítését, azonban kérelmeit a bíróság elutasította. A terhelt álláspontja szerint a bíróságnak nem lett volna szabad elfogadnia a sértett írásbeli vallomását, illetőleg a tanú figyelmeztetés nélkül tett vallomását, mindezek miatt az ítélet felderítetlen és megalapozatlan. Kifejtette, hogy vele szemben az elsőfokú bíróság által kiszabott és a másodfokú bíróság által enyhített büntetés is eltúlzottan súlyos.
- [5] A terhelt emellett hivatkozott arra, hogy 2024. április 5. napjától gondnokság alatt áll, a másodfokú bíróság ennek ellenére nem értesítette törvényes képviselőjét a tárgyalásról, továbbá nem kézbesítette gondnoka számára a jogerős ítéletet, megfosztva őt a jogorvoslati jogától is.
- [6] A terhelt indítványozta „ítéletének kivizsgálását” és az általa korábban indítványozott szembesítések elrendelését annak érdekében, hogy ártatlanságát bizonyítani tudja. Indítványához orvosi iratokat, valamint gondnokság alá helyezéséről szóló határozatot csatolt.
- [7] A Legfőbb Ügyészség az átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Rögzítette, hogy a terhelt beadványának egy része az elsőfokú határozat ellen bejelentett fellebbezésének, az eljárási szabálysértésekre történő utalásai tekintetében pedig a törvényszék másodfokú ítéletében rögzítetteknek a megismétlése. Kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítványban – tartalmát tekintve – a terhelt lényegében nem az anyagi jogi szabályok megsértésére, téves jogi értelmezésre hivatkozott, hanem a bizonyítékok mérlegelését támadta és a megállapított tényállás megalapozottságát vitatta, amelyekre felülvizsgálat nem alapítható. A bűnösség kérdését kizárólag az irányadó tényállás alapján lehet eldönteni.
- [8] A Legfőbb Ügyészség ezért törvényben kizártnak tartotta a sértett tanúvallomásának elfogadását és a tanúzási figyelmeztetések elmaradását sérelmező, így a bizonyítékértékelő, mérlegelő tevékenységet támadó kifogásait. Nem tartotta továbbá figyelembe vehetőnek a terhelt felülvizsgálati indítványának azon részeit sem, amelyben a szembesítések elmaradására hivatkozik, mert azzal a megalapozottságot és ezáltal áttételesen a

- megállapított tényállást támadja, amelyre a felülvizsgálati eljárás keretében nincs törvényes lehetőség.
- [9] A cselekmények minősítésével összefüggésben a Legfőbb Ügyészség kifejtette, hogy az 1. tényállási pont kapcsán, a 2021. október 29. napján elkövetett lopási cselekmény tekintetében a rendszeres haszonszerzésre törekvés, így az üzletszerűség is megállapítható, mivel a terhelt 2021 augusztusa és októbere között három alkalommal is követett el lopási cselekményeket. Erre figyelemmel álláspontja szerint a terhelt 2021. október 29. napján elkövetett lopási cselekménye helyesen a Btk. 370. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés *b)* pont *bb)* alpontjára figyelemmel a (3) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontja szerinti lopás büntettének minősül.
- [10] A Legfőbb Ügyészség szerint a terhelt által az indítványban felsorolt eljárási szabálysértések vonatkozásában a másodfokú bíróság az ítéletében részletesen és helytállóan fejtette ki, hogy miért nem tekinthetők abszolút eljárási szabálysértéseknek, ezért miért nem vezethetnek már a felülbírálat során sem az elsőfokú döntés hatályon kívül helyezéséhez, amely érvelés a felülvizsgálati ok megállapíthatósága szempontjából is irányadó. 2. számú tanú és 3. számú tanú írásbeli tanúvallomása valóban nem tartalmazza a Be. 176. § (1) bekezdésében rögzített tanúzási figyelmeztetést, ezért a másodfokú bíróság ezen vallomásokot kirekesztette a bizonyítékok közül, majd bizonyítás felvétele érdekében tárgyalás tartását rendelte el, ahol a tanúk nyomozás során tett vallomásának ismertetésével kiküszöbölte az elsőfokú ítélet ezen tényállással kapcsolatos részleges megalapozatlanságát. A törvényszék azt is rögzítette az ítéletében, hogy eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság azzal, hogy annak ellenére, hogy a terhelt 2024. április 5. napjától gondnokság alatt állt, a gondnokát (törvényes képviselőjét), aki a büntetőeljárásban segítőként vett részt, a tárgyalásról nem értesítette, neki az ítéletet nem kézbesítette és jogorvoslati jogot sem biztosított számára. A törvényszék azt is részletesen kifejtette, hogy eljárási szabályt sértett a járásbíróság azzal, hogy a 2024. július 9-i tárgyaláson a tanúk írásbeli vallomását még a terhelt kihallgatása előtt ismertette, holott a Be. 522. § (1) bekezdése értelmében a bizonyítási eljárás a vádlott kihallgatásával kezdődik; valamint, hogy megszegte a Be. 515. § (4) bekezdésében írt szabályt is, mivel a terhelt részére nem lett kézbesítve megfelelő időben a tárgyalásról szóló idézés, emellett a bíróság nem a terhelt és a védő tárgyalás tartásához hozzájáruló nyilatkozatát sem szerezte be.
- [11] A Legfőbb Ügyészség rámutatott arra, hogy a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan a terhelt a járásbíróság polgári peres eljárásban hozott ítélete alapján több ügycsoport tekintetében cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alatt állt, amelyek azonban a terhelt eljárási jogainak gyakorlását nem érintették.
- [12] A Legfőbb Ügyészség hivatkozott arra, hogy a Be.-hez fűzött miniszteri indokolásból kitűnik, a jogalkotói szándék az volt, hogy a törvény a polgári jog szabályai szerint teljes cselekvőképességgel nem rendelkező valamennyi terhelt érdekében lehetővé tegye a törvényes képviselő eljárását. A büntetőeljárási törvény nem tesz különbséget aszerint, hogy a terhelt törvényes képviselője a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokságon alapul, a törvény a meghatározott jogosultság gyakorlását mindkét esetben teljeskörűen biztosítja, és nem teszi függővé a Ptk. 2:19. § (3) bekezdése alapján megjelölt személyi, illetve vagyoni jellegű ügycsoportoktól sem. A Legfőbb Ügyészség hivatkozott a Kúria BH 2020.201. számon közzétett eseti döntésére is, amelyben véleménye szerint a Kúria ezzel egyező álláspontot foglalt el.
- [13] A Legfőbb Ügyészség ugyanakkor kiemelőndőnek tartotta, hogy a törvényes képviselő jelenléti jogosultsága nem jelent egyben a védővel azonos jelenléti kötelezettséget, ezért őt az eljárási cselekményekről értesíteni kell, nem pedig idézni. Mivel azon személyek között, akiknek a részvétele a tárgyaláson kötelező, a terhelt gondnoka nem szerepel, ezért a tárgyalás megtartása annak távollétében akkor sem sért eljárási szabályt, ha a terhelt cselekvőképességet korlátozó gondnokság alatt áll.
- [14] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság valóban eljárási szabálysértést vétett azzal, hogy a terhelt gondnokát a tárgyalás határnapjairól nem értesítette, majd részére elmulasztotta kézbesíteni az elsőfokú ítéletet és a jogorvoslati jogára vonatkozó tájékoztatást, mindez azonban legfeljebb a Be. 609. § (1) bekezdése szerinti, relatív eljárási szabálysértésnek tekinthető, mivel a Be. 608. § (1) bekezdés *d)* pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés és ezáltal a Be. 649. § (2) bekezdés *d)* pontja szerinti felülvizsgálati ok csak akkor valósult volna meg, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották volna meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [15] A Legfőbb Ügyészség utalt arra, hogy a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértéseket a Be. 649. § (2) bekezdése sorolja fel, amelyek közé az idézés vagy értesítés szabályszerűségének vagy a tárgyalási időköz megtartásának az esetleges megsértése nem tartozik, és mivel azok csak relatív és nem abszolút eljárási szabálysértés megállapítására lehetnének alkalmasak, ezért felülvizsgálati okot nem képeznek.
- [16] A Legfőbb Ügyészség hivatkozott arra, hogy önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti a büntetéskiszabás, annak felülvizsgálatára csak a bűncselekmény törvénysértő minősítése, illetve a büntetőjog más szabályának megsértése esetén van lehetőség. A büntetés önmagában akkor eshetne felülvizsgálat alá, ha az a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik és emiatt a nemében és/vagy mértékében törvénysértő lenne, jelen ügyben azonban ilyen nem állapítható meg, ezért a terhelt a felülvizsgálati indítványban – az időmúlás és a kár megtérülése okán – a büntetés eltúlzottan súlyos voltára hivatkozással valójában a büntetéskiszabást támadja, amelyre azonban anyagi jogszabálysértés hiányában nincs törvényes lehetőség.
- [17] A Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen, a járásbíróság és a törvényszék ítéletét hatályában tartsa fenn.
- [18] A terhelt a Kúriára érkezett beadványában megismételte a felülvizsgálati indítványában

- foglaltakat, majd ezt követően a Kúriára érkezett levelében a Legfőbb Ügyészség átíratában foglaltakra írásbeli észrevételt terjesztett elő. Észrevételében – a felülvizsgálati indítványában foglaltak újbóli megismétlése mellett – hangsúlyozta, hogy gondnokság alatt áll, és betegsége korlátozza a belátási képességét, a dolgok józan megítélését.
- [19] A terhelt felülvizsgálati indítványa részben törvényben kizárt, nem kizárt részében pedig alaptalan.
- [20] A Be. XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat. Felülvizsgálati eljárásnak kizárólag a törvényben meghatározott felülvizsgálati okok fennállása esetén, a törvényben meghatározott feltételek és korlátok mellett van helye. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető: olyan anyagi vagy eljárási jogszabálysértésre hivatkozással, amelyet a törvény felülvizsgálati okként nem sorol fel, felülvizsgálati eljárás nem indítványozható.
- [21] A felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat, a bíróságok vádról rendelkező jogerős ügydöntő határozatának egyes súlyos, a törvényben meghatározott felülvizsgálati okokban megnyilvánuló jogi, és nem ténybeli – az ítélet megalapozottságát, a lefolytatott bizonyítási eljárást, a bíróság bizonyítékokat értékelő és mérlegelő tevékenységét, valamint az ennek következtében megállapított tényeket, illetve a tényből további tényre történő következtetés folytán megállapított tényeket, végső soron az ezek összességéből összeálló történeti tényállást érintő – hiányosságainak orvoslására szolgál. A Be. 650. § (2) bekezdése ezért kimondja, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [22] A felülvizsgálati indítványban az irányadó tényálláshoz kötöttség olyannyira szigorú szabály, hogy a büntető anyagi jog szabályainak megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján lenne elbírálható abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített és ellentétes az iratok tartalmával (BH 2004.102.), vagy más megfogalmazásban: az alapügyben megállapított tényállás az irányadó, függetlenül attól, hogy az adott tényállás megalapozott-e vagy sem (Kúria Bfv.I.415/2016/5. számú, BH 2016.264. szám alatt közzétett határozata, Kúria Bfv.II.1441/2022/7. számú határozata).
- [23] A tényálláshoz kötöttségre figyelemmel felülvizsgálati eljárásban az anyagi jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével, az abban foglaltakkal összhangban álló tények alapján vizsgálható. A bűnösség megállapítását, illetve a cselekmény minősítését is az irányadó jogerős ügydöntő határozat alapján kell vizsgálni.
- [24] Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvány kizárt abban a részében, amelyben a tényállás megalapozatlanságát támadja és a bíróság által lefolytatott bizonyítás hiányosságaira, így szembesítés elmaradására, tanú figyelmeztetésének hiányára hivatkozik. Ugyancsak kizárt a felülvizsgálati indítvány abban a részében, amelyben az irányadó tényállás 1. tényállási pontjában foglalt cselekmény tekintetében a megállapított bűnösséget az ott írt tényektől eltérő tények állítására – eltulajdonítási szándékának hiányára, illetve engedélyre – hivatkozik.
- [25] A Be. 648. §-ára figyelemmel felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Be. 649. § (1) bekezdésében megjelölt esetekben a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt, míg a Be. 649. § (2) bekezdésében megjelölt okokból eljárási szabálysértés miatt is van helye. Olyan anyagi jogi vagy eljárásjogi szabály megsértésére hivatkozással, amelyet a törvény felülvizsgálati okként nem nevesít, felülvizsgálati indítvány nem terjeszthető elő. Ezért a felülvizsgálati indítvány kizárt abban a részében, amelyben a terhelt a vele szemben kiszabott büntetésének eltúlzott tartamát támadja a minősítés vagy felülvizsgálati okként szabályozott más anyagi jogi szabály törvénsértő jellegére történő hivatkozás nélkül; és ugyancsak kizárt abban a részében, amelyben a tárgyalási időköz megsértésére hivatkozik, ezek ugyanis nem képeznek felülvizsgálati okot.
- [26] A felülvizsgálati indítványban támadott büntetéskiszabás önmagában nem képezi felülvizsgálat tárgyát, ebben a körben a Legfőbb Ügyészség helytállóan hivatkozott a Kúria BH 2005.337. számon közzétett döntése III. pontjában foglaltakra. A büntetés kiszabásának felülvizsgálatára önmagában csak akkor kerülhetne sor, ha az a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközve a nemében és/vagy mértékében törvénsértő (BH 2012.239.).
- [28] A Kúria gyakorlata továbbra is egységes abban, hogy a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulataiban meghatározott „Btk. más szabályán” a Büntető Törvénykönyv kógens, mérlegelést nem tűrő szabályának megsértését kell érteni, így a büntetéskiszabás elveire vonatkozó Btk. 80. §-ában meghatározott szabály megsértése felülvizsgálat alapjául nem szolgálhat. A Btk. 80. § (1) bekezdésére figyelemmel a büntetést az e törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyessége, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez. A büntetés céljára vonatkozó, valamint a büntetés kiszabásának elveit tartalmazó anyagi jogi rendelkezések esetleges megsértése a felülvizsgálatot nem alapozza meg, ezek ugyanis nem olyan rendelkezések, amelyek nem tűnnek mérlegelést. Így nem vizsgálható az sem, hogy a bíróságok a büntetés kiszabása során az enyhítő és súlyosító körülményeket miként vették figyelembe (BH 2019.158.II.).
- [27] A Be. 2025. szeptember 1. napjától hatályos 649. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati ok is feltételezi a bűncselekmény törvénsértő minősítését, így erre történő hivatkozás nélkül ezen ok alapján a büntetés vagy intézkedés aránytalanul súlyos vagy aránytalanul enyhe jellegét

- sem lehetne vizsgálni. Az aránytalan büntetés egyébiránt nem azonos az eltúlzott büntetéssel [Be. 606. § (4) bek., 649. § (1) bek. c) pont].
- [28] Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítvány egyetlen olyan hivatkozást tartalmaz, amely tekintetében felülvizsgálati eljárás lefolytatásának volt helye: az, hogy a bíróság nem értesítette a tárgyalásról meghatalmazott védőjét és gondnokát, tartalmilag megfeleltethető a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott felülvizsgálati oknak arra figyelemmel, hogy tartalma szerint a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjának megsértésére hivatkozik.
- [29] A Be. 608. § (1) bekezdés d) pontja alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményez, ha a tárgyalást olyan személy távollétében tartották meg, akinek a jelenléte a törvény értelmében kötelező.
- [30] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel, eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg.
- [31] A Be. 651. § (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel saját javára a terhelt is terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 652. § (4) bekezdésére figyelemmel határidő nélkül.
- [32] A Be. 652. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját.
- [33] A Be. 659. § (5) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. A Kúria a megtámadott határozatot ugyanakkor a Be. 659. § (6) bekezdésére figyelemmel, a 649. § (2) bekezdése alapján akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ebből az okból nyújtották be. A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt felülvizsgálati ok fennállását – sem az indítványban hivatkozott eljárási szabálysértést, sem más, felülvizsgálati okként megjelölt eljárási szabálysértést – nem állapított meg.
- [34] A törvényszék helytállóan rögzítette a másodfokú határozatban, hogy eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság azzal, hogy annak ellenére, hogy a terhelt 2024. április 5. napjától gondnokság alatt áll, a gondnokát (törvényes képviselőjét), aki a büntetőeljárásban segítőként vett részt, a tárgyalásról nem értesítette, neki az ítéletet nem kézbesítette és jogorvoslati jogot sem biztosított neki.
- [35] A Be. 72. § (1) bekezdése szerint a terhelt, vagy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy törvényes képviselője a büntetőeljárásban segítőként vesz részt, a jelenléti, észrevételezési, felvilágosítás-kérsi, indítványtételi, ügyirat-megismerési, valamint jogorvoslati jogára a védő jogai irányadók. A Be. 73. § (1) bekezdés a) pontja értelmében a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság ügygondnokot rendel ki, ha a polgári jog szabályai szerint teljes cselekvőképességgel nem rendelkező terheltnek, bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személynek, sértettnek, vagyoni érdekeltnak vagy egyéb érdekeltnak nincs törvényes képviselője, vagy a törvényes képviselő személye nem állapítható meg. Az ügygondnokot a Be. 73. § (8) bekezdésére tekintettel a büntetőeljárásban a törvényes képviselő jogállása illeti meg.
- [36] Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a polgári jog szabályai szerint teljes cselekvőképességgel nem rendelkező terhelt gondnoka a terhelt cselekvőképessége korlátozásának mértékétől függetlenül törvényes képviselőnek tekinthető; gondnok hiányában, illetve, ha a gondnok jogainak gyakorlásában akadályozva van, a Be. 73. § (1) bekezdés c) pontja alapján a törvényes képviselői feladatok ellátására ügygondnokot kell kirendelni. Mind a gondnok, mind a helyette eljáró ügygondnok a terhelt törvényes képviselője, akinek jelenléti és indítványtételi, jogorvoslati jogai a védő jogaival azonos. A törvényes képviselő jelenléte azonban a kötelező védelem eseteitől eltérően nem kötelezettség, hanem jog. Erre figyelemmel, míg a védő kötelező jelenléte esetén számára idézést kell kiadni, addig a törvényes képviselőt az eljárási cselekményről, amelyen jelen lehet, csak értesíteni kell. Mindezekből az is következik, hogy a tárgyalás törvényes képviselő távollétében történő megtartása nem a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, így az a Be. 649. § (2) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati okot sem valósítja meg. A törvényes képviselő jelenléti jogának megsértése a Be. 609. § keretein belül – relatív eljárási szabálysértésként – értékelhető, annak megállapítása azonban kizárólag jogerő előtt vezethető [a 649. § (1) bekezdésében meghatározott többlet feltételek fennállása esetén] hatályon kívül helyezéshez, jogerő után azonban nem. A törvényszék másodfokú határozatában a terhelt gondnokának értesítési kötelezettsége megsértésével kapcsolatban megállapította, hogy az az eljárás lefolytatására és a büntetőjogi főkérdésekre lényeges hatással nem volt, így nem eredményezheti az ítéletnek a Be. 609. § (1) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését. A Kúria mindezt azonban felülvizsgálati eljárásban nem vizsgálhatja.
- [37] A Kúria a Bfv.I.686/2022/9. számú határozatában kifejtette, hogy a Be.-hez fűzött miniszteri indokolásból kitűnik, hogy a jogalkotói szándék az volt, hogy a törvény a polgári jog szabályai szerint teljes cselekvőképességgel nem rendelkező valamennyi terhelt érdekében lehetővé tegye a törvényes képviselő eljárását, egyúttal a fiatal- és felnőttkorúak törvényes képviselőjét azonos eljárásjogi helyzetbe helyezze. E rendelkezésből tehát az következik, hogy a büntetőeljárás törvény nem tesz különbséget aszerint, hogy a terhelt törvényes képviselője a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokságon alapul, a törvényben meghatározott jogosultság gyakorlását mindkét esetben teljeskörűen biztosítja és nem teszi függővé a Ptk. 2:19. § (3) bekezdése alapján megjelölt személyi, illetve vagyoni jellegű ügycsoportoktól sem. Ezzel egyező álláspontot foglalt el korábban a Kúria is, amikor kimondta, hogy törvényes képviselőként a cselekvőképességében korlátozott terhelt esetén van helye a törvényben meghatározott jogok gyakorlásának (BH 2020.201. indokolás [35] bekezdés).
- [38] Mindezekre tekintettel jelen ügyben a terhelt gondnokának törvényes képviselőkénti jogait

- biztosítani kellett volna az eljárásban, attól függetlenül, hogy a polgári jogi ítélet cselekvőképessége korlátozását milyen ügýtípusokra állapította meg. A terhelt gondnoka jelenléti jogának megsértése ugyanakkor nem eredményezte azt, hogy az első- és másodfokú bíróság az ügyben a tárgyalást olyan személy távollétében tartotta volna meg, akinek a jelenléte kötelező volt, így az a Be. 608. § (1) bekezdés d) pontjában írt hatályon kívül helyezéshez nem vezethetett.
- [39] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése alapján, tanácsülésein bírálta el, és a Be. 662. § (1) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott ítéletet hatályában fenntartotta, mert a felülvizsgálati indítványnak nem kizárt részében nem adott helyt.

(Kúria Bfv.I.715/2025/10.)

113I. A megbízhatósági vizsgálat során készített vagy beszerzett tárgyi bizonyítási eszközökből származó tény csak abban az esetben értékelhető bizonyítékként, ha annak beszerzésére nem büncselekmény útján vagy más tiltott módon került sor. Megbízhatósági vizsgálat lefolytatásából származó bizonyítási eszköz, és az annak eredményeként felhasználható bizonyítékok vonatkozásában ilyen más tiltott módnak számít a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására irányuló szabályok olyan mértékű megszegése, a végrehajtási tervtől való eltérésnek olyan formája, amely egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is jelenti. Amennyiben a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására vonatkozó jogszabályokat olyan módon és mértékben szegték meg, hogy az egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését is eredményezte, ennek a büntetőeljárásban érvényesülő következménye az, hogy a megbízhatósági vizsgálat során készített, illetve beszerzett tárgyi bizonyítási eszközökből származó tény nem értékelhető bizonyítékként [Be. 167. § (5) bek.].

II. Megbízhatósági vizsgálat büncselekmény gyanújának fennállása alapján nem indítható. A megbízhatósági vizsgálat jellegéből adódóan nem valódi szituáció, azonban az ellenőrző magatartás nem zárja ki a cselekmény társadalomra veszélyességét. A megbízhatósági vizsgálat során létrehozott, valóságban is előforduló vagy feltételezhető élethelyzetek mesterséges létrehozása csak az azt létrehozó számára ismert és észlelt, a megbízhatósági vizsgálat során a védett személy ennek nincs tudatában, az általa elkövetett, Büntető Törvénykönyv által büntetni rendelt cselekményt ugyanúgy a büntető anyagi jog szabályai szerint kell megítélni, mintha ezt a cselekményt megbízhatósági vizsgálaton kívül követte volna el.

A hatósági provokáció csak abban az esetben tekinthető büntethetőséget kizáró oknak, ha az egyidejűleg a Büntető Törvénykönyvben szabályozott valamely büntethetőséget kizáró okot valósít meg [1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 7/A. § (1) bek.; Btk. 4. § (2) bek., 15. §, 19. §].

III. Ha a terhelt rendőrség hivatásos állományú tagja volt és szolgálati viszonya megszűnt, vele szemben lefokozás katonai büntetés nem alkalmazható (Btk. 137. §).

- [1] A törvényszék katonai tanácsa ítéletével a rendőr alezredes vádlottat bűnösnek mondta ki hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 294. § (1) bek., (3) bek. a) pont aa) alpont] és közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 343. § (1) bek. c) pont]. A törvényszék ezért őt halmazati büntetésül 2 év szabadságvesztés-büntetésre, 300 napi tétel pénzbüntetésre és lefokozás katonai büntetésre ítélte. A bíróság a szabadságvesztés-büntetés végrehajtását 4 év próbaidőre felfüggesztette és megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtása esetén annak végrehajtási fokozata börtön, amelyből a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A bíróság a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 1700 forintban állapította meg, és kimondta, hogy az így kiszabott összesen 510 000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése vagy részletfizetés engedélyezése esetén egyetlen részlet elmulasztása esetén annak fennmaradó részét napi tétel összegenként egy nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Megállapította továbbá, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó. Rendelkezett az elsőfokú bíróság az eljárás során lefoglalt bűnjelekről.
- [2] A vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezés folytán eljáró ítélőtábla katonai tanácsa mint másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta: a vádlottat a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadásának büntette, valamint a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő közokirat-hamisítás büntette miatt emelt vád alól felmentette. Az elsőfokú bíróság ítéletét a bűnjelekre vonatkozó rendelkezés tekintetében helybenhagyta.
- [3] A másodfokú bíróság ítéletét a vádlott és a védő a nyilvános ülésen tudomásul vette. Az ítélet ellen a nyilvános ülésen jelen nem lévő fellebbviteli főügyészség jelentett be másodfellebbezést a vádlott terhére, büntető anyagi jogszabályt sértő felmentése miatt, bűnösségének a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint minősülő, az előnyért, hivatali kötelességét megszegve elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében és a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző hivatalos személyként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében történő megállapítása és vele szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés-büntetés, pénzbüntetés és lefokozás katonai büntetés kiszabása érdekében.
- [4] Másodfellebbezésében a fellebbviteli főügyészség kifejtette, hogy a vádlott bűnössége és cselekménye jogi minősítése megítélésének a körében az ítélőtábla anyagi jogi törvényt sértve döntött a vádlott büncselekmény hiányában történő felmentéséről.
- [5] Az ítélőtábla katonai tanácsa által kifejtett állásponttal szemben utalt az ügyészség a megbízhatósági vizsgálatnak a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényben (a továbbiakban: Rtv.) szabályozott céljára, valamint büncselekmény gyanújának felmerülése esetén a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó

- szerv feljelentési kötelezettségére. Hivatkozott a Kúria Bhar.1826/2017/7., valamint Bhar.1857/2017/6. számú határozataiban foglaltakra, amelyek szerint a megbízhatósági vizsgálat – a büntetőeljárás keretén kívül – állami provokációnak nem tekinthető, mivel az állam jogosult, egyben köteles is ellenőrizni, hogy a rendvédelmi szervek állománya mennyiben alkalmas feladatai ellátására, azaz munkaköri kötelezettségei teljesítésére és amennyiben a vizsgálat alá vont személy olyan kötelességszegő magatartást tanúsít, amely büntetőtörvénybe ütközően tényállásszerű, akkor annak következménye a büntető feljelentés.
- [6] A fellebbviteli főügyészség kifejtette: a törvényes keretek között, az ügyészi engedélyben meghatározottak szerint végrehajtott megbízhatósági vizsgálat során a vádlott tapasztalta, hogy a tárgyalótiszt a fegyver megszerzésére vonatkozó engedély iránti kérelmét úgy nyújtotta be és olyan körülményeket mutatott be a vádlottnak, ami alapján a megszerzésre vonatkozó feltételek nem álltak fenn, a vádlott a jegyzőkönyvet úgy töltötte ki és írta alá, hogy az nem a tényleges állapotot tartalmazta. Eközben megegyeztek, hogy a fegyvertároló szekrény vonatkozásában tekintsék úgy, hogy a zár rajta van, majd a későbbiek során a vádlott ténylegesen elfogadta a kolbászt és a szeszes italt mint jogtalan előnyt. Magatartása a védett jogtárgyakat sértően mindkét bűncselekmény vonatkozásában tényállásszerű, az objektív társadalomra veszélyessége fennáll, így megvalósította mind a korrupciós, mind a közbizalom elleni bűncselekményt. Mindezekre figyelemmel cselekményének társadalomra veszélyessége egyértelműen megállapítható, ezért a vádiratban terhére rótt bűncselekményekben bűnösségének megállapítása szükséges és indokolt.
- [7] A büntetés kiszabása körében előadta, hogy a törvényszék katonai tanácsa által számba vett és a fellebbviteli főügyészség másodfokú átiratában jelzett bűnösségi körülményekre figyelemmel a vádlottal szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés-büntetés kiszabása indokolt – azzal, hogy a korrupciós bűncselekmény elkövetésére tekintettel az előzetes mentesítésben részesítése kizárt –, és figyelemmel arra, hogy a vádlott a bűncselekményt haszonszerzés céljából követte el, vele szemben pénzbüntetés kiszabása is szükséges; emellett mivel a vádlott hivatásos rendőrként korrupciós bűncselekményt követett el, ezért méltatlan a rendfokozat viselésére, így vele szemben a lefokozás katonai büntetés alkalmazása is szükséges.
- [8] Indítványozta a fellebbviteli főügyészség, hogy a Kúria a Be. 624. § (1) bekezdése alapján az ítéletábla katonai tanácsának másodfokú ítéletét változtassa meg és a rendőr alezredes vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző és (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint minősülő, az előnyért hivatali kötelességét megszegve elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében és a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző, hivatalos személyként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében. A vádlottat a Btk. 33. § (1) bekezdés a) pontja és 36. §-a alapján ítélje határozott ideig tartó szabadságvesztés-büntetésre, melynek végrehajtását a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján próbaidőre függessze fel; a szabadságvesztés-büntetés mellett a Btk. 50. § (2) bekezdésére figyelemmel, a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése alapján ítélje pénzbüntetésre, valamint a Btk. 135. § (1) bekezdés a) pontja és a Btk. 137. §-a alapján lefokozás katonai büntetésre is. Rendelkezzen arról, hogy a szabadságvesztés-büntetést végrehajtása esetén a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtönben kell végrehajtani és hogy a vádlott a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontjára figyelemmel a büntetés kétharmad része kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Kötelezze a Kúria a vádlottat a felmerült bünyügyi költség megfizetésére.
- [9] A Legfőbb Ügyészség átiratában a fellebbviteli főügyészség másodfellebbezését módosítva tartotta fenn.
- [10] A vádlott személyi körülményeire nézve indítványozta annak rögzítését, hogy szolgálati jogviszonyát az ORFK vezetője megszüntette, figyelemmel arra, hogy a szolgálati jogviszony megszüntetése fegyelmi fenytését a belügyminiszter határozatával helybenhagyta.
- [11] A Legfőbb Ügyészség egyetértett az ítéletábla álláspontjával abban, hogy a korrupciós bűncselekmény elkövetése nem állapítható meg. Kifejtette e körben, hogy az ítéletábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal pontosította, hogy a terhelt az ellenőrzési jegyzőkönyv lezárását és aláírását követően a tárgyaló tiszt kávéra, üdítőre és kolbászra vonatkozó felajánlását visszautasította. A Legfőbb Ügyészség szerint ez tényszerű megállapítás, azonban ügydöntő jelentősége nincs, mert a videofelvétel alapján kiderül az is, hogy a tárgyalótiszt cselekménye – ha az valós élethelyzet lett volna – csak egy udvariassági gesztusnak felelt volna meg, a visszautasítás indoka pedig az volt, hogy a terhelt siet. A terhelt ezért nem a jogtalan előnyt utasította vissza, csak az annak nem minősülő kínálást.
- [12] A Legfőbb Ügyészség hivatkozott az EBH 2018.B.1. számú eseti döntésben foglaltakra, amely a vizsgálati tervtől való lényeges eltéréshez, a túllépéshez, valamint a vizsgálat céljának elérését követő folytatásához kapcsolja a társadalomra veszélyesség hiányát. Az ügyészség álláspontja szerint ez levezethető az Rtv. 7/A. § (1) bekezdéséből is, mely szerint a megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az azzal érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali, illetve jogszabályban, kollektív szerződésben, üzemi megállapodásban, valamint munkaszerződésben előírt munkaköri kötelezettségének. A 7/B. § (3) bekezdése szerint a rendőrség belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerve a megbízhatósági vizsgálat során a (2) bekezdés szerinti bűncselekményt, szabálysértést vagy közigazgatási bírsággal súlytandó szabályszegést akkor követhet el, ha megalapozottan feltehető, hogy az a 7/A. § (1) bekezdésben foglaltak ellenőrzésére alkalmas, valamint az a 7/A. § (1) bekezdésében foglaltak ellenőrzéséhez elengedhetetlenül szükséges.
- [13] Érvelése szerint azzal, hogy a terhelt mindenféle felhívás nélkül, önként megvalósította a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettét, a megbízhatósági vizsgálat kétséget kizáróan célt ért, annak célja ugyanis nem annak kiprovokálása, hogy az eljárás alá vont – minél több

- bűncselekményt kövessen el, hanem csak az arról való meggyőződés, hogy az érintett személy megtartja-e a rá vonatkozó szabályokat. Annak folytatása már csak azért sem volt indokolt, mert az ügyész által jóváhagyott terv – jelen esetben nem a védelmi tiszt, hanem a vádlott túlbuzgósága miatt – eredeti formájában már nem is volt végrehajtható. Erre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség az EBH-ban lefektetett elveket alkalmazhatónak tartotta az esetre. Kifejtette, hogy mivel a megbízhatósági vizsgálat során bebizonyosodott, hogy a vádlott megszegte a kötelezettségét, ennek keretében hamis közokiratot is kiállított, az előny felkínálása szükségtelen, céltalan, ezért jogszerűtlen is volt. A terhelt felhívás, előny ígérete nélkül készítette el a valótlán tartalmú közokiratot. A szabálytalan eljárás következménye a társadalomra veszélyesség, így a bűncselekmény hiánya.
- [14] Álláspontja szerint az ítéletábra által hivatkozott EBH 2012.B.4. számú eseti döntés, illetve a vélt bűncselekményre hivatkozás azért nem releváns, mert abban az esetben tényállási elem – a „más”, mint élő ember, azaz a sértett – hiányzott, ellenben jelen ügyben a hivatali vesztegetés elfogadásának törvényi tényállása a maga teljességében megvalósult.
- [15] A Legfőbb Ügyészség kifejtette, hogy a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette az ügyészi fellebbezésben helyesen hivatkozott bírósági gyakorlat alapján megállapítható, az irányadó. A megbízhatósági vizsgálat törvényes célból, ügyészi engedély alapján, jóváhagyott végrehajtási terv szerint zajlott. Az erre feljogosított szerv azt kívánta feltárni, hogy a volt rendőr alezredes vádlott mint hivatalos személy jogtalan előnyért hajlandó-e valótlán tény közokiratba foglalni, a tárolóhely biztonságos kialakításáról jegyzőkönyvet kiállítani. A vizsgálat alapján megállapítható, hogy a terhelt a vizsgálat célzott, valótlán tartalmú közokiratot kiállította. Annak nincs jelentősége, hogy ennek érdekében nem volt szükséges a jogtalan előny felkínálása, illetve hogy az ezen esetben megvalósuló bűncselekmény büntetőjogi minősítése a vizsgálati terv 10. oldalának utolsó előtti bekezdésében helytelen, a Nemzeti Védelmi Szolgálat eljárása e bűncselekmény vonatkozásában szabályszerű volt.
- [16] Mindezekre tekintettel a Legfőbb Ügyészség indítványozta, hogy a Kúria a Be. 624. § (1) bekezdése alapján az ítéletábra katonai tanácsa mint másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetében, és ezért őt a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdései alapján ítélje pénzbüntetésre, egyebekben a másodfokú ítéletet hagyja helyben.
- [17] A vádlott védője a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra írásbeli észrevételt terjesztett elő, amely szerint tényként rögzíthető, hogy a Nemzeti Védelmi Szolgálat végrehajtási terve alapján lefolytatásra került megbízhatósági vizsgálat során az eljárásban résztvevő tárgyaló tiszt a végrehajtási tervben foglaltaktól több alkalommal eltért, jogszerűtlen volt.
- [18] A megbízhatósági vizsgálat végrehajtási tervében foglaltakra hivatkozással előadta, hogy az első alkalom, amikor a tárgyaló tiszt eltért a végrehajtási tervtől az volt, amikor – a végrehajtási tervben foglaltaktól eltérve – a kérelmet hiányosan adta be, ugyanis az elektronikus irathoz nem csatolta a pszichológiai alkalmassági igazolást. Kifejtette, hogy a helyszíni ellenőrzés során a volt rendőr alezredes mindenféle felhívás nélkül, önként megvalósította a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetést, a megbízhatósági vizsgálat kétséget kizáróan célt ért. A védelmi tiszt azonban a megbízhatósági vizsgálatot tovább folytatta annak ellenére, hogy a volt rendőr alezredes vádlott a hatósági ellenőrzést elvégezte, a szekrényt megtekintette, a jegyzőkönyvet kiállította, továbbá az okmányok ellenőrzését elvégezte, tehát a hatósági szemle befejezést nyert. A végrehajtási tervben nevesített csapdatárgy, az élelmiszer felajánlása már ekkor nem volt indokolt.
- [19] A védő érvelése szerint a tárgyaló tiszt részéről a vesztegetési szándék kifejezésre juttatása ténylegesen ekkor történt meg, ugyanakkor a vádlott részére a jogellenes cselekmény észlelésekor nem került felajánlásra előny, olyan sem történt, hogy jogtalan előnyt kérjen. A védelmi tiszt által történt felajánlás pedig már az első alkalommal visszautasításra került annak ellenére, hogy akkor nem került megfogalmazásra, hogy ez a „kínálás” azért történik, hogy a volt rendőr alezredes vádlott a hivatali kötelességét megszegje. Amennyiben pedig a vádlott a helyszíni ellenőrzés során valótlán tartalommal állít ki okiratot és azt átadja a védelmi tisztnek, akkor megvalósul a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette, amelyet a törvény 1-től 5 évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni.
- [20] A védő hivatkozott az ítéletábra egy másik ítéletében és a Kúria Bhar.520/2017/3. számú határozatában, valamint az EBH 2018.B.1. számú eseti döntésében foglaltakra, amelyek alapján, amennyiben a védelmi tiszt a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása során a végrehajtási tervtől eltér, annak kereteit túllépi, az ekként beszerzett bizonyítékok a büntetőeljárásban nem használhatóak fel. Utalt e körben arra, hogy a védelmi tiszt már akkor – majd ezt követően legalább három alkalommal – eltért a végrehajtási tervtől, mikor a kérelmet hiányosan adta be. Az ezt követő további eljárása már a tisztességtelen eljárás tilalmába ütközött, amikor a volt rendőr alezredes vádlottat olyan helyzetbe hozta, amely további bűncselekmények elkövetésére ösztönzi.
- [21] A védő utalt arra, hogy a Be. 78. § (4) bekezdése szerint nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyész vagy a nyomozó hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők eljárási jogainak lényeges korlátozásával szerzett meg, ezért a bizonyítékok közül a Nemzeti Védelmi Szolgálat által végrehajtási terv alapján alkalmazott bizonyítási eszközökből származó bizonyítékokat ki kell rekeszteni, tehát úgy kell tekinteni, hogy az a maga egészében nem létezik.
- [22] Hivatkozott a védő továbbá az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkében foglalt tisztességtelen eljárás tilalmára, amelybe álláspontja szerint a

- védelmi tiszt végrehajtási tervtől való eltérése ütközik.
- [23] A vádlott cselekménye társadalomra veszélyességének hiánya körében kifejtette, hogy különös gonddal kell vizsgálni, hogy az absztrakt társadalomra veszélyességgel rendelkező, bűnösen megvalósított cselekménynek van-e konkrét társadalomra veszélyessége. Utalt e körben a védő a Kúria Bhar.I.520/2017/3. számú határozatában foglaltakra, amelyben a Kúria helybenhagyta az ítéletábra katonai tanácsa – terheltet bűncselekmény hiányában felmentő – ítéletét, elfogadva a másodfokú bíróság azon érvelését, hogy a cselekménynek nincs konkrét társadalomra veszélyessége, ezért nem bűncselekmény.
- [24] A védő álláspontja szerint semmilyen veszélyeztető cselekmény nem történt, így a társadalomra veszélyes cselekvőség kifejtésére sem kerülhetett sor. Mivel a védelmi tisztnak ténylegesen fegyvertartási engedély megszerzése iránti célja nem volt, tehát a társadalomra való veszélyességről így semmiképpen sem beszélhetünk, ekként a Btk. 4. §-ában írt bűncselekmény sem állapítható meg. Ezen túlmenően a védett jogi tárgy – az állami szervek, a hivatalos személyek törvényes és elfogulatlan működéséhez fűződő társadalmi érdek – nem sérült.
- [25] Mindezekre figyelemmel a védő szerint a volt rendőr alezredes vádlott vádiratban írt cselekménye nem bűncselekmény, így felmentésnek, az eljárás bűncselekmény hiányában történő megszüntetésének volt helye, ennek okán a másodfokú bíróság döntése anyagi jogszabályt nem sért. Indítványozta ezért, hogy a Kúria utasítsa el az ügyészség másodfellebbezésben foglalt indítványát és hagyja helyben a másodfokú bíróság ítéletét.
- [26] A Kúria mint harmadfokú bíróság az ügy elbírálására nyilvános ülést tartott.
- [27] A nyilvános ülésen a Legfőbb Ügyészség képviselője indítványát tartalmilag az írásban előterjesztettel azonos módon tartotta fenn. Hivatkozott arra, hogy ugyan az ítéletábra katonai tanácsa tudatosan és következetesen eltért a Kúria gyakorlatától, precedens értékű harmadfokú határozatától, azonban az irányadó gyakorlat alapján a társadalomra veszélyesség megítélése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy egy megbízhatósági vizsgálat hatósági kontroll mellett történik, a hatóság tevékenyen részt vesz e folyamatban, a mesterségesen létrehozott élethelyzetnek egyetlen relevanciája az, hogy a büntetés kiszabása körében ezt értékelni kell vagy lehet.
- [28] A Legfőbb Ügyészség képviselője rámutatott arra, hogy jelen ügyben nincs annak jelentősége, hogy a terhelt az ellenőrzési jegyzőkönyv lezárását és aláírását követően a tárgyaló tiszt kávéra, üdítőre és kolbászra vonatkozó felajánlását visszautasította, mivel ez nem a jogtalan előny felajánlásának, hanem annak nem minősülő kínálásnak tekinthető. A végrehajtási tervtől való eltérés ezzel nem valósult meg meg. Álláspontja szerint a végrehajtási terv azon része, amely szerint a védelmi tiszt kitartóan, a jogellenes cselekmény elkövetésére irányuló kérés elutasítását követően az ajánlatot nem újítja meg vagy nem módosítja, és nem ösztönzi, kifejezetten a közokirat valótlan kiállítására vonatkozó kérést jelenti. Hivatkozott továbbá arra, hogy a végrehajtási tervtől való kisebb fokú eltérést a törvény sem tiltja.
- A EBH 2018.B.1. számon közzétett Kúria Bhar.I.520/2017/3. számú határozata alapján annak jogi indokolását úgy foglalta össze, hogy a megbízhatósági vizsgálatban is érvényesülnie kell a fokozatosság elvének, és ha a megbízhatósági vizsgálat célát ért, akkor a terhelt további provokálása nem kezdhető meg, illetve nem folytatható. Utalt arra, hogy azzal, hogy a terhelt mindenféle felhívás nélkül, önként megvalósította a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettét, a megbízhatósági vizsgálat kétséget kizáróan célát ért. A megbízhatósági vizsgálat célja ugyanis nem annak kiprovokálása, hogy az eljárás alá vont (minél több) bűncselekményt kövessen el, hanem csak az arról való meggyőződés, hogy a „védett személy” megtartja-e a rá vonatkozó szabályokat. Annak folytatása már csak azért sem volt indokolt, mert az ügyész által jóváhagyott terv – jelen esetben nem a védelmi tiszt, hanem a vádlott túlbuzgósága miatt – eredeti formájában már nem is volt végrehajtható. Ezért a Legfőbb Ügyészség képviselője a hivatkozott elvi bírósági határozatban írtakat alkalmazhatónak tartotta az esetre, és úgy ítélte meg, hogy mivel a terhelt előny ígérete nélkül is elkészítette a valótlan tartalmú közokiratot, ezért az előny felkínálása szükségtelen, céltalan, így jogszerűtlen is volt, a szabálytalan eljárás következménye pedig csak az lehet, hogy a társadalomra veszélyesség hiányzik, így a bűncselekmény hiányát kell megállapítani.
- [29] A Legfőbb Ügyészség képviselője ugyanakkor a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette vonatkozásában ezt már nem tartotta irányadónak, mivel a megbízhatósági vizsgálat törvényes célból, ügyészi engedély alapján, jóváhagyott végrehajtási terv szerint zajlott. A Nemzeti Védelmi Szolgálat (NVSZ) azt kívánta feltárni, hogy a volt rendőr alezredes mint hivatalos személy, jogtalan előnyért hajlandó-e valótlan tény közokiratba foglalni, a tárolóhely biztonságos kialakításáról jegyzőkönyvet kiállítani. Megállapítható, hogy a terhelt a vizsgálat célzott, valótlan tartalmú közokiratot kiállította.
- [30] Mindezekre figyelemmel a Legfőbb Ügyészség képviselője indítványozta, hogy a Kúria a Be. 624. § (1) bekezdése alapján az ítéletábra katonai tanácsa mint másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntetében. A büntetés kiszabása során az enyhítő körülményeket az elsőfokú ítéletben foglaltakhoz képest kiegészíteni nem kívánta, azonban további súlyosító körülményként kérte megállapítani a vezetőként való elkövetést, mivel a bűncselekmény tényállása ezt már nem értékeli. Emellett utalt arra, hogy a vádlott szolgálati jogviszonyát a vezetője már megszüntette, a Hszt. 190. §-a értelmében nincs rendfokozata, ezért nem lehet lefokozni. Büntetésként elégségesnek tartotta a büntetési célok eléréséhez a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése szerinti pénzbüntetésre ítéletét. Indítványozta, hogy egyebekben a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.
- [31] A terhelt meghatalmazott védője a nyilvános ülésen fenntartotta az írásban megküldött nyilatkozatát. Előadta, hogy helyesen járt el a másodfokú bíróság, amikor felmentette a terheltet az ellene felhozott vádak alól.

- [32] A védő álláspontja szerint a védelmi terv egységes egész, azt nem lehet részekre bontani, attól nem lehet kicsit vagy nagyon eltérni. A védő ugyancsak az EBH 2018.B.1. számú döntésre hivatkozással előadta, hogy az a végrehajtási terv túllépésével kapcsolatos álláspontot egyértelműen rögzíti. Egyetértett a másodfokú bírósággal a tekintetben, hogy a megbízhatósági vizsgálat egy mesterséges élethelyzet, amelynek nem lehet egyenes következménye a büntetőjogi felelősség, erre egy más intézményrendszer kellene kitalálni. Az Alaptörvény 28. cikkére hivatkozással előadta, hogy a megbízhatósági vizsgálat nem felel meg a „közjó” 28. cikk III. fordulatában foglaltak szerinti fogalmának.
- [33] A vélelmezett bűncselekmény kérdésében a védő előadta, hogy mivel a végrehajtási terv azt írja le, hogy a védelmi tisztnek nincs valós fegyvertartási engedély megszerzésére való igénye, ezért a cselekmény társadalomra veszélyessége sem állapítható meg, hiszen a kiállított hamis közokirat nem érheti el a célját.
- [34] A védő hivatkozott továbbá arra, hogy a végrehajtási tervet egységes egészében kell kezelni, nem lehet elemeiben vizsgálni, hogy egyik része jó, a másik nem, ezért a végrehajtási tervet az ügyben súlyosan megszegték, az egészet figyelmen kívül kell hagyni és törvénytelenül beszerzett bizonyítéknak kell tekinteni a beszerzett adatokat, és ennek megfelelően a másodfokú bíróság ítéletét helyben kell hagyni.
- [35] A védő az ügyészi álláspont elfogadása esetére indítványozta, hogy a Kúria a vádlottal szemben intézkedést alkalmazzon.
- [36] A vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy ha a Kúria arra jut, hogy a bűncselekményt elkövette, annak elkövetését elismeri, megbánta, szégyelli és egy életre tanult belőle.
- [37] A fellebbviteli főügyészség másodfellebbezése a Legfőbb Ügyészség átiratában foglalt változtatásokkal – de eltérő jogi indokkal – alapos.
- [38] A Be. 615. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróságával ellentétes döntése esetén.
- [39] A Be. 615. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette.
- [40] A másodfokú bíróság a vádlottat az ellene emelt valamennyi bűncselekmény vádjára alól felmentette, erre figyelemmel a másodfellebbezés joga megnyílt.
- [41] A Be. 615. § (3) bekezdés a) pontja alapján a fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést.
- [42] Az ügyészség másodfellebbezése a Be. 615. § (3) bekezdés a) pontján alapult, az ellentétes döntést sérelmezve a vádlott bűnösségének kimondására irányult.
- [43] A Be. 616. § b) pontja szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésre jogosult az ügyészség is.
- [44] A Be. 617. §-a értelmében a harmadfokú bírósági eljárásban a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozó rendelkezéseket az e részben foglalt eltérésekkel kell értelemszerűen alkalmazni.
- [45] A Be. 583. § (4) bekezdésére tekintettel, az ügyészség a vádlott terhére is jelenthet be fellebbezést; a fellebbezésében meg kell jelölnie, ha az a vádlott terhére irányul.
- [46] Mindezekre figyelemmel a fellebbviteli főügyészségnek a másodfokú bíróság elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztató, és a vádlottat felmentő ítéletével szemben a vádlott terhére, bűnösségének megállapítására és a büntetés kiszabására irányuló másodfellebbezése joghatályos, az alapján harmadfokú eljárás lefolytatásának van helye.
- [47] A Kúria ezt követően vizsgálta a harmadfokú felülbírálat terjedelmét.
- [48] A Be. 618. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság
a) a másodfokú bíróság ítéletének
aa) a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését,
ab) azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatára eredményezett, és
b) az elsőfokú és másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.
- [49] A Be. 618. § (2) bekezdésére figyelemmel a harmadfokú bíróság hivatalból dönt az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdésekben is.
- [50] Arra tekintettel, hogy az ellentétes döntés a vád tárgyát képező mindkét bűncselekményt érinti, és az a felmentésben megnyilvánuló ellentétes döntést támadja, ugyanakkor a felmentésre figyelemmel ellentétes döntéssel nem érintett része a másodfokú bíróság ítéletének nincs, így a Be. 618. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazására a harmadfokú eljárásban nem volt szükség.
- [51] Jelen ügyben mindezek alapján a harmadfokú bíróság felülbírálatának terjedelme teljes körű volt.
- [52] A Kúria ezt követően vizsgálta a másodfokú bíróság ítéletének megalapozottságát.
- [53] A Be. 619. § (1) bekezdése szerint a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.
- [54] Arra figyelemmel, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által helyesbített tényállás alapjául szolgáló egyes bizonyítékokat – azok törvénytől való eltérése miatt – kirekesztette, a másodfokú bíróság által megállapított tényállás részben megalapozatlanná vált.
- [55] Az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítélete részben megalapozatlan, mivel a kirekesztett bizonyítékok nélkül a megállapított tényállás részben ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával [Be. 592. § (2) bek. c) pont].
- [56] A Be. 619. § (2) bekezdése értelmében a harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak, ugyanakkor a 619. § (3) bekezdése alapján, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan, és a helyes tényállás az elsőfokú, illetve másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható, vagy a helytelen ténybeli következtetés az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján kiküszöbölhető, a harmadfokú bíróság a tényállást hivatalból kiegészíti, illetve helyesbíti.
- [57] Jelen ügyben – az indokolásban később részletezettek szerint – a megbízhatósági vizsgálat

- során a végrehajtási tervtől történő szükségtelen eltérést követően beszerzett bizonyítási eszközök és az abból nyert bizonyítékok a büntetőeljárásban nem használhatóak fel, mivel a megbízhatósági vizsgálat ezen részében a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmével lett lefolytatva, amelynek következménye az így megszerzett bizonyítékok kirekesztése. A Be. 167. § (5) bekezdése értelmében ugyanis nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság, illetve a (2) bekezdésben meghatározott hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével szerzett meg. A Be. 167. § (2) bekezdésében meghatározott hatóság az, amely a jogszabályban meghatározott feladatainak ellátása során a büntetőeljárás megindítása előtt vagy azzal egyidejűleg tárgyi bizonyítási eszközöket készített, illetve beszerzett. Ilyen hatóságnak kell tekinteni a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása során eljáró szerveket, így a megbízhatósági vizsgálat során készített vagy beszerzett tárgyi bizonyítási eszközökből származó tény csak abban az esetben értékelhető bizonyítékként, ha annak beszerzésére nem bűncselekmény útján vagy más tiltott módon került sor. Megbízhatósági vizsgálat lefolytatásából származó bizonyítási eszköz, és az annak eredményeként felhasználható bizonyítékok vonatkozásában ilyen más tiltott módnak számít a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására irányuló szabályok olyan mértékű megszegése, a végrehajtási tervtől való eltérésnek olyan formája, amely egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is jelenti. Amennyiben a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására vonatkozó jogszabályokat olyan módon és mértékben szegték meg, hogy az egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését is eredményezte, ennek a büntetőeljárásban érvényesülő következménye az, hogy a megbízhatósági vizsgálat során készített, illetve beszerzett tárgyi bizonyítási eszközökből származó tény nem értékelhető bizonyítékként.
- [58] A bizonyítási eszközök, bizonyítékok (a bizonyítási eszközökből származó tények) kirekesztése [Be. 507. § (1) bek.] azzal jár, hogy az érintett bizonyítékok (bizonyítási eszközök) a bizonyítást érintő ügyiratok közül kikerülnek, azokat az ügyiratok között zártan kell kezelni [Be. 507. § (3) bek.].
- [59] A tényállás megalapozottságának vizsgálatát a kirekesztett bizonyítékok figyelmen kívül hagyásával kell elvégezni, ez pedig azt eredményezheti, hogy a megmaradt, bizonyítást érintő ügyiratokból származó tények ellentétessé válnak a megállapított tényállás egyes tényeivel (azok alapja eltűnik), így az ítélet részben megalapozatlanná válik, amely kiküszöbölésének – további bizonyítás nélkül – a harmadfokú eljárásban is helye volt.
- [60] A Kúria a később részletezettek szerint csak a megbízhatósági vizsgálatból származó, a vád szerinti hivatali vesztegetés bűncselekmény alapjául szolgáló tényekre vonatkozó bizonyítási eszközöket és bizonyítékokat rekesztette ki, a tényállás csak ebben a részében vált megalapozatlanná.
- [61] A Kúria a vádlott személyi körülményeire megállapított tényeket azzal egészíti ki, hogy a volt rendőr alezredes vádlott szolgálati jogviszonyát az ORFK vezetője megszüntette, figyelemmel arra, hogy a szolgálati jogviszony megszüntetése fegyelmi fenyítését a belügyminiszter határozatával helybenhagyta.
- [62] A Kúria a megállapított történeti tényállást az alábbiak szerint helyesbíti:
- [63] – mellőzi az elsőfokú ítélet [15]–[16] bekezdését és a [17] bekezdés első mondatának első két tagmondatát az „elhelyezte” szóval bezárólag.
- [64] A Kúria által helyesbített történeti tényállás egységes szerkezetben a következő (az elsőfokú bíróság ítélete [6]–[18] bekezdését érintően):
- [65] A rendőr alezredes vádlott 2008. január 1. napjától a Városi Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Igazgatásrendészeti Osztály alosztályvezetői beosztásában – ügyintézőként is ellátva munkáját – kiadmányozási joggal rendelkezett az általános szabálysértési hatóság hatáskörébe tartozó szabálysértési ügyekben, valamint döntéselőkészítési feladatokat is ellátott az engedélyügyi ügyekben, így többek között a lőfegyver megszerzésére és tartására vonatkozó engedélyek kiadásában.
- [66] Ebben az eljárásban rejlő kockázati elemekre figyelemmel a Nemzeti Védelmi Szolgálat a vármegyei főügyészség által jóváhagyott határozatával megbízhatósági vizsgálatot rendelt el a rendőr alezredes vádlottal szemben.
- [67] Ez alapján a tárgyaló tiszt a végrehajtási terv alapján vadászati célból történő sörétes lőfegyver tartására irányuló kérelmet nyújtott be a városi rendőrkapitányságra. A rendőr alezredes vádlott telefonon felvette a kapcsolatot a tárgyaló tiszttel és hiánypótlásként az elmaradt pszichológiai alkalmassági vélemény megküldésére szólította fel, amelynek az a hiányzó dokumentum elektronikus úton megküldésével eleget tett.
- [68] A rendőr alezredes vádlott és a tárgyaló tiszt ezt követően rövid úton megállapodtak abban, hogy a lőfegyver és lőszer jogszabályi előírásoknak megfelelő tárolási körülményeinek vizsgálatához a szükséges hatósági helyszíni szemle a következő héten, hétfőn kerüljön lefolytatásra.
- [69] Ezen előzetes egyeztetésnek megfelelően a tárgyaló tiszt a megbeszélten napon 8 óra 15 perc körüli időben megjelent a városi rendőrkapitányság épületében, ahol a váróban találkozott a rendőr alezredes vádlottal, akivel – a tárgyaló tiszt járművével – a hatósági helyszíni szemle színhelyére, a tárgyaló tiszt városban lévő társasházi lakásához mentek.
- [70] A lakás egyetlen szobájában, a bejárati ajtó mellett került elhelyezésre a 150 cm magas, 40 cm széles, két részre osztott, zöld színű fegyverszekrény, amelynek az alsó ajtó talajtól mért 80 cm magasságában lévő zárszerkezete el volt távolítva, az láthatóan törött állapotban a fegyverszekrény tetejére volt helyezve, a hozzá tartozó 2 darab kulccsal, amelyek egyike a zárszerkezetbe beletörve volt látható.
- [71] A szemle lefolytatása során emellett a tárgyaló tiszt is külön felhívta a rendőr alezredes vádlott figyelmét arra, hogy a fegyverszekrény biztonsági zárja működésképtelen, törött állapotban van, így annak alsó része nem zárható, azaz nem felel meg a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Kormányrendelet 42. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt azon követelményeknek, amely szerint a működőképes lőfegyvert a tartásra jogosult

- személy által állandóan lakott vagy rendszeresen, illetve alkalmanként visszatérő módon látogatott lakásban – szervezet esetén őrzött vagy riasztóberendezéssel védett épületben – üritett állapotban, a számottevő mértékű külső erőhatásnak is ellenálló anyagból készült és biztonsági zárral ellátott szekrényben, illetéktelen személyektől elzárva kell tárolni.
- [72] Mindezek ellenére a rendőr alezredes vádlott – a fegyverszekrényt maga is megtekintve, a hiányosságot észlelve – úgy nyilatkozott, miszerint úgy tekinti, mintha az általa lefolytatott hatósági helyszíni szemle időpontjában a fegyverszekrény és annak zárszerkezete mindenben megfelelt volna a jogszabályi előírásoknak.
- [73] A rendőr alezredes vádlott ezt követően – ennek megfelelően – valótlannal azt rögzítette a „lőfegyver, lőszer tárolóhely kialakításának szemléléséről” szóló hivatalos jegyzőkönyvben, hogy „a lőfegyver biztonsági zárral ellátott szekrényben”, míg a „lőszer falhoz, padlóhoz, szekrényhez rögzített, számottevő mértékű külső erőhatásnak is ellenálló anyagból készült és biztonsági zárral ellátott dobozban” lesz tárolható, így a szemle során felvett jegyzőkönyv alapján az engedélyező hatóságként azt állapította meg, hogy a kialakított tárolóhely, a lőfegyver, lőszer tárolása a vonatkozó jogszabályban előírtaknak megfelel és a szemle során felmerült egyéb megállapítást, észrevételt nem rögzített, majd a jegyzőkönyvet saját kezű aláírásával hitelesítette. A jegyzőkönyv aláírását követően a tárgyaló tiszt megkérdezte a vádlottat, hogy kér-e kávé, üdítőt, kolbászt, amely kínálást a vádlott visszautasított.
- [74] A rendőr alezredes vádlott magát a tárgyaló tiszt által vezetett gépjárművel a városi rendőrkapitányságra a szolgálati helyére visszavitette, és ott az eljárásrendnek megfelelően elkészítette a lőfegyver megszerzésének engedélyezéséről szóló határozat tervezetét a tárgyaló tiszttel történt megállapodás szerinti valótlannal tartalommal, amelyet jóváhagyásra felterjesztett előjárójának. A határozattervezetet az arra jogosult előjáró – a megbízhatósági vizsgálat nyomán történt intézkedés miatt – nem kiadmányozta.
- [75] A rendőr alezredes vádlott cselekményével megszegte a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Kormányrendelet 26. § (1) bekezdés a) pontját, amely előírja, hogy a lőfegyver tartására jogosító engedély abban az esetben adható meg, ha a kérelmező rendelkezik a lőfegyver, lőszer tárolásának a rendeletben meghatározott feltételeivel.
- [76] Az eljárás során kétséget kizáró módon nem volt bizonyítható az, hogy a vádlott kötelességének megszegéséért neki felajánlott márkás szeszes italt és szarvaskolbászt, azt szóban is kinyilvánítva elfogadta, majd azokat lakóhelyére vitette volna.
- [77] A Kúria a másodfokú bíróság ítéletének felülvizsgálatát ezen megalapozott tényállás alapján végezte el.
- [78] A Kúria a harmadfokú felülvizsgálat során megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság nem vétett olyan eljárási szabályt, amelyre tekintettel a Be. 608. § (1) bekezdése alapján, a súlyosítási tilalom megsértése miatt vagy a 607. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott ok törvénysértő megállapítása miatt a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésének volna helye, figyelemmel a Be. 652. §-ában foglaltakra.
- [79] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét a közokirat-hamisítás bűntettében törvényesen állapította meg, a másodfokú bíróság által a vádlott felmentése ezen bűncselekményben törvénysértő volt. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a terheltet törvénysértően mondta ki bűnösnek hivatali vesztegetés elfogadásának bűntettében, a vádlott felmentése ezen bűncselekményben – bár a másodfokú bíróság álláspontjától teljesen eltérő jogi alapon – törvényes volt.
- [80] A harmadfokú felülbírálat tárgya e körben lényegében az volt, hogy az elsőfokú ítélet szerint a vádlott bűncselekményeket követett el, a másodfokú ítélet szerint viszont nem.
- [81] Eldöntendő kérdés az irányadó tényállás szerinti vádlotti magatartás minősítése, ami anyagi jogi kérdés.
- [82] Tévedett a másodfokú bíróság, amikor a vádlottat az ellene emelt vád alól mindkét bűncselekmény esetében bűncselekmény hiányában mentette fel.
- [83] A másodfokú bíróság eltérő jogi következtetésének lényege az volt, hogy
– a jelen ügyben a vélt bűncselekményre kialakított ítélkezési gyakorlat szerint kell eljárni;
– ez a megállapítás a megbízhatósági vizsgálat során elkövetett tényállásszerű magatartásra is vonatkoztatható;
– a megbízhatósági vizsgálat során, mesterséges élethelyzetben a hatóság által motivált cselekménynek nincs társadalomra veszélyessége, az a védett jogtárgyat eleve nem képes megsérteni.
- [84] A másodfokú katonai tanács mindhárom kérdésben téves jogi álláspontot fogalmazott meg. A Kúria jelen tanácsa e körben egyetért a Legfőbb Ügyészség eseti döntéseken alapuló álláspontjával. A Kúria arra figyelemmel, hogy a hivatali vesztegetés elfogadása bűncselekmény tekintetében a másodfokú bíróság általi felmentést eltérő jogi indokok alapján, bizonyítottság hiányában hagyta helyben, a másodfokú bíróság jogi érvelését csak a hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás bűntette vonatkozásában értékelte, egyebekben a hivatali vesztegetés elfogadása bűncselekmény vádjá miatti felmentés tekintetében a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróságtól eltérő jogi indokolását külön rögzíti.
- [85] Ahogy a Kúria jelen tanácsa a Bhar.1632/2024/6. számú határozatában kifejtette, az ítélőtábla által hivatkozott EBH 2012.B.4. számon közzétett eseti döntés jelen ügyben sem irányadó, mivel az abban alapul vett tényállás sem a bűncselekmény jellegét, sem a tárgyi oldal elemeit, sem pedig az alanyi oldalt illetően nem hozható kapcsolatba a jelen büntetőüggyel. Az eseti döntés alapjául szolgáló tényállás lényege szerint ugyanis az elkövető ellátatlanul hagyta az eleve holtan született csecsemőjét. Az eldöntendő kérdés az volt, hogy a vádlott cselekményét az alkalmatlan kísérlet szabályai szerint kell elbírálni és ekként a felelősségét megállapítani, vagy bűncselekmény hiányában felmentő ítéletet kell hozni.
- [86] A Legfelsőbb Bíróság abban az ügyben úgy foglalt állást, hogy ha hiányzik a jogi tárgy (adott esetben az emberi élet), mint a tárgyi oldal olyan szükséges ismérve, amely már önmagában fogalmilag kizárja

- az emberölés büntettének megkezdését, a bűncselekményt sem megkezdeni, sem befejezni nem lehetséges, a bűnös szándékkal célba vett eredmény objektíve nem érhető el, vagyis a bűncselekmény kísérleti stádiumba sem juthat el.
- [87] A vélt (putatív) bűncselekmény kétségtelenül nem bűncselekmény. Azt jelenti, hogy az elkövető a cselekményeit tévesen azért tartja büntetendőnek, mert egy valóságban nem létező büntetőjogi tényállás meglétét, illetve megvalósulását hiszi, vagyis jogilag tiltottnak gondol egy olyan cselekményt, amelyet a törvényhozó valójában nem tilalmazott. A büntetlenül maradási ez esetben az magyarázza, hogy nem az elkövető téves elképzelése, hanem kizárólag a büntetőtörvény valós rendelkezése lehet a megvalósított magatartás büntetendőségének az alapja (Kúria Bhar.III.148/2025/5. számú határozat). Jelen ügyben nyilvánvalóan nem erről van szó. A hivatalos személy által valótlán tény valós tényként közokiratba foglalása büntetőjogilag tilalmazott, közismerten büntetéssel fenyegetett magatartás, amelynek minden tényállási eleme megvalósult; szóba sem kerülhet, hogy a vádlott tévesen feltételezte azt, hogy e cselekménye bűncselekmény. Éppen ellenkezőleg: a hivatalos személy vádlott pontosan tisztában volt a cselekménye jogilag tilalmazott voltával, az – a jogellenessége és társadalomra veszélyessége mellett – tényállásszerű is volt.
- [88] A másodfokú bíróságnak a vélt bűncselekményre történő hivatkozása valójában ebben a körben is azon indokolás részét képezi, amely szerint a megbízhatósági vizsgálat keretei között, a hatóság által ellenőrzés alatt tartott módon elkövetett cselekmény esetében a társadalomra veszélyesség hiányzik. Ilyenkor a vádlott az ítéletábrla álláspontja szerint úgy véli, hogy bűncselekményt követ el, valójában azonban bűncselekményt mégsem valósít meg, mert bár az ugyan tényállásszerű és jogellenes, a társadalomra veszélyessége hiányzik. Az ítéletábrla ezen álláspontja téves és ellentétes a Kúria töretlen gyakorlatával.
- [89] A Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontja szerint az a hivatalos személy, aki hivatali hatáskörével visszaélve, lényeges tény hamisan foglal közokiratba, büntett miatt 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Ezen bűncselekmény védett jogi tárgya kettős, egyrészt az az alapvető érdek, hogy a közokiratok alaki és tartalmi valóságában a társadalom tagjai megbízhatassanak, vagyis a közokirat alaki és tartalmi értelemben vett hitelességébe vetett közbizalom. A hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás esetében azonban a védett jogi tárgy egyúttal a hivatalos személyek szabályszerű működésébe vetett bizalom megóvásához fűződő társadalmi érdek is.
- [90] A bűncselekmény elkövetője kizárólag hivatalos személy lehet [Btk. 459. § (1) bek. 11. pont].
- [91] A hivatalos személy a közhatalom részese. Működésével szemben alapvető követelmény, hogy a közhatalmat az őt terhelő közfeladat végzésére használja. Ennek alapvető feltétele, hogy a hivatalos személy hivatali hatáskörében marad, ezen keretén belül nem készít hamis közokiratot, valódi közokirat tartalmát nem hamisítja meg vagy lényeges tény nem foglal hamisan közokiratba.
- [92] A közokirat-hamisítás elkövetési tárgya a közokirat.
- [93] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 323. § (1) bekezdése szerint a közokirat olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állít ki.
- [94] A Pp. 323. § (2) bekezdése szerint a közokiratot az ellenkező bizonyításáig valódnak kell tekinteni, míg a (3) bekezdése értelmében a közokirat teljes bizonyító erővel bizonyítja, hogy a kiállító a benne foglalt intézkedést megtette vagy határozatot a benne foglalt tartalommal meghozta, bizonyítja a közokirattal tanúsított adatok és tények valóságát, valamint a közokiratban foglalt nyilatkozat megtételét, annak idejét és módját.
- [95] Lényeges tény alatt azokat a tényeket kell érteni, amelyek a közokirat bizonyító joghatás kiváltására alkalmas jellegét adják, amelyek bizonyítására, tanúsítására a közokirat kiállításra került, illetve amely közokirat által tanúsított tény a hivatalos személy hivatali eljárásának alapja.
- [96] A hivatalos személyi mivoltot, a hivatalos személy hatáskörét és feladatkörét a jogszabály meghatározza, azonban – értelemszerűen – nem vezeti le teljes részletességgel a közfeladat teljesítésének cselekvési módját, a hivatalos személy viselkedési szabályait.
- [97] Kétségtelen, hogy a hivatalos személy hatáskörének gyakorlása, feladatkörének teljesítése konkrét cselekvésben nyilvánul meg, amelyhez adott esetben mérlegelési jogkör is járulhat, ami alatt azonban nem a korlátlan cselekvési szabadságot kell érteni.
- [98] Bármilyen tárgy is ez a jogkör, a hivatalos személyt mindenképpen köti az az általános szabály, hogy pártatlanul kell mérlegelnie, tárgyilagosan, részrehajlás nélkül kell eljárnia.
- [99] Ez pedig valójában jogi, normatív követelmény, hivatali kötelesség, aminek tudata a hivatalos személy oldalán elvárta, a környezete számára pedig közismert, a hivatalos személy iránti közbizalom lényege.
- [100] A megbízhatósági vizsgálat lényege végső soron az arról való meggyőződés igénye, hogy a hivatalos személy tisztában van-e az ekként meghatározott kötelezettségeivel, és hogy a vele szemben támasztott jogi és társadalmi elvárásoknak megfelelően cselekszik-e.
- [101] Amennyiben nem, az általa megvalósított magatartás sérti a korrupciós bűncselekmények jogi tárgyaként meghatározott, ekként büntetőjogilag védett közélet tisztaságát. Az elvárttal szembeni cselekvés, vagyis a tényállásszerű magatartás tanúsítása aktuálisan akkor is jogtárgyat sértő (a társadalomra veszélyes), ha a véghez vitele éppen a felfedése, megismerhetővé tétele érdekében folytatott, szabályozott keretek közötti eljárás, megbízhatósági vizsgálat során történik.
- [102] Ez jelenik meg a Kúria következetes ítélezési gyakorlatában [Bhar.I.1826/2017/7. (EBH 2018.B.16.), Bhar.I.1857/2017/6., Bhar.II.1383/2020/3., Bhar.I.1375/2022/5. (BH 2025.268.), Bhar.III.827/2023/6., Bhar.III.148/2025/5., Bhar.I.1632/2024/6.].

- [103]Mindez nem jelenti azt, hogy valamely esetben ne lehetne olyan körülmény, amely az elkövetőnek felrótt magatartás társadalomra veszélyes jellegét kivételes jelleggel kizárná. Ez állapítható meg a másodfokú bíróság és a védő által is hivatkozott EBH 2108.B.1. számon közzétett Bhar.I.520/2017/3. számú határozatban, amelyben a megbízhatósági vizsgálatot folytató tárgyaló tiszt az előzetesen kidolgozott és jóváhagyott végrehajtási terv keretein túllépve, a fokozatosság követelményét megsértve úgy adott át pénzt az elkövetőnek, hogy ezzel őt kész tények elé állította, a helyes és rossz cselekvés közti választási lehetőséget kizárta.
- [104]A Kúria rámutat, hogy ez a határozat maga is tartalmazza, hogy „(...) nem a megbízhatósági vizsgálat létjogosultságát kérdőjelezi meg (minthogy jogalkalmazó, és nem jogalkotó, vagy a jogszabály Alaptörvénynek való megfelelését végző Alkotmánybíróság révén, ezt nem is teheti), és nem általános érvennyel mondja ki, hogy a megbízhatósági vizsgálat keretében elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának társadalomra veszélyessége hiányzik” (hivatkozott határozat [44] bekezdés). A Kúria Bhar.I.1826/2017/7. számú és a Bhar.I.1857/2017/6. számú határozata ezt megerősítette azzal, hogy rögzítette: az idézett közzétett elvi határozat nem minden, megbízhatósági vizsgálat keretében elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntetetté vonatkozik. Minden ügyben az eset összes körülményei alapján kell megállapítani, hogy a vádlott vesztegetési cselekménye veszélyes-e a társadalomra.
- [105]A Btk. 4. § (1) bekezdése szerint bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli.
- [106]A Btk. 4. § (1) bekezdése értelmében bűncselekmény az a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra és amelyre a törvény büntetés kiszabását rendeli.
- [107]A Btk. 4. § (2) bekezdése szerint társadalomra veszélyes cselekmény az a tevékenység vagy mulasztás, amely mások személyét vagy jogait, illetve Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, gazdasági rendjét sérti vagy veszélyezteti.
- [108]A Kúria a Bhar.I.1632/2024/6. számú, Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatában részletesen foglalkozott a társadalomra veszélyesség hiányának kérdéskörével a megbízhatósági vizsgálat összefüggésben a [44]–[79] bekezdéseiben, az ott írtakat továbbra is fenntartja, azokat nem ismétli meg. A megjelölt kritériumok alapján jelen ügyben nem merült fel olyan körülmény, amely a vádlottnak felrótt magatartás társadalomra veszélyességét kizárná.
- [109]A vádlott jogtalan cselekményhez való hozzáállása a közokiratokba vetett közbizalmat, valamint a hivatalos személyek szabályszerű működésébe vetett bizalmat egyértelműen sértette.
- [110]Nem vitás, hogy a bűncselekmény elkövetésekor a vádlott szolgálatban lévő hivatalos személy volt.
- [111]A Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pontja szerint hivatalos személy a központi államigazgatási szervnél közhatalmi feladatot ellátó vagy szolgálatot teljesítő személy, akinek a tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozik.
- [112]A központi államigazgatási szervekről, valamint a kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel, központi államigazgatási szerv a rendvédelmi szerv. A hivatkozott törvény 1. § (5) bekezdés a) pontja alapján a rendőrség rendvédelmi szerv.
- [113]Az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy a vádlott hivatali minőségében, a rendőrség hivatásos állományú tagjaként az általa intézett, lőfegyver tartására irányuló kérelem elbírálása alapjául szolgáló helyszíni szemle során a jelenlévők számára egyértelműen, valótlannal foglalt közokiratba a kérelem elbírálása szempontjából perdöntő, így lényegesnek minősülő tényeket. Arra figyelemmel, hogy a lőfegyver tartására jogosító engedély a fegyverekről és lőszerekről szóló 253/2004. (VIII. 31.) Kormányrendelet 26. § (1) bekezdés a) pontja alapján csak akkor volt megadható, ha a kérelmező rendelkezik a lőfegyver, lőszer tárolásának a rendeletben meghatározott feltételeivel, és a hivatkozott rendelet 42. § (1) bekezdés a) pontja alapján ilyen feltétel volt a lőfegyver tárolására vonatkozó szabály is, kétségtelen tény, hogy a tárolásra szolgáló szekrény állapotára vonatkozó, valótlannal megállapítások lényeges ténynek minősültek. A vádlott az ezekre vonatkozó valótlannal tényállításait kifejezett kérés nélkül, saját elhatározásából rögzítette a közokiratban.
- [114]Mindezekre figyelemmel a vádlott a tényállásszerű cselekményét – annak következményeit előre látva, azt kívánva – követte el, magatartása a társadalomra is veszélyes, ezért az elsőfokú bíróság általi, a Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjában írt közokirat-hamisítás büntetében történő bűnösségének kimondása helytálló és törvényes, a másodfokú bíróság általi felmentése pedig törvénytelen.
- [115]A Kúria az állandó gyakorlatára hivatkozással csak rögzíti, hogy a megbízhatósági vizsgálat jellegéből adódóan ugyan nem valódi szituáció, azonban az ellenőrzött magatartás nem zárja ki a cselekmény társadalomra veszélyességét. A vádlott magatartása egyértelműen sértette a büntetendő nyilvánítás alapjául szolgáló érdekeket, Magyarország Alaptörvény szerinti társadalmi, állami rendjét. Az Rtv. 1. § (1) bekezdésére figyelemmel – egyebek mellett – a rendőrség feladata Magyarország Alaptörvénye 46. cikk (1) bekezdésére figyelemmel a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend védelme. A rendőrség az Rtv. 1. § (2) bekezdés 1. pontja alapján ennek megfelelően feladataként végzi a bűncselekmények megelőzését is. A rendőrség hivatalos állománya tagjának olyan magatartása, amely nem a bűncselekmények megelőzésére, felderítésére, hanem éppen azok elkövetésére irányul, a felsoroltak szerint sérti Magyarország Alaptörvénye szerinti társadalmi, állami rendjét, és veszélyezteti a közokiratok alaki és tartalmi valódiságához fűződő közbizalmat, a hivatalos személyek szabályszerű működésébe vetett bizalmat. Ezért a vádlott magatartása objektív jellemzőit figyelembe véve,

- veszélyes a társadalomra, társadalomra veszélyességét nem szünteti meg az, hogy annak elkövetésére a hatóság által ellenőrzött környezetben került sor. A vádlott jelen ügyben önállóan, saját döntéséből vállalkozott a tényállászerű magatartás kifejtésére, a bűncselekmény elkövetésére irányuló döntését szabad elhatározásból, bárki beavatkozása nélkül hozta meg. Az általa valótlannal közokiratba foglalt lényeges tény alapján került volna sor arra, hogy a lőfegyver kiadása tárgyában folyó hatósági eljárásban döntés szülessen, így a döntés nem valós tények alapján született volna meg, ezért a magatartásának társadalomra veszélyességéhez kétség nem férhet. Emiatt önmagában annak a ténynek, hogy a határozat-tervezet jóváhagyására és kiadmányozására a megbízhatósági vizsgálat nyomán történt intézkedés miatt nem került sor, a már megvalósult bűncselekmény tekintetében a cselekmény társadalomra veszélyességére nem volt hatása.
- [116] A Kúria állandó gyakorlatára figyelemmel megvizsgálta a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása és az eljárás során beszerzett bizonyítékok felhasználhatósága kérdés körében korábbi gyakorlata alapján figyelembe vett döntéseket, e körben figyelembe vette az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) Teixeira de Castro kontra Portugália ügyben, a Ramanauskas kontra Litvánia ügyben, valamint a Bannikova kontra Oroszország ügyben hozott határozatban kifejtetteket (Kúria Bhar.I.1632/2024/6. számú határozat [92]–[97] bekezdés).
- [117] A Kúria a Legfőbb Ügyészség indítványában foglaltakkal ellentétben saját következetes gyakorlatának megfelelően a megbízhatósági tervben foglaltaktól történő olyan eltérést, amely jelen ügyben a megbízhatósági vizsgálat céljának megvalósulását követően a vádlott általi újabb bűncselekmény elkövetésére irányult és ahhoz vezetett, nem a túllépéssel érintett hivatali vesztegetés bűncselekmény társadalomra veszélyessége hiányát, hanem az érintett magatartással megvalósuló, a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét megjelenítő magatartást állapított meg, és ennek következtében a korábbiakban kifejtettek szerint a megbízhatósági vizsgálat céljának megvalósulását követően lefolytatott eljárásban beszerzett bizonyítási eszközöket és az abból származó bizonyítékokat a büntetőeljárásból kirekesztette.
- [118] Az ügyben többször hivatkozott, EBH 2018.B.1. számon közzétett, Kúria Bhar.I.520/2017. számú ügyében hozott határozata ebben a körben nem ellentétes a Kúria később kialakult gyakorlatával, mert a hivatkozott határozat a [66]–[73] bekezdésében csak azért nem állapították meg a védelmi tiszt „túlbuzgósága” miatt a végrehajtási tervtől történő eltérést, mert az érintett ügyben a bűncselekmény elkövetésére a vádlott már a vesztegetési pénz elfogadása előtt vállalkozott, így annak megvalósulását a későbbi, végrehajtási tervben foglaltak túllépése már nem érintette. A határozat ugyanakkor rögzítette, hogy az Rtv. 7/A. § (1) bekezdése szerint a megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az azzal érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali kötelezettségének. Kifejtette, hogy azt sem az Rtv., sem az e tárgykörben végrehajtására kiadott 293/2010. (XII. 22.) Korm. rendelet nem írja elő, hogy a megbízhatósági vizsgálatot addig kell folytatni, amíg a védett állomány érintett tagja ténylegesen bűncselekményt követ el.
- [119] A jelen ügyben meghatározott, a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása alapjául szolgáló, jóváhagyott végrehajtási terv csak abban az esetben írta elő és tette lehetővé a tárgyaló tiszt számára az anyagi előny felajánlását, ha az a megbízhatósági vizsgálat céljának ellenőrzéséhez szükséges, ebben az esetben azonban a vádlott a hivatali helyzetével visszaélve, az ellenőrzésről valótlannal tartalmú jegyzőkönyvet az abban foglalt tények valótlansága tudatában önállóan, saját akaratából, az előny felajánlása előtt rögzítette, ezzel a megbízhatósági vizsgálat az elérni kívánt célt teljesítette. A megbízhatósági vizsgálat létjogosultsága ezzel a továbbiakban megszűnt, ezt követően a végrehajtási tervben meghatározott vagyoni előny felajánlása már a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti.
- [120] Az EJEB Teixeira de Castro kontra Portugália ügyben hozott határozata a tisztességes tárgyaláshoz való jog sérelmét állapította meg egyebek mellett azért, mert a hatóságnak a kábítószer beszerzésére és átadására irányuló felbujtását megelőzően a bűncselekményt elkövető személlyel szemben sem büntetőeljárás, sem operatív nyomozás nem volt folyamatban, továbbá büntetlen előéletű volt és a hatóságnak nem volt oka feltételezni, hogy kábítószer-kereskedő lenne. A tisztességes tárgyaláshoz való jog sérelme megsértése megállapításának ugyancsak oka volt az, hogy a fedett nyomozók túllépték a fedett nyomozói tevékenység határát, amikor bűncselekmény elkövetésére ösztönözték a címzettet; a döntés arra is hivatkozott, hogy nem bizonyítható, hogy a panaszos elkövette volna a bűncselekményt a fedett nyomozók fellépése nélkül. Az EJEB a jogsértés folyamánként megállapította, hogy a fedett nyomozói tevékenység révén beszerzett bizonyítékok törvényesen nem lettek volna felhasználhatóak a büntetőeljárásban.
- [121] A Ramanauskas kontra Litvánia ügyben az EJEB szerint törvénytelen hatósági felbujtás akkor állapítható meg, amikor a hatóság tagjai olyan befolyást gyakorolnak az elkövetőre, ami által olyan bűncselekmény elkövetésére bujtják fel, amelyet egyébként nem követett volna el, annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a bűncselekmény megállapítását és a büntetőeljárás megindítását.
- [122] A Bannikova kontra Oroszország ügyben az EJEB kifejtette, hogy vizsgálandó az is, hogy a fedett nyomozók részéről aktív fellépés történt vagy csupán „csatlakoztak” a bűncselekményhez. Az aktív fellépés is lehet jogszerű, ilyenkor azonban külön vizsgálni szükséges, hogy a fedett nyomozók nyomást gyakoroltak az elkövetőre.
- [123] A Kúria gyakorlata minden olyan esetben, amikor a megbízhatósági vizsgálat nem felel meg az azt szabályozó jogszabályi előírásoknak és eredménye – az EJEB határozataiban foglalt tiltott magatartásokat is figyelembe véve – a tisztességes eljárás követelményének sérelme, úgy az a megbízhatósági vizsgálat eredményének bizonyítékok köréből való kirekesztését vonhatja maga után. A Kúria csak utal arra, hogy a tisztességes eljárás sérelmével érintett

bűncselekmény esetén a bizonyítékok kirekesztésének következménye a bizonyítottság hiányában történő felmentés, amely megelőzi a cselekmény társadalomra veszélyessége hiányának vizsgálatát, amely a bűncselekmény-fogalom eleme, az kizárólag a fogalom többi elemének, így a tényállásszerűség megállapításának esetén vizsgálható. A bizonyítottság hiánya azonban a tényállásszerűséget kizárja. Emiatt, ha a megbízhatósági vizsgálattal összefüggésben megállapított, a tisztességes eljárás követelményének sérelmét eredményező jogsértés következtében a megbízhatósági vizsgálat során beszerzett bizonyítási eszközök és az abból származó bizonyítékok kirekesztése miatt a vádban foglalt cselekménnyel összefüggésben kétséget kizáróan nem állapítható meg a bűncselekmény elkövetése vagy az, hogy azt a vádlott követte el, ennek eredménye a bizonyítottság hiányában történő felmentés, amely mellett a társadalomra veszélyesség nem vizsgálható, és annak hiánya – éppen az alapul szolgáló, kétséget kizáróan megállapított tények hiányában – nem állapítható meg.

[124]Az Rtv. 7. § (1) bekezdés b) pontja alapján a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve ellátja az 1. § (2) bekezdés 14. pontjában meghatározott feladatokat, elvégzi az e törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bünfelderítési célú ellenőrzést. Ennek keretében egyebek mellett a 7. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel végzi a ba)–be) alpontban foglalt védett állomány megbízhatósági vizsgálatát. Az Rtv. felhatalmazása alapján a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv végzi a védett állománnyal összefüggő, jogszabályban meghatározott bűncselekmények megelőzését, továbbá a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint végzi e bűncselekmények felderítését.

[125]Az Rtv. 7. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, ha a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv a feladatai ellátása során

a) bűncselekmény gyanúját – ideértve a kísérlet, valamint, ha a törvény az előkészületet büntetni rendeli, az előkészület gyanúját is – észleli, haladéktalanul feljelentést tesz a nyomozás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező nyomozó hatóságnál vagy ügyészségnél és átadja az általa összegyűjtött adatokat;

b) olyan információt szerez meg, amely alapján a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott előkészítő eljárás lefolytatásának lehet helye,

ba) a hatáskörébe tartozó bűncselekmény esetén előkészítő eljárást indíthat, illetve

bb) a hatáskörébe tartozó bűncselekmény esetén előkészítő eljárást kezdeményezhet a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező ügyészségnél, nyomozó hatóságnál, illetve a terrorizmust elhárító szervnél, és átadja az általa összegyűjtött adatokat.

[126]Az Rtv. 7. § (4) bekezdése biztosítja ezen szervnek azt is, hogy a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint előkészítő eljárást folytathat, a rendelkezésre álló erővel és eszközökkel közreműködhet a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtásában, illetve

közreműködhet eljárási cselekmény végrehajtásában.

[127]A rendőrségi törvény a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv részére nem csak a megbízhatósági vizsgálat lefolytatásával összefüggésben határoz meg jogköröket, hanem lehetővé teszi a működése során észlelt bűncselekményekkel kapcsolatosan előkészítő eljárás kezdeményezését vagy lefolytatását, egyébiránt pedig kötelességévé teszi, hogy a bűncselekmény gyanújának észlelése esetén haladéktalanul tegyen feljelentést és adja át a nyomozás lefolytatására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnak az általa összegyűjtött iratokat; emellett a rendelkezésre álló erővel és eszközökkel közreműködhet a büntetőeljárásban szabályozott leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtásában, illetve más büntetőeljárási cselekmény végrehajtásában. Ez a szabályozás egyértelművé teszi azt, hogy a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatok egyaránt vonatkoznak a védett állomány megbízhatósági vizsgálat keretében történő ellenőrzése során a bűncselekmények megelőzésére, illetőleg ezen törvényesen lefolytatott eljárásban esetlegesen észlelt bűncselekmény gyanúja esetén a feljelentés megtételére vagy előkészítő eljárás lefolytatásának kezdeményezésére; továbbá hatáskörébe tartozó bűncselekmények esetén a megbízhatósági vizsgálat során megszerzett bűncselekmény gyanújára utaló információ alapján az előkészítő eljárást meg is indíthatja. Az általa megindított előkészítő eljárás lefolytatását kivéve a rendőrség belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerve védett állománnyal kapcsolatos eljárásban soha nem lép be a büntetőeljárás keretébe, eljárása attól eltérő hatósági eljárás marad. A megbízhatósági vizsgálat lefolytatása során észlelt bűncselekmény gyanúja alapján ugyanakkor haladéktalan feljelentési kötelezettség terheli; köteles továbbá a feljelentéssel együtt átadni a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása során (vagy az általa lefolytatott előkészítő eljárás során) összegyűjtött adatokat. Egyebekben a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv kizárólag a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározottak szerint folyamatban lévő büntetőeljárásban és csak közreműködőként vehet részt a más által lefolytatott nyomozásban (leplezett eszközök alkalmazásának, illetve eljárási cselekménynek a végrehajtásában).

[128]Az Rtv. a 7/A. § (1) bekezdésében egyértelművé teszi, hogy a megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az azzal érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali, illetve jogszabályban, kollektív szerződésben, üzemi megállapodásban, valamint munkaszerződésben előírt munkaköri kötelezettségének. A megbízhatósági vizsgálat során feltárt jogsértés alapján fegyelmi vagy szabálysértési eljárás nem indítható.

[129]A teljes vonatkozó szabályozásra figyelemmel alapján megállapítható, hogy megbízhatósági vizsgálat bűncselekmény gyanújának fennállása alapján nem indítható; amennyiben ilyen tény jut a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására jogosult belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szerv tudomására, úgy a törvény rendelkezései szerint – a büntetőeljárási törvényben meghatározott

- esetben – előkészítő eljárás kezdeményezésének vagy lefolytatásának, a büntetőeljárás megindítására alapot adó körülmény esetén pedig feljelentés megtételének van helye. Következik továbbá az, hogy a törvényesen elrendelt és jogszerűen lefolytatott megbízhatósági vizsgálat kizárólag céljának teljesítéséig folytatható, a megbízhatósági vizsgálat során feltárt jogsértés alapján fegyelmi vagy szabálysértési eljárás nem indítható, mert ezen jogsértés szankciójaként a rendőrségi törvény maga határozza meg a szükséges intézkedéseket. Ha a megbízhatósági vizsgálatnál feltárt jogsértés egyben feljelentés megtételére is alapot ad, a feljelentés megtétele és az összegyűjtött adatok átadása az Rtv. 7. § (3) bekezdés a) pontja alapján kötelező. Amennyiben a megbízhatósági vizsgálat céljának megvalósulását követően észlelt, a megbízhatósági vizsgálatnál nem érintett vagy annak célján túlnyúló bűncselekmény elkövetésére kerül sor, a feljelentés megtétele ugyancsak kötelező.
- [130] A megbízhatósági vizsgálat során létrehozott, valóságban is előforduló vagy feltételezhető élethelyzetek mesterséges létrehozása csak az azt létrehozó számára ismert és észlelt, a megbízhatósági vizsgálat során a védett személy ennek nincs tudatában, az általa elkövetett, Büntető Törvénykönyv által büntetni rendelt cselekményt ugyanúgy a büntető anyagi jog szabályai szerint kell megítélni, mintha ezt a cselekményt megbízhatósági vizsgálaton kívül követte volna el.
- [131] A Kúria elvi jelleggel rögzíti, hogy a megbízhatósági vizsgálatra vonatkozó jogszabályi előírások megsértése nem teszi a megbízhatósági vizsgálat keretein belül elkövetett bűncselekményt meg nem történtté, társadalomra veszélyességét önmagában nem szünteti meg, annak bizonyítására azonban a jogsértően lefolytatott megbízhatósági vizsgálat keretein belül a tisztességes eljárás megsértésével szerzett bizonyítási eszközök és bizonyítékok nem használhatók fel. Ha azonban ezen bizonyítási eszközöktől független más bizonyítási eszközök (pl. megbízhatósági vizsgálatról független tanúk vagy kamerafelvételek) elegendő bizonyítékot szolgáltatnak, a bűncselekmény a büntető anyagi jogszabályok és a büntetőeljárás jogszabályok megfelelő alkalmazásával büntetendő, az elkövető büntetőjogi felelősségének megállapítása nem maradhat el.
- [132] A Kúria kiemeli, hogy a megbízhatósági vizsgálat keretében történő elkövetés nem értékelhető társadalomra veszélyességben tévedésnek sem. Az ilyen elkövető ugyanis a büntetendő cselekményt nem abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, hanem tévedése kizárólag abban állapítható meg, hogy – jellemző módon – nem tud arról, hogy az általa elkövetett bűncselekmény észlelője, más elkövetője valójában megbízhatósági vizsgálatot törvényi felhatalmazás alapján végző hivatalos személy, aki az Rtv. 7/B. § (2) bekezdésében foglalt bűncselekményeket a (3) bekezdésben foglalt feltételekkel követi el. Éppen azért kell az Rtv.-nek a 7/D. §-ában mentesíteni a büntethetőség alól a belső bűnmegelőzési és bünfelderítési feladatokat ellátó szervnek a 7/B. § (2) bekezdésében foglaltakat elkövető tagját – egyebek mellett – a bűncselekmény elkövetése miatti felelősség alól is, mivel törvényi mentesítés hiányában a megbízhatósági vizsgálat keretén belül védett személyt bűncselekmény elkövetésére rábíró, ilyen személy bűncselekménye elkövetéséhez segítséget nyújtó, vagy abban résztvevő tagja büntetőjogi felelőssége vizsgálható lenne.
- [133] Mindezeket összegezve a Kúria megállapítja, hogy a vizsgált személy által elkövetett bűncselekmény társadalomra veszélyessége önmagában nem hiányzik azon az alapon, hogy azt megbízhatósági vizsgálat keretein belül követte el, mivel a megbízhatósági vizsgálatról és annak céljáról bűncselekményének elkövetésekor nem rendelkezik tudomással, ezért a cselekmény társadalomra veszélyességének hiánya kizárólag a megbízhatósági vizsgálatot végző, a megbízhatóságra vonatkozó jogszabályok betartásával eljáró tárgyaló tiszt esetében lenne vizsgálható. A tárgyaló tiszt által a korábban hivatkozott bűncselekmények esetében a büntethetőséget a meghatározott feltételek betartása esetén azonban maga az Rtv. zárja ki.
- [134] A hatósági provokáció csak abban az esetben tekinthető büntethetőséget kizáró oknak, ha az egyidejűleg a Btk.-ban szabályozott valamely büntethetőséget kizáró okot, jellemző módon kényszer vagy fenyegetést valósít meg. Ugyanakkor az Edwards és Lewis kontra Egyesült Királyság, Lagutin és mások kontra Oroszország, valamint a Furcht kontra Németország ügyekben kifejtettekre is figyelemmel az EJEB gyakorlata alapján, ha a bűncselekményt kizárólag a rendőrségi provokáció miatt követték el, az az Egyezmény 6. cikkének sérelmét valósítja meg, mert a terhelt az eljárás kezdetétől meg lett fosztva a tisztességes eljáráshoz való jogától, ezért az így szerzett bizonyítékok felhasználását a közérdek sem igazolhatja, azokat ki kell zárni.
- [135] A Kúria jelen ügyben a megbízhatósági vizsgálat céljának elérését követően a tárgyaló tiszt által tett jogtalan vagyoni előny felajánlását követő eljárása esetében megállapította, hogy az a tisztességes eljárás követelményével ellentétes, mivel a megbízhatósági vizsgálat célja teljesült, annak további folytatására nem volt meghatározott és engedélyezett indok. A jóváhagyott végrehajtási terv megfelelő lefolytatását lehetetlenné tette az, hogy már a jogtalan vagyoni előny felajánlását megelőzően a vizsgálat alá vont vádlott minden külső beavatkozás, bűncselekmény elkövetésére irányuló felhívás nélkül, valótlanul foglalta hatósági eljárása során közokiratba a szemle tárgyat képező szekrény állapotára vonatkozó tényeket, ezzel a megbízhatósági vizsgálat olyan jogsértést tárt fel, amely miatt a megbízhatósági vizsgálat következményein túl feljelentési és iratadási kötelezettség is létrejött.
- [136] A megbízhatósági vizsgálat céljának megvalósulását követően a megbízhatósági vizsgálat tovább folytatása, és ennek keretében a vádlott újabb bűncselekmény elkövetésével történő rábírása már nem tartozott a megbízhatósági vizsgálat céljához. Abban az esetben ugyanakkor, ha a megbízhatósági vizsgálat megvalósulását követően, de annak befejezését megelőzően a vizsgált személy önállóan más bűncselekményt követ el, amelyet a vizsgáló tiszt észlel, ezen bűncselekmény miatt feljelentési kötelezettség terheli, és amennyiben a megbízhatósági vizsgálatra vonatkozó jogszabályi

előírások egyebekben betartásra kerültek, az így beszerzett adatok a büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználhatók [Be. 167. § (2) bek.].

- [137] A Kúria mindezekre figyelemmel rögzíti, hogy jelen ügyben a hivatali vesztegetés elfogadása bűncselekmény esetén a felmentés helyességét nem a társadalomra veszélyesség hiánya, hanem annak bizonyítottága hiánya indokolja. A Kúria fenntartja a Bhar.I.1632/2024/6. számú határozatában írtakat, elsősorban a [65]–[69], [89]–[90], [92]–[97] és [102]–[105] bekezdésekben foglaltakat. Utal arra, hogy a társadalomra veszélyesség azt fejezi ki, hogy egy cselekmény sérti vagy veszélyezteti a büntetőjog által oltalmazott értékek valamelyikét. A társadalomra veszélyesség egy objektív jelenség, amelynek jogalkotói felismerése vezet magához a kriminalizációhoz. Minthogy a társadalomra veszélyességet a törvényi tényállás elemei alakítják, a tényállásszerű cselekmény általában veszélyes a társadalomra. Mégis előfordulhatnak olyan tényállásszerű cselekmények, amelyek nem sértik vagy veszélyeztetik az adott bűncselekmény jogi tárgyát, ezért nem veszélyesek a társadalomra. A hivatkozott EBH egy konkrét magatartásra nézve fejti ki, hogy abban az ügyben az a magatartás miatt nem veszélyes a társadalomra. A Kúria a Bhar.I.1375/2022/5. számú határozatában megállapította, hogy amennyiben a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására jogszerűen került sor, a megbízhatósági vizsgálatban keletkezett bizonyítási eszközök és az abból származó bizonyítékok a megbízhatósági vizsgálat során észlelt bűncselekmények miatt indult büntetőeljárásban bizonyítékként felhasználhatóak. Ebben az esetben a beszerzett bizonyítási eszközök akkor értékelhetőek, ha a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására jogszerűen került sor, a bizonyíték jogszerűen alkalmazott eszközökből származó bizonyítási eszközökből származik, és az érintett bűncselekmény a megbízhatósági vizsgálat lefolytatása során, azzal összefüggésben került elkövetésre. A másodfokú bíróság álláspontjával szemben nem hagyható figyelmen kívül a jogalkotói akarat, mert az Rtv. 7/A. § (1) és (3) bekezdéséből egyértelműen következik, hogy ha a belső bűnmegelőzési és büntelfelzési feladatokat ellátó szerv feladatai ellátása során bűncselekmény gyanúját észleli, haladéktalanul feljelentést tesz. A Kúria a jelenleg hatályos törvények ellenében nem juthat ezzel ellentétes következtetésre, a rendőrségi törvény egyértelműen fejezi ki azt a jogalkotói akaratot, amely a büntetőeljárás lefolytatását és törvényesen beszerzett bizonyítékok esetén a bűnösség megállapítását és büntetőjogi jogkövetkezmények levonását írja elő a jogalkalmazó számára. A jogalkotó a feljelentési kötelezettség által deklarálta, hogy az elkövetett bűncselekménynek van társadalomra veszélyessége és nem a munkajog útján kívánta a problémát orvosolni, bár a szolgálati viszony megszüntetését a törvény nem zárja ki. A megbízhatósági vizsgálat keretén belül elkövetett, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindítására alapot nyújtó cselekmény esetén a jogalkotó a munkajogi következményeket elégségesnek tartotta, ezért szabálysértés és fegyelmi eljárás lefolytatását a törvényben kizárta. Abban az esetben, ha ezt a megbízhatósági vizsgálat keretén belül elkövetett

bűncselekmény esetében is elégségesnek tartotta volna, a büntetőeljárás lefolytatását ugyancsak kizárta volna, a törvény azonban ezzel szemben kifejezetten a büntetőeljárás kötelező feljelentés alapján történő lefolytatását írja elő. A jogalkotó ezzel a szabályozással kinyilvánította, hogy a megbízhatósági vizsgálat keretén belül a vizsgált személy által elkövetett, büntetőjogi felelősség alapjául szolgáló tényállásszerű és jogellenes cselekmények esetében azok társadalomra veszélyességét a büntető anyagi jog általános szabályai szerint kívánta megítélni.

- [138] A Kúria korábbi gyakorlatára figyelemmel megállapítja, hogy a Legfőbb Ügyészség indítványától eltérően a megbízhatósági vizsgálatra vonatkozó szabályoknak a vizsgálat céljával ellentétes olyan megsértése, illetve a végrehajtási terv olyan túllépése esetén, amely a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését jelenti, a beszerzett bizonyítási eszközök és bizonyítékok büntetőeljárásban történő felhasználását zárja ki. Ez levezethető a BH 2013.331. számon közzétett döntésből is, mely szerint amennyiben akármely okból felmerül, hogy az adott bizonyíték a büntetőeljárás törvényben megjelölt értékelési tilalom körébe tartozik, a bíróság értelemszerűen vizsgálódik, majd az általa felvett bizonyítás alapján egyenként és összességükben szabadon értékeli a bizonyítékokat és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg. A megbízhatósági vizsgálat törvénytelenége esetén a tisztességes eljárás megsértésével beszerzett bizonyíték nem használható fel, ez pedig nem a bűncselekmény hiányában, hanem a bizonyítottság hiányában való felmentést eredményezi. A megbízhatósági vizsgálat szabályainak megsértése, beleértve a hatósági provokációt, a tervtől való eltérést és az ún. tukmálást is, okot adhat a tisztességes eljárás követelménye sérelmének bírósági megállapítására, amely a megbízhatósági vizsgálat eredményének bizonyítékok köréből való kirekesztését vonja maga után. Ezért a Kúria nem osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját a társadalomra veszélyesség hiányára történő hivatkozás tekintetében. Mindez azt is eredményezi, hogy a közokirat-hamisítás büntetvényében a bűnösség megállapításának akadályát nem volt, mivel annak megvalósulásáig a megbízhatósági vizsgálat szabályosan folyt, a végrehajtási tervtől való, a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését eredményező eltérés kizárólag csak azt követően valósult meg, hogy a megbízhatósági vizsgálat célja a hivatali vesztegetés elfogadása alapjául szolgáló vagyoni előny felajánlása nélkül befejeződött.
- [139] A szabályszerűen elkészített és jóváhagyott végrehajtási terv szerint a vizsgálat végrehajtásának indoka az volt, hogy felmerült annak lehetősége, hogy a vádlott szolgálati feladatainak ellátása során nem a jogszabályban előírt kötelezettségének megfelelően intézkedik. A vádlott a hatósági engedélyezési eljárást vezetői beosztása ellenére, saját döntése értelmében ügyintézőként (előadóként) kizárólagosan végezte, a beosztotti állományra nem delegált le fegyverügyi feladatokat. A vádlott a fegyver engedélyezési eljárások során személyesen és egyedül jelent meg a tárolóhely ellenőrzések alkalmazásával, illetve a kezdeményező

állampolgárokkal személyesen vagy telefonon tartotta a kapcsolatot.

- [140] A végrehajtási terv rögzítette, hogy a vádlott vonatkozásában nem állt rendelkezésre olyan adat, amely bűncselekmény egyszerű gyanúját felveti és feljelentési kötelezettséget, vagy titkos információgyűjtést, illetve előkészítő eljárás elrendelését vonná maga után. A megbízhatósági vizsgálatnak a végrehajtási terv szerint nem az ellenőrzés alá vont személy cselekményének a felderítése volt célja, hanem annak megállapítása, hogy a hivatali kötelezettségének eleget tesz-e, a jogellenes cselekmény észlelése esetén intézkedési kötelezettségét teljesíti-e, illetve a jogellenes kérést, valamint a felajánlott jogtalan előnyt vagy ennek ígértét elutasítja-e. A részletes végrehajtási terv szerint az előírásnak megfelelő biztonsági zárral ellátott szekrény hiányában a vizsgálattal érintett rendőr nem készíthet olyan tárolóhely ellenőrzéséről szóló jegyzőkönyvet, hogy a szemle (ellenőrzés) során a tárolásra vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelt a tárolóhely, ami egyébként alapja a fegyver tartását igazoló engedélynek (határozatnak). A végrehajtási terv rögzítette, hogy a tárgyaló tiszt a helyszíni ellenőrzés során elsősorban készpénzt, illetve a kialakult élethelyzethez igazodva nagyobb értékű, különleges élelmiszert, nagyobb értékű szeszes italt kínál fel a vizsgálattal érintettnek, hogy a hiányosság (biztonsági zár hiánya) felett szemet hunyjon és annak megléte nélkül állítsa ki a tárolóhely kialakításának szemléjéről szóló jegyzőkönyvet, ami alapján megkaphatja a kérelmezett hatósági engedélyt. Szükség esetén a vizsgálattal érintett kérdéseire a tárgyaló tiszt megerősíthette a vesztegetési szándékát, de az előnyt csak egyetlen alkalommal ajánlhatta fel, az érintett elzárkózása vagy elutasítása esetén azt nem ismételhette meg, a pénzüsszeget elutasítás esetén nem (csak a vizsgálattal érintett kérésére) emelhet fel. Amennyiben a vizsgálattal érintett rendőr a pénzt nem fogadja el, de az italt vagy az élelmiszert igen, akkor a tárgyaló tiszt azt átadhatta, hogy az érintett kiállítsa a megfelelő jegyzőkönyvet és azt követően megkaphassa a fegyvertartási engedélyt. A tárgyaló tiszt a felajánlást határozottan és egyértelműen kellett közölje a megbízhatósági vizsgálattal érintett rendőrrel. Amennyiben a vizsgálattal érintett rendőr maga határozza meg a vesztegetés céljával átadandó pénz összegét, a jogtalan előny mértékét, abban az esetben a tárgyaló tiszt ennek megfelelően járhatott el. A jogellenes cselekmény elkövetésére irányuló kérés elutasítását követően az ajánlatot nem újíthatta meg, nem módosíthatta, és nem ösztönözhetett kitartóan a jogsértő magatartás elkövetésére. Elutasítást követően vagy szabályos intézkedés esetén alá kellett vetnie magát a jogszerű intézkedésnek. A vesztegetésre felajánlott jogtalan előny nem volt aránytalan, illetve nem tisztességtelen. Az ellenőrzés során kialakult párbeszéd alatt a tárgyaló tiszt nem alapozhatott a vizsgálattal érintett szánakozására, erős érzelmi reakciójának kiváltására.
- [141] A végrehajtási terv alapján megállapítható, hogy annak elkészítésekor és végrehajtása során figyelemmel voltak az EJEB gyakorlatában foglaltakra és a Kúria határozataiban megjelenő olyan követelményekre, amellyel a tisztességes

eljárást biztosítani lehet. A végrehajtási tervből ugyanakkor az is kiderül, hogy a vagyoni előny felajánlására kizárólag a megbízhatósági vizsgálattal igazolni vagy cáfolni kívánt tény, a helyszíni szemle jegyzőkönyvének valótlán tartalommal történő kiállítása érdekében volt lehetőség. A megbízhatósági vizsgálat tárgyát és célját jelentő körülmények a vagyoni előny felajánlása nélkül megvalósultak, mert a vizsgált személy megbízhatósági vizsgálattal érintett eljárásban hivatali helyzetével visszaélve, valótlán tényt foglalt közokiratba azáltal, hogy a fegyverszekrény tárolásra alkalmas jellegét rögzítette annak nyilvánvaló alkalmatlansága ellenére, és ezen jogsértés megvalósulásához előzetesen semmilyen vagyoni előny felajánlására nem volt szükség, illetve ennek megvalósulása előtt vagyoni előnyt nem is fogadott el.

- [142] A megbízhatósági vizsgálat lefolytatása során annak célja megvalósításáig a megbízhatósági vizsgálat engedélyezése, a végrehajtási terv, valamint annak tényleges végrehajtása nem sértette a tisztességes eljáráshoz való jogot, a tárgyaló tiszt magatartása nem lépte túl a megbízhatósági vizsgálat alapjául szolgáló tényekre figyelemmel meghatározott vizsgálati célt. A vizsgálati cél megvalósítását követően azonban a vizsgáló tiszt rosszul mérte fel azt, hogy a vizsgálati tervben foglaltakat alkalmazni szükséges, mert a vagyoni előny jogosulatlan felajánlása már szükségtelen, így tisztességtelen is volt.
- [143] A Kúria megállapította, hogy a végrehajtási terv szabályos volt, annak csak a végrehajtása volt szabálytalan, mert a végrehajtási terv nem a jegyzőkönyv kiállítását követően, utólagosan, hanem a vádlott vizsgálattal érintett vonatkozása esetére tette lehetővé a vagyoni előny felajánlását. A végrehajtási terv rögzítette, hogy a fegyvertartási engedély kiállítása céljából kerül sor olyan élethelyzet megteremtésére, amiben egy szabálytalan helyszíni szemle jegyzőkönyvet kellett kiállítani. A megalapozott tényállásból egyértelműen következik, hogy a terhelt önként valószínűsítette meg a közokirat-hamisítást, a megbízhatósági vizsgálatnak pedig csak ez volt a célja, a vagyoni előny felajánlása ennek megállapítására szolgáló „eszközcselekmény” lett volna. A tárgyaló tiszt viszont eltért a végrehajtási tervtől, mert a vizsgálat céljának megvalósulását követően folytatta azt és olyan vesztegetési helyzetet teremtett, amire már nem volt lehetősége, mert ezt a terv nem követelte és így nem engedte meg. Az előny felkínálása szükségtelen, így jogszerűtlen volt, a szabálytalan eljárás következménye azonban nem a társadalomra veszélyesség hiánya, hanem a tisztességes eljárás sérelme, amelynek következtében az így beszerzett bizonyítási eszközök és az abból származó bizonyítékok a büntetőeljárásban nem használhatók fel, így az elsőfokú bíróság a hivatali vesztegetés elfogadása bűncselekményében a bűnösség megállapítását a büntetőeljárásban fel nem használható bizonyítékokra alapította.
- [144] A megbízhatósági terv túllépésével a vizsgáló tiszt olyan bizonyítékokat szerzett be, amelyek beszerzése és felhasználása a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményezné, ezért azokat ki kell rekeszteni. Ezen bizonyítékok kirekesztésével azonban nincs bizonyíték a vádban foglalt hivatali

- vesztegetés elfogadása bűncselekményének vonatkozásában a terhelt bűnösségének megállapítására, még a másod- és a harmadfokú bíróság előtt az utolsó szó jogán elmondott nyilatkozatára tekintettel sem. Bizonyítás felvételére sem a másod-, sem a harmadfokú bíróság előtt nem került sor, a kirekesztett bizonyítási eszközökből származó kirekesztett bizonyítékokon kívül más bizonyíték e tekintetben nem áll rendelkezésre. A Kúria emiatt a hivatali vesztegetés elfogadása büntettének vádja alól történő felmentésre vonatkozó részében a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, ez azonban nem a társadalomra veszélyesség hiánya miatt megállapított bűncselekmény hiánya miatt, hanem a Be. 566. § (1) bekezdés c) pont I. fordulata alapján történt, mert nem bizonyítható bűncselekmény elkövetése.
- [145] A hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntettében a vádlott bűnössége azonban megállapítható, e körben az elsőfokú bíróság ítélete és annak indokolása helytálló volt, a Kúria ezért a Be. 624. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság ítéletét megváltoztatva, ezen bűncselekményben bűnösnek mondta ki a vádlottat.
- [146] A Kúria a másodfokú bíróság ítélete jogi indokolásában kifejtettekkel összefüggésben megállapítja, hogy azok ellentétesek a Kúria következetes, számos precedens határozatában kifejtett jogi érveléssel. A harmadfokú bíróságnak ezért, ha egyetértett volna a másodfokú bíróság jogi indokolásával, valamint a Legfőbb Ügyészség társadalomra veszélyesség hiányával összefüggésben, mint felmentés alapjául szolgáló okkal kifejtett, illetve a védő ezzel összefüggésben kifejtett álláspontjával, előzetes döntéshozatali eljárást kellett volna előterjesztenie és jogegységi határozatot kellett volna kezdeményezni. A Kúria az egységes gyakorlatától, amelyet számtalan precedens értékű határozatában kifejtett, továbbra sem kíván eltérni.
- [147] A Kúria határozottan rögzíti, hogy a precedens értékű határozataival is a jogegységet kell, hogy szolgálja. Sérti a jogegységet, hogy miközben a megbízhatósági vizsgálatok alapján indult katonai és nem katonai büntetőeljárásokban az elsőfokú döntések teljes mértékben megfelelnek a Kúria által közzétett precedens határozatoknak, a nem katonai büntetőeljárásban másodfokon egyetlen eltérés sem állapítható meg a Kúria által közzétett precedens határozatoktól, így harmadfokú eljárásra nem kerül sor, mert nincs ellentétes döntés; addig a katonai büntetőeljárás sajátos hatásköri rendszere folytán másodfokon eljáró egyetlen ítéletáblai katonai tanács folyamatosan eltérő döntése alapján valamennyi megbízhatósági vizsgálatot követő büntetőeljárásban a Kúriának kell harmadfokú bírósági eljárásban döntést hozni.
- [148] Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (1) és (3) bekezdése szerint a legfőbb bírósági szerv a Kúria, amely a (2) bekezdésben meghatározottak mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. A Kúria a jogalkalmazás egységét egyebek mellett a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett (precedens) határozatok meghozatalával biztosítja. Arra figyelemmel, hogy a megbízhatósági vizsgálat értékelésével kapcsolatosan a Kúria joggyakorlata teljes egészében egységes, így nem kerülhet sor – mert arra a jogalkotó által feltételezettek szerint egységes precedens értékű határozatok mellett nincs is rá szükség – jogegységi határozat meghozatalára. Az, hogy a Kúria törvényi feltételek hiányában nem tud a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hozni, nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak lehetőségük lenne arra, hogy a jogalkalmazás egységét azt követően is veszélyeztessék, miután a Be. 651. § (1) bekezdés g) pontjában foglaltaknak megfelelően kifejtették határozatukban azokat az indokokat, amely miatt eltértek a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, ezen eltérést megalapozó indokokat azonban a Kúria rendes vagy rendkívüli jogorvoslatban elvetette.
- [149] Magyarország Alaptörvénye 28. cikke alapján a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett jogkérdésben történő indokolt eltérés lehetősége kizárólag csak abban az esetben tekinthető a józan észnek és a közjónak megfelelő, egyben erkölcsös és a pergazdaságosságra figyelemmel gazdaságos célt szolgálónak, ha annak megfelelő döntésre lényegét érintően azonos tényállás mellett csak addig kerül sor, amíg az eltérés alapjául szolgáló indokokat a Kúria egy ugyancsak a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatában nem vetette el. A Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozattól való eltérést biztosító törvényi rendelkezések olyan értelmezése, amely korlátok nélkül lehetővé teszi ezt követően is az eltérést, sérti Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (1) és (3) bekezdésében foglalt, korábban hivatkozott rendelkezéseket, ezért – mivel a bírák a Magyarország Alaptörvénye 26. cikk (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel függetlenségükben is alá vannak rendelve a törvénynek – olyan értelmezés, amelyről nem lehet feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös vagy gazdaságos célt szolgálja.
- [150] A Kúria enyhítő körülményként értékelte az elsőfokú bíróság ítéletében meghatározott enyhítő körülményeket, így a vádlott szolgálati múltját, egészségi állapotát és nagykorú gyermekével összefüggésben fennálló tartási kötelezettségének teljesítését; míg súlyosító körülményként értékelte azt, hogy a cselekményt vezető állású hivatalos személyként követte el.
- [151] A Btk. 343. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző közokirat-hamisítás büntettének büntetési tételét a törvény 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztésben állapítja meg. A Kúria a Legfőbb Ügyészséggel egyetértett abban, hogy a megváltozott büntetési tételkeretre és a halmazat hiányára figyelemmel, az enyhítő és súlyosító körülményekre tekintettel a Btk. 82. § (1) bekezdésében foglaltak alapján indokolt a büntetési tételnél enyhébb büntetés kiszabása, mivel annak legkisebb mértéke a Btk. 80. §-ában foglalt büntetés kiszabásának elveire figyelemmel túl szigorú lenne.

[152]A Btk. 82. § (2) bekezdés d) pontja szerint az (1) bekezdés alapján, ha a büntetési tétel alsó határa egy évi szabadságvesztés, helyett rövidebb tartamú szabadságvesztést lehet kiszabni; ugyanakkor a 82. § (3) bekezdése alapján a (2) bekezdés d) pontja esetében szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka vagy pénzbüntetés, illetve e büntetések egymás mellett is kiszabhatóak.

[153]A Kúria a büntetési célok elérésére a generális és speciális prevenciót figyelembe véve, elsődlegesen a terhelttel szembeni enyhítő körülmények túlsúlya alapján, a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdésére figyelemmel pénzbüntetést szabott ki, mely napi tételeinek számát a cselekmény társadalomra veszélyességéhez, jelentős tárgyi súlyához mérten 500 napi tételben, míg a vádlott személyi körülményeire tekintettel, az egy napi tétel összegét 1500 forintban határozta meg. Az így kiszabott 750 000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén a Btk. 51. § (1) és (2) bekezdése alapján fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

[154]A Kúria a BH 2022.175. számon közzétett Bfv.I.96/2021/7. számú döntésében kifejtette, hogy ellentétben a Magyar Honvédség hivatásos állományú katonájával, rendőr esetében a szolgálati viszony megszüntetésével rendfokozatát automatikusan elveszti, ezért vele szemben a szolgálati viszonyának megszüntetését követően, ha azzal egyidejűleg szolgálati nyugdíjasnak nem minősül, lefokozás katonai büntetés kiszabására nem kerülhet sor. A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) a hivatkozott döntéssel egyezően, azonban már az abban foglaltaktól eltérő jogszabályhelyek alapján szabályozza a kérdést. A vádlottal szemben az ORFK vezetője a Hszt. 185. § (1) bekezdés h) pontjában meghatározott fenyt, a szolgálati viszony megszüntetését alkalmazta. A belügyminiszter a szolgálati viszony megszüntetése fegyelmi fenyt tartalmazó határozatában foglaltakat helyben hagyta. A Hszt. 80. § (1) bekezdés f) pontja szerinti szolgálati viszony megszűnik a szolgálati viszony megszüntetése fenytés kiszabásával.

[155]Mindezekre tekintettel a vádlott szolgálati viszonya a harmadfokú határozat meghozataláig megszűnt, így vele szemben a Btk. 137. §-ában írt lefokozás katonai büntetés nem alkalmazható, mivel rendfokozata kizárólag a hivatásos állomány tagjának van a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományára vonatkozó törvényi rendelkezések alapján, emellett a szolgálati nyugdíjas használhatja az utolsó megállapított rendfokozatát „nyugállományú” jelzővel [Hszt. 265. § (2) bek.].

[156]IV. A határozat elvi tartalma

A megbízhatósági vizsgálat során készített vagy beszerzett tárgyi bizonyítási eszközökből származó tény csak abban az esetben értékelhető bizonyítékként, ha annak beszerzésére nem bűncselekmény útján vagy más tiltott módon került sor. Megbízhatósági vizsgálat lefolytatásából származó bizonyítási eszköz, és az annak eredményeként felhasználható bizonyítékok vonatkozásában ilyen más tiltott módnak számít a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására irányuló

szabályok olyan mértékű megszegése, a végrehajtási tervtől való eltérésnek olyan formája, amely egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is jelenti. Amennyiben a megbízhatósági vizsgálat lefolytatására vonatkozó jogszabályokat olyan módon és mértékben szegték meg, hogy az egyidejűleg a tisztességes eljáráshoz való jog megsértését is eredményezte, ennek a büntetőeljárásban érvényesülő következménye az, hogy a megbízhatósági vizsgálat során készített, illetve beszerzett tárgyi bizonyítási eszközökből származó tény nem értékelhető bizonyítékként.

A tisztességes eljárás sérelmével érintett bűncselekmény esetén a bizonyítékok kirekesztésének következménye a bizonyítottság hiányában történő felmentés, amely megelőzi a cselekmény társadalomra veszélyessége hiányának vizsgálatát. A bizonyítottság hiánya a tényállásszerűséget kizárja. Emiatt ha a megbízhatósági vizsgálat összefüggésben megállapított, a tisztességes eljárás következményének sérelmét eredményező jogsértés következtében a megbízhatósági vizsgálat során beszerzett bizonyítási eszközök és az abból származó bizonyítékok kirekesztése miatt a vádban foglalt cselekménnyel összefüggésben kétséget kizáróan nem állapítható meg a bűncselekmény elkövetése vagy az, hogy azt a vádlott követte el, ennek eredménye a bizonyítottság hiányában történő felmentés, amely mellett a társadalomra veszélyesség nem vizsgálható, és annak hiánya – éppen az alapul szolgáló, kétséget kizáróan megállapított tények hiányában – nem állapítható meg.

Megbízhatósági vizsgálat bűncselekmény gyanújának fennállása alapján nem indítható.

A megbízhatósági vizsgálat jellegéből adódóan nem valódi szituáció, azonban az ellenőrzött magatartás nem zárja ki a cselekmény társadalomra veszélyességét. A megbízhatósági vizsgálat során létrehozott, valóságban is előforduló vagy feltételezhető élethelyzetek mesterséges létrehozása csak az azt létrehozó számára ismert és észlelt, a megbízhatósági vizsgálat során a védett személynek nincs tudatában, az általa elkövetett, Büntető Törvénykönyv által büntetni rendelt cselekményt ugyanúgy a büntető anyagi jog szabályai szerint kell megítélni, mintha ezt a cselekményt megbízhatósági vizsgálaton kívül követte volna el.

A hatósági provokáció csak abban az esetben tekinthető büntethetőséget kizáró oknak, ha az egyidejűleg a Büntető Törvénykönyvben szabályozott valamely büntethetőséget kizáró okot valósít meg.

Ha a terhelt rendőrség hivatásos állományú tagja volt és szolgálati viszonya megszűnt, vele szemben lefokozás katonai büntetés nem alkalmazható.

[157]Mindezekre figyelemmel a Kúria mint harmadfokú bíróság a Be. 620. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen eljárva, az ítéletábla katonai tanácsa mint másodfokú bíróság határozatát a Be. 624. § (1) alapján megváltoztatta, a volt rendőr alezredes vádlottat bűnösnek mondta ki közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 343. § (1) bek. c) pont], ezért őt 500 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, egy napi tétel összegét 1500 forintban állapította meg, rendelkezett az így kiszabott 750 000 forint pénzbüntetés meg

nem fizetése esetén fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.

- [158]A Kúria egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a Btk. 294. § (1) bekezdésébe ütköző és (3) bekezdés a) pont aa) alpontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadásának büntette miatti felmentés jogcímét a Be. 566. § (1) bekezdés c) pontjában állapította meg; egyéb részében (az elsőfokú bíróság ítéletének bűnjelekre vonatkozó rendelkezését helybenhagyó másodfokú ítéleti rendelkezést érintően) helybenhagyta.

(Kúria Bhar.I.595/2025/9.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

POLGÁRI SZAKÁG

114. I. A Ptk. 6:439. § (1) bekezdése alapján a biztosító köteles a biztosítási esemény bekövetkezése esetére a szerződésben meghatározott szolgáltatást teljesíteni. Ez olyan kötelezettség, amely a biztosító szerződésszerű teljesítéséhez tartozott. Ennek a teljesítésnek az elmaradása a szerződés megszegését jelenti (Ptk. 6:137. §). Amennyiben a szerződés fenti megszegésével (a szolgáltatás nem teljesítésével) a biztosító a vele szerződő félnek kárt okoz, úgy köteles azt megtéríteni (Ptk. 6:142. §).

II. A biztosítási szerződésben foglalt szolgáltatás teljesítésének megtagadása akkor nem szerződésszegés a biztosító részéről, ha valóban nem következett be a biztosítási esemény, vagy egyéb teljesítés megtagadását megalapozó ok áll fenn.

III. A régi Ptk. kárfelelősségi szabályai alapján született határozat (ami a Ptk. deliktualis kárfelelősségi szabályozásának felel meg) nem irányadó az objektív alapú kontraktuális kárfelelősségi szabályokon nyugvó jogviszony elbírálása esetén [2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:439. § (1) bek., 4:142. §, 6:137. §].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. r. felperes 2015. november 17-én vagyonszociális szerződést kötött az alperessel egy ingatlanon álló 160 m² alapterületű családi házra és az abban lévő ingóságokra. A szerződés biztosítási eseményként a tűzkárra is kiterjedt, a lakóépületre megállapított biztosítási összeg 35 000 000 forint volt. Az általános szerződési feltételek szerint a szerződésből fakadó követelések elévülési ideje 1 év.
- [2] Az ingatlan 2016. január 3-án leégett, a benne lévő ingóságok nagyrésztben megsemmisültek. Az alperes biztosító részletes vizsgálatot követően az I. és a II. r. felperes kárigényét elutasította. Az ezután indult peres eljárásban a bíróság rész- és közbenső ítéletével az I. r. felperes és az alperes viszonyában megállapította, hogy a tüzesettel kapcsolatban az alperes biztosítási szolgáltatás teljesítésére köteles. A felülvizsgálattal támadott közbenső ítéleti rendelkezést a Kúria hatályában fenntartotta. A folytatódó eljárásban a bíróság az alperest 29 377 711 forint biztosítási szolgáltatás teljesítésére és abból 28 673 887 forint után 2016. március 11-től a kifizetésig járó törvényes késedelmi kamat megfizetésére kötelezte.
- [3] A felperesek 2018. április 18-tól havi 70 000 forintért, majd 2022. január 1-jétől havi 150 000 forintért béreltek ingatlant. A bérleti díjat az I. r. felperes fizette meg. Az alperes 2022 januárjában teljesített a felpereseknek hitelező pénzintézet felé. A II. r. felperes a szerződésszegésből eredő követeléseit 2023. június 30-án az I. r. felperesre engedményezte.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A keresetben az I. r. felperes 5 540 000 forint tőke és annak 2021. március 1-jétől a kifizetésig járó törvényes kamata, valamint 2024. június 1. és 2024.

december 31. közötti időszakra havi 150 000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ezen felül az I–II–III. r. felperes fejenként 750 000 forint sérelemdíjat és annak 2022. január 1-jétől a kifizetésig járó törvényes kamatait követelte az alperes perköltségben való marasztalásával együtt.

- [5] A kereset jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:137. §-át, a 2:43. § (1) bekezdés d) pontját és a 2:52. §-át jelölték meg. Előadták, hogy kénytelenek voltak pert indítani a szerződés teljesítése iránt, a jogerős ítélet igazolja, hogy az alperes késedelembe esett, így szerződésszegést követett el, melynek következtében nem tudták a lakhatásukat megoldani. Álláspontjuk szerint a bérleti díj olyan költségek, amelyet az alperes magatartása idézett elő. Hangsúlyozták, hogy az alperes vitathatatlan joga, hogy a káreseményt megvizsgálja, azonban az e körben hozott döntéséért polgári jogi felelősséggel tartozik. Nézetük szerint az egyéves elévülési időre vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelen. A bérleti díjigényt 2018. augusztus 1-jétől 17 hónapra havi 70 000 forintban, majd 2022. január 1. és 2024. december 31. közötti időszakra havi 150 000 forintban jelölték meg. Sérelemdíjat a magánlakás sérelmének okán követeltek.

- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását kérte.
- [7] Álláspontja szerint a felperesek követelése elévült. Azt elismerte, hogy az általános szerződési feltételek elévülésre vonatkozó rendelkezései megegyeznek a Kúria Pfv.20.152/2020/7. számú ítélettel tisztességtelen szerződési feltétellekkel megállapított szerződési feltételekkel. Hivatkozott arra, hogy az elévülésre vonatkozó szerződéses rendelkezés nem általános szerződési feltétel volt, és az megtagadásra került. Kifejtette, hogy a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bit.) 123/A § (3) bekezdése szerint jogszabályi felhatalmazás alapján jogosult elutasítani a beérkező kárigényeket, ilyen módon a Ptk. 6:520. § d) pontja szerint nem köteles kártérítést fizetni. A Ptk. 6:453. § alapján utal arra, hogy a kárbejelentést köteles ellenőrizni, a Ptk. 6:439. § és a 6:462. § értelmében akkor köteles a szolgáltatását teljesíteni, ha a biztosítási esemény bekövetkezik. Véleménye szerint nem lehet jogellenes a magatartása, mert a felperesek semmit nem tettek az ingatlan helyreállításáért. Kiemelte, a jogerős döntés nem azt jelenti, hogy a szerződésszegése bizonyított lenne. Vitatta az okozati összefüggés fennállását, utalt arra, hogy a biztosítási szolgáltatás jelentős részét az ingatlant terhelő kölcsöntartozásra fizette ki. Megítélése szerint a felperesek megszegték a kárelhárítási/kárenyhítési kötelezettségüket, mivel sem a cash flow problémát, sem a bérletre való igényt nem jelezték. Vitatta, hogy a jogerősen megítélt késedelmi kamaton felül a felperesek

kártérítést követelhetnének. Viszontválaszában kérte az eljárás megszüntetését ítélt dologra hivatkozással. Rámutatott, hogy 2024. március 6-án teljesített, ezt követő időre a bérleti díjigény semmiképpen nem lehet megalapozott.

Az első- és a másodfokú határozat

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek 5 240 000 forintot, ezen összegből 1 190 000 forint után 2020. február 1-jétől a kifizetés napjáig járó, 4 050 000 forint után 2023. február 14-től a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg I., II. és III. rendű felpereseknek személyenként 250 000 forintot, valamint ezen összeg után 2022. január 1-jétől a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát.
- [9] Ítéletének indokolásában az I. rendű felperes szerződésszegéséből eredő kárának tekintetében a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 266. § (1) bekezdése alapján többek között rögzítette, hogy az alperes a szerződés szerinti szolgáltatást kizárólag a bíróság jogerős ítélete alapján teljesítette.
- [10] Kiemelte, hogy jelen per tárgya a szerződésszegéssel okozott kár megtérítése, nem a szerződés teljesítése, ezért az ítélt dologra történő alperesi hivatkozás megalapozatlan.
- [11] Az egyéves elévülés vonatkozásában a Ptk. 6:102. §-a és a Kúria *erga omnes* hatályú Pfv.20.152/2020/7. számú ítélete alapján elfogadta, hogy általános szerződési feltételről van szó és az tisztességtelen. Utalt arra, hogy annak megtárgyalását az alperes nem bizonyította, ezért a Ptk. 6:22. § (1) bekezdése alapján az általános 5 éves elévülési időt vette figyelembe. Az I. r. felperes kérelmére a fizetési meghagyást 2023. augusztus 9-én bocsátották ki, így a jelen perrel érintett időszak tekintetében az igényérvényesítés határidőben történt.
- [12] A felek között nem volt vitatott, hogy az alperes nem a szerződésben foglalt határidőben teljesítette szolgáltatását, így a szerződésszegés ténye megállapítható volt. Rögzítette, hogy az alperesnek a jogerős ítéletből fakadóan 2016. március. 11-ig volt lehetősége szerződésszerűen teljesíteni. Felhívta a Ptk. 6:142. §-át, megállapította az alperes felelősségét, mert elismerte, hogy a szerződésszegésre szándékosan került sor, mivel a lefolytatott vizsgálat alapján nem kívánta kifizetni a biztosítási összeget.
- [13] A jogellenesség körében az elsőfokú bíróság megítélése szerint alaptalan alperes részéről a Ptk. 6:520. § d) pontjára való hivatkozás, mert annak konjunktív feltételei nem állnak fenn. Egyrészt a Bit. 123/A. § (3) bekezdés a biztosító számára nem ad ilyen jogszabályi felhatalmazást. Az alperes a biztosítási eseményt megvizsgálhatja, illetve köteles megvizsgálni. Alkotmányos joga van a bírósági eljáráshoz, melynek során eldöntésre kerül, hogy helyesen járt-e el. Ezen jogokból azonban nem következik, hogy a szerződésből fakadó fizetési kötelezettség elmaradása ne lenne jogellenes.
- Kiemelte, hogy a döntésért az alperes felelős, azzal kockázatot vállal, azt nem háríthatja át a szerződő partnerére. Másrészt utalt arra, hogy a lakhatás és a vagyonban beálló jelentős értékvesztés nyilvánvalóan jogilag védett érdeket sért a biztosított oldalán.
- [14] Kifejtette, a szerződéskötéssel elérni kívánt fogyasztói cél a család állandó jellegű lakhatásának biztosítása volt. Előre látható, hogy az esetlegesen megsemmisült ingatlan helyett más módon oldódjon meg a lakhatás. Ezt az igényt nyilvánvalóan közvetlenül befolyásolja a biztosítási összeg kifizetésének megtagadása. Ilyen módon a lakbérben megtestesülő költsékezés olyan kártétel, amelynek felmerülésével előre számolnia kell a biztosítottnak. Mindezt a bekövetkezett károsodás, annak jellege, mértéke előre látható volt.
- [15] Rámutatott: amennyiben az alperes szerződésszerűen teljesít, úgy a felperesek annak lehetőségét kapják meg, hogy a lakhatásuk mikéntje felől határozzanak. Az alperes szerződésszegése miatt a lakhatásukat kizárólag bérelt ingatlannal tudták biztosítani, így az okozatiság fennáll. Utalt arra, hogy a felperesek hosszú ideig a lakhatásukat szíveségi alapon oldották meg, ezzel kárenyhítési kötelezettségüknek eleget tettek. A bérleti díj olyan költsékezés, ami az alperes szerződésszerű teljesítése esetén nem következik be. Az I. r. felperes következményi károokra tartott igényt, így nem értett egyet azzal, hogy a felperesek kizárólag a késedelmi kamat feletti kárt érvényesíthetik.
- [16] A csatolt okirati bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság az összegszerűséget igazoltnak találta. Az alperesi teljesítés nem vitatott időpontját (2024. március 6.) figyelembe véve a 2024. áprilisától követelt bérleti díjigényt elutasította. A középátlagos késedelmi kamat kezdő időpontját – osztva alperes aggályát – bérleti szerződésenként állapította meg.
- [17] A sérelemdíj vonatkozásában a Ptk. 2:43. § b) pontja alapján megállapította, hogy az alperes megsértette a felpereseknek a magánlakáshoz fűződő jogát. Érvéle szerint a felperesek károsodása nem 2016. március 11-én következett be, e körben a lakhatás megoldását jelentő döntés kialakulásától az új ingatlanba költözés napjáig terjedő időszakot vette figyelembe. Az általános életpaszatlatok és az építőipari kivitelezési munkálatok időráfordítása, az építőipar ismert leterheltségére figyelemmel azt 2,5 évben határozta meg, melyre tekintettel az igényérvényesítés határidőben megtörtént. A sérelemdíj összegének meghatározásakor figyelembe vette, hogy az alperes magatartása legfeljebb a lakhatás végleges megoldásának elhúzódtásához vezethetett. Értékelte, hogy van olyan időszak (új ingatlan beszerzési ideje), amelyért az alperes nem tartozhat felelősséggel. Hangsúlyozta, hogy a sérelemdíj abból fakad, hogy az új lakhatást biztosítani hivatott ingatlan megszerzése késedelmet szenvedett. Azt is figyelembe vette, hogy egy alkalommal a felperesek költözésre kényszerültek. Mindezeket mérlegelve fejenként 250 000 forintot állapított meg sérelemdíjént.
- [18] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperesek keresetét elutasította.

- [19] A határozatának indokolásában hangsúlyozta: valamely szolgáltatás nem teljesítése még nem feltétlenül jogellenes. Az alperesi biztosítónak a Ptk. 6:453. §-a alapján joga van arra, hogy a bejelentett káresemény körülményeit megvizsgálja. Az alperes a lefolytatott vizsgálat és a rendelkezésre álló szakértői vélemények figyelembevételével jutott arra a döntésre, hogy a káresemény a szerződés szabályai alapján kívül esik a kockázatviselésének körén. A kárigényt elutasító döntését az adott helyzetben elvárható módon hozta meg, így a teljesítés megtagadása nem volt jogellenes. Az I. rendű felperes pert indított a biztosítási szolgáltatás teljesítése iránt, amelyben az alperest alapjogként megillette a védekezés joga. A vitatott jogkérdésben a Kúria Pfv.III.20.770/2020/4. számú ítélete irányadó. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság tévedett, mert a szerződésszegés ténye önmagában amiatt nem állapítható meg, hogy az alperes nem a szerződésben foglalt határidőben teljesítette a szolgáltatást, hanem csak a jogerős bírósági döntésre tekintettel.
- [20] Annak az orvoslása, hogy az alperes nem teljesíti a biztosítási szolgáltatást, a teljesítésre történő kötelezés. A pénztartozás után pedig objektív szankció a késedelemre tekintettel a kamat. A kifejtettek alapján a kárfelelősség konjunktív törvényi feltételeinek egyike, a jogellenes magatartás, a szerződésszegés hiányzik, ezért a felperesek keresete sem a vagyoni kártérítés, sem a sérelemdíj vonatkozásában nem foghat helyt. Erre figyelemmel további vizsgálatra az ügyben nem is volt szükség. Megalapozott kárigény hiányában nincs olyan követelés, ami elévülne, ezért az erre vonatkozó jogi érvelést figyelmen kívül hagyta.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [21] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérték: elsődlegesen – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását; másodlagosan a jogerős ítélet – az elsőfokú ítéletre is kiterjedő – hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.
- [22] Megsértett jogszabályként hivatkoztak a Ptk. 6:137. §-ára, valamint a 6:142. §-ára.
- [23] A felülvizsgálati érvelésük szerint a biztosítási szerződés alapján a biztosító szerződéses kötelezettsége a fedezetnyújtás és a szolgáltatás teljesítése. Nem csupán helytállási és egyfajta gondossági kötelelem terheli az alperest, hanem fennáll az eredmény kötelme a biztosítóval szemben, mivel a biztosítási összeget ki kell fizetnie.
- [24] A felperesek vitatták a másodfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint nem állapítható meg szerződésszegés amiatt, hogy az alperes csak a peres eljárás eredményeként teljesített. Az ügyfél nem azért köt a biztosítóval szerződést, hogy a biztosító tőle telhetően alapos vizsgálatot folytasson, a biztosítóval szembeni vállalás a biztosítási szolgáltatás nyújtása is.
- [25] Az alapperben eljáró bíróságok a biztosítási szolgáltatás teljesítésére kötelezést vizsgálták, ami egyúttal a szerződésszegés kérdésében való állásfoglalást jelent.
- [26] A felperesek álláspontja szerint az új kontraktuális kárfelelősségi szabály egyedüli helyes értelmezése csakis arra vezethet, hogy a biztosítási szolgáltatás nyújtását vállaló alperes nem teljesít szerződésszerűen és megszegi a biztosítási szerződést, ha alaptalanul utasítja el a biztosított szolgáltatási igényét. A szerződésszegés lényege abban jelölhető meg, hogy a kötelezett szolgáltatása nem felel meg a szerződésben vagy a törvényben meghatározott követelményeknek. E körben utaltak a Ptk. 6:137. §-ára és a 6:34. §-ára. Az alperes tudatosan felvállalta annak lehetséges következményét, hogy döntése helytelensége esetén nemcsak a biztosítási összeget kell kamattal növelten megfizetnie, hanem meg kell térítenie a szerződés megszegésével okozott kárt is. A felperesek állították, hogy e tekintetben ítélt dologról van szó, az alperes a biztosítási szerződést megszegte azzal, hogy a helytállási kötelezettségét nem teljesítette.
- [27] A felperesek álláspontja szerint a Kúria Pfv.20.770/2020/4. számú precedensképes határozatát jelen ügyben nem lehet figyelembe venni, mivel egyrészt ott az alperes szerződésszegésből eredő kártérítő felelőssége a régi Ptk.-án alapult, másrészt a felperes kártérítési követelése teljesen más természetű volt, a ki nem fizetett biztosítási összeg elmaradt befektetési hasznát kívánta érvényesíteni.
- [28] Nem áll összhangban a Ptk.-val a másodfokú bíróság azon jogértelmezése, mely szerint az alperesi biztosító azon magatartása, hogy a helytállási kötelezettségét saját vizsgálatára alapozva alaptalanul elutasítja, egyúttal ne jelentene szerződésszegést. A másodfokú bíróság értelmezése oda vezethet, hogy a biztosítók mindenféle kárigényt elutasíthatnak, ha észszerűnek tűnő okfejtést tudnak szolgáltatni a mentesülésükre. A kamat megfizetése nem mentesítheti az alperest a kár és a sérelemdíj megfizetése alól.
- [29] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Kiemelte, a felülvizsgálati kérelemben elemzett tény és jogkérdések kizárólag az alperes és az I. rendű felperes jogviszonyában értelmezhetők, hiszen az alperesnek sem II., sem III. rendű felperesekkel nem állt fenn szerződéses jogviszonya. A II. és III. rendű felperesek kizárólag deliktualis kárkötelmi alapon terjesztettek elő követelést. A II. és III. rendű felperesek és az alperes deliktualis kárfelelősségi jogviszonyára a felülvizsgálati kérelem nem tartalmaz sem megjelölt jogszabályhelyet, sem azt a jogszabálysértést nem jelöli meg, így ez a jogviszony a Pp. 423. § (1) bekezdése értelmében nem vizsgálható.
- [30] Az alperes nem szegte meg a biztosítási szerződést, mint ahogy azt másodfokú bíróság megállapította. A Ptk. 6:142. §-ából kiindulva a kárigény szerződésszegés címén történő érvényesítéséhez a károsultnak mindenekelőtt bizonyítani kell a szerződésszegés tényét. Szükséges továbbá a mentesülési körülmények vizsgálata is. A biztosítási esemény bizonyíthatatlanságának – ennek körében valamely az adott káreseményt a biztosító kockázatviseléséből kizáró tényállási elem megvalósulásának – szerződésszerű jogkövetkezménye a szolgáltatási igény biztosító általi elutasítása. A biztosító fő szolgáltatása a

- szerződésben meghatározott kockázatviselés. Ennek azonban csak feltételes következménye a szerződésben ígért szolgáltatás teljesítése. A Ptk. 6:439. §-ának általános szabálya, valamint a 6:462. § kárbiztosítási szabálya és a szerződéses szabályok csupán feltételesen írják elő a biztosító számára a szerződésben meghatározott szolgáltatásnak a szerződésben megállapított határidőn belüli teljesítését. E körben az alperes hivatkozott a Ptk. 6:439. § (1) és (2) bekezdésére, a 6:462. §-ára, a 6:453. §-ára, valamint a biztosítási feltételek I. általános feltételek 13.4. pontjára, a 12.24. pontjára, a 11.31. pontjára és a 11.34. pontjára. Az alperesnek nemcsak joga, hanem kötelezettsége is volt, hogy a káreseményt megvizsgálja, az azzal kapcsolatos tényeket tisztázza, és a szolgáltatás teljesítési feltételeinek fenn nem állása esetén a szolgáltatási igényt elutasítsa. E szerződéses jogait gyakorolta a perbeli kártügy peren kívüli elbírálása során. Az alperes tehát szerződésszerűen járt el, amikor az igényt elutasította.
- [31] Szerződésszegés hiányában a felperes nem érvényesíthet kárigényt. Mindezekben az sem változtat, hogy utóbb az eljáró bíróságok megállapították az alperes szolgáltatási kötelezettségének fennállását. Kiemelte: a biztosítók biztosítási szerződésen alapuló fő kötelezettsége a szerződésben meghatározott kárveszélyek viselése. Emellett van a biztosítónak egy gondossági kötelezettsége is. Mindezekhez képest csupán feltételes, a biztosítási esemény bekövetkezésétől és az egyéb feltételek fennállásától függő kötelezettség a szerződésben ígért szolgáltatás teljesítése. Ennek a sorrendiségnek azért van jelentősége, mert a biztosítási szerződések gondossági kötelelem jellege sokkal hangsúlyosabb, és ez a sorrendiség a biztosítási szerződést nem teszi eredménykötelemmé. A biztosítási szerződés alapvetően gondossági kötelelem. Szerződésszegésről csak akkor beszélhetünk, ha a biztosító nem az általában a biztosítási tevékenységet gyakorló szervezettől elvárható módon járt el. Az, hogy a gondossági követelményeknek megfelelő biztosítói eljárás az egyik (szolgáltatás nyújtási), vagy a másik (szolgáltatási igény elutasítási) eredményre vezet, az önmagában nem minősül szerződésszegésnek. A szerződésszegéssel okozott károk megtérítésének magánjogi szabályozásában megjelenő szerződés megszegési tényállás elem többszintű vizsgálatot igényel (*Polgári jog I–IV.* – új Ptk. – Kommentár a gyakorlat számára, frissítve: 2024. január 1., Budapest, ORAC Kiadó Kft.). Az alperes a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően, a biztosítási szerződésre vonatkozó speciális szabályokkal összhangban teljesítette szerződéses kötelezettségét.
- [32] A másodfokú bíróság ítélete nem sértheti a Ptk. 6:34. §-ának rendelkezését, hiszen éppen a kötelelem teljes körű és többszintű tartalmának egybevetett jogszervi értékelése eredményeként, azzal összhangban állapította meg az alperes szerződésszegésének a hiányát. Súlytalan az a felperesi érvelés, miszerint az emberek azért kötnek biztosítási szerződést, hogy kár esetén a biztosító fizessen, nem pedig azért, hogy a kellő gondossággal kivizsgálja a káreseményt. Ettől még ugyanis a kötelelem tartalmának meghatározó tartalmi eleme változatlanul ez utóbbi, a kárigények elvárhatóan gondos körülmekintő vizsgálata. A biztosító vállalása nem önmagában a biztosítási szolgáltatás kifizetése, hanem a vonatkozó jogi és szerződéses előírások szerinti feltételeknek mindenben megfelelő kellő gondosságu kivizsgálás.
- [33] A Ptk. 6:137. §-ának a „bármely kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradása” fordulata kizárólag a szerződéses tartalom teljes kontextusában értelmezhető.
- [34] Az előzőekkel összefüggésben helytelen a felperesek érvelése az ítélt dolog kapcsán. Az alperesben eljáró bíróságok semmilyen módon nem vizsgálták a szerződésszegés kérdését. Alperesnek nem azért kellett biztosítási szolgáltatást nyújtani az I. rendű felperes felé, mert szerződésszegést valósított meg. A kárvizsgálati gondosság mércéje a bíróságok és a biztosítók tekintetében mások. Egy biztosító a kárrendezési eljárás során nem tud olyan joghatású bizonyítást lefolytatni és annak eredményeként olyan jogerejű döntést hozni, mint a bíróság. Ebből következik: az alperesben beszerzett bizonyítékok, szakvélemények alapján végső soron az alperesétől eltérő jogi következtetés is levonható volt.
- [35] A régi Ptk. és az új Ptk. szabályainak különbözőségéből ered, hogy a megjelölt Pfv.III.20.770/2020/4. számú precedensképes határozatával érintett ügyben a szerződésszegés tényét és a jogellenesség kérdését is vizsgálták. Jelen perben az új Ptk. szerződésszegésre vonatkozó szabályai alapján kizárólag a szerződésszegés tény- és jogkérdései vizsgálandók, a jogellenesség nem. Ez alapján azonban nem jelenthető ki, hogy a hivatkozott precedens ítélet a jelen perben ne lenne alkalmazható.
- [36] Az új Ptk. szerződésszegéssel okozott károknál bevezetett kockázatosztó szemlélete a szerződésszegéssel okozott károkért fennálló felelősség alóli kimentési szabályokban testesül meg, azaz a Ptk. 6:142. §-ának második mondatában. A jelen perben ugyanakkor alperes egyszer sem hivatkozott a Ptk. 6:142. §-ának második mondatában szereplő kimentési szabályokra.
- [37] Az alperes a kötelezettségeit szerződésszerűen a kötelelem tartalmának megfelelően teljesítette. A szerződésszegéssel okozott kár megtérítésének kockázatát csak akkor vállalta volna fel a peren kívül elutasító döntésével, ha az elvárható kárvizsgálat nélkül utasítja el a felperes szolgáltatási igényét. A kárvizsgálat eredményével összhangban álló elutasító döntés nem szerződésszegés.
- [38] Az alperes hivatkozott Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint a Pp. 341. § (1) bekezdése és 346. § (5) bekezdésére utalással arra, hogy amennyiben a Kúria a felperesek felülvizsgálati kérelmének eleget tenne, úgy az első- és másodfokú bíróságok ítélete az ügy érdemére kiható módon sértené a fenti Pp. szabályokat, hiszen az alperes által már az elsőfokon előterjesztett egyéb jogalapi és összecszerűségi védekezések alapján az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasításának lenne helye.
- [39] A felperes perköltség igényét tévesen számította fel a 17/2024. IM rendelet alapján tekintve, hogy a rendelet 7. §-a értelmében ebben az eljárásban még nem alkalmazható.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [40] A felülvizsgálati kérelem részben alapos.
- [41] A Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatta felül [Pp. 413. § (1) bekezdése és a 423. § (1) bekezdése].
- [42] A II. és III. rendű felperesek felülvizsgálati kérelme alaptalan.
- [43] A Kúria kiemeli: a felperesek a Ptk. 2:43. § b) pontjára hivatkozással terjesztettek elő sérelemdíj iránti igényt, mert az alperes megsértette a saját lakóingatlanban történő lakhatásukat, a magánlakáshoz fűződő jogukat. A felperesek felülvizsgálati érvelése szerint a biztosító azon magatartása, ami a helytállási kötelezettségét saját vizsgálatára alapozva elutasította, szerződésszegésnek minősül. A jogerős ítélet megsértette a Ptk. 6:137. §-át [szerződésszegés] és a Ptk. 6:142. §-át [Felelősség szerződésszegéssel okozott kárért]. A Kúria azonban kiemeli, hogy a vagyontárgasbiztosítási szerződés az I. rendű felperes és az alperes között jött létre, éppen ezért a szerződésszegésre, valamint a szerződésszegéssel okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályok megszegése fel sem merülhet a II. és a III. rendű felperesek tekintetében. A Ptk. a sérelemdíjat elszakította a kártérítési jogtól, ami természetesen nem azt jelenti, hogy egyes fontosabb részletkérdésekbe ne lehetne a kártérítés szabályait alkalmazni. A Ptk. 2:52. § (2) bekezdésében foglalt utaló szabály alapján a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára a kártérítési felelősség szabályait kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy olyan esetben, ahol a felek között nem áll fenn szerződéses jogviszony, úgy az általános deliktális kártérítési felelősség körébe tartozó sérelemdíj iránti igény esetén a személyiségi jogot sértő személy akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a magatartása nem volt felróható, vagyis úgy járt el ahogy az az adott helyzetben általában elvárható [Ptk. 1:4. § (1) bekezdése]. A II. és III. rendű felperes a sérelemdíj iránti igénye körében azonban megsértett jogszabályhelyként nem hivatkozott a Ptk. 1:4. § (1) bekezdésére, a 2:52. § (2) bekezdésére és a 2:53. §-ára, a 6:519. megsértésére. A II. és III. rendű felperes esetében a sérelemdíj iránti igény jogalapja nem a szerződésszegés, így ez utóbbira vonatkozó jogszabályhelyek (Ptk. 6:137. § és 6:142. §) esetükben nem képezhetik a felülvizsgálat alapját. Ez okból a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályhelyeket.
- [44] Alapos volt azonban a felülvizsgálati kérelem az I. rendű felperesre vonatkozó rendelkezések tekintetében.
- [45] A Ptk. 6:439. § (1) bekezdésének megfogalmazásából az tűnik ki, hogy a biztosító alapvető kötelezettsége a rendelkezésre állás, emellett azonban köteles a biztosítási esemény bekövetkeztétől függő szolgáltatás teljesítésére is. Ebből következik: a biztosító szerződéses kötelezettsége kettős, egyrészt rendelkezésre kell állnia, másrészt meghatározott feltételek bekövetkezése esetén szolgáltatási kötelezettség teljesítésére köteles. Az nem vitás, hogy az alperesnek joga van arra: a bejelentett káresemény körülményeit megvizsgálja, és ha biztosítási esemény nem következett be, vagy egyéb okból a szolgáltatási kötelezettsége nem áll be [Ptk. 6:453. §], a kifizetést megtagadja. A biztosítási esemény bekövetkezése, a szolgáltatási kötelezettsége be nem állása azonban független a biztosító megítélésétől. A kivizsgálás során bármennyire is gondosan, körültekintően járt el, az általa igénybe vett szakértő helytelen szakvéleménye nem mentesíti őt a szolgáltatási kötelezettsége teljesítése alól.
- [46] A másodfokú bíróság által hivatkozott Ptk. 6:453. §-a a biztosítási esemény bekövetkezésére vonatkozó bejelentési kötelezettséget szabályozza, és azokat az eseteket sorolja fel, amikor a biztosító kötelezettsége nem áll be: a biztosítási esemény bekövetkeztét a szerződésben megállapított határidőben nem jelentik be, a szükséges felvilágosítást a szerződő fél illetve a biztosított nem adja meg, a felvilágosítások tartalmának ellenőrzését nem teszi lehetővé, és emiatt a biztosító kötelezettsége szempontjából lényeges körülmény kideríthetetlenülé válik. Az alperes arra nem hivatkozott az eljárás során, hogy nem tudta lefolytatni a szükséges vizsgálatot, hiszen az annak eredményeként rendelkezésére álló szakértői vélemény figyelembevételével jutott arra a döntésre, hogy a káresemény a szerződés szabályai alapján kívül esik a kockázatviselés körén, nem minősül biztosítási eseménynek. Ezt támasztja alá az alapperben előterjesztett védekezése, amelyet a Kúria Pfv.I.21.222/2020/9. számú közbenső ítélet [7] és [8] bekezdése is tartalmazott. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.21.222/2020/9. számú közbenső ítéletével a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.288/2020/5. számú rész- és közbenső ítélete a felülvizsgálattal támadott közbenső ítéleti rendelkezését hatályában fenntartotta. A jogerős rész- és közbenső ítélet megállapította, hogy az alperes a biztosítási szolgáltatás teljesítésére köteles. A tüzesettel kapcsolatosan egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az biztosítási eseménynek minősül, és az alperesnek kellett bizonyítani, hogy a tűz oka gyártási, technológiai, kivitelezési hiba volt. A perben kirendelt szakértő ez utóbbit nem támasztotta alá. A szakértők egyike sem tudta kimutatni a felperes (a jelen per I. rendű felperese) terhére a lakóház építésére és a kandalló kémény bekötésére vonatkozó jogszabályi rendelkezés, szabvány vagy más kötelező műszaki előírás megszegését. Nem nyert bizonyítást, hogy a felperes által elszenvedett tűzkár a biztosítási fedezetből kizárt kockázatok közé tartozott, ezért az alperesi biztosító a szerződés alapján köteles a biztosítási szolgáltatás teljesítésére, amit az I. rendű felperes jogosult követelni.
- [47] Mindezek alapján az nem vitatható: az I. rendű felperes és az alperes közötti biztosítási jogviszony alapján az alperes köteles volt a biztosítási szolgáltatást teljesíteni.
- [48] Az I. rendű felperes és az alperes közötti perben meghozott jogerős ítélet megállapította: az I. rendű felperes jogosult volt az alperestől a biztosítási szolgáltatás teljesítését kémi a biztosítási szerződés alapján, azaz a Ptk. 6:462. §-a alapján a szolgáltatás teljesítését követelni. A Ptk. 6:439. § (1) bekezdése alapján az alperes a biztosítási esemény bekövetkezése esetére köteles a szerződésben meghatározott szolgáltatást teljesíteni. Ez pedig olyan kötelezettség,

- amely a biztosító szerződésszerű teljesítéséhez tartozott. Ennek a teljesítésnek az elmaradása a szerződés megszegését jelentette (Ptk. 6:137. §), ezért kényszerült az I. rendű felperes a szerződés teljesítése iránti anyagi jogi igényét keresettel indított polgári perben érvényesíteni. Amennyiben a szerződés fenti megszegésével (a szolgáltatás nem teljesítésével) a biztosító az I. rendű felperesnek kárt okozott, úgy köteles azt megtéríteni (Ptk. 6:142. §).
- [49] A másodfokú bíróság helytelen jogkövetkeztetést vont le akkor, amikor úgy ítélte, a szerződéses kárfelelősség konjunktív törvényi feltételeinek egyike, a szerződésszegés hiányában alaptalan az I. rendű felperes keresete.
- [50] A Kúria hangsúlyozza: a biztosítási szerződés teljesítésének megtagadása akkor nem szerződésszegés, ha valóban nem következett be a biztosítási esemény, vagy egyéb teljesítés megtagadását megalapozó ok áll fenn. Az alperes azzal már nem védekezhet a jelen perben, hogy a biztosítási esemény nem következett be, mert ezt a védekezését már az alapperi jogerős rész- és közbenső ítélet elbírálta. Továbbá, az alperes jelen perben nem hivatkozott arra, hogy a Ptk.6:453. § -a szerint a szolgáltatási kötelezettsége nem állt be, mert például a biztosított nem jelentette be határidőben a biztosítási eseményt, a szükséges felvilágosítást nem adta meg. A Kúria hangsúlyozza, az alperes addig szerződésszerűen járt el, amíg a szerződésben foglalt határidő alatt a szükséges vizsgálatot lefolytatta, ennek során szakvéleményt szerzett be. A szerződésszegése akkor következett be, amikor a szerződés szerinti kárbejelentés megvizsgálásának határideje lejárt, és a szolgáltatási igény teljesítését szerződésbe ütköző módon megtagadta. A szerződésszegése nem önmagában a bejelentett szolgáltatási igény megtagadása, hanem a bejelentett jogos szolgáltatási igény megtagadása. A kettő közötti különbséget a másodfokú bíróság és az alperes felülvizsgálati ellenkérelme is összemosza, holott a különbség nyilvánvaló. Az alperes azzal sem védekezhet, hogy az általa igénybe vett szakértő szakvéleménye nem támasztotta alá a biztosítási esemény bekövetkeztét, hiszen az ő felelősségi körébe tartozik, hogy milyen szakértőt alkalmaz, vagy bíz meg.
- [51] A másodfokú bíróság helytelen következtetésre jutott a Kúria Pfv.20.770/2020/4. számú ügyben hozott határozatból: egyrészt mert a hivatkozott határozat a régi Ptk. hatálya alatti ügyben született, másrészt az ítélet [43] bekezdésében a Kúria az abban az ügyben megállapított tényállás alapján mondta ki, hogy a teljesítés megtagadása, a perben történő védekezés még nem tekinthető jogellenes magatartásnak. A Kúria ezzel összefüggésben szükségesnek tartja kiemelni: a kontraktuális és a deliktuális kárfelelősség kiinduló alijában mutatkozó különbség következményeit a Ptk. két vonatkozásban vonja le. Egyrészt a szerződésszegési kártérítési felelősség szabályozásánál megszigorítja a szerződésszegő fél kimentését (Ptk. 6:142. §), elszakítva azt a deliktuális felelősség körében változatlanul megartott felróhatósági elvtől (Ptk. 6:519. §). Másrészt, a kimentés megszigorítását ellensúlyozva, a szerződésszegő fél által a szerződéskötéskor előrelátható károkra korlátozza a megtérítendő következménykárok és az elmaradt haszon mértékét (Ptk. 6:143. §). A két változtatás szorosan összefügg egymással. A megszigorított, objektív alapú kimentés és a kártérítés nagyságának korlátozása egészséges egyensúlyi helyzetet teremt a vagyoni forgalomban a szerződő felek közötti kockázatmegosztás terén. A régi Ptk. kárfelelősségi szabályai alapján született határozat (ami a Ptk. deliktuális kárfelelősségi szabályozásának felel meg) semmiképpen nem lehet irányadó az objektív alapú kontraktuális kárfelelősségi szabályokon nyugvó jogviszony elbírálása esetén. A Ptk. a deliktuális kárfelelősség szabályai között tisztázza az általános kártérítési norma tényállási elemeit, így a jogellenességet, az okozati összefüggést és a kártérítési kötelezettség terjedelmét [6:520. §]. Ez okból a másodfokú bíróság tévesen utal az ítélet indokolása [34] és [36] bekezdésében a jogellenesség hiányára, mert ez a deliktuális kárfelelősség egy törvényi tényállási eleme. A jelen perben az I. rendű felperes által érvényesített kontraktuális kárfelelősség tényállási elemei viszont a fentiekől részben eltérően: a szerződésszegés, az okozati összefüggés és a kár.
- [52] A másodfokú bíróság a kontraktuális kárfelelősség fenti konjunktív törvényi feltételeinek egyike, a szerződésszegés – általa megállapított - hiányában nem vizsgálta az alperes fellebbezését az I. rendű felperesre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezések tekintetében. A felülvizsgálati kérelem azonban annyiban alapos volt, hogy a szerződésszegés megállapítható volt, így nem lett volna mellőzhető a fellebbezés további indokainak vizsgálata.
- [53] A fentiekre tekintettel a jogerős ítélet az I. rendű felperes tekintetében az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő a Ptk. 6:137. §-ának és a 6:142. §-ának megsértése miatt, ezért a Kúria a jogerős ítéletet az I. rendű felperes tekintetében hatályon kívül helyezte, és az ügyben eljáró másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította [Pp. 424. § (3) bekezdés].
- [54] A II. és III. rendű felperesekre nézve a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat, ezért abban a részében a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- (Kúria Pfv.II.21.191/2025/4.)

115 A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem érdemi elbírálásának a lehetőségét kizárja, ha a felülvizsgálati kérelem nem tartalmazza elkülönülten a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. Ebben az esetben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasítja [2016. évi CXIII. törvény (Pp.) 406. § (3) bek. c) pont, 407. § e) pont, 409. § (1) és (3) bek., 412. § (2) bek., 413. § (1) bek. c) pont, 415. § (1) bek. f) pont].

- [1] A felperes az alperessel kötött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását kérte. Az alperes kérte a kereset elutasítását.
- [2] Az elsőfokú bíróság a keresetet alaposnak ítélte. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a kereset elutasította.
- [3] A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet, valamint abban a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő.

- [4] A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 15. § (2) bekezdés *b)* pontja, valamint a jogerős határozat meghozatalának 2026. január 28-i időpontja alapján a jelen ügyben alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 407. § *e)* pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak – a 406. § (3) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt kivétellel – a másodfokú bíróság ítélete ellen. A jelen ügyben a Pp. 406. § (3) bekezdés *a)* és *b)* pontjában foglalt kivételek nem állnak fenn, ezért a felülvizsgálat engedélyhez kötött [Pp. 407. § *e)* pont, 406. § (3) bekezdés *c)* pont, 409. § (1) és (3) bekezdés].
- [5] A felülvizsgálat engedélyezésének kezdeményezése esetén a felülvizsgálati kérelemnek elkülönülten kell tartalmaznia a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet [Pp. 412. § (2) bekezdés, 413. § (1) bekezdés *c)* pont]. A Kúriának a korábbi szabályozáson alapuló gyakorlatát (Kúria Pfv.VI.20.764/2020/3., megjelent: BH 2020.366. [10]–[11]) megerősítve a Pp. 412. § (2) bekezdés módosításának indokolása is kihangsúlyozza, hogy a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem és a felülvizsgálati kérelem elemeinek el kell különülnie egymástól, aminek az engedélyezés iránti kérelem időszerű elbírálása tekintetében van jelentősége, mert arról a Kúriának rövid határidőn belül kell döntenie [Pp. 411. § (1) bekezdés]. E döntés során a Kúriának az engedélyezés iránti kérelmet – és nem a felülvizsgálati kérelmet – kell elbírálnia. A Pp. 413. § (1) bekezdésének szabályozásából pedig egyértelmű, hogy az engedélyezés iránti kérelem és a felülvizsgálati kérelem tartalmi elemei nem azonosak.
- [6] A felperes beadványa a felülvizsgálati kérelmet és a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet, valamint azok tartalmi elemeit nem különíti el, azok indokolása egységes, a kérelmek tartalmi elemei nem választhatók szét. A felülvizsgálati kérelem ezért nem felel meg a törvény által meghatározott követelményeknek, mert abban a felperes nem terjesztett elő elkülönült, a szükséges tartalmi elemeket [Pp. 413. § (1) bekezdés *c)* pont] feltüntető, érdemi elbírálásra alkalmas felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet. A Kúria ezért a felülvizsgálati kérelmet visszautasította.

(Kúria Pfv.I.20.388/2026/2.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

GAZDASÁGI SZAKÁG

116 Téves banki átutalás esetén az átutalót nem vezeti a pénzösszeg feletti tulajdonjog átruházására irányuló szándék. Ebből következően a bankszámla tulajdonosa nem szerez tulajdonjogot a pénzösszeg felett. Aki pedig a bankszámla tulajdonosával szembeni követelése kielégítésére a tévesen átutalt összeghez inkasszó útján hozzájut, jogalap nélkül gazdagodik az átutaló terhére [2013. évi V. törvény (Ptk.) 5:40. §, 6:579. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes mint vevő és a cég mint eladó 2021. március 4-én szóban szaniterék vásárlására adásvételi megállapodást kötött. Az eladó összesen 4 376 350 forint megfizetése iránt bocsátott ki számlát a felperes terhére. A felperes a számla ellenértékét 2021. március 17-én átutalás útján nem az eladó részére, hanem a Kft. „f.a.” (a továbbiakban: adós) részére utalta át. Az átutalás időpontjában az adós bankszámláját sorban álló inkasszók terhelték, és egyenlege negatív volt, ezért amikor a felperes által tévesen átutalt 4 376 350 forint megérkezett, az összegből 4 375 788 forintot a javára fennálló inkasszó alapján az alperes részére utaltak ki 2021. március 19-én.
- [2] Az alperes és az adós között kezesi biztosítási keretszerződésből eredő tartozás alapján állt fenn inkasszó az adós bankszámlája terhére. A felperes megkereste az alperest a tévesen átutalt és így tévesen inkasszált összeg visszafizetése érdekében, azonban az alperes a visszafizetéstől elzárkózott arra hivatkozással, hogy álláspontja szerint a bankszámláról leemelt összeg jogszerűen került hozzá.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [3] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 4 376 350 forint és késedelmi kamata megfizetésére.
- [4] Keresetét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:579., 6:582., valamint 6:290. és 6:48. §-ára alapozta.
- [5] Állította, hogy az alperes jogalap nélkül gazdagodott a tévesen átutalt összeg erejéig, bizonyított vagyoni előny áll fenn a gazdagodó oldalán, és a gazdagodó a vagyoni előnyt más rovására szerezte meg, a gazdagodásnak nincs elismert jogalapja. A vagyoni előnyt 4 376 350 forintban határozta meg. Hivatkozott a BH 1993.500. és a BH 1987.312. számú eseti döntésre. Álláspontja szerint a gazdagodó nem mentesülhet a visszafizetési kötelezettség alól, ha a jogalap nélkül felvett összeget felélte, vagy azt a saját érdekkörében felhasználta. Arra is hivatkozott, hogy álláspontja szerint az alperes és az adós jogalap nélkül közösen gazdagodtak, így a Ptk. 6:582. §-a értelmében egyetemlegesen felelnek a gazdagodás visszatérítéséért. A pénzösszeg a felperes

tulajdonában állt és áll a mai napig is, a felperes annak tulajdonjogát és birtokát nem kívánta átruházni az adós részére, és az adós részéről sem állt fenn tulajdonjogra és birtokra irányuló szándék.

- [6] Vitatta, hogy a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (a továbbiakban: Pft.) 21. § (1) bekezdése jelen jogvitában irányadó lenne. Állította, hogy az adott tényállás mellett a felperes által követelt pénzösszeg nem volt helyettesíthető más, az adós „pénzszámláján lévő pénzösszeggel, hiszen az utalás időpontjában a bankszámlát vezető pénzüintézet tájékoztatása szerint a társaság nem rendelkezett más pénzösszeggel, a számlaegyenlege 0 forint volt.

- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

- [8] Nem vitatta, hogy az adós jogalap nélkül jutott a tévesen elutalt összeghez, vitatta azonban azt a felperesi állítást, hogy mivel az adós a téves utalás következtében jogalap nélkül gazdagodott, az alperes is jogalap nélkül gazdagodott az inkasszó útján beszedett összeggel. Álláspontja szerint a jogalapot valamennyi tranzakció esetén külön szükséges vizsgálni. A 4 375 788 forint felhatalmazólevél alapján indított beszédési megbízás eredményeként került az alperes bankszámlájára, így az alperes megfelelő jogalappal rendelkezett az adós bankszámlájának megterhelésére. Előadta azt is, hogy álláspontja szerint a pénz helyettesíthető dolog, így hivatkozott a Pft. 21. § (1) bekezdésében foglaltakra is. Előadta, hogy a felperes kizárólag az adóssal szemben jogosult igényt érvényesíteni. Hivatkozott a Ptk. 5:40. §-ára, amely szerint, akire pénzt ruháznak át, tulajdonossá lesz akkor is, ha az átruházó nem volt tulajdonos.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 4 376 350 forintot és késedelmi kamatát.
- [10] Rögzítette: az alperes nem vitatta, hogy a felperes 4 376 350 forintot téves utalás útján fizetett meg az adós részére, azonban alperesi álláspont szerint az adós bankszámlájáról inkasszó útján leemelt összeg jogszerűen került hozzá.
- [11] Az elsőfokú bíróság idézte a Ptk. 6:579. § (1) bekezdését, 6:582. §-át, majd kifejtette, hogy az adós 2021. március 17-én jogalap nélkül jutott a téves utalás folytán a felperes által a keresetben megjelölt 4 376 350 forinthez. Az adós bankszámláját ebben az időben alperes javára inkasszó terhelte, így módon a felperes által tévesen átutalt összeget leemelték az adós számlájáról és az alpereshez került.
- [12] A felperes jogviszonyban sem az adóssal, sem az alperessel nem állt a 4 376 350 forint vonatkozásában, így „mindkét alperes” esetében megvalósult a jogalap nélküli gazdagodás a felperes rovására. A felperes által tévesen átutalt összeg az inkasszó folytán az alpereshez jutott, míg az adós

- gazdagodása oly módon következett be, hogy 4 376 350 forintot a továbbiakban az alperes nem követelhetne tőle, amennyiben a gazdagodás visszatérítése nem történik meg.
- [13] „Mindkét alperes” esetében megvalósult a jogalap nélküli gazdagodás tényállásának valamennyi konjunktív feltétele, ugyanis bizonyított vagyoni előny jelent meg az adós és az alperes oldalán. A gazdagodó a vagyoni előnyt a felperes rovására szerezte meg. A gazdagodásnak nem volt jogalapja, ugyanis ezen összeg erejéig a felperes sem az alperessel, sem az adóssal nem állt jogviszonyban.
- [14] A Pft. 21. § (1) bekezdésére történő alperesi hivatkozást illetően az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy egyértelműen nyomon követhető a tévesen átutalt összeg útja. Az érintett bank tájékoztatása alapján is az adós bankszámláján sorban álltak az inkasszók, és annak negatív egyenlege folytán a számlán más pénzösszeg, amely esetén egyáltalán a helyettesíthetőség kérdése felmerülne, nem is állt rendelkezésre. A felperes által tévesen megfizetett összeg egyértelműen az alpereshez került.
- [15] Az alperes megalapozottan olyan esetben hivatkozhatott volna a helyettesíthetőségre, amennyiben az adós esetén nem egyenleghiány miatti sorban álló inkasszók lettek volna, hanem az egyenleg pozitív lett volna. Abban az esetben ugyanis a tévesen átutalt összegről nem volna ilyen egyértelműen megállapítható, hogy ez a konkrétan a felperes által tévesen átutalt összegből került az alpereshez.
- [16] A Ptk. 5:40. §-a alapján pénzen sem lehet tulajdonjogot szerezni az átruházónak az átruházásra irányuló szándéka nélkül, amelyre ezen jogszabályhelyhez fűzött kommentár is kifejezetten rámutat. Az adós részéről a tévesen részére átutalt összeg tekintetében nyilvánvalóan nem lehetett átruházásra irányuló szándék az alperes irányába, így nem állapítható meg a Ptk. 5:40. §-ában foglalt valamennyi feltétel fennállása és az alperes tulajdonossá válása.
- [17] Az ítélet ellen az alperes fellebbezett.
- [18] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.
- [19] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a szükséges körben lefolytatott bizonyítás alapján rendelkezésre álló valamennyi adat és bizonyíték ismeretében az irányadó tényállást a per szempontjából releváns körben nagyobb részben helyesen állapította meg, a jogi következtetéseivel, érdemi döntésével azonban nem értett egyet.
- [20] A bizonyítás eredményének értékelését illetően a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 369. § (3) bekezdés a) pontja kizárólag az okszerűtlen mérlegelés felülbírálatát engedi meg, vagyis a bizonyítás eredményének mérlegelése csak akkor hagyható figyelmen kívül, ha az okszerűtlen, vagyis jogszabálysértő, vagy ha a másodfokú bíróság is bizonyítást folytatott le. Jogszabálysértés megállapítása nélkül a mérlegelés megváltoztatására nincs lehetőség. E körben utalt a BH 2013.119. számú jogesetre, továbbá a Kúria Pfv. 20.507/2022/5. és Gfv.VI.30.521/2021/9. számú határozataira.
- [21] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg az alperes számláján jóváírt összeget, az ellenkérelem mellékletét képező tranzakciós igazolás alapján kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy 4 375 788 forint összeg jóváírása történt meg, ezzel a másodfokú bíróság a tényállást módosította. Megjegyezte: az elsőfokú ítélet két bekezdése tévesen tartalmazta, hogy két alperes lett volna, ezt a másodfokú bíróság pontosította.
- [22] A Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör keretében a másodfokú bíróság vizsgálta az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelését, mégpedig a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése és az 5:40. §-a keretében. Ezzel összefüggésben utalt a BH 2005.115. (Legfelsőbb Bíróság Gfv.I.30.209/2004.) számú határozatra. E szerint, ha az adós a tartozását harmadik személytől eltulajdonított pénzből rendezi, a harmadik személy az átutalt összeget nem követelheti vissza a jóhiszemű hitelezőtől jogalap nélküli gazdagodás címén. A sértett kártérítési igényét a bűncselekmény elkövetőjével szemben érvényesítheti.
- [23] A jogerős ítélet értelmében, figyelemmel arra, hogy a Ptk. 5:40. §-a tartalmilag megegyezik a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 119. §-ában írtakkal, és a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése is azonos tartalmú a régi Ptk. 361. § (1) bekezdésével, így az eseti döntésben foglaltak a Ptk. hatálya alatt is iránymutatásul szolgálhattak. Helyesen hivatkozott arra az alperes, hogy az inkasszó biztosításával az adós a rendelkezési jogát gyakorolta, és a számlán megjelenő pénzösszegek tekintetében átruházási szándékot fejezett ki, ekként a felperes által nem vitatottan tévesen átutalt összeg tekintetében is érvényesült a rendelkezési joga, a pénzösszegeken az alperes a Ptk. 5:40. §-a alapján tulajdont szerzett. Azt az alperesi érvelést is osztotta, hogy a jogalap nélküli gazdagodás esetében a többszöri átutalásoknál külön-külön kellett vizsgálni a jogalap nélküli gazdagodás törvényi tényállási elemeit. A perbeli esetben az átutalt összeg megszerzésére az alperesnek volt jogalapja, az alperes és az adós között létrejött megállapodásból eredő elszámolási igény fennállása a perben nem volt vitatott, az inkasszó jogszerű voltát a felperes nem tette vitássá. Így a jogerős ítélet szerint az alperes javára jogalap nélküli gazdagodás nem volt megállapítható.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [24] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és – tartalma szerint – az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.
- [25] Megsértett jogszabályi rendelkezésként a Ptk. 5:30. § (1) bekezdését, az 5:38. §-át, az 5:40.-át, a 6:8.-át, a 6:29.-át, a 6:86. §-át, a 6:579. § (1)–(2) bekezdését, a 6:582. §-át, valamint a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontját jelölte meg.
- [26] Elsőként arra hivatkozott, hogy a jogerős ítéletben felhívott bírósági döntés tényállása teljesen eltér a jelen perétől, ott az érintettek közötti összefonódások valószínűsítik, hogy az átutalás szóbeli megbízás és annak elfogadása alapján történhetett. Jelen perben nem vitatott tény, hogy a felperes tévesen utalt az adósnak, akivel semmilyen jogviszonyban nem állt, miként az alperessel sem. A felhívott bírósági döntésben a beszédési megbízás mint jelentős körülmény is hiányzik. Jelen perben kötelmi jogi

- szerződésen alapuló beszedési megbízás juttatta az alperest a tévesen utalt összeg birtokához.
- [27] A beszedési megbízásnak és az annak alapját képező kezesi biztosítási szerződésnek, valamint felhatalmazó levélnek a relevanciáját a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, és ezzel megsértette a Ptk. 5:30. § (1) bekezdését, 6:8. és 6:86. §-át.
- [28] A felperes szerint nem fellelhető olyan bírósági döntés, amely az adott tényállás mellett a helyes jogi következtetések levonását összefoglalná a bíróságok részéről. Az alperes és a Kft. „f.a.” között létrejött szerződéses jogviszony, valamint az az alapján az adós által kiállított beszedési megbízás benyújtására felhatalmazó levélben foglalt jognyilatkozatok kiterjesztően nem értelmezhetők. A beszedési megbízást biztosító felhatalmazó levél tárgya kizárólag olyan pénzösszeg lehet, amelyről a felhatalmazó levél kiállításakor az adós jogszerűen rendelkezhetett. Ez következik a Ptk. 5:30. § (1) bekezdéséből.
- [29] A felhatalmazó levélben foglalt beszedési megbízás a felek között létrejött kezesi biztosítási keretszerződésben az adós által vállalt kötelezettségek teljesítésének biztosítéka volt, amely alapján az alperes inkasszóval terhelte meg az adós bankszámláját.
- [30] A Ptk. 6:8. § (1) bekezdése szerint a jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. A Ptk. 6:86. § (1) bekezdése értelmében a szerződési feltételeket és nyilatkozatokat a szerződés egészével összhangban kell értelmezni. A felhatalmazó levélben foglalt beszedési megbízás mint biztosíték tárgya kizárólag az adós mint tulajdonos felhatalmazó levél kiállításakor és azt követően a tulajdonába kerülő pénzösszegek lehetnek. A felperes nem vitatottan tévesen utalta át a 4 376 350 forintot, azt nem kívánta átruházni az adós részére. Az adós nem vált a pénzösszeg tulajdonosává, arról biztosítékként sem rendelkezhetett. Az alperes és az adós között a perbeli összeg vonatkozásában nincs jogviszony, szerződéses kapcsolatuk a téves utalás összegére nem terjedt ki.
- [31] Csak a tulajdonos ruházhatja át a dolog tulajdonjogát vagy azzal kizárólag a tulajdonos hagyhat fel. Pénz esetében a Ptk. 5:40. §-a kivételt tesz annyiban, hogy akire pénzt ruháznak át, tulajdonossá lesz akkor is, ha az átruházó nem volt tulajdonos. A másodfokú bíróság azonban nem volt figyelemmel az átruházási szándék hiányára, és ezzel megsértette a Ptk. 5:38. § (1) bekezdésében foglalt szabályt is. Az adós részéről átruházási szándék nem állt fent sem a felhatalmazó levél kiállításakor, sem azt követően.
- [32] A pénzösszeg inkasszó következtében bankszámlán való zárolásával, majd a bank részéről történő kiutalásával alperes ugyan a pénz birtokába került, azonban ez egy automatizmus eredménye volt, az adós ebben nem intézkedett, sőt mindent igyekezett megtenni annak érdekében, hogy a felperesi téves utalás összegét a felperes részére visszafizessék.
- [33] A másodfokú bíróság helytelenül állapította meg a tényállás körében azt is, hogy volt jogviszony a téves utalás vonatkozásában is az alperes és az adós között. Ezzel megsértette a Ptk. 6:579. §-ában, a 6:582. §-ában és a 6:29. §-ában foglaltakat is, hiszen az adós a jogalap nélkül megszerzett összegből az alperessel fennálló kezesi szerződésből eredő fizetési kötelezettséget teljesített, ezáltal tartozása csökkenésével/megszűnésével gazdagodott. Az alperes pedig a téves utalás megszerzése útján az adóssal szembeni követelésének részbeni vagy egészbeni megtérülésével gazdagodott. A jogalap nélkül közösen gazdagodók a Ptk. 6:582. §-a értelmében egyetemlegesen felelnek a jogosult felé a gazdagodás visszatérítéséért. A jelen per tárgyát képező pénzösszeggel az adós már kétséget kizáróan nem rendelkezik, az kizárólag az alperesnél lelhető fel. Hangsúlyozta, hogy irreleváns a felperes viszonylatában, hogy az alperes bankszámláján a banki tranzakció költségei levonását követően perbeli összegnél 562 forinttal kevesebbet írtak jóvá.
- [34] A Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontját a jogerős ítélt azért sérti, mert az elsőfokú bíróság ítélete nem volt okszerűtlen és nem volt jogszabálysértő. Nem állapítható meg az sem, hogy a tényállásból levonható jogi következtetések kizárólag a jogerős ítéletben megállapítottak lehetnek.
- [35] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [36] A Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja alapján – a joggyakorlat továbbfejlesztésének biztosítása érdekében – a jogerős ítélet felülvizsgálatát engedélyezte.
- [37] A felülvizsgálati kérelem a következők miatt túlnyomó részt alapos.
- [38] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés b), c) pont].
- [39] A perben nem vitatott tényállás, hogy a felperes és az adós között nem állt fenn jogviszony, a felperes egy másik gazdasági társaság felé fennálló fizetési kötelezettségét tévedésből az adós bankszámlájára teljesítette.
- [40] A felperes akarathibája folytán a Ptk. 5:40. §-a nem alkalmazható, mert a felperesnek nem volt átruházási szándéka, így pusztán az átutalással az adós nem vált az átutalt összeg tulajdonosává, és ugyanígy nem vált az alperes sem tulajdonosává az inkasszó révén az adóstól beszedett összegnek.
- [41] A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítéletben hivatkozott BH2005. 115. számú döntés sem precedensként, sem analógia útján nem alkalmazható. Abban az esetben a vagyoni hátrányt szenvedett fél bűncselekmény áldozata lett, amely kártérítési jogviszonyt keletkeztetett közötté és az őt megkárosító személy között. Az nem alakult át jogalap nélküli gazdagodáson alapuló jogviszonnyá a károsult és harmadik személy között azért, mert a károkozó az eltulajdonított összeget saját céljára felhasználta. Az adós vonatkozásában fel sem vetődhet az a fordulat, hogy „az adós a tartozását

- harmadik személytől eltulajdonított pénzből rendezni”.
- [42] Annak a körülménynek jelentősége van, hogy az adós a kérdéses átutaláskor és az inkasszó teljesítésekor még nem állt felszámolás alatt (ez 2022. március 1. napjától áll fenn). Ettől függetlenül közelebbi analógiát fogalmaz meg a Kúria Gfv.30.356/2021/7. számú végzésének [35] bekezdése. Eszerint „ha a felszámolás tartama alatt jogerős bírósági határozat alapján az adósnak pénzüsszeget fizetnek meg, s utóbb jogerős bírósági határozat hatályon kívül helyezte a pénzüsszeg kifizetésének alapjául szolgáló marasztalást tartalmazó ítéletet, a befizetett összegek az adós vagyonába kerültek ugyan, de nem váltak az adós felszámolás hatálya alá tartozó vagyonának részévé, akárcsak a téves átutalás miatt befolyt összegek. A Cstv. kielégítési szabályai ezekre a pénzüsszegekre nem vonatkoznak, ezért a felszámolónak a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseinek megfelelően az adóshoz jogalap nélkül érkezett összeget vissza kell utalnia.” A Kúria Gfv.30.308/2014/4. (BH 2015.168.) számú határozata szerint „helytálló a jogerős határozatnak az az érvelése, hogy a tévesen átutalt pénzeszköz nem tartozik az adós vagyonába, mert az eljárás során nem került feltárára a pénzüsszeg vonatkozásában semmilyen adósi magatartás, vagy annak megszerzésére irányuló jogcím. Ebből következően a visszautalására nem a Cstv., hanem az ügyben alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény [a régi Ptk.] jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó szabályai az irányadók. Aki másnak rovására jogalap nélkül vagyoni előnyhöz jut, köteles ezt az előnyt visszatéríteni [rég Ptk. 361. § (1)].”
- [43] Ugyancsak közelebbi analógiát tartalmaz a jogalap nélküli gazdagodás megítélését illetően a Kúria Pfv.20.688/2023/8. (BH 2024.159.) számú határozata, amelynek [45] bekezdése szerint a „fizetésiszámla-tulajdonos fizetési számlájára az elhalálozását követően átutalt olyan összegre, ami őt csak életében illette meg, sem ő, sem jogutódai nem jogosultak, az az összeg – mint jelen esetben a tévesen még átutalt nyugdíj összege – az átutalót, azaz jelen esetben a felperest illeti meg.”
- [44] A tévesen átutalt összeg tehát az adóst nem illette meg, a felett nem rendelkezhetett, annak megtartására az alperes az általa hivatkozott felhatalmazó levél alapján beszédési megbízás teljesítésével jogosultságot nem szerzett, annak összegével a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése értelmében a felperes terhére jogalap nélkül gazdagodott. E jogkérdésben az elsőfokú bíróság foglalt el helyes álláspontot. Az elsőfokú bíróság ítéletéhez képest az összecszerűsítést illetően annyi korrekció szükséges, hogy az alperes csak azzal az összeggel gazdagodott jogalap nélkül, amihez a beszédési megbízás alapján jutott, ez 4 375 788 forint volt. 562 forint erejéig a felperes keresete nem volt alapos.
- [45] A Kúria a kifejtett indokokra tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, 4 375 788 forint marasztalás erejéig helybenhagyta, 562 forint tekintetében pedig a keresetet elutasította.
- [46] A pereszettség aránya olyan csekély volt, hogy a felperes javára a Kúria a felszámításnak megfelelő, a

képviselési tevékenységével felmerült fellebbezési költséget állapította meg [Pp. 405. § (1), 364. §, 81. §, 83. § (2) bekezdés]. A felülvizsgálati eljárás költségeként azonban csak a megfizetett eljárási illetéket tudta figyelembe venni, mert az ügyvédi munkadíj felszámítása nem felelt meg a jogszabályi előírásnak. A csatolt megbízási szerződés meghatározta a képviselő által felszámítható óradíjat, viszont a felülvizsgálati kérelem összeállításához szükséges óraszámot nem adta meg, így az ügyben már egyébként sem alkalmazandó 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdése szerinti számítás nem végezhető el.

(Kúria Gfv.VI.30.213/2025/6.)

117¹. A vitás szerződéses tartalom megállapításához figyelembe kell venni az eset összes körülményét, ide tartozóan a feleknek a szerződéskötést megelőző tárgyalásait, a szerződés megkötésekor vagy utóbb tett nyilatkozatait, ráutaló magatartását. Releváns körülmény a szerződés tartalmának feltáráshoz a feleknek a szerződéssel ténylegesen elérni kívánt célja és a szerződéses szolgáltatások rendeltetése.

II. A szerződés értelmezésre váró tartalmáról a fenti értelmezési módszer alkalmazásával – annak eljárásjogi értelemben vett szükségszerű megfelelőjeként – a bizonyítékok értékelésével és összevetésével lehet állást foglalni [2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:8. § (1) bek., 6:86. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A 2001 márciusában bejegyzett Kft.-nek (a továbbiakban: céltársaság) a II. rendű alperes 2022. június 9-ig, az I. rendű alperes pedig 2022. június 9-től 2022. július 20-ig volt a tagja. A II. rendű alperes 2022. július 20-ig egyben a céltársaság önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője is volt.
- [2] A felperes vevőként 2022. március 25-én adásvételi szerződést kötött az alperesekkel – az I. rendű alperessel mint eladóval és a szerződésben tulajdonosként jelölt II. rendű alperessel – a céltársaság 100%-os üzletrésének megvételére. A szerződés 2.5. pontja értelmében az üzletrész tulajdonjoga – és azzal a társaság létesítő okirata szerint a tagot megillető, illetve őt kötelező valamennyi jog és kötelezettség – a zárás napján, a zárási jegyzőkönyv aláírásával szállt át a felperesre.
- [3] A később módosított adásvételi szerződés szerint a felek az üzletrész vételárát 3 200 000 euróban határozták meg, de megállapodtak abban is a 4.2. pontban, hogy az I. rendű alperes vételár-kiigazítás címén további vételár-részletekre is igényt tarthat, ha legkésőbb 2023. március 31-ig gondoskodik arról, hogy a céltársaság további, meghatározott mértékű földterületeket használjon olyan haszonbérleti szerződések alapján, amelyeket a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyott, és amelyekben a hátralévő haszonbérleti időszak 2023. március 31-én legalább 10 év.
- [4] A szerződés 5. pontja rendelkezett a fizetési feltételekről, a 6. pont a zárásról, a 7. pont a meghíúsulásról.
- [5] A szerződés 8.8. pontja szerint kikötötték még a felek, hogy a zárás napját követő 3 éven keresztül az I. rendű alperes és annak tulajdonosai sem

- személyesen, sem közreműködőjük útján semmilyen gazdasági tevékenységet nem folytathatnak a céltársaság által „bármely jogcímen jelenleg használt” földterületeken. E kötelezettség megszegése esetén az I. rendű alperes kötbérfizetési kötelezettségét határozták meg a szerződésszegéssel érintett földterület után hektáronként 1000 euró mértékben. A 8.9. pontban a II. rendű alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy amennyiben az I. rendű alperes a vállalt kötelezettségeit nem vagy nem a szerződésben foglaltaknak megfelelően teljesíti, valamint az általa vállalt szavatosságok nem állnak fenn, készfizető kezesként felel az I. rendű alperes szerződésből származó kötelezettségeiért.
- [6] A felek a 9.8. pont alatt a szerződésben nem szabályozott kérdésekre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rendelkezéseit határozták meg irányadóként.
- [7] A felperes a céltársaság üzletészét 2022. július 20-án (zárás napja) megszerezte. A céltársaság ekkor termeltetési szerződések alapján 861,51 ha, tartós bérleti jogviszony keretében 466,01 ha területen gazdálkodott. A földterületek jelentős hányada az I. rendű alperes földhasználati nyilvántartásban bejegyzett használatában, illetőleg tagjainak vagy hozzátartozóinak tulajdonában vagy földhasználati nyilvántartásban bejegyzett földhasználatában állt.
- [8] [8] A céltársaság 2023. február 1-jén mindösszesen 1164,617 ha területen gazdálkodott, ezen belül 594,6257 ha területen termeltetési, 153,4998 ha területen hitelezett termeltetési, 416,4917 ha területen pedig tartós bérleti jogviszony keretében. A céltársasággal kötött termeltetési szerződések közül 473,911 ha területet érintő megállapodásokat 2023 februárjában és márciusában több szerződő partner – ideértve az alpereseket és az I. rendű alperes házastársát is – felmondta. A felperes a szerződések megszűnésével – 2023. március 31-én és 2023. április 30-án – visszabocsátotta az ingatlanokat a szerződéses partnerek birtokába. Az érintett földterületeken ezt követően az alperesek gazdálkodtak és gazdálkodnak.
- A felperes keresete és az alperesek ellenkérelme**
- [9] A felperes keresetében elsődlegesen a felek közti üzletész-adásvételi szerződés 8.8., 8.9. pontjai alapján az alperesek egyetemleges kötelezését kérte 473 911 euró kötbér és abból 463 386,4 euró után 2023. április 1-jétől, 10 524,6 euró után 2023. május 1-jétől járó törvényes kamat megfizetésére a Ptk. 6:186. §-a szerint. Valójában kérte az alperesek egyetemleges kötelezését 317 448 000 forint és annak 2023. február 21-től járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kártérítés jogcímen a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LXVII. törvény (Tpv.) 86. § (2) bekezdése alapján. Előző igényei alaptalansága esetére, eshetőlegesen kérte annak megállapítását, hogy a felek közti üzletész-adásvételi szerződés 4.1.a) pontja érvénytelen, melynek jogkövetkezményeként kérte az alperesek egyetemleges kötelezését 293 837 423 forint és annak 2022. március 26-tól járó késedelmi kamata megfizetésére a Ptk. 6:113. §-a alapján alaptalan gazdagodás pénzbeli megtérítése vagy a Ptk. 6:115. § (2) bekezdése alapján kártérítés jogcímen. Az alperesek a kereset elutasítását kérték.
- Az első- és a másodfokú határozat**
- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletében az elsődleges kereset szerint kötelezte az I. rendű és a II. rendű alperest 473 911 euró, abból 463 386,4 euró után 2023. április 1-jétől, 10 524,6 euró után 2023. május 1-jétől a kifizetésig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes, a Bank által meghatározott alapkamat 8%-kal növelt mértékű kamat egyetemleges megfizetésére.
- [12] Határozatának indokolása szerint a Ptk. 6:215. §-ának és a 6:8. §-ának alkalmazásával a kötbér megfizetésére irányuló kereset azért alapos, mert a céltársaság üzletészének megszerzésére kötött adásvételi szerződés 8.8. pontjában foglalt tilalom a céltársaság által „bármely jogcímen használt földterületeken” történő gazdasági tevékenységre vonatkozott; nem korlátozódott a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi tv.) szerinti jogcímekre, azaz a földhaszonbérlettel érintett ingatlanokra. Álláspontja szerint a szerződés egyéb rendelkezéseiből, így a vételára és az annak kiigazításra vonatkozó rendelkezésekből sem következett más. Abból, hogy a felek a vételár kiigazításával a haszonbérletet preferálták, sem lehetett arra következtetni, hogy a kötbérkikötésnél alkalmazott, a céltársaság által „bármely jogcímen” használt földterület fogalmába kizárólag a haszonbérlet lenne érthető. A „bármely jogcím” megszorító, kizárólag a haszonbérleti szerződésekre vonatkozó értelmezésére nem ad alapot a haszonbérleti szerződés és a termeltetési/integrátori szerződések közti különbség sem. A céltársaság a szerződéskötéskor és a záraskor is részese volt termeltetési szerződéseknek. Amennyiben a felek csak a haszonbérleti szerződésre kívánták volna a kötbérkikötést alkalmazni, így kellett volna, hogy rendelkezzenek. Semmi nem indokolta az ott írt általános megfogalmazást. Ezért a vizsgált szerződéses feltétel alperesek által jelzett megszorító értelmezését sem a szavak általánosan elfogadott jelentése, sem a szerződéskötés körülményei – a céltársaság mindkét szerződéstípus általi érintettsége – nem támasztották alá.
- [13] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy az előzőeket támasztotta alá a lefolytatott bizonyítási eljárás is: ide tartozott az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása a felek szándékáról, a II. rendű alperes – egyben az I. rendű alperes törvényes képviselője – észrevétele a kötbérkikötés tartamának utólagos, de a korábbiaktól eltérő értelmezésére, illetve a felperes nem vitatott előadása arról, hogy ő javasolta a kötbér kikötését ilyen tartalommal biztosíték céljából. Értékelte azt is, hogy a kötbérkikötésnél alkalmazott „bármely jogcímen” fordulat mikénti értelmezése meghatározta az alperesek szerződéses viszonyait és felelősségét, ezért álláspontjukat ki kellett fejezniük. Nem volt azonban peradat arra, hogy az alperesek a perben előadott értelmezést korábban is képviselték volna, és megtámadási jogot sem gyakoroltak.
- [14] Az elsőfokú bíróság a kereset összecszerúsége tárgyában rámutatott, hogy az alperesek a számítás módszertanát egyedül amiatt vitatták, mert álláspontjuk szerint csak a nyilvántartásba bejegyzett földhasználatban álló ingatlanok vehetők figyelembe. A kötbérkikötés „bármely jogcímen” fordulatának az előzőek szerint helytállónak tekintett

- értelmezése azonban ebben a körben is kizárta az alperesek védekezését, vagyis azt, hogy a gazdasági tevékenységgel kapcsolatban egyedül a haszonbérlet területek legyenek számításba vehetők, a termeltetési szerződésekkel érintettek ingatlanok nem. A tanúvallomások egybehangzóan alátámasztották, hogy a céltársasággal fennálló termeltetési szerződések felmondását követően az új szerződések az alperesek kötötték meg. A korábban a céltársaság által használt földterületeken megállapíthatóan az alperesek folytatnak gazdasági tevékenységet, amely a zárás időpontját követő három éven belül.
- [15] Az alperesek fellebbezése alapján eljárás másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintette, azt megváltoztatta és a kötbér fizetésére irányuló keresetet elutasította.
- [16] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a fellebbezés elbírálásának nincs eljárásjogi akadálya. Az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítéssel (a továbbiakban: AVDH-szolgáltatás) ellátott fellebbezés visszautasításának sem a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 618. § (1) bekezdés b) pontja alapján, sem abból az okból nem volt helye, hogy nem minősül teljes bizonyító erejű magánokiratnak. A digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CIII. törvény (a továbbiakban: Dáptv.) II. fejezetének 10. pontjára, 20. § a)–c) pontjaira utalással meghatározta a törvényben szabályozott elektronikus ügyintézési mód fogalmát, és hangsúlyozta, hogy abba nem érthető bele annak követelménye, hogy a Pp. 618. § (1) bekezdés b) pontja szerinti iratokat teljes bizonyító erejű magánokiratként kell benyújtani. Ez utóbbi formai követelményt a Pp. 114. § (3) bekezdése határozza meg; ha nem teljesül, eredménytelen hiánypótlási felhívás után vezethet visszautasításhoz a Pp. 115. § (1) bekezdése szerint. Megállapítása szerint az AVDH-szolgáltatással megfelelően hitelesített iFORM űrlap mellékleteként benyújtott fellebbezés az alperesek űrlapot előterjesztő jogi képviselőjétől származott, miáltal teljesült a Pp. 114. § (3) bekezdésével elérni kívánt cél, a beadvány hitelességének biztosítása.
- [17] A másodfokú bíróság a fellebbezés érdemi elbírálásával és a kötbér megfizetésére irányuló keresettel összefüggésben rámutatott, hogy a szerződés 8.8. pontjában foglalt kikötés, az ott írt „bármely jogcímen használt földterületekre” kitétel tartalmának megállapításához az elsőfokú bíróság nem értékelte megfelelően a Ptk. 6:8. § (1) bekezdésének alkalmazásával a szavak általánosan elfogadott jelentését és az eset körülményeit, amikor helytelenül nem tulajdonított jelentőséget a földhasználatra irányadó jogszabályi rendelkezéseknek.
- [18] A másodfokú bíróság kiemelten értékelte ezzel kapcsolatban azt, hogy a felek a szerződésben a kötbérfizetési kötelezettséget a céltársaság által a szerződéskötéskor „használt” földterületekhez kapcsolták, a használat jelentését viszont jogszabályok rögzítik. Azon túl, hogy a Ptk. 5:13. § (2)–(3) bekezdése, 5:22. §-a és 5:23. §-a a használat és a hasznok szedésére irányuló jog pozitív oldalát emeli ki, a föld használatára speciális szabályok is vonatkoztak. Utalt az Alkotmánybíróság gyakorlatából a 17/2015. (VI. 5.) AB határozatra, amely szerint a földtulajdon sajátos természeti és vagyoni jellemzői, nevezetesen a föld véges jóság volta, nélkülözhetetlensége, megújulóképesége, különleges kockázatérzékenysége és alacsony nyereséghezama a földtulajdon különös szociális kötöttségét testesítik meg; ezek a körülmények indokolhatják a tulajdonosi jogokkal szemben a közérdek érvényesítését vagy a tulajdonjogszerzés korlátozását [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994. 197, 200–201.], valamint a 3278/2017. (XI. 2.) AB határozatra, amely szerint a Földforgalmi tv. meghatározza a termőföld vonatkozásában a tulajdonba, illetve a használatba adás alapvető közjogi feltételeit és korlátait. Utalt a Földforgalmi tv. 38. § (1) bekezdésének rendelkezésére, amely szerint a föld tulajdonosa, haszonélvezeti jog fennállása esetén a haszonélvező a föld használatát, hasznosítását az e törvényben meghatározott módon és mértékben az e törvényben meghatározott természetes személy, valamint jogi személy javára engedheti át haszonbérlet, szivességi földhasználat, továbbá az (1a) bekezdésben meghatározott rekreációs célú földhasználat, valamint erdőnek minősülő föld esetében a törvényben meghatározott jogcímen, és hangsúlyozta, hogy a Kúria ítélkezési gyakorlata szerint (Kfv.III.37.202/2017/4. Kfv.III.37.298/2016/4.) a Földforgalmi tv. előírásait szigorúan, a normaszöveg szerint kell értelmezni; a szerződési szabadság polgári jogi szabályai nem alkalmazhatók a Földforgalmi tv. hatálya alá tartozó haszonbérleti szerződések megkötése szempontjából.
- [19] A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezért elsődlegesen a földhasználatra vonatkozó jogi szabályozásnak volt jelentősége az ügyben, amellyel a szerződést kötő felek tisztában voltak, ezáltal a céltársaság különböző szerződéseinek, a haszonbérleti és a termeltetési szerződéseinek a tartalmával is. Emiatt nem hagyható figyelmen kívül az ügyben, hogy a termeltetési szerződést vállalkozóként megkötő céltársaság sem a Ptk., sem a Földforgalmi tv. szabályai szerint nem minősült a földterület használojának. A céltársaság ebben az esetben nem a használat jogát szerezte meg, hanem az általa vállalt szolgáltatás ellenértékeként meghatározott díjat követelhet. A vizsgált „bármely jogcímen használt” fordulat kiterjesztő értelmezése ezért fogalmilag kizárt volt. Amennyiben a felek a kötbérre vonatkozó megállapodásukat a termeltetési szerződés alapján művelt területekre is ki akarták terjeszteni, erre nézve kellett volna egyértelműen megállapodniuk, illetve a felperesnek kellett volna a tárgyalások során ezt az álláspontot képviselnie.
- [20] A másodfokú bíróság ezért elfogadta az alperesek érvelését arra, hogy mivel az üzletresz-adásvételi szerződés kizárólag a jogcímen alapuló használatról rendelkezik, az a szó általánosan elfogadott jelentése szerint, köznap értelemben nem volt az érintett területen folytatott bármilyen gazdasági tevékenységnek, illetve mezőgazdasági tevékenységnek, művelésbe állásnak, ezáltal a termeltetési szerződés alapján művelt területekre kiterjedőnek minősíthető. Az alperesek ennél fogva nem voltak a termeltetési szerződésekkel érintett

- földterületekkel összefüggésben kötelezhetők kötbér megfizetésére.
- [21] A másodfokú bíróság a fentiekre tekintettel nem vizsgálta a fellebbezésnek és a fellebbezési ellenkérelemnek a kötbér megfizetésére irányuló kereset tekintetében előadott további érvelését, sem a hatályon kívül helyezésre irányuló másodlagos fellebbezési kérelmet.
- Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem**
- [22] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az alperesek fellebbezésének visszautasítását, másodlagosan – tartalma szerint – az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.
- [23] Arra hivatkozott, hogy a jogerős részítélet a Pp. 114. § (3) bekezdésébe, a 202. § (1) és (3) bekezdésébe, a 325. § (1) bekezdésébe, a 618. § (1) bekezdés b) pontjába, valamint a Ptk. 6:8. § (1) bekezdésébe, a 6:86. § (1) bekezdésébe és a 6:186. §-ába ütközően jogszabálysértő.
- [24] Állította, hogy az alpereseknek az elsőfokú ítélettel szemben 2025. február 15-én benyújtott, majd hiánypótlási felhívásra 2025. február 3-án kiegészített fellebbezése miatt, hogy a fellebbezéshez és a hiánypótláshoz mellékelte nyomtatvány is AVDH-szolgáltatással hitelesített volt, azokon elektronikus aláírás nem volt található, nem felelt meg a teljes bizonyító erejű magánokirati formának, ahogy az a Pp. 114. § (3) bekezdéséből, a 325. § (1) bekezdéséből és a 618. § (1) bekezdéséből együttesen következik. Az alpereseket abból az okból, hogy fellebbezésüket nem teljes bizonyító erejű magánokiratként terjesztették elő, hiánypótlásra nem hívta fel a másodfokú bíróság. A felhívás nélkül – a felperes fellebbezési ellenkérelmére – 2025. március 14-én újra, de már minősített elektronikus aláírással benyújtott fellebbezés hatálytalan a Pp. 364. §-a és a Pp. 202. § (1) és (3) bekezdése alapján.
- [25] Megjegyezte még a másodfokú eljárás szabályainak megsértésére tartozóan, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 226. §-ában meghatározott határidőn túl, közel hét hónapra tűzött ki az ügyben tárgyalást, és elmulasztotta kiadni a felperes részére az alperesek 2025 márciusi nyilatkozatát és annak mellékletét. Ezzel az eljárásával megsértette a felperesnek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapjogát a jogvita észszerű időn belül történő lefolytatására.
- [26] Az vezetett álláspontja szerint az ügyben a Ptk. 6:8. § (1) bekezdésének és a 6:86. § (1) bekezdésének megsértéséhez, hogy a másodfokú bíróság az üzlet rész-adásvételi szerződés 8.8. pontjának értelmezése során nem vette figyelembe a szerződő felek szándékát, kinyilvánított akaratát, a szerződéskötés körülményeit és a szerződés egészét. A Ptk. 6:186. § (1) bekezdését pedig azért sérti a jogerős részítélet, mert figyelmen kívül hagyta azokat a földterületeket, amelyek tekintetében az alpereseknek – a haszonbérlet földterületek mellett – kötbérfizetési kötelezettsége volt a szerződés szerint.
- [27] Előadta, hogy az alperesek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a zárás napját követő három éven belül nem fognak gazdasági tevékenységet végezni a céltársaság által az adásvételi szerződés megkötésének időpontjában bármely jogcímen használt földterületeken. A céltársaság 2023. február 1-jén mindösszesen 1164,617 ha területen gazdálkodott: abból 594,6257 ha területen termeltetési szerződés alapján, 153,4998 ha területen hitelezett termeltetési szerződés alapján, 416,4917 ha területen pedig tartós bérleti jogviszony keretében. A 2023. februári, márciusi felmondások 473,911 ha területet érintettek, melynek következtében a felperes jelentős bevételtől esett el. Az érintett területeken jelenleg az alperesek gazdálkodnak.
- [28] Érvelése szerint az adásvételi szerződés 8.8. pontjában foglalt, „bármely jogcímen használt földterület” megfelelő értelmezéséhez nem hagyható figyelmen kívül a szerződés megkötéséhez vezető folyamat, a felek annak részeként kifejezésre juttatott álláspontja és elvárása. A vitás szerződéses feltétel nem szakítható ki a szerződéses kontextusból és nem magyarázható utólag olyan szűkítő értelmezéssel, amely teljesen eltér attól, amelyet maguk a felek tulajdonítottak a szerződés megkötéséhez időpontjában. Kiemelte, hogy a céltársaság a gazdálkodása alatt álló földterületeket több jogcímen használta: termeltetési szerződés (termeltetési, növényvédelmi és tárolási szolgáltatási szerződés) és haszonbérleti szerződés alapján is végzett gazdálkodási tevékenységet. Az adásvételi szerződés 8.8. pontjában rögzített „bármilyen jogcím” alatt ennek megfelelően minden jogcímet érteni kell, a magyar nyelv általános szabályai szerint is. Az adásvételi szerződés a céltársaságban fennálló üzlet rész átruházására irányult. A 8. pontban rendezett szavatosságnak és az ott tett kötelezettségvállalásoknak is az volt a célja, hogy az üzlet rész értékét fenntartsa a vevő részére, és megakadályozza annak későbbi kiüresítését. Az üzlet rész vételárának meghatározásában a haszonbérleti szerződéseken túl döntő jelentősége volt annak is, hogy a céltársaság milyen bevételt ér el a termeltetési szerződések alapján, ahogy azt a lefolytatott bizonyítási eljárás, kiemelten az adásvételi szerződés szerkesztésében közreműködő személy tanúvallomása, valamint tanú2 és a felperes törvényes képviselője is igazolta.
- [29] Az adásvételi szerződés 8.8. pontjában foglalt rendelkezésnek tehát az volt a rendeltetése, hogy legalább három évig fennmaradjon a céltársaság gazdálkodási portfóliója a korábbi konstrukció – a termeltetési szerződéseken és a haszonbérleti szerződéseken alapuló gazdálkodás – keretei között.
- [30] A másodfokú bíróság tévesen azonosította a „bármely jogcímen használt” kifejezést a Földforgalmi tv. szerint, egyedül a földhasználati nyilvántartásba bejegyezhető földhasználattal. Tévesen hagyta figyelmen kívül, hogy a felek nem a Földforgalmi tv. hatálya alá tartozó szerződést kötöttek. A perbeli adásvételi szerződés nem irányul mező- és erdőgazdasági föld tulajdonjogának átruházására, illetve használatának átengedésére; tárgya a céltársaságban fennálló üzlet rész 100%-ának átruházása volt. A szerződés 8.8. pontja csupán egy szerződéses biztosítékot jelentett arra, hogy a 3 200 000 euró vételárért megvásárolt üzlet rész értéke, amelynek jelentős hányadát a céltársaság által valamilyen jogcímen hasznosított földterületek adták, megmaradjon és az eladó ne üresíthesse ki. A „bármely jogcímen használt” kitétel értelmezése

- során a Földforgalmi tv. és az egyéb, termőföldekkel kapcsolatos szabályozás semmilyen relevanciával nem bírt, ahogy a felek maguk is egyedül és kifejezetten a Ptk. szabályaira utaltak irányadóként a szerződés 9.8. pontjában, a Földforgalmi tv.-t nem tekintették ilyennek.
- [31] Kitért a Földforgalmi tv. definiált tárgyi hatálya [1. § (1) bekezdés] alapján arra is, hogy a törvény nem terjed ki olyan adásvételi szerződésre, így az abban vállalt kötelezettségre, biztosíték vállalására sem, amely szerződésnek nem tárgya termőföld, hanem egyedül üzletrész.
- [32] Hangsúlyozta, hogy az adásvételi szerződés megkötését megelőző tárgyalások során egyik fél részéről sem merült fel az alperesek által a perben előadott értelmezés, amelyet sem a szerződés, sem egyéb bizonyíték, irat, levélváltás, tanú nem is igazolt. Felülvizsgálati álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok közül az elsőfokú bíróság foglalt állást helyesen az előzőekről és arról is, hogy magának a szerződésnek kellene a ténylegestől eltérő tartalommal szólnia az alperesek védekezésének igazolásához, úgy, hogy a kötbér egyedül a haszonbérlet földterületekre vonatkozik. Tekintettel arra is, hogy az adásvételi szerződés ott, ahol ennek jelentőséget tulajdonítottak a felek, kifejezetten és nevesítetten a haszonbérleti szerződésekről szól, így a 4.2. pontban a vételár-kiigazításról.
- [33] Minderre figyelemmel téves a részítélet hivatkozása a megjelölt alkotmánybírói határozatra és a Kúria közigazgatási perekkel kapcsolatos gyakorlatára, melyek az ügyben nem releváns földjogi szabályokat értelmezték.
- [34] Állította, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon, a Ptk. hivatkozott rendelkezéseinek megsértésével tette félre a szerződést megkötő felek kifejezésre juttatott szándékát a szerződés értelmezése során, és egyben tévesen mellőzte a vonatkozó bírói gyakorlatot, amely egyértelmű abban, hogy a szerződés értelmezésénél nem érvényesülhet kizárólag a nyilatkozási elvet tükröző nyelvtani értelmezés, mivel azt a Ptk. rendszere az akarati elvvel ötvözi. A szerződés valós tartalmának meghatározása során más releváns körülményeket – a szerződéssel elérni kívánt célt, a szolgáltatások rendeltetését – is figyelembe kell venni (BH 2021.283.). Kimondta a Kúria azt is, hogy a Ptk. 6:8. § (1) bekezdése, 6:86. § (1) bekezdése alapján a szerződést a maga összefüggéseiben, teljes tartalmában, egészével összhangban kell vizsgálni. Nem lehet elvonatkoztatni a szerződéssel elérni kívánt céltól és a szerződéses szolgáltatások rendeltetésétől sem (Kúria Pfv.V.20.265/2020/10., BH 2021.283., BH 2024.133.). A szerződés valóságos tartalma megállapításánál figyelembe kell venni a szerződéskötést megelőző tárgyalásokat, a megkötéskor vagy utóbb tett nyilatkozatokat, a felek ráutaló magatartását, vagyis általában az eset összes körülményét (Pfv.21.106/2019.).
- [35] Az előzőeket az elsőfokú eljárás alatt felvett bizonyításra konkretizálva kifejtette, hogy semmilyen bizonyíték nem igazolta az adásvételi szerződés 8.8. pontjának megszorító, a jogerős részítéletben írt értelmezését. Ugyanakkor egyértelműen bizonyította, hogy a felek közös szándéka az volt, hogy ha az alperesek akár a haszonbérleti szerződéssel, akár a termeltetési szerződéssel érintett területeken gazdálkodást folytatnak a zárás napját követő három éven belül, akkor a felperes 1000 euró/hektár kötbérrel válik jogosulttá. Részletezte egyúttal a vonatkozó bizonyítékokat: a céltársaságban fennálló üzletrész vételárának közös kialakítását és az annak során döntő jelentőségű körülményt, a mezőgazdasági földek művelésére, termelésre, gazdálkodásra irányuló szerződésekből várható bevételt, amelyet az értékelést végző is vizsgált; és a tanúk igazolták a törvényes képviselője által elmondottakat. Rámutatott, hogy igazolta az alperesek gazdálkodását is a felmondott szerződések alá eső területeken a csatolt földhasználati lapokkal és a megjelölt tanúknak a felülvizsgálati kérelemben részletesen bemutatott vallomásaival.
- [36] Az adásvételi szerződésben rögzített vételár meghatározása során tehát a felek figyelembe vették a céltársaság által művelt teljes földportfóliót. Az adásvételi szerződés 8.8. pontjának alkalmazása során, a kötbérkövetelés alapjául is valamennyi, a céltársaság által a záráskor művelt minden földterület irányadó.
- [37] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős részítélet hatályban fenntartására irányult. Azon túl, hogy egyetértettek a jogerős részítélet indokaival, és fenntartották az általuk korábban már előadottakat, rámutattak, hogy a felülvizsgálati kérelem valójában a bizonyítékok felülmérlegelésre irányul.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [38] A Kúria a jogerős részítéletet a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból – az alábbiak szerint – jogszabálysértőnek találta.
- [39] Előrebocsátja a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban – egyben a felülvizsgálati eljárás kereteinek tisztázásához –, hogy a Pp. 406. § (1) bekezdéséből, 413. §-ából és a 423. § (1) bekezdéséből kitűnően a felülvizsgálati eljárás nem folytatása az ügy érdemében hozott jogerős határozattal befejezett eljárásnak.
- [40] A felperes tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelemben a fellebbezés érdemi elbírálását kizáró körülményként arra, hogy a fellebbezéssel és a felhívásra tett hiánypótlásával benyújtott úrlap AVDH-szolgáltatással megvalósult hitelesítése miatt nem bírt az alperesek fellebbezése a teljes bizonyító erejű magánokirat szükséges kellekeivel.
- [41] A Kúria több határozatban (Pf.II.24.649/2025/4., Kpkf.VII.45.128/2025/2.) állást foglalt már az AVDH-szolgáltatással hitelesített iratok alakiságáról az alábbiakban részletezett és az ügyben releváns átmeneti időszak tekintetében. Az e határozatokban megfogalmazott jogértelmezésétől jelen ügyben sem kíván eltérni.
- [42] A Pp. 2024. december 31-ig hatályos 325. § (1) bekezdés g) pontját – amely úgy rendelkezett, hogy teljes bizonyító erejű a magánokirat, ha az elektronikus okiratot az aláíró a Kormány rendeletében meghatározott azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással hitelesíti – a 2024. évi XII. törvény 2025. január 1-jével hatályon kívül helyezte.
- [43] A 2025. január 1-jétől hatályos Dáptv. azonban a törvény 119. § (2) bekezdéséből, valamint a Dáptv.

- végrehajtására kiadott, a digitális szolgáltatások, a digitális állampolgárság szolgáltatások és támogató szolgáltatások részletes műszaki követelményeiről szóló 322/2024. (XI. 6.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 152. § (6) bekezdéséből kitűnően – ahogyan arra a Dáptv. 119. § (2) bekezdését módosító 2024. évi LXXIII. törvény törvényi indokolása utal is –, csak részlegesen vezette ki az AVDH-szolgáltatással történő hitelesítést, azt bizonyos esetekben megtartotta.
- [44] A Dáptv. 119. § (2) bekezdése értelmében az AVDH-szolgáltatás 2025. január 1-jétől a digitális szolgáltatást biztosító szervezet részére, a nevében eljáró személy nyilatkozatának hitelesítésére, valamint 2025. október 31-ig a támogató szolgáltatással integráltan nyújtható.
- [45] Az elektronikus beadványok előterjesztéséhez szükséges iForm-úrlapok benyújtására szolgáló úrlapbenyújtási támogatási szolgáltatás (e-Úrlap szolgáltatás) a Vhr. 70. § (1) bekezdése alapján a Dáptv. 119. § (2) bekezdése szerinti, az AVDH-szolgáltatást integráltan nyújtó támogató szolgáltatásnak [Dáptv. 8. § 47. pont] minősül.
- [46] Az azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés – az ismertetett körben továbbra is irányadó fogalmi meghatározása szerint – olyan szolgáltatás, amelynek keretében a jogszabályban meghatározott szolgáltató az ügyfél által rendelkezésre bocsátott nyilatkozatot az általa igazolt személyhez rendeli, majd a személyhez rendelést hitelesen igazolja.
- [47] Az előzőekben részletezett jogszabályi rendelkezésekből együttesen következően a 2025. január 1. és 2025. október 31. napja közötti átmeneti időszakban az e-Úrlap szolgáltatás segítségével előterjesztett és AVDH-szolgáltatással hitelesített beadványokat teljes bizonyító erejű magánokirati formában előterjesztettnek kell tekinteni.
- [48] [48] Ezért a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból – amely a felülvizsgálati eljárásban egyedül vizsgálható volt – nem volt jogszabálysértő a másodfokú bíróságnak a fellebbezés befogadhatóságára vonatkozó következtetése. Az alperesek AVDH-szolgáltatással hitelesített iForm úrlappal előterjesztett fellebbezését teljes bizonyító erejű magánokirati formában előterjesztettnek kellett tekinteni.
- [49] Megalapozott viszont a felülvizsgálati kérelem hivatkozása arra, hogy a másodfokú bíróság azzal az ítéleti megoldással, hogy a felek közti üzletrész-adásvételi szerződés értelmezését arra szűkítette le, hogy a felek ügyleti szándéka kizárólag a Földforgalmi tv. rendelkezései szerint – azoknak megfeleltethetően – volt érthető, meg nem engedetten eltért a Ptk. 6:8. §-ából és a 6:86. §-ából következő értelmezési szabálytól.
- [50] A Ptk. 6:8. § (1) bekezdése – fenntartva a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 207. § (1) bekezdésének értelmezési szabályát – kimondja, hogy a jognyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a címzettnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett. Ezt a szabályt kiegészíti a Ptk. 6:86. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés, amely szerint a szerződéses nyilatkozatot a szerződés egészével összhangban kell értelmezni.
- [51] A szerződés értelmezésénél tehát nem érvényesül kizárólagosan a nyilatkozási elvet tükröző nyelvtani értelmezés, hiszen a Ptk. rendszere azt változatlanul az akarat elvvel ötvözi. Az akarat elv előzőeknek megfelelő alkalmazása azt jelenti, hogy a szerződést a maga összefüggésében kell vizsgálni; tartalmának megállapításához figyelembe kell venni az eset összes körülményét, ide tartozóan a feleknek a szerződéskötést megelőző tárgyalásait, a szerződés megkötésekor vagy utóbb tett nyilatkozatait, ráutaló magatartását. Releváns körülmény a szerződés tartalmának feltárásához a feleknek a szerződéssel ténylegesen elérni kívánt célja és a szerződéses szolgáltatások rendeltetése (Kúria Pfv.V.21.106/2019/7., Pfv.21.046/2023/12.).
- [52] Vitás szerződéses nyilatkozat értelmezése nem merülhet ki abban, hogy a bíróság a vizsgált nyilatkozatot és a felek mögötte húzódo feltehető akaratát az előző szempontrendszer teljes felretételével úgy azonosítja, hogy ahhoz egyedül egy ágazati jogszabály fogalmi rendszerét veszi igénybe, úgy, hogy annak irányadó jellegében a felek között nem volt egyetértés a perben, és az adott ágazati rendelkezésekre a felek a szerződésükben nem is hivatkoztak.
- [53] Az üzletrész-adásvételi szerződés vitás kikötését is a konkrét szerződés céljával és a szerződés többi rendelkezésével összefüggésben kell vizsgálni.
- [54] A másodfokú bíróságnak az előzőektől eltérő, azonban a kifejtettek szerint nem helytálló álláspontja vezetett oda az ügyben, hogy nem vizsgálta a rendelkezésre álló – az elsőfokú ítéletben értékelt – bizonyítékokat. A perbeli szerződés értelmezésre váró tartalmáról azonban a már ismertetett értelmezési módszer alkalmazásával – annak eljárásjogi értelemben vett szükségszerű megfelelőjeként – a bizonyítékok értékelésével és összevetésével lehet állást foglalni.
- [55] A Kúria a felülvizsgálati kérelem további, eljárás szabálysértésekre utaló tartalmával kapcsolatban rámutat, hogy egyik – sem a Pp. 226. §-ának sérelme, sem a felperes által is hatálytalannak tekintett 2025. márciusi alperesi beadvány kiadásának elmaradása – sem volt az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható, ezáltal a felülvizsgálati kérelmet megalapozottá tevő jogszabálysértésként értékelhető (Pp. 424. §).
- [56] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős részítéletet a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az ügyben másodfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.
- [57] A megismételt másodfokú eljárásban a bíróságnak az előzőek figyelembevételével – a bizonyítási eljárás eredményének értékelésével és a szerződés polgári jogi értelmezési szabályának az ismertetett szempontokra kiterjedő alkalmazásával – kell állást foglalnia a perbeli üzletrész-adásvételi szerződés vitás 8.8. pontjának tartalmáról, és az alperesek fellebbezéséről, illetve az elsőfokú ítélet felülbírálatáról.

(Kúria Gfv.III.30.275/2025/5.)

POLGÁRI KOLLÉGIUM

MUNKAÜGYI SZAKÁG

118I. A bizonyítékok nyilvánvalóan okszerűtlen mérlegetelésének hiányában a bizonyítók felülmérlegetésére a felülvizsgálati eljárásban nincs mód. Csak az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, ha a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni [a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 279. § (1) bek.].

II. Az ellenőrzési kör fennállása esetén nem kell vizsgálni, hogy a károkozó körülmény bekövetkezésével a munkáltatónak kellett-e számolnia, volt-e lehetősége a kár elhárítására. E kérdéseknek csak az ellenőrzési kör hiányában van jelentőségük [a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166. § (2) bek. a) pont].

III. Az ellenőrzési kör fennállása esetén a mentesülés érdekében a perben a munkáltatónak azt kell igazolni, hogy a kárt kizárólag a munkavállaló maga okozta, és az a munkáltató részéről elháríthatatlan volt. Ha a baleset a munkáltató részéről elhárítható lett volna, a munkáltató a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló objektív felelőssége alól nem mentesülhet [a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166. § (2) bek. b) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A nyolc általánost végzett, szakképzettséggel nem rendelkező, ennek megfelelően addig is kizárólag betanított fizikai munkásként dolgozó felperes 2021. szeptember 3-tól előbb határozott, majd 2022. július 1-jétől határozatlan tartamú munkaviszonyban állt az alperesnél, segédmunkás munkakörben. Bruttó alapbére 2021. december 31-ig 1100 forint/óra, 2022. december 31-ig 1150 forint/óra, 2023. január 1-jétől 1700 forint/óra volt, mely összegeket – az öt megillető családi adókedvezmény mértékére figyelemmel – gyakorlatilag teljes egészében kézhez is kapott. A felperes köteles volt a felettesétől kapott utasítások és feladatok végrehajtására, feladata volt többek között az egyéb anyagok rakodása, a szakipar kiszolgálása, az egyéb kisegítő munkák és az általános segédmunka elvégzése, valamint a kisebb állványzat építése is azzal, hogy a munkájának közvetlen irányítója az építésvezető és a brigádvezető voltak.
- [2] Az alperes a felperest sem a munkába lépéskor, sem azt követően nem részesítette a magasban végzett munkához használt állványzatok közötti terület áthidalásának szabályaira is kiterjedő munkavédelmi oktatásban.
- [3] Az alperes megközelítőleg 2022. decembere óta végzett kivitelezési munkákat három egymással azonos épületrészből álló bölcsődén.
- [4] Az első és a második épületrész fedélszerkezetének időben egymást követő építését, így az e munkafolyamatba tartozó szarufák bevágását, felhelyezését megelőzően az ácsbrigádba beosztott munkavállalók (ideértve a felperest is) az adott

épületrész két, egymással szemben lévő falán belül, azokkal párhuzamosan egy-egy fémállványzatot építettek úgy, hogy azok mintegy 3,13–3,50 méter legkisebb távolságra voltak egymástól. Ezt követően a brigádvezető, kijelölt munkairányító utasításának megfelelően az építésvezető, valamint egy másik munkavállaló az egyik alperesi ügyvezető tudtával és jóváhagyásával – a két fémállványzat közötti és nagyságrendileg ugyanilyen szélességű (tehát összességében megközelítőleg 3,13–3,50x3,13–3,50 méteres), az adott szinthez képest kb. 3 méter magasban lévő terület rész áthidalása céljából előbb felraktak négy darab, egyenként 4 méter hosszú, 20 centiméter széles és 5 centiméter vastag állványpallót a két fémállványra úgy, hogy egy-egy került a két fémállvány egymással szembeni széleire, kettő pedig középre; majd ezekre az állványpallókra keresztbe helyezték rá az immár teljes lefedettséghez szükséges hét-nyolc darab, egyenként 3 méter hosszú, 50 centiméter széles és kb. 2–4 centiméter vastag dokatáblát. Az első, majd azt követően a második épületrész fedélszerkezetének építésekor az alperes munkavállalói ugyanazt a négy állványpallót használták a dokatáblák alátámasztásához, ekkor azokkal kapcsolatban probléma nem merült fel.

- [5] 2023. január 18-án a munkavállalók felállították a harmadik épületrész fedélszerkezetének építéséhez szükséges fémállványzatot, melyet az építésvezető még aznap megtekintett és jóváhagyott. Másnap a felperest újfent az ácsbrigádba osztotta be, melynek külön kijelölt munkairányítója ismét a brigádvezető volt, aki ebben a minőségében egyebek mellett felelős volt az előző nap felállított fémállványzat áthidalásának megépítéséért, valamint a brigádjába beosztott munkavállalók munkafeladatainak meghatározásáért. Ennek megfelelően utasította a felperest, valamint további két munkavállalót, hogy az áthidalást a korábbiaknak megfelelően, tehát az első két fedélszerkezet építésekor alkalmazott módszerrel és eszközökkel alakítsák ki. A munkavállalók az utasításnak eleget téve a korábbiaknak megfelelően a fémállványzatok közé felrakták a négy állványpallót, azokra keresztbe pedig a dokatáblákat; a brigádvezető ezt az áthidalást megnézte és ahogy korábban, úgy aznap is jónak találta.

- [6] Az így kialakított munkaszintre ezt követően a brigádvezető utasítására a felperes ment fel, ahol előbbinek a szarufák motoros fűrészsel bevágása, utóbbinak a szarufák munkaszintre felhúzása és a fűrészelés közbeni megtartása volt a feladata. Amikor az állványpallókra helyezett dokatáblákon állva – az aznap addigra „körülbelül két felest” már elfogyasztó – munkavállaló megpróbálta beindítani a motoros fűrész, a dokatáblák alatti egyik szélső állványpalló kettétört, az addig a felperest és a másik munkavállalót közvetlenül tartó dokatábla lebillent,

- ezért 9:45 körül mindketten az alattuk lévő beton födémén odakészített szarufákra zuhantak.
- [7] A balesetet követően az egyik munkavállaló a helyszínt azonnal elhagyta, majd az építésvezető telefonon értesítette az Országos Mentőszolgálatot és a Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságot arról, hogy „egy” személy alatt beszakadt a padló és leesett kb. 2,5 métert. A baleset kivizsgálását végző külsős munkavédelmi tanácsadó a helyszíntre érkezése után egyeztetett, majd a 2023. január 19-ére datált baleset-kivizsgálási jegyzőkönyvben rögzítették, miszerint a födémre épített állványszerkezet a munkavégzés jellegének megfelelő volt, a baleset kiváltó oka a felperesnek az építésvezető és az ács utasítására végzett, ámde szabálytalan munkája volt, mert nem használta a hevederzetet, amely megvédte volna az állványpalló mellé lépés következményeitől.
- [8] A 2023. január 30-án kelt munkabaleseti jegyzőkönyvben rögzítették: a felperes „az állványon az állványpalló mellé lépett és kb. 2,5 méter magasságból leesett... használnia kellett volna a rendelkezésre álló leesés elleni hevederzetet”.
- [9] A balesetet követően a felperest a Hivatásos Tűzoltóparancsnokság munkatársai hozták ki az épületrészről, majd őt az OMSZ Egyetem Klinikai Központ Campusára szállította, ahol az orvosok 2023. január 21-én megműtötték, aminek során a jobb külbokájánál harmadcső lemezelést végeztek és oda fémcsavarokat helyeztek el.
- [10] Az addig egészséges felperes a baleset során a jobb kül- és belboka törését szenvedte el, mely sérülés a hét hetes gyógytartam alatt maradandó károsodás hátramaradásával gyógyult, ami a jobb alsó végtag terhelhetőségének jelentős csökkenésében, mozgástartományának beszűkülésében, izmainak elsorvadásában nyilvánul meg. Emiatt a felperes immár futni egyáltalán nem, gyalogolni korlátozottan képes, nagy súllyal a jobb alsó végtagja nem terhelhető, az tehát hosszabb gyaloglással, súlycipeléssel járó, sokáig egyhelyben állást igénylő vagy nehéz fizikai munkavégzésre lényegében alkalmatlan. A felperes ezen állapota véglegesnek tekinthető, tehát abban sem javulás, sem rosszabbodás nem várható. A felperes nehezen tudja feldolgozni a baleset során és annak következtében vele történeteket, azok miatt szorong, de változásra, változtatásra, támogató terápia igénybevételére nem hajlandó. A felperes baleseti eredetű munkaképesség csökkenése 15%.
- [11] A balesetet követően annak lehetséges, az alperesre hátrányos jogkövetkezményei elhárítása/minimalizálása (és a felperes esetében a hamis tartalmú, 2023. január 19-ére datált baleset kivizsgálási jegyzőkönyv aláírása) érdekében, „segítségképpen” az alperes pénzfizetésre vállalt kötelezettséget a felperesnek – a jegyzőkönyv aláírása ellenére – kifizetést egyáltalán nem teljesített. Erre figyelemmel a felperes 2023. március 22-én tájékoztatta a Vármegyei Kormányhivatalt, hogy a munkabaleseti jegyzőkönyv nem a valóságot tartalmazza. A Kormányhivatal az ezt követően lefolytatott eljárásban meghozott határozatával az alperest figyelmeztetésben részesítette.
- A felperes keresete és az alperes ellenkérelme**
- [17] A felperes a módosított keresetében 745 960 Ft kártérítés és 10 000 000 Ft sérelemdíj, valamint ezen összegek 2023. január 20-tól számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [18] Előadta, hogy 2023. január 19-én a munkáltató korábbi utasításainak megfelelően járt el. A perbeli baleset azért következett be, mert az alperes nem tett eleget a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 51. § (2) bekezdés b) pontjában és (4) bekezdésében, valamint a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 2. § (2)–(3) bekezdésében és 54. § (7) bekezdésében előírt kötelezettségének, ezért az Mt. 166. § (1) bekezdése alapján a balesetért teljes felelősséggel tartozik.
- [19] A sérelemdíj körében arra utalt, hogy a perbeli baleset során maradandó fizikai egészségkárosodást szenvedett, egyrészt nehéz fizikai munkát egyáltalán nem tud végezni, másrészt a mindennapi életvitele is negatív irányba változott meg, a baleset pszichésen is megviselte.
- [20] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a balesetért felelősség nem terheli, de legalább kármegosztás alkalmazásának van helye.
- Az első- és a másodfokú ítélet**
- [21] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 632 735 forint kártérítés és 5 000 000 forint sérelemdíj, valamint ezen összegek után 2023. január 20-tól a kifizetésig számított késedelmi kamatának megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [22] Határozatának indokolásában megállapította, hogy a nem vitatott tényállás szerint a felek között a baleset napján munkaviszony állt fenn, a felperes munkaidőben, munkavégzés közben az állványpalló kettőtörése miatt zuhant le a munkaszintről, ennek következtében szenvedett egészségkárosodást, ezért a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 166. § (1) bekezdése alapján az alperes kártérítési felelőssége fennáll, amely alól csak az Mt. 166. § (2) bekezdés a) és b) pontjában foglaltak bizonyítása esetén mentesülhetett.
- [23] A kártérítési felelősség alóli teljes vagy részbeni mentesülése körében a lefolytatott bizonyítási eljárás adatait értékelte. E körben kiemelte, hogy az alperes azon állításának bizonyítására, mely szerint a felperes rendszeres munkavédelmi oktatásban részesült, a perben csupán egy olyan munkavédelmi oktatási naplót csatolt, amely önmagában is valótlán adatokat rögzített azáltal, hogy a felperes esetében ismétlődő oktatást említett. Rögzítette, hogy gyakorlati oktatás az adott munkafeladatra vonatkozóan egyáltalán nem történt, ezért az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a segédmunkásként foglalkoztatott felperes nem a munkavédelmi oktatáson elsajátított stabil és alapos elméleti és gyakorlati tudás, ismeretek birtokában, hanem a munkavállaló utasításai szerint végezte a munkáját.
- [24] Nem találta bizonyítottnak az alperes azon állítását sem, hogy az első és második épületrész fedélszerkezetének építésekor a dokatáblák alatt 10x15 centiméteres gerendákat használtak. A tanúvallomások ugyanis azt támasztotta alá, hogy a

- dokalemezek alatt minden alkalommal állványpalló volt. Az áthidalási technikának a felperesben azért sem kellett kétséget ébresztenie, mert azt még az oktatást tartó is tökéletesnek, a munkavédelmi szabályoknak megfelelőnek ítélte. Azt a felperes által állított tény, hogy a brigádvezető utasításának megfelelően 2023. január 19-én is a korábban használt állványpallókat kellett azonos módszerrel felrakni az áthidaláshoz, a tanuk vallomása is alátámasztotta. Ezért nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a balesetet megelőzően rendelkezésre álltak-e az alperes által állított gerendák.
- [25] A bírói gyakorlat (BH 2014.55., EBH 2002.789., Mfv.I.10.614/2007/3., EBH 2006.1537., BH 2003.170.) felhívásával a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra következtetett, hogy a balesetkivizsgálási jegyzőkönyv, a hatósághoz benyújtott munkabaleseti jegyzőkönyv és nemcsak a perbeli baleset kiváltó oka, de a hevederhasználat szükségessége körében is valótlannak tartott. Nem tartotta szükségesnek munkavédelmi szakértő kirendelését, mert álláspontja szerint nem volt munkavédelmi szakkérdés annak eldöntése, hogy a felperes megtartotta-e a munkavédelmi szabályokat. Álláspontja szerint az adatok aggálytalanul alátámasztották, hogy az nem került betartásra.
- [26] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság következtetése szerint az alperes kártérítési felelőssége és sérelemdíj fizetési kötelezettsége fennáll az Mt. 166. § (1) bekezdése alapján, amely alól őt a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján terhelő kötelezettség ellenére részben sem tudta kimenteni.
- [27] A balesettel összefüggésben érvényesített vagyoni károkat illetően kifejtette, hogy azokat a felperes önállóan is érvényesíthette azokban az esetekben is, amelyek az élettársánál merültek fel (a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelőssége összecszerülésének egyes kérdéseiről szóló 3/2018. (IX. 17.) KMK vélemény).
- [28] A kártérítés összecszerülése körében megállapította, hogy a hat nap kórházi tartózkodás alatti napi kétszeri látogatás üzemanyagköltsége és parkolási díja körében a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének csak részben tudott eleget tenni. Az élettárs által elmondott útvonalak valóban a legrövidebbek voltak, azaz tizenkét fordulóban megtett táv összesen 60 kilométer volt. A használt gépjármű fogyasztási normáját (6,7 liter/100 kilométer) és a NAV gázolaj árát figyelembe véve az üzemanyagköltséget 2866 forintban, míg a parkolás díját 9600 forintban állapította meg.
- [29] A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő véleményét alapul véve a felperes gondozása 2023. január 24-től február 16-ig volt indokolt, e körben a felperest megillető összeg a január 26. és február 16. közötti huszonekét napra számított összeg volt.
- [30] Ezen túl elszámolt a kontrollvizsgálatok miatt szükséges üzemanyagköltséget a 2023. január és április közötti üzemanyaggal kalkulálva, összesen 6400 forint összegben. Szintén a szakvéleményt alapul véve állapította meg a 216 600 forint értékű gyógyszer- és egészségügyi költséget, míg a munkavédelmi bakancsban és a munkaruhában bekövetkezett károkozó összege 20 000 forint volt.
- [31] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a sérelemdíj jogalapját a perbeli esetben az Mt. 9. §-a folytán alkalmazandó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:43. § a) pontjában írt testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogának megsértése képezte. A sérelemdíj összegének megállapítása során a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében foglaltak alkalmazásával értékelte az alperes kirívóan súlyos jogszabálysértését, annak ismétlődő jellegét, a mulasztás súlyos következményét, amely a felperes esetében 15%-os üzemi baleseti eredetű egészségkárosodást jelentett. A jogsértés felperesre és a környezetére gyakorolt hatásával kapcsolatban az e körben irányadó ítélkezési gyakorlat kiemelésével hangsúlyozta, hogy a felperes balesete mozgáskorlátozottságban, egészségromlásban, a test szerveinek működési zavaraiiban nyilvánult meg. Figyelemmel volt továbbá a jogsértés tárgyi súlyára és annak ismétlődő jellegére, majd pedig a káreseménykori értékviszonyok figyelembe vételével a sérelemdíj összegét 5 000 000 forintban tartotta megállapíthatónak.
- [32] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, a fellebbezett részét helybenhagyta.
- [33] A másodfokú bíróság az alperes harmadlagos, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmével érdemben nem foglalkozott, mert az abban hivatkozott anyagi pervezetés és a bizonyítási teherről történő tájékoztatás mint eljárási hiba konkrétan nem került kifejtésre.
- [34] Nem találta megalapozottnak az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására irányuló, a megállapított tényállást és a bizonyítékok értékelését támadó fellebbezési érvelést sem.
- [35] Kiemelte, hogy az alperes állításával szemben a felperes segédmunkásként, nem pedig betanított ácsként dolgozott az alperesnél, amelyet a rendelkezésre álló okiratok – a munkabaleseti jegyzőkönyv, a munkaszerződése és munkaköri leírások – is alátámasztottak. Az elsőfokú bíróság érvelésével egyetértve rámutatott arra, hogy a munkavédelmi oktatás megtörténtét a becsatolt oktatási napló nem támasztotta alá, a gyakorlati oktatás elmaradását tanúvallomás támasztotta alá.
- [36] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes utasításellenes munkavégzését a bizonyítási eljárás adatai nem támasztották alá. Kiemelte, hogy a brigádvezető tanúvallomása szerint az adott építkezés első és második fázisánál is pallót alkalmaztak gerenda helyett a dokatábla alátámasztására. Mindezek alapján megalapozott az elsőfokú bíróság azon következtetése, hogy a bekövetkezett balesetért az alperest kizárólagos felelősség terheli.
- [37] Megállapította, hogy az alperes az első perfelvételi tárgyaláson, majd a 2024. február 26-i tárgyaláson tett elismerő nyilatkozatára tekintettel a fellebbezésben támadott, a felperes dologi kárát és a „felépülés költségét” vitató érvelése a Pp. 373. § (1) bekezdésébe ütköző meg nem engedett ellenkérelem változtatásnak minősült, a hozzátartozó látogatásával felmerült üzemanyagköltséggel együtt. Utalt arra is, hogy az elmaradt jövedelemmel összefüggésben maga az alperes jelölte meg a felperes nettó munkabérét 1 123 012 Ft-os összegben, amit az elsőfokú bíróság a tényállásban rögzített is.

A sérelemdíj körében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a felperest ért immateriális hátrányokat feltárta, amelynek ellentételezése a megítélt sérelemdíj szükséges és egyben elegendő is volt. Az alperes által felhívott eseti döntés – BH 2009.123. – a jelentősen eltérő tényállásra és a 2005. évi értékviszonyokra tekintettel nem volt alkalmas az összehasonlításra.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [38] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára, harmadlagosan pedig a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.
- [39] Az alperes álláspontja szerint a jogerős ítélet a Pp. 270. § (1), (2), (3) bekezdésébe, a Pp. 279. § (1) bekezdésébe, a Pp. 322. § (1) bekezdésébe, a Pp. 346. § (5) bekezdésébe, a Pp. 369. § (1)–(4) bekezdéseibe, az Mt. 90. § (1)–(3) bekezdéseibe, az Mt. 52. § (1) bekezdése, az Mt. 166. § (1) és (2) bekezdésébe, az Mt. 167. § (1)–(3) bekezdéseibe, az Mt. 172. § (1) és (2) bekezdésébe, valamint az Mvt. 60. § (1) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.
- [40] Az alperes elsődlegesen azt sérelmezte, hogy az elsőfokú eljárásban – az indítványuk alapján – a Vármegyei Kormányhivaltól mint munkavédelmi hatóságtól beszerzett közigazgatási eljárás iratait az eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták. A Pp. 279. § (1) bekezdésébe ütközően nem értékelték, hogy a tanúvallomások alapján meghozott határozat szerint a baleset bekövetkezésének egyértelmű oka a két érintett munkavállaló szabálytalan munkavégzése volt, amely az Mt. 166. § (2) bekezdése kimentési lehetőségként szabályoz, az Mt. 167. §-a pedig kármegosztásra ad alapot abban az esetben, ha a kár bekövetkezésében a munkavállaló maga is vétkezen közrehatott. Rámutatott arra, hogy a BH 2024.281. szám alatt közzétett határozat szerint a tényállás megállapításánál azt a nyilatkozatot kell figyelembe venni, amelyet a nyilatkozó fél a per eldöntése szempontjából releváns eseményekhez közelebb eső időben befolyásmentesen tett. Mindez az adott ügy szempontjából azt jelenti, hogy az eljáró bíróságoknak a közigazgatási eljárásban tett tanúvallomásokat is értékelni kellett volna, ezért az eljáró bíróságok megsértették a Pp. 341. § (1) bekezdésében írtakat is. Az ítéletben foglalt döntésnek ugyanis ki kell terjednie a kereseti kérelemben foglalt igényekre és ezen kívül a vizsgált kereseti igényekre, valamint az ellenkérelemre is. A Pp. 279. §-a szerint a perben jelentős tényeket az eljárás során megismert bizonyítékok és egyéb peradatok alapján kell megállapítani, azonban, ha egyes bizonyítékok értékelése elmarad, az az ítélet teljességét is megkérdőjelezi. Az Mt. 166. § (2) bekezdése alapján a munkáltatót terhelte a kimentési ok, illetőleg a vétkes munkavállalói közrehatás bizonyítása, azonban a bíróságok ettől elzárkóztak. Sérelmezte, hogy a közigazgatási hatóság által levont következtetést, azt, hogy a felperes bekövetkezett kárával összefüggésben az alperest nem terheli felelősség, az eljáró bíróságok nem is vizsgálták. A másodfokú bíróság megsértette a Pp. 369. §-ában

foglaltakat azzal, hogy az elsőfokú eljárásban figyelmen kívül hagyott bizonyítást, illetve bizonyítékot, vagyis a kormányhivaltól beszerzett teljes iratanyagot, nem vonta a mérlegelése körébe.

- [41] Az alperes további érvelése szerint az elsőfokú eljárásban sérült a Pp. 270. § (3) bekezdésében írt rendelkezés is, amely szerint a más eljárásban felvett bizonyítás eredményét a bíróság a tárgyaláson a szükséges terjedelemmel ismerteti, amelyre a felek észrevételt tehetnek. Ebben a körben utalt a Kúria Kf.40.562/2021/6. számú precedensképes határozatára, amely szerint az elsőfokú bíróság a döntést megalapozó olyan tényállást köteles megállapítani, amely tartalmazza a bíróság által megállapított tényeket is.
- [42] A felülvizsgálati kérelem indokolása szerint az eljáró bíróságok az Mfv.I.10.419/2015/7. számú ítéletében rögzítettek és az Mt.-hez fűzött miniszeri indokolás ellenére nem vették figyelembe, hogy az ellenőrzési kör helyett a működési kör fogalmával az Mt. új szabályozásának célja pont az volt, hogy szűkítse a bírói gyakorlatban kialakult rendkívül széles körű munkáltatói felelősséget. A perbeli esetben a felperes a korábban kialakult gyakorlattal ellentétesen építette meg a munkaszintet, amely a baleset kiváltó oka volt, így a felperes figyelmen kívül hagyta a munkáltató utasításait. Ezzel az érveléssel ugyanakkor a bíróságok nem hivatkoztak, amellyel megsértették az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltakat.
- [43] A munkavállaló munkáltatói utasítással és gyakorlattal ellentétes indokolatlan magatartására a munkáltatónak semmilyen objektív ráhatása nem lehetett, ezért az ellenőrzési kör hiánya is megállapítható, amit a munkáltató egészségkárosodásáért fennálló kártérítési felelősségének egyes kérdéseiről szóló joggyakorlat-elemzés összefoglaló véleményében foglaltak és a KMK vélemény II. pont 3. alpontja is alátámaszt. Az alperes oldalán pedig kizárható olyan munkavédelmi szabályszegés, amely a balesetet kiválthatta volna. Az alperes álláspontja szerint mindezzel szorosan összefügg az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja szerinti elháríthatatlanság is, ugyanis itt is a kártelepítés alapja az, hogy a munkáltató milyen elvárható erőfeszítéseket tett meg a károkozó körülmény elkerülése érdekében. Ezt támasztja alá a KMK vélemény II. pontjának 4. alpontjában kifejtett álláspont is. Mindebből következően amennyiben az ellenőrzési kör hiánya esetlegesen nem is állapítható meg, a munkáltató akkor is mentesül a felelősség alól, mert a kárt nem köteles megtéríteni, az ellenőrzési körön belül eső körülmény miatt sem, ha bizonyítja, hogy azt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta. E körben értékelni kell, hogy a felperes a balesetet megelőzően részesült munkavédelmi oktatásban, de – kioktatás hiányában is – az általános élettapasztalat, valamint a felperes végzettsége, képzettsége, a munkáltatónál eltöltött idő teljes mértékben alapot adott arra, hogy tisztában legyen a balesetet megelőző kockázati tényezőkkel, mivel a balesetet megelőző munkafolyamatot, így az állványzat összeszerelését is napi szinten végezte. Tudnia kellett tehát, hogy az 5 cm vastagságú pallódeszka használata 4 méter szélességben balesetveszélyes.
- [44] Az alperes szerint alaptalan az ítélet tényállási részében rögzített azon megállapítás is, hogy a

- felperes segéd munkás munkakörben dolgozott, mert saját elmondása szerint is betanított ács volt. Iratellenes az a megállapítás is, hogy a felperes nem részesült magasban végzett munkához használt állványzatok közötti terület áthidalásának szabályaira is kiterjedő munkavédelmi oktatásban. Kiemelten hivatkozott arra, hogy az építkezés első két fázisánál az áthidalás gerendával volt megoldva. A brigádvezető nem hagyhatta jóvá a baleset napján az áthidalás megépítését, mert tényleges elkészültét nem is látta. A tanú kifejezetten felhívta a munkavállaló figyelmét arra, hogy az állványzatot ugyanúgy csinálják meg, mint a csatolt rajz szerint az első kettőt, ami pedig gerendából volt építve. Ebből következően megalapozatlan az az ítéleti megállapítás, hogy a korábbi szerkezet építésénél is állványpallót használtak a munkavállalók, ezt a megállapítást a csatolt fényképfelvételek is cáfolták.
- [45] Érvelése szerint teljességgel alaptalan az elsőfokú bíróság azon következtetése, hogy a felperes a munkavédelmi szabályokat betartotta, mert az ellentétes a kormányhivatal 2023. május 18-án kelt jegyzőkönyvében foglaltakkal, amely szerint a két érintett munkavállaló felelőtlenül, nem a kellő gondossággal és minőségben készítette el a munkaszintet. A felperes az áthidalás építése során egyértelműen megszegte az Mt. 52. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltakat.
- [46] Az eljárás bíróságok az Mt. 167. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat megsértve hagyták figyelmen kívül, hogy a munkavállaló magatartása nemcsak elháríthatatlan, hanem súlyosan gondatlan, tehát vétkes magatartás volt, ezért a kármegosztás mellőzésére nem volt lehetőség. E körben hivatkozott az EBH 2008.1902. és BH 2015.5.222., valamint a BH+ 2009.8.374. határozatok elvi tartalmára. Álláspontja szerint a felperes az általános életpasztalattal is szembement, amikor az egyébként rendelkezésére álló anyagokból nem az általa megszerzett ismereteknek megfelelően építette meg a munkaszintet, amely ekként megteremti a kármegosztás alapját.
- [47] Az alperes azt is kifogásolta, hogy az eljárás bíróságok a sérelemdíjjal összefüggésben sem vizsgálták a felperes vétkes közrehatását és azt sem, hogy a felperes állapota fokozatosan javult. A Ptk. 2:52. § (1)–(3) bekezdései alapján álláspontja az volt, hogy a személyiségi jogsértés megállapítása, valamint az objektív szankciók megítélése mellett is elutasíthatja a bíróság sérelemdíj iránti keresetet, ha a sérelmet szenvedett felet nem érte olyan nemvagyoni sérelem, amely a sérelemdíj megítélésére adhatna alapot. A fél az öt ért nemvagyoni sérelemért követelhet sérelemdíjat, azaz a nemvagyoni sérelem bekövetkezése a sérelemdíj megítélésének feltétele, amelynek bizonyítása a felperest terhelte. Álláspontja szerint a felperest esetleg ért nemvagyoni sérelem bekövetkezése és az alperes magatartása között nem volt semmilyen okozati összefüggés. Az alperes nem volt abban a helyzetben, hogy a felperes kárát a törvényhez képest előre lássa, amely a kártérítési felelősséget alapvetően kizárja. Érvelése szerint továbbá a Kúria Mfv.X.10.153/2020/4. számú ítéletében foglalt hasonló tényállás mellett túlzott a megítélt sérelemdíj összege is.
- [48] A sérelemdíj megállapításánál az eljárás bíróságok nem értékelték a felperes kárenyhítési kötelezettségének elmulasztását és azt sem, hogy a felperes már a baleset bekövetkezését követően is folyamatosan dolgozott, amelynek következtében az orvosszakértő által megállapított károsodás mértéke vitatható. Értékelés nélkül maradt a felperes balesetet követő magatartása is, az, hogy nem tett meg mindent annak érdekében, hogy a személyiségi jogsérelem hatásait csökkentse, konkrétan az orvosilag indokolt újabb műtéti beavatkozástól elzárkózott. E körben a BH+ 2013.5.212. számú ügy elvi tartalmát hívta fel. Vitatta továbbá a felmerült költségek indokoltságát is.
- [49] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [50] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.
- [51] A Pp. 423. § (1) bekezdése szerint a Kúria a felülvizsgálat során a felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben való eltérő voltát. A (2) bekezdés szerint a felülvizsgálat a jogerős ítélet meghozataláig bekövetkezett és a jogerős ítélettel elbírált tényekre terjedhet ki.
- [52] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, hanem szigorú eljárési szabályok szerint lefolytatható rendkívüli perorvoslat, amelynek során a Kúria a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján kizárólag a felülvizsgálati kérelem korlátai között, az ott megjelölt jogszabályok, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés tekintetében vizsgálja a jogerős ítélet jogszabálysértő, illetve a kúriai határozattól jogkérdésben eltérő voltát.
- [53] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében alapvetően a bizonyítékok értékelését, a tényállás megállapítását támadta és az Mt. 166. § (2) bekezdésében foglalt kimentési okok elemeire (ellenőrzési kör hiánya, előreláthatóság hiánya, kizárólagos, elháríthatatlan munkavállalói közrehatás), valamint az Mt. 167. § (2) bekezdésére hivatkozott, ezeket az elemeket keverve, logikailag nehezen követhető érvelést adott elő.
- [54] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében megalapozatlanul kifogásolta a közigazgatási eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárás és az annak eredményeként meghozott, a munkavállalók kizárólagos felelősségét megállapító határozat figyelmen kívül hagyását.
- [55] A Pp. a bizonyítás körében alapvetően a tényállás szabad megállapításának elvét fogalmazza meg, amely meghatározóan a szabad bizonyítási rendszerben mutatkozik meg. A szabad bizonyítás elve magában foglalja egyrészt a bizonyítás lefolytatásának formai szabadságát, másrészt annak lehetőségét, hogy a bíróság bármely alkalmas eszközt bizonyítékként felhasználjon. A törvény változatlanul a szabad bizonyítási rendszer elvi alapján áll, a polgári perben nincs kötött bizonyítási rendszer, annak ellenére sem, hogy vannak kötöttségi elemek.
- [56] A tényállás szabad megállapításának elvével összefüggésben kerül megjelenítésre a Pp. 263. § (2) bekezdésében az a főszabály, mely szerint a

- bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése vagy a fegyelmi határozat, illetve az azokban meghatározott tényállás nem köti.
- [57] Az elsőfokú bíróság a szabad bizonyítás elvének megfelelően a kereset jogalapja körében a bizonyítási eljárást lefolytatta, amelynek eredményeképpen a közigazgatási hatóságtól eltérő következtetést vont le, különösen arra való tekintettel, hogy a perbeli tanúvallomások szerint a tanúk a közigazgatási eljárásban szándékosan – az alperessel történt megegyezés miatt – nem mondtak igazat.
- [58] A jogerős ítélet a tényállás megállapítása és a bizonyítékok értékelése során nem sértette a Pp. 279. § (1) bekezdését sem.
- [59] A Kúria nem kíván eltérni a töretlen és egységes ítélezési gyakorlattól abban a jogkérdésben, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének és mérlegelésének nincs helye, ezért önmagában nem állapítható meg a jogszabálysértés, ha a kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja. A jogszabálysértést a mérlegelési hiba akkor valósítja meg, felülmérlegelésre csak akkor van lehetőség, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan irratellenes, vagy ellentétes a logika alapvető szabályaival (Mfv.V.10.060/2025/4., Pfv.V.20.430/2022/6., Pfv.IV.21.281/2022/5., Pfv.V.20.810/2022/5.). Lényeges, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna (Kúria Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent: BH 2013.119.), az minősíthető kirívóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálati kérelemmel támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.V.20.796/2022/6., Pfv.I.20.507/2022/5., Pfv.IV.20.848/2022/5., Pfv.I.21.474/2011/10., megjelent: BH 2013.119.).
- [60] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményeképpen levont következtetése nem volt ellentétes a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakkal. A közigazgatási eljárás során hozott határozattól ellentétes tényállás megállapítása nem volt kirívóan okszerűtlen, az eljárás során olyan bizonyíték figyelmen kívül hagyása nem történt, amely egyértelműen ellentétes következtetés levonását indokolta volna.
- [61] A rendelkezésre álló bizonyítékok közül kiindulási pontként értékelni kellett azt a baleseti jegyzőkönyvben foglalt, utóbb az alperesi ügyvezető nyilatkozata szerint is valótlanná állítást, amely a baleset okaként azt jelölte meg, hogy a felperes az áthidaló járólappal járt.
- [62] Az előző valótlanná megállapítással szemben a baleset egyértelmű oka az volt, hogy a két falnál elhelyezkedő fém szerkezet áthidalására szolgáló dokatáblák alátámasztásához használt fapallók nem voltak alkalmasak az áthidalni kívánt távolság miatti teherbírássra és a két munkavállaló egyidejű ott tartózkodása a kisebb teherbírással járó letérését, egyben a munkavállalók mélybe zuhanását eredményezte. A perben az volt az eldöntendő kérdés, hogy az állvány ekként történő megépítése egy egyedi, a munkáltató elvárásával, következetes utasításával és a korábbi gyakorlattal teljesen szembeálló munkaművelet eredménye volt-e, avagy a már hosszabb ideje folyó építési munkák során a munkavállalók a munkáltató tudtával ezt korábban is ilyen módon oldották meg.
- [63] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kifejtett álláspontjával szemben a fapallók következetes, vagyis már az első és második épületrész építése során történő alkalmazását a munkafeladatban résztvevő munkavállalón kívül a közvetlen munkairányítást ellátó munkavállaló tanúvallomása is alátámasztotta. Az irányadó tényállás szerint: már az 1. és 2. fázisú tetőnél is nem gerenda, hanem állványpalló volt a dokalemezek alatt. Ez megfelelt az elvárásoknak, kipróbált állványpalló volt tehát a dokalemezek alatt. Ezt az áthidalást a munka irányítója megfelelően találta, annak ellenére, hogy nem volt szabályszerű.
- [64] Az alperes felülvizsgálati érvelésével szemben a munkavédelmi tanácsadó a 24. számú jegyzőkönyv 8. oldal utolsó bekezdésében a baleset helyszínén még „gerendákra helyezett dokatáblákat” látott, azonban ugyanezen jegyzőkönyv 10. oldalán már úgy nyilatkozott, hogy a dokatáblák alá helyezett pallók „mindenben megfeleltek a munkavédelmi szabályoknak, hiszen ezek a pallók az ismertetett paraméterekkel erre a célra is szolgálnak”.
- [65] Mivel az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás adatai egyértelműen azt támasztják alá, hogy a dokatáblák alá történő munkavégzés során a felperes és munkatársa a munkáltató által tudottan, rendszeresen, az áthidalási távolság miatt teherbírássra alkalmatlan, balesetveszélyes pallókat használt, a közigazgatási eljárás alapján meghozott határozatban foglaltak nem voltak figyelembe vehetőek. A következetes ítélezési gyakorlat szerint a rossz munkaszervezés, az eltűrt szabálytalan gyakorlat nem minősül a munkavállaló vétkes közrehatásának (Mfv.I.10.614/2007/3.).
- [66] Az Mt. 166. § (1) bekezdése szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt.
- [67] A munkaviszonnyal összefüggés akkor állapítható meg, ha a felek között munkaviszony áll, vagy állt fenn és a munkavállalót ért kár valamilyen formában összefüggésben áll a jogviszonnyal (KMK vélemény I.1. pont.).
- [68] A felelősség alóli mentesülést szabályozó Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt konjunktív feltételek – ellenőrzési körön kívül eső olyan körülmény, amelynek bekövetkezésével a munkáltatónak nem kellett számolnia, továbbá nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa –, illetve az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontjának – a károsult kizárólagos elháríthatatlan magatartásának – bizonyítása a perben az alperes érdekében állt.
- [69] A KMK vélemény II.1. pontja szerint az ellenőrzési kör a munkáltató befolyásolási, ráhatási lehetőségével, illetve ennek hiányával határozható meg. Az ellenőrzési körön minden olyan objektív tény és körülményt érteni kell, amelynek alakítására bármilyen lehetősége volt a munkáltatónak (Kúria Mfv.I.10.442/2018., Mfv.VIII.10.069/2023.).
- [70] A munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatainak ellátása, az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése; a termeléshez (munkavégzéshez) szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota,

- mozgatása, működése, általában a termelés kockázata. Általában a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a telephelyen (székhelyen stb.) kívül végzett munka kijelölt, körülhatárolt helyszíne, ideértve annak adottságait; a munkavégzés tárgyául szolgáló dolog, növény, állat, talaj, valamint a munkáltató által üzemben tartott, vagy ténylegesen használt járművel, annak a munkáltató által megbízott vezetője magatartásával, mulasztásával összefüggő körülmény. (KMK vélemény II.2. pont.)
- [72] Mivel a felperes egészségkárosodását eredményező baleset a felek között fennálló munkaviszony alapján végzett feladat ellátása során, a munkavégzés helyszínén, munkaidőben, a munkáltató képviselőinek felügyelete alatt következett be, az teljes mértékben az ellenőrzési kör fogalmi kereteibe tartozott. Az ellenőrzési kör fennállása esetén pedig nem kell vizsgálni, hogy a károkozó körülmény bekövetkezésével a munkáltatónak kellett-e számolnia, volt-e lehetősége a kár elhárítására. E kérdéseknek csak az ellenőrzési kör hiányában van jelentőségük.
- [73] Nem megalapozott az a hivatkozás sem, hogy a munkabaleset bekövetkezése kizárólag a károsult munkavállaló elháríthatatlan magatartásának következménye volt. Annak elhárítására ugyanis lehetőséget adott volna a munkafolyamat rendszeres ellenőrzése, a szabályszerű áthidaló megépítésére vonatkozó munkáltatói utasítás, avagy – az alperes állítása szerint – rendelkezésre álló egyéni testhevederzet alkalmazása. Mindezek hiányában azonban nem állapítható meg, hogy a baleset bekövetkezése a munkáltató részéről elháríthatatlan lett volna.
- [74] Az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja szerinti mentesülés érdekében a perben az alperesnek azt kellett igazolni, hogy a kárt kizárólag a munkavállaló maga okozta, és az a munkáltató részéről elháríthatatlan volt. Ha a kár bekövetkezése nem kizárólag a munkavállaló magatartására vezethető vissza, a munkáltató a felelősség alól nem mentesülhet (KMK vélemény II.5. pont).
- [75] A KMK vélemény e ponthoz fűzött indokolása szerint a munkavállaló kizárólagos és egyben elháríthatatlan magatartása a törvény kifejezett rendelkezése hiányában vétkességére tekintet nélkül fennállhat. Vizsgálni kell azonban az eset összes körülményeit, mivel e mentesülési feltétel fennállása akkor állapítható meg, ha a munkáltató bizonyítása sikeres arról, hogy a kár keletkezésében egyéb ok nem hatott közre.
- [76] A Kúria irányadó precedens határozatai szerint (Mfv.I.10.291/2018. megjelent: BH 2019.13. és Mfv.X.10.040/2020. megjelent: BH 2020.339.) az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján a kártérítési felelősség alóli mentesüléshez két együttes feltétel szükséges, az, hogy a balesetnek egyáltalán ne legyen olyan oka, amely a munkavállaló magatartásán kívül esik és annak oka a munkáltató részéről objektíve elháríthatatlan legyen. Ha ugyanis nem kizárólag a munkavállaló elháríthatatlan magatartása okozta a kárt, vagy a kár oka egyébként nem bizonyítható, nem állapítható meg a kimentési ok bizonyítása a bizonyításra kötelezett munkáltató részéről.
- [77] Nem volt perdöntő jelentősége annak, hogy a felperes ténylegesen milyen elnevezésű munkakörben dolgozott, mert a munkakör tartalma a felek előadása, a munkaköri leírás és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján teljes egészében megállapítható volt. Igazolt az is, hogy a felperes mindössze egyetlen munkavédelmi oktatás jegyzőkönyvét írta alá, amely ismétlő oktatásról szól, ugyanakkor nem állapítható meg, hogy az alapoktatásra mikor és milyen módon került sor. Mindezek mellett az oktatás hatékonyságát megkérdőjelezi, hogy az állítólag abban elhangzott szabályok alkalmazását a munkáltató nem követelte meg, hiszen a tanúvallomások azt támasztották alá, hogy a felperes és munkatársa rendszeresen fapallókat használt az áthidaló megépítéséhez, amely egyértelműen ellentétes volt a magasban végzett munkához előírt munkavédelmi szabályokkal.
- [78] Miután az alperes ellenőrzési körébe tartozó baleset egyértelműen a munkáltató által ismert, az általa eltűrt szabálytalan munkavégzés következménye volt, a munkáltató az objektív felelősség alól nem mentesülhetett.
- [79] Az Mt. 167. § (2) bekezdése szerinti, a kármegosztás alkalmazására lehetőséget adó munkavállalói vétkes magatartás bizonyítása a perben szintén sikertelen volt. A felperes, jóllehet hosszabb ideje végzett munkát az alperesnél, ugyanakkor szakképzettséggel nem rendelkezett, a munkavédelmi oktatás a gyakorlati ismeretek átadásának hiányában legalább részben hiányos volt, így a munkavédelmi jogszabályok alapján a munkavállalóra háruló kötelezettségek betartásának hiánya nem volt a terhére értékelhető. Amennyiben a munkáltató a szakképzettséggel nem rendelkező munkavállalót nem oktatja ki megfelelően, a tervezett biztonságos munkavégzés követelményeit nem követeli meg, azt nem ellenőrzi, a munkavállaló vétkes kötelezettségszegése nem állapítható meg.
- [80] Az eljáró bíróságok a Ptk. 2:52. § (1)–(3) bekezdéseinek megfelelően a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan értékelve kötelezték az alperest sérelemdíj megfizetésére. Nem vitatható, hogy a felperes balesete során hármass bokatörést szenvedett, amely utóbb nem teljesen gyógyult, ezért az orvosszakértő aggálymentes tanúvallomása alapján 15%-os tartós munkaképesség-csökkenést eredményezett. Az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény alapján a felperesnél jelentkező immateriális hátrányt feltárta, amelynek ellentételezésére a sérelemdíj szolgál. Ennek megszerzését az elsőfokú bíróság megfelelően megindokolta, alátámasztotta és helytállóan utalt arra is, hogy az egyes egyedi esetekben megítélt sérelemdíj összege csak kivételes alkalmakkor ad lehetőséget az összehasonlításra, ennek során ugyanis az egyedi élethelyzet mellett az adott év jövedelmi vagyoni viszonyait és gazdasági körülményeit is értékelni kell, így az alperes által felhívott eseti döntés összehasonlításra nem volt alkalmas.
- [81] A másodfokú bíróság meg nem engedett keresetváltoztatásként értékelte az alperes fellebbezésében hivatkozott azon állítását, hogy az üzemanyagköltség vonatkozásában a felperes hozzátartozója választhatott volna költséghatékonyabb közlekedési módot is, ezért e körben a felülvizsgálati kérelem érvelésének érdemi vizsgálatára nem kerülhetett sor. Az alperes a

felülvizsgálati kérelmében az elmaradt jövedelemmel és egyéb dologi kárral összefüggő kártérítés mértékét már nem vitatta, ezért a Kúria a jogerős ítélet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Mfv.IV.10.003/2026/5.)

KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUM

119 Miután a fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdése szerint a fogyasztót megillető elállás esetén a vállalkozásnak a fogyasztónak visszajáró összeget a fogyasztó által igénybe vett fizetési móddal megegyező módon kell visszatérítenie, ezért a kereskedő részéről a fogyasztónak ezzel ellentétesen adott tájékoztatása tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül, és mint ilyen a fogyasztóvédelmi hatóság részéről az Fgytv. 47. § (1) bekezdés a)–i) pontjában szabályozott jogkövetkezmények alkalmazását vonhatja maga után [1997. évi CLV. törvény (Fgytv.) 45/A. § (3) bek. g) pontja, 47. § (1) bek.; 2008. évi XLVII. törvény (Fttv.) 1. § (1) bek., 2. § e), d) és h) pont; 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet 23. § (2) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes információs, híradástechnikai termékeket kiskereskedelmi úton értékesítő gazdasági társaság. A perben nem álló természetes személy (a továbbiakban: Kérelmező) a felperestől online vásárolt egy mobiltelefont, melynek ellenértékét 2024. március 12-én készpénzben fizette meg. 2024. március 23-án a kérelmező bejelentette e-mail útján a felperesnek, hogy a szerződéstől eláll, egyidejűleg a terméket visszaküldte, és kérte a vételár visszatérítését készpénzben.
- [2] A felperes az elállás bejelentésének napján e-mailben – többek között – arról tájékoztatta a Kérelmezőt, hogy a postai úton visszaküldött termék esetében a vételár visszatérítésére kizárólag banki átutalással van lehetőség. Mindezt 2024. április 9-én a Kérelmezőnek küldött e-mailben megerősítette.
- [3] A Kérelmező végül a vételár visszatérítése érdekében – állítása szerint – egy ismerőse bankszámláját jöltelte meg, amelyre a felperes a vételárat visszatérítette.
- [4] A történetek miatt a Kérelmező fogyasztóvédelmi hatósághoz fordult.
- [5] Az alperes fogyasztóvédelmi hatósági jogkörben eljárva eljárást indított a felperessel szemben. A felperes nyilatkozatában nem vitatta, hogy a Kérelmező (fogyasztó) téves tájékoztatást kapott, és bejelentette, hogy megtette a jövőbeni téves tájékoztatások elkerülése érdekében a szükséges lépéseket, a hibás tájékoztatást nyújtó munkatársak pedig belső képzésben részesültek.
- [6] Az alperes a felperessel szemben 2 200 000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki, és egyben kötelezte a felperest arra, hogy a jövőben fogyasztókat az indokolás nélküli elállási joguk gyakorlása esetén a visszatérítés módja kapcsán megfelelően tájékoztassa és tartózkodjon a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatról.
- [7] A határozat indokolása szerint a felperes a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 3. § (3) bekezdése szerint megtevésztő kereskedelmi

gyakorlatot alkalmazott. A fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 23. § (2) bekezdése szerint ugyanis a felperesnek a termék vételárát a fogyasztó által igénybe vett fizetési móddal megegyező módon kell visszatéríteni.

A felperes megtevésztette a fogyasztót azzal, hogy arról tájékoztatta, hogy kizárólag bankszámlára való visszatérítésre van lehetőség, mely kimeríti az Fttv. 3. § (1) bekezdésében foglalt tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot.

- [8] Az alperes határozata indokolása szerint a fogyasztóvédelmi bírság kiszabásának jogalapját a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 45/A. § (3) bekezdés g) pontja, 47. § (1) bekezdés b) és i) pontja alapozta meg.

A bírság összegét mérlegeléssel állapította meg.

- [10] Az indokolás kitért arra is, hogy az Fgytv. 47/C. § (1a) bekezdése szerint az elektronikus kereskedelmi szolgáltatást nyújtó vállalkozás elektronikus kereskedelmi szolgáltatással összefüggő ismételt jogsértése esetén a fogyasztóvédelmi bírság összege alapesetben 400 000 forinttól 4 000 000 forintig terjedhet. E körben az Fgytv. 48. § (1) bekezdés i) pontjában foglalt jogszabályi előírás értelmében az irányadó bírságösszeg 2 200 000 forint.

Kereseti kérelem és védírat

- [12] A kereset szerint az alperes megsértette az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 81. § (1) bekezdését, az Fttv. 2. § d) és h) pontját, 3. § (1)–(3) bekezdéseit, az Fgytv. 47. § (1) és (5) bekezdését és a Szankció tv. 10. § (1) bekezdését.
- [13] Keresetében nem vitatta, hogy az áru vételárának visszatérítése körében tévesen tájékoztatta a fogyasztót, álláspontja szerint azonban ez nem minősül az Fttv. szerinti kereskedelmi gyakorlatnak. Hivatkozott az Fttv. 2. § d) pontjában definiált kereskedelmi gyakorlat fogalomra, és állította, hogy az áru ellenértékének visszatérítési módja nem tartozik a kereskedelmi gyakorlat kategóriájába. Érvelése szerint a tisztességtelenség esete sem áll fenn, miután az Fttv. 3. § (2) bekezdés b) pontja szerinti fogyasztói magatartás torzulása nem következett be, annak konjunktív feltételei hiányoztak. Hangsúlyozta ugyanis, hogy a fogyasztónak a visszatérítés módjáról küldött tájékoztatása nem az áruval volt kapcsolatos, másrészt az Fttv. 2. § h) pontjával összhangban a visszatérítés elvárt módja nem volt üzleti döntésnek minősíthető.
- [15] Az alperes védíratában a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [17] A Törvényszék a felperes keresetét alaptalannak találta, ezért azt a közigazgatási perrendtartásról

- szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásával elutasította.
- [19] Az ítélet indokolása szerint az Fttv. 3. §-a szerinti tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat, valamint az Fttv. 2. §-ában definiált kereskedelmi gyakorlat és az üzleti döntés fogalma is az Fttv. 1. § (1) bekezdésében deklarált tárgyi hatály relációjában értelmezhető és értelmezendő, önmagában nem. Mindez azzal a következménnyel jár, hogy az adott termékhez kapcsolódó kereskedelmi ügyletet az egész fogyasztási folyamat, így akár az indokolás nélküli elállás szempontjából is vizsgálni kell. Ezzel összefüggésben az ítélet utalt az Európai Unió Bírósága C-143/20. és C-213/20. számú egyesített ügyben hozott döntés indoklására [129], mely szerint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatról szóló európai uniós irányelvek tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatra vonatkozó rendelkezései nem értelmezhetőek szűkítő módon.
- [20] Az ítélet indokolása szerint, miután az értékesítéshez kapcsolódó indokolás nélküli elálláshoz kapcsolódó vételár visszatérítés a termék beszerzését követő mozzanatnak tekintendő, erre az Fttv. 1. § (1) bekezdéséből következően a törvény hatálya kiterjed.
- Az ítélet érvelése szerint az áru vételárának visszatérítése beletartozott a fogyasztói magatartás torzítása körébe, a felperes részéről fogyasztó számára a visszatérítés módjáról adott tájékoztatás alkalmas volt arra, hogy a felperest az üzleti döntés, így a visszatérítés módjának megválasztása tekintetében is megtéve, ebből következően jogszérű volt az alperes részéről az Fttv. 6. § (1) bekezdés i) pontjának jogséértésként való megjelölése.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [24] A jogerős ítélettel szemben a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását kérte az alperes határozatának megsemmisítésével, másodlagosan a határozat megsemmisítése mellett az alperes új eljárás lefolytatására kötelezésével. Harmadlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [25] A felülvizsgálati kérelem szerint a törvényszék és az alperes az alkalmazandó jogszabályok téves értelmezése miatt helytelen jogi következtetést vont le a felperes által a fogyasztó részére közölt tájékoztatással kapcsolatban. A törvényszék tévesen minősítette a felperes vitatott tevékenységét kereskedelmi gyakorlatnak, és a tisztességtelenségre hivatkozás is alaptalan. Abban is tévesen foglalt állást, hogy mindez a fogyasztót üzleti döntésében befolyásolta volna. Jogsérelemként kérte értékelni a tényállás alperes, illetve törvényszék általi hiányos megállapítását is.
- [26] A felülvizsgálati kérelem érvelése szerint bár az Fttv. tárgyi hatálya kiterjed a fogyasztási folyamat egészére, és kiterjed az áru beszerzését követő mozzanatra számító elállásra is, és az ahhoz szorosan tapadó vételár visszatérítésére, ugyanakkor a visszatérítés módja állítása szerint, semmilyen közvetlen kapcsolatot nem mutat a felperes termékértékesítésével, szolgáltatásával vagy eladás-ösztönzésével, ezért a tájékoztatás nem minősül az Fttv. magyarázó rendelkezéseiben rögzített kereskedelmi gyakorlatnak.
- [28] A közvetlenség mint fogalom értelmezést segítő szerepével összefüggésben utalt a törvényszék által is hivatkozott Európai Unió Bírósága (továbbiakban: EUB) C-143/20. és C-213/2. számú egyesített ügyben hozott ítélete indoklására hangsúlyozva, hogy az EUB előtt a szerződés megkötésével összefüggésben foganatosított összes intézkedés kérdése került értékelésre, szemben jelen jogvitában szereplő elállást követő visszatérítési igénnyel, ilyen formában az EUB ítélete nem vehető figyelembe.
- [29] Megismételte kereseti kérelmének azt az érvelését, hogy az Fttv. 3. § (2) bekezdése konjunktív feltételt tartalmaz a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat megállapíthatóságához, melynek egyik eleme, hogy a fogyasztói magatartás torzuljon, amely jelen jogvitával összefüggésben nem merülhetett fel. Az Fttv. 3. § (2) bekezdésével összefüggésben utalt az Fttv. 2. § h) pontja üzleti döntés fogalmát értelmező rendelkezésre, és hangsúlyozta, hogy a vételár visszatérítésének a módja nem minősíthető üzleti döntésnek.
- [30] Az érvelés szerint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak – amennyiben ez esetlegesen megállapítható volna – legalább alkalmasnak kell lennie arra, hogy a fogyasztót olyan üzleti döntés meghozatalára késztesse, amelyet – ennek hiányában – nem tett volna meg.
- [34] A felülvizsgálati kérelem azt nem vitatta, hogy a felperes részéről fogyasztónak tájékoztatás megtevése volt, ugyanakkor rámutatott arra, hogy a jogsértés megállapításához a téves tájékoztatás ténye önmagában nem volt elegendő.
- [36] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [46] A Kúria álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a vizsgált tevékenység a kereskedelmi gyakorlat része. Azt a felperes sem vitatta, hogy az elállásra a fogyasztóvédelmi törvény fogyasztót védő tárgyi hatálya kiterjed, és miután az elállási jog gyakorlásának pedig rész kérdése, hogy miként kell visszafizetni a megfizetett vételárat, erre tekintettel az ehhez kapcsolódó tájékoztatás is a kereskedelmi gyakorlat része. A Kúria erre az álláspontra az alábbi értelmezés eredményeként jutott.
- [47] A fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Kormányrendelet 23. § (2) bekezdése szerint a fogyasztót megillető elállás esetén a vállalkozásnak a fogyasztónak visszajáró összeget a fogyasztó által igénybe vett fizetési móddal megegyező módon kell visszatérítenie. Csak a fogyasztó kifejezett beleegyezése alapján alkalmazhat a vállalkozás más visszafizetési, de a fogyasztót ebből adódóan semmilyen többletdíj nem terhelheti. Az ismertetett rendelkezés egyértelműen fogyasztóvédelmi tárgyú.
- [49] Ahogy arra az alperes, a törvényszék ítélete, és a felülvizsgálati ellenkérelem helyesen hivatkozott, az Fttv. 1. § (1) bekezdése egyértelműen kijelöli a Fogyasztóvédelmi törvény tárgyi hatályát, amely kiterjed nem csak a kereskedelmi ügylet lebonyolítását megelőzően, hanem az azt követően fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi

- gyakorlatokra is. A kereskedelmi ügylet lebonyolítását követő kifejezés jellemzően azon magatartásokat fedi le, amelyek a szerződés teljesítését, megszüntetését, vagy az abból fakadó jogok (pl. elállás, jótállás, vételár visszatérítés) gyakorlását érintik.
- [50] Miután az Fttv. 1. § (1) bekezdéséből következően a kereskedelmi ügylet bonyolítását követően fogyasztóval szemben alkalmazott kereskedelmi gyakorlatra is kiterjed az Fttv. tárgyi hatálya, a Kúria ezt követően azt vizsgálta, hogy az elállási jog gyakorlásához kapcsolódó vételár visszafizetése mikéntjére vonatkozó tájékoztatás minősülhet-e kereskedelmi gyakorlatnak az Fttv. fogalomrendszere szerint.
- [51] Az Fttv. 2. § d) pontja a kereskedelmi gyakorlat, e) pontja a kereskedelmi kommunikáció, míg h) pontja az ügyleti döntés fogalmát definiálja. Eszerint kereskedelmi gyakorlat körébe tartozik a vállalkozásnak az eladás ösztönzésével közvetlen kapcsolatban álló magatartása tevékenysége, mulasztása, reklámja, marketing tevékenysége, vagy egyéb kereskedelmi kommunikációja. Kereskedelmi kommunikáció fogalmába tartozik a vállalkozó önálló foglalkozásával vagy gazdasági tevékenységével közvetlen összefüggésben történő információközlés, függetlenül annak megjelenési módjától és eszközétől. A jogalkotó az ügyleti döntést pedig akként definiálta, hogy a fogyasztó arra vonatkozó döntése, hogy kössön-e, illetve hogyan, milyen feltételek mellett szerződést, továbbá, hogy gyakorolja-e valamely jogát a termékkel kapcsolatban. Az ismertetett értelmező rendelkezésekből következően az ügyleti döntés fogalmába beletartozik annak eldöntése is a fogyasztó részéről, hogy álljon-e el vagy sem a szerződéstől, és az elállási jog gyakorlásához vitathatatlanul szorosan kapcsolódik a kifizetett vételárral való rendelkezés is.
- [52] Miután a fogyasztó számára jogszabályban biztosított elállási jog a lebonyolított ügylethez kapcsolódik, melynek része a vételár visszafizetése, a visszafizetéséhez pedig szorosan kapcsolódik a vételár visszatérítésének módja is, ezért az erről adott, jogszabályban rögzítettekkel ellentétes tájékoztatás a felperes kereskedelmi kommunikációjának a része, és kereskedelmi gyakorlatnak minősül.
- [53] A Kúria rámutat arra, hogy a Kúria gyakorlata szerint (lásd pl. Kfv.37.759/2021/9., Kfv.37.020/2014/5., Kfv.37.645/2018/8.) az ügyleti döntés fogalma nem szűkíthető le arra, hogy a fogyasztó megveszi-e a terméket, avagy sem, a fogalom ugyanis tágra értelmezendő. Ez felel meg a belső piacon üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatáról szóló Európai Parlamenti és Tanács 2005/29/EK. irányelv szabályozásának is, mely irányelv az Fttv.-ben került átültetése. Az irányelv [19] preambulumbekzdése szerint pedig a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat a kereskedő és fogyasztó közötti bármilyen szerződéses kapcsolaton kívül eső, és azokra a magatartásokra terjed ki, amelyek a szerződés megkötését követően és annak teljesítése alatt merülnek fel.
- [54] Összességében a Kúria megállapította, hogy miután az értékesítéshez fűződő mechanizmus része a fogyasztó elállási joga gyakorlása, ehhez szorosan kapcsolódik a vételár visszatérítése módjára adott tájékoztatás is, ugyanis a tájékoztatás befolyásolja, hogy a fogyasztó mennyiben tudja jogát ténylegesen gyakorolni.
- [55] Ebből következően a felülvizsgálati kérelem alaptalanul hivatkozott arra, hogy a felperessel szemben az Fgytv. 47. § (1) bekezdés b) és i) pontjában szereplő jogkövetkezmény alkalmazásának nem volt jogalapja.
- [57] A fentiek alapján a Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálni kért ítélet az alkalmazandó jogszabályoknak megfelel, a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben nem tér el, ezért a Kúria a megtámadott határozatot a Kp. 121. § (2) bekezdése alkalmazásával hatályában fenntartotta.
- (Kúria Kfv.I.37.671/2025/8.)
- 120** Az adójogi jogviszonyokban az elévülés mint a közhatalmi jogérvényesítés időbeli korlátja csak akkor tölti be jogbiztonsági és korlátozó funkcióját, ha kezdő időpontja normatív módon előre és egyértelműen rögzített, ezért az Avt. 19. § (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a végrehajtási jog elévülése az esedékesség naptári évének utolsó napján kezdődik és kizárólag az ezt követő időszakban foganatosított végrehajtási cselekmények bírhatnak elévülési joghatással [2017. évi CLIII. törvény (Art.) 19. § (1) és (5) bek.].
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**
- [1] A felperes az önkormányzati adóhatóságnál 2023. május 10-én előterjesztett beadványában az adószámláján fennálló 50 902 617 forint tartozás elévülés miatti törlését kérte (a továbbiakban: Kérelem).
- [3] Az önkormányzati adóhatóság megismételt eljárásban határozatával a Kérelmet elutasította.
- [4] A tartozás kapcsán megállapította, hogy a tartozás az önkormányzati adóhatóság által a felperes jogelődjénél lefolytatott helyi iparüzési adó- és pénzügyi ellenőrzés megállapításait realizáló az elsőfokú határozatot megváltoztató határozat alapján keletkezett. A végleges határozaton alapuló fizetési kötelezettségek esedékességének napja 2018. március 28. volt. A végleges határozat ellen a felperes 2018. április 6-án keresetlevelet nyújtott be. A megismételt bírósági eljárásban a Törvényszék a 2022. október 26-án kelt ítéletével a felperes keresetét elutasította. A Kúria végzésével a felperes felülvizsgálati kérelmét elkészttség okán visszautasította.
- [5] Az önkormányzati adóhatóság szerint a tartozás végrehajtásához való jog 2023. december 28-án fog elévülni. Az elévüléssel kapcsolatos megállapítását az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (a továbbiakban: Avt.) 16. § (1) bekezdés c) pontjára, 19. § (1) és (5) bekezdésére, 6. §-ára, az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 74/A. § (1) bekezdésére alapította.
- [7] Az új eljárásban az alperes az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Kifejtette, hogy a határozaton alapuló fizetési kötelezettség 2018. március 28-án vált esedékessé, ekkor nyílt meg a végrehajtáshoz

való jog. Hangsúlyozta az Avt. 19. § (1) bekezdése nem azt mondja meg, hogy mikor kezdődik az elévülés, hanem azt, hogy a tartozás végrehajtásához való jog az esedékesség naptári évének utolsó napjától számított 4 év elteltével évül el. Az elévülés tehát nem 2018. december 31-én kezdődött, hanem az elévülés kezdete az adófizetési kötelezettség esedékességének időpontjához kapcsolódik és ezáltal a halasztó hatály elrendelése iránti kérelem miatti nyugvást az elévülési idő számításakor figyelembe kellett venni. Kifejtette, hogy az adózó esetében a végrehajtáshoz való jog a halasztó hatály elrendelése iránti kérelmet tartalmazó keresetlevél beérkezését követő naptól (2018. április 7. napjától) szünetelt, továbbá az Avt. 19. § (5) bekezdése alapján 2018. április 7. napjától 2018. október 3-ig a jogerős döntéséig nyugodott. A nyugvás ideje 179 nap. Utalva az Art. 74/A. § (1) bekezdésére hangsúlyozta, hogy az önkormányzati adóhatóság végrehajtási cselekményként 2023. június 16. napjával hivatalból átvezette az adózó adószámánál fennálló túlfizetést a bíróság számláján fennálló tartozás részbeni rendezése céljából. Összességében megállapította, hogy az adózó adószámánál még fennálló tartozás 2018. évi esedékességű, így annak végrehajtásához való jog a 2018. év utolsó napjától számított általános szabályok szerint 4 év, amely a kifejtettek alapján 6 hónappal meghosszabbodott a végrehajtási cselekményre figyelemmel, továbbá 179 napig nyugodott és mindezekre figyelemmel a tartozás végrehajtásához való jog 2023. december 28. napján fog elévülni.

A kereset és a védírat

- [8] A felperes keresetlevelében elsődlegesen az alperes határozatának megváltoztatását és a tartozás elévülés miatti törlését; másodlagosan annak megsemmisítését és új eljárás elrendelését kérte.
- [9] A keresetben támadott jogkérdés az elévülés kezdetének megállapítását érintette. A felperes állította, hogy az elévülés kezdő időpontja az Avt. 19. § (1) bekezdése szerint az esedékesség naptári évének utolsó napja, ezért a tartozás végrehajtásához való jog az Avt. 19. § (1) bekezdése alapján 2022. december 31-én elévült. A bírósági eljárásban a felperes halasztó hatály elrendelése iránti kérelméhez kapcsolódóan a 2018. április 7. és 2018. október 3. közötti időszak nem vezethetett az elévülés nyugvásához, mert a halasztó hatály iránti kérelmet 2018. október 3-án utasították el jogerősen, vagyis azt megelőzően, hogy az elévülés megkezdődött volna, így a nyugvás szabályai ebben az eljárásban értelmezhetetlenek, mivel az elévülés nyugvására csak annak kezdő időpontját követően kerülhet sor.
- [10] Az alperes védíratában - határozati álláspontját fenntartva - a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.
- [12] A tartozás végrehajtásához való jog elévülését vizsgálva a törvényszék kifejtette, hogy a végrehajtás már lejárt esedékességű, végleges és ekként végrehajtható tartozások tekintetében rendelhető el, illetőleg foganatosítható, ezért a végrehajtáshoz való jog elévülése mint az igényérvényesítés jogi akadálya a végrehajtási eljárás kezdeményezhetőségének kezdő időpontjával esik

egybe. Ebből következik, hogy a felperes tartozása elévülésének kezdő időpontja az esedékesség időpontját követő naptól indult, amely a 2018. március 28-át követő nap. Osztotta a bíróság az alperesi jogi álláspontot abban a körben, hogy az Avt. 19. § (1) bekezdése az elévülés kezdő időpontjára nem tartalmaz konkrét előírást. Az ott megjelölt esedékesség naptári évének utolsó napja kizárólag azt szolgálja, hogy az elévülés végső időpontja a normaszöveg alapján pontosan és egyértelműen megállapíthatóvá váljon. A végrehajtáshoz való jog elévülése kezdő időpontjának ekkénti értelmezéséből pedig az következik, hogy az Avt. 16. § (1) bekezdés c) pontja szerint az adóhatósági döntés ellen indított közigazgatási per során az első alkalommal előterjesztett halasztó hatály elrendelése iránti kérelemnek az adóhatóság tudomására jutása napját követő naptól a kérelem jogerős elbírálásáig tartó időszakot a végrehajtási eljárás szüneteléseként és ezáltal a 19. § (5) bekezdése alapján a végrehajtáshoz való jog elévülése szempontjából az elévülési idő nyugvásaként kell figyelembe venni.

- [14] Megállapította mindezek alapján a törvényszék, hogy az alperes jogszerűen vette figyelembe a 2018. április 7. és 2018. október 3. közötti időtartamot (179 nap) az elévülés nyugvásaként, amely az alapesetben 2022. december 31-én lejáró elévülési időt meghosszabbította, ami azt is eredményezte, hogy a 2023. június 16-án foganatosított végrehajtási cselekményre az elévülési időn belül került sor és azzal az Avt. 19. § (1) bekezdés második mondata alapján az elévülési idő meghosszabbodott, így a végrehajtáshoz való jog elévülése beálltának időpontja 2023. december 28. napja. Az ezt megelőzően 2023. május 10. napján benyújtott kérelem alapján elévülés címén a tartozás törlésének nem volt helye, így alperes jogszerűen utasította el a kérelmet.

A befogadással érintett körben a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

- [15] A jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és az alperes határozatának az elsőfokú határozatra kiterjedő hatállyal történő megsemmisítését; másodlagosan a fentiekben túlmenően az elsőfokú hatóság új eljárás lefolytatására kötelezését; harmadlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.
- [16] A követelés elévülésével kapcsolatban hangsúlyozta, hogy a felperes korábbi keresetében előadott végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmét a Bíróság még a végrehajtási jog elévülésének megkezdődése előtt elutasította. Az Art. 164. § (6) és (7) bekezdését, az Avt. 16. § (1) bekezdés c) pontját, 19. § (1), (2), (4) és (5) bekezdését idézte és előadta, hogy mind a két esetben a törvény egyértelműen fogalmaz, és az elévülés kezdő időpontjaként az esedékesség naptári évének utolsó napját, jelen esetben 2018. december 31-ét jelöli meg, ez az elévülés kezdő időpontja. Mivel a bírósági eljárásban a végrehajtás felfüggesztését, azaz az azonnali jogvédelmet a bíróság nem rendelte el és a kötelezettségek kapcsán végrehajtásra nem került sor, így a jogszabályban előírt határidők leteltek.

- [17] Idézte a Kúria Kfv.I.35.269/2020/8. számú határozatának [13], [32] bekezdéseit és kifejtette, hogy mivel felperes végrehajtás felfüggesztési kérelmét még az előtt jogerősen elutasították mielőtt az elévülés megkezdődött volna, a meg sem kezdődött elévülés pedig nyugodni sem tudott, hiszen meg sem kezdődött még, vagyis a nyugvás szabályai ebben az eljárásban értelmezhetetlenek, a hatóságnak a teljes elévülési időszak rendelkezésre állt, hogy követelését akadálytalanul érvényesítse, azonban ezen lehetőséggel saját döntésének megfelelően nem élt.
- [18] A jogerős ítélet megállapításával szemben álláspontja szerint az Avt. 19. § (1) bekezdése nyelvtani és logikai szempontból is egyértelműen az elévülés számítása körében az elévülés kezdő időpontját határozza meg, de nemcsak a jogszabálysöveg, hanem a logika szabályai szerint is értelmetlen lenne, ha egy határidőszámítást a határidő számításának kezdő időpontja előtti esemény befolyásolhatna.
- [19] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [23] A felülvizsgálati kérelem – az alábbiakban kifejtettek szerint – alapos.
- [25] Az Avt. 19. § (1) bekezdése a végrehajtáshoz való jog elévülésére vonatkozóan az általános elévülési szabályoktól eltérő, speciális adójogi szabályozást állapít meg. E speciális szabályozás értelmezése során elsődlegesen a normaszöveg nyelvtani jelentéséből, valamint a jogintézmény dogmatikai funkciójából kell kiindulni.
- [26] A jogszabály első mondata szerint a tartozás és a meghatározott cselekmény végrehajtásához való jog „az esedékesség naptári évének utolsó napjától számított négy év elteltével” évül el. E megfogalmazás – szemben az alperes és az elsőfokú bíróság álláspontjával – nem pusztán az elévülés bekövetkezési időpontját határozza meg, hanem a „...napjától számított” fordulat nyelvtani jelentése folytán egyértelműen kijelöli az elévülés kezdő időpontját is. A „-tól számított” kifejezés a magyar jogi nyelvben időtartam kezdetére utal, ennek ellenkező értelmezése a nyelvtani értelmezés alapvető szabályaival lenne ellentétes.
- [27] Ezt támasztja alá a Kúria – felperes által helyesen hivatkozott – Kfv.I.35.269/2020/8. számú ítélete [13] bekezdése is, amely az elévülési idő számításának helyes módjára utalt amikor kimondta, hogy „Ezért az elévülési idő négyéves időtartama 2016. december 31-től számolva 2020. december 31-én áll be.” E megállapítás nem csak az elévülés bekövetkeztének időpontjára, hanem annak kezdő időpontjára is utalt.
- [28] Ebből következően az Avt. 19. § (1) bekezdéséből az a jogalkotói akarat olvasható ki, hogy az adójogi végrehajtási jog elévülése nem az esedékesség időpontjában, hanem attól elválasztva, az esedékesség évének utolsó napján kezdődik meg. Ez a megoldás az adójogi sajátosságaira tekintettel állapít meg egységes, naptári évhez kötött kezdő időpontot, amely eltér az általános polgári jogi elévülési modelltől, és ezáltal speciális adójogi elévülési konstrukciót hoz létre.
- [29] E speciális konstrukcióból az következik, hogy az elévülés csak e kezdő időponttól értelmezhető. Az elévülés folyásának megkezdése előtti időszakban – vagyis a követelés esedékessé válásának időpontja és az esedékesség évének utolsó napja között – az elévülés joghatásai fogalmilag nem állhatnak be, mivel maga az elévülési idő még nem kezdődött meg. Ennek megfelelően az ezen időszakban tanúsított hatósági vagy ügyféli magatartások elévülési joghatással nem járhatnak.
- [30] Az Avt. 19. § (1) bekezdés második mondata szerint, amennyiben az adóhatóság végrehajtási cselekményt foganatosít, az elévülés hat hónappal meghosszabbodik. E rendelkezés értelmezése szükségképpen feltételezi az elévülés folyamatban létét. A „meghosszabbodik” kifejezés kizárólag olyan időtartamra vonatkozhat, amely már megkezdődött. Olyan elévülési idő, amely még nem indult el, logikailag nem hosszabbítható meg, mivel nincs mit meghosszabbítani.
- [31] Ebből következően az Avt. 19. § (1) bekezdés második mondata csak az elévülés folyása alatti időszakban foganatosított végrehajtási cselekményekre vonatkozhat, vagyis kizárólag az esedékesség naptári évének utolsó napját követően, a négyéves elévülési időn belül kifejtett végrehajtási cselekmények alkalmasak az elévülési idő hat hónappal történő meghosszabbítására.
- [32] Az ezzel ellentétes értelmezés egyik alapvető hiányossága, hogy nem határozza meg egyértelműen az elévülés kezdő időpontját. Az az értelmezés, amely az elévülés bekövetkezési időpontját ugyan rögzíti, de annak kezdő időpontját nem, az elévülést időben lebegő, kiszámíthatatlan jogintézménnyé alakítja. Ez nemcsak az elévülés fogalmi lényegével ellentétes, hanem a jogbiztonság követelményével sem egyeztethető össze, mivel a jogalany számára nem teszi előre láthatóvá, hogy mikortól és milyen időtartamban áll fenn a végrehajtási jog.
- [33] Az alperesi értelmezés további hibája, hogy olyan joghatást tulajdonít a végrehajtási cselekménynek, amely egy még meg nem kezdődött elévülési időre hatna. Ez az értelmezés nem indokolható, mivel a jogintézmények időbeli hatálya nem visszamenőleges, és egy jogi időtartam meghosszabbítása csak akkor értelmezhető, ha az időtartam már fennáll.
- [34] A felülvizsgálati bíróság megjegyzi, nem tekinthető a szabályozás értelmezési hibájának vagy alkotmányosan aggályos következményének az sem, hogy a naptári évhez kötött elévülési kezdő időpont következtében az év utolsó és első napján esedékessé váló kötelezettségek esetében az elévülési idő tényleges hossza eltérő. E különbség a naptári évhez kötött jogintézmények szükségszerű velejárója, amely objektív, előre látható és minden érintettre azonos módon alkalmazott időpontokon alapul, ezért nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, és nem teszi önkényessé az elévülési szabályozást. A jogalkotó e körben nem egyedi méltányossági szempontokat, hanem az adójogi viszonyok tömeges kezeléséhez szükséges, egységes és kiszámítható szabályozást valósította meg.
- [35] Mindezek alapján az Avt. 19. § (1) bekezdésének helyes értelmezése szerint a végrehajtáshoz való jog elévülése az esedékesség naptári évének utolsó napján kezdődik meg, négy év elteltével következik be, és kizárólag az ezen időszak alatt foganatosított végrehajtási cselekmények alkalmasak az elévülési

- idő hat hónappal történő meghosszabbítására. A követelés esedékessé válásának időpontja és az adott év december 31. napja közötti időszak eseményei elévülési szempontból joghatás kiváltására nem alkalmasak.
- [36] Így nem volt erre alkalmas jelen ügyben az, hogy a közigazgatási per bírósága a követelés esedékessé válásának időpontja és az adott év december 31. napja közötti időszak alatt elbírálta az adóhatósági döntés ellen indított közigazgatási per során az első alkalommal előterjesztett halasztó hatály elrendelése iránti kérelmet, majd azt a másodfokon eljáró bíróság helybenhagyta [Avt. 16. § (1) bekezdés c) pont].
- [37] A Kúria mindezek alapján megállapította, hogy a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján a tárgyi ügyben a végrehajtáshoz való jog 2022. december 31. időponttal elévült. Mivel e tekintetben az elsőfokú bíróság eltérő jogértelmezése következtében eltérő, helytelen következtetésre jutott, csakúgy, mint az első- és a másodfokon eljáró adóhatóság, jogellenesen utasították el az elévülés megállapítása mellett a törlésre irányuló kérelmet, ezért a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alkalmazásával az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét megváltoztatta és az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően megsemmisítette, az elsőfokú hatóság új eljárás lefolytatására kötelezése mellett.
- [38] Az új eljárás során az önkormányzati adóhatóságnak a végrehajtási jog elévülése körében a fenti jogértelmezést kell követnie.

(Kúria Kfv.V.35.217/2025/9.)

121 A beépítetlen telek fogalmát az Itv. nem határozza meg, a 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti illetékmentesség a jogalkotó akaratából e törvény alapján nem dönthető el, az Itv. 102. § (1) bekezdés l) pontja értelmében az építési szabályokat, a településrendezési tervet kell alkalmazni [1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 26. § (1) bek. a) pont, 102. § (1) bek. f) és l) pont].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2024. július 9. napján kelt adásvételi szerződéssel megvásárolta az 1. helyrajzi számon nyilvántartott 1380 m² alapterületű, „kivett beépítetlen terület” megnevezésű ingatlant (a továbbiakban: Ingatlan).
- [2] Az adásvételi szerződés megkötését megelőzően az építésügyi hatóság az eladó kérelmére, az Ingatlan állapotának igazolására, az ingatlan-nyilvántartásban történő átvezetés miatt, 2024. június 25. napján hatósági bizonyítványt állított ki, mely igazolta, hogy a „kivett lakóház, udvar” megnevezésű Ingatlanon az ingatlan-nyilvántartás térképi adatbázisában feltüntetett épület elbontásra került az Ingatlan üres, beépítetlen.
- [3] A felperes a tulajdonjog bejegyzésre irányuló kérelemmel egyidejűleg B400 adatlapon az állami adóhatóság felé tulajdonszerzését bejelentette, kérte a megszerzett lakóház építésére alkalmas telektulajdonra tekintettel az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 26. § (1) bekezdés a) pontja alapján a feltételes illetékmentesség megállapítását, vállalva az Ingatlan 4 éven belüli beépítését. Az ingatlanügyi hatóság a

felperes tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba adásvétel jogcímen bejegyezte.

- [4] Az elsőfokú adóhatóság fizetési meghagyásában felperest - az Itv. 18. § (1) bekezdése szerint visszerthes vagyonátruházási illeték megfizetésére kötelezte. Az illeték alapja a szerzett vagyontárgy forgalmi értéke volt, amelyet az adásvételi szerződésben rögzített vételárral egyezően, az illeték mértékét pedig - az Itv. 19. § (1) bekezdése alapján - 4%-ban határozott meg. Az építésügyi hatóság tájékoztatása, a 2024. október 10-én tartott helyszíni szemléről felvett jegyzőkönyv és fényképfelvételek alapján megállapította, az Ingatlanon az illetékfizetési kötelezettség keletkezésekor (2024. július 9.) építmény állt. Ez nem felel meg az Itv. 102. § (1) bekezdés l) pontja szerinti beépítetlenségi követelménynek, ezért felperes a feltételes illetékmentességben nem részesülhet.
- [5] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes határozatával a fizetési meghagyást helybenhagyta.
- [6] Indokolása szerint az Ingatlan illetékjogi minősítése szempontjából - az Itv. 102. § (3) bekezdésének előírása alapján - az illetékkötelezettség keletkezésének időpontja az irányadó, mely az Itv. 3. § (3) bekezdés a) pontja szerint a szerződés megkötésének napja (2024. július 9.). Vizsgálnia kellett, hogy a felperes által megszerzett Ingatlan 2024. július 9-én meglévő állapotában megfelelt-e az Itv. 102. § (1) bekezdés l) pontjában foglalt jogszabályi rendelkezéseknek, azaz lakóház építésére alkalmas telektulajdonnak minősült-e.
- [7] Hangsúlyozta, az Itv. szerinti lakóház építésre alkalmas telektulajdon fogalmának megítélésékor nem az ingatlan-nyilvántartási állapot az irányadó, hanem az illetékkötelezettség keletkezésékor való és tényleges állapot. A 2024. október 10-i helyszíni szemlén egyértelműen megállapított, hogy az Ingatlanon egy építmény (épületmaradvány) áll támfalszerkezettel, ami egy 8x8 méteres betonpalat, a már elbontott lakás korábbi burkolatainak maradványaival, a betonpalaton kb. 1 méter széles falszakasszal, ami a villanyóra elhelyezését szolgálja. Nem vitatott, hogy az épületrom korábban egy lakásingatlan volt, mely elbontásra került, azonban e tény igazoló hatósági bizonyítvány önmagában nem igazolja az Ingatlan beépítetlenségét. Utalt az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 2. § 8. pontjára az építmény, és 10. pontjára az épület fogalmi meghatározására. A beépítettség szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az Ingatlanon álló építmény romos állapotú, vagy, hogy bontást követő épületmaradvány-e. Megjelölte a Legfelsőbb Bíróság BH 2009.380 számú, KGD 2011.49. számú eseti döntéseit.

A felperes keresete, alperese védirata

- [8] A felperes keresetében a másodfokú határozatnak - a fizetési meghagyásra is kiterjedő - megváltoztatását, az Itv. 26. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételes illetékmentesség biztosítását, az Itv. 26. § (2a) bekezdése alapján a megállapított visszerthes vagyonszerzési illeték felfüggesztését kérte. Álláspontja szerint az adásvételi szerződés megkötésekor az Ingatlan az ingatlan-nyilvántartási állapot szerint beépítetlen volt, melyet hatósági

- bizonyítvány is igazol, ennek ellenkezőjét az alperesnek kell bizonyítania. Annak megítélése, hogy az adóhatóság által építménynek minősített, a villanyóra tartására szolgáló 2 x 1 méter magas faldarab az Étv. 2. § 8. pontja szerinti építménynek minősül-e, építésügyi hatósági szakkérdés.
- [9] Hangsúlyozta, a beépítetlen földrészt és az építmény fogalmát az Itv. nem határozza meg, az építésügyi szabályokra és a településrendezési tervre utal. Hivatkozott a Kúria Kfv.35.129/2020/5. számú döntésére. Kifejtette, amennyiben az alperes a villanyóra tartására szolgáló faldarabot építménynek tekinti, akkor az Itv. 102. § (1) bekezdés l) pontjának második fordulata alapján azt is vizsgálnia kellett volna, hogy az építmény eléri-e a szerkezetkész állapotot.
- [10] Az alperes védiratában a határozatában foglalt indokok fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította.
- [12] Indoklása szerint felperes az adásvételt megelőzően meggyőződött arról, hogy beépítetlen ingatlan vásárol, melyet hatósági bizonyítvány és tulajdoni lap is igazol. Helytállóan hivatkozott arra, hogy az Itv. nem határozza meg a beépítetlen földterület fogalmát. Ezt a hiányosságot a Legfelsőbb Bíróság a Kfv.39.037/2010/7. számú ítéletével (KGD.2011.49.) töltötte meg tartalommal, és az Étv. rendelkezéseinek bevonásával állapította meg, hogy egy adott ingatlan illetékjogi szempontból beépítetlennek minősül-e.
- [13] Az alperes a hatósági bizonyítvány tartalmát, az ingatlan-nyilvántartási állapotot vizsgálva állapította meg, hogy illetékügyi szempontból az Ingatlan tényleges, az illetékkötelezettség keletkezésekor fennálló állapotának van jelentősége. Tényállásbiztosítási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a tulajdoni lap, a hatósági bizonyítvány, a jegyző tájékoztatása, az ortofotó, az E-közmű és a Google Earth alkalmazás adatai, a helyszíni szemle alapján döntött.
- [14] Az elsőfokú bíróság szerint az Étv. 2. § 8. pontjában foglalt építmény fogalomnak az Ingatlanon található falcsonk megfelel, így a telek nem tekinthető beépítetlen földterületnek. A felperes nem vitatta a falcsonk illetékkötelezettség keletkezésekor fennállását, azt több ízben elismerte.
- [15] Az építésügyi hatóság által kiadott hatósági bizonyítvány építésügyi szempontból tanúsította az Ingatlan beépítetlen állapotát, azonban jelen eljárás tárgya illetékügy, így illetékjogi szempontból kellett az Ingatlan beépítetlenségét megállapítani.

A felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

- [18] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek elsődlegesen a megváltoztatását, a másodfokú határozatnak - a fizetési meghagyásra is kiterjedő - megsemmisítését, az elsőfokú adóhatóság új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte.
- [19] Álláspontja szerint a feltételes illetékmentesség szabályait az adóhatóság és az elsőfokú bíróság is szűken értelmezte, amely teljesen ellehetetlenítene a

mentesség igénybevételét. A jogerős ítélet súlyosan, az ügy érdemére kiható módon sérti az Itv. 26. § (1) bekezdés a) pontját, 102. § (1) bekezdés l) pontját, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 9. §-át, 94. § (2) bekezdését, mivel az adóhatóság döntésével nem bírálhatta volna felül az építésügyi hatóság hatósági bizonyítványát, elvonta ezzel az építésügyi hatóság hatáskörét, és olyan kérdésben foglalt állást, melyben nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel. Az elsőfokú ítélet sérti az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 66. § (1) bekezdését, az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelményét, az Étv. 34. § (5) bekezdését és az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012 (XI. 8.) Korm. rendelet 56. § (1) bekezdését, melyek az építésügyi hatóság hatáskörébe utalják, hogy tény, állapot, egyéb adat igazolása céljából hatósági bizonyítványt állítson ki. Hivatkozott továbbá az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére. A megjelölt jogsértésekkel kapcsolatos érveit a felülvizsgálati kérelme 6.1.-6.3. pontjaiban fejtette ki részletesen.

- [20] Az Itv. nem határozza meg, hogy milyen feltételek mentén minősül valamely épület „lakóház céljára létesülő építménynek”. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy korábban az Ingatlanon álló lakóház bontása befejeződött, új lakóházat kíván építeni, ebből következően a falcsonk nem egy befejezett bontás maradványa, hanem részét fogja képezni az újonnan létesülő lakóháznak is, ezért lakóház céljára létesülő építménynek minősül.
- [21] Az elsőfokú bíróság érvelésével szemben a jogszabály nem határozza meg, hogy milyen feltételek mentén minősül valamely épület „lakóház céljára létesülő építménynek”. Utalt a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2013. évi CC. törvény 132. §-ára, az ehhez fűzött törvényi indoklásra.
- [22] A 7.2. pontban kifejtette, a hatósági bizonyítvány tanúsítja, hogy a villanyóra (és az azt tartó faldarab) korábban is egy lakóház része volt, egy lakóház közművesíttetését, rendeltetésszerű használatát biztosította. A falcsonk egy olyan közmű megtartását szolgálja, melyet egyrészt sem az eladó, sem pedig a felperes nem bonthat, bonthatott volna el, mivel a villanyóra az áramszolgáltató tulajdonát képezi. Emellett a közmű a további építkezési tevékenységhez, a jövőben felépülő épülethez szükséges. A falcsonk megtartásával nem egy építményt tartott meg, hanem egy közműszolgáltatás további igénybevételének lehetőségét.
- [23] A falcsonk és villanyóra megtartásával nem az illetékszabályok kijátszása volt a célja. Az alperes, illetőleg az elsőfokú bíróság jogértelmezésének elfogadása esetén csak olyan telkeknél lehetne igénybe venni az Itv. 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételes illetékmentességet, amelyeken semmilyen közmű szolgáltatónak semmilyen infrastruktúrája nem található. Becsátolta az ELMŰ tájékoztató levelét, mely szerint 2035. december 31-ig a fogyasztásmérő hiteles és használható, ez szintén azt támasztja alá, hogy a villanyóra és a falcsonk azért kerültek megtartásra, hogy hosszútávon

- használatban maradjanak, a megépülő lakóháznak is részét képezzék.
- [24] Az alperes ellenkérelmében a határozatában, nyilatkozataiban foglaltakat megerősítve a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [26] A felülvizsgálati kérelem alapos.
- [30] Az Itv. 1. § (1) bekezdése alapján öröklés, ajándékozás és visszerthes vagyonátruházás esetén vagyonszerzési illetéket kell fizetni. A visszerthes vagyonátruházási illetékről az Itv. III. fejezete rendelkezik, a 18. § (1) bekezdés meghatározza az illeték tárgyát, mely szerint az ingatlanok, valamint a (2) bekezdésben meghatározott ingóknak és vagyoni értékű jogoknak visszerthes mellett, továbbá öröklési vagy ajándékozási illeték alá nem eső, más módon történő megszerzése visszerthes vagyonátruházási illeték alá esik. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 5:38. § (2) bekezdése értelmében ingatlan tulajdonjogának megszerzéséhez a tulajdonjog átruházás ingatlan-nyilvántartási bejegyzése is szükséges (konstitutív hatály). Az illetékfizetési kötelezettség a megszerzett vagyonhoz, az ingatlan forgalmi értékéhez kötődik.
- [31] A Kúria több eseti döntésében kimondta: az adóhatóságnak az ingatlan-nyilvántartás adatait kell az illetékalap megállapításánál figyelembe venni (Kfv.35.129/2020/5., Kfv.35.153/2021/12.). A Ptk. 5:165. §-a szerint az ingatlan-nyilvántartás az ingatlanokra vonatkozó jogok, valamint jogi szempontból jelentős tények nyilvános és közhiteles nyilvántartása. Az ingatlan-nyilvántartás tartalmazza az ingatlanoknak és az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett személyeknek a jogszabályban meghatározott adatait. Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvénynek (a továbbiakban: Inytv.) az adásvétel időpontjában hatályos 5. § (1) bekezdése a Ptk.-val egyezően rögzíti az ingatlan-nyilvántartás közhitelességét.
- [32] A felperes 2024. július 9-én megkötött adásvételi szerződéssel „kivett beépítetlen terület” ingatlan-nyilvántartási megnevezésű ingatlanvagyont szerzett, amely szerzés után, a szerződés megkötésének napján, az Itv. 3. § (3) bekezdés a) pontja alapján visszerthes vagyonátruházási illetékkötelezettsége keletkezett.
- [33] A jogalkotó az Itv.-ben az illetékfizetési kötelezettség mellett illeték kedvezmény és mentességi szabályokról is rendelkezik. Az Itv. 26. § (1) bekezdésében meghatározottak azok a szerzések, amelyek mentesek a visszerthes vagyonátruházási illeték alól. Ilyen az Itv. 26. § (1) bekezdés a) pontja alapján a lakóház építésére alkalmas telektulajdonnak (tulajdoni hányadnak), valamint ilyen ingatlanon alapított vagyoni értékű jognak a megszerzése, ha a vagyonszerző az ingatlanon a szerződés illetékkiszabásra történő bemutatásától számított 4 éven belül lakóházat épít és a felépített lakóházban a lakás(ok) hasznos alapterülete eléri a településrendezési tervben meghatározott maximális beépíthetőség legalább 10%-át. A vagyonszerző lakóházépítési szándékáról legkésőbb az illetékfizetési meghagyás véglegessé válásáig nyilatkozhat az állami adóhatóságnál.
- [35] Az Itv. az értelmező rendelkezésekben, a 102. § (1) bekezdés l) pontjában foglaltan határozza meg, hogy e törvény alkalmazásában lakóház építésére alkalmas telektulajdon: az építésügyi szabályoknak és a településrendezési tervnek megfelelően kialakított, lakóépület elhelyezésére szolgáló, beépítetlen földrészlet vagy olyan földrészlet, amelyen az f) pont szerinti szerkezetkész állapotot el nem érő, lakóház céljára létesülő építmény áll.
- [36] A felek között nem volt vitatott, hogy az Ingatlanon egy elbontott lakóépület maradványai (betonaljzat, falcsontok villanyórával stb.) találhatóak, azt azonban eltérően minősítették, hogy az Ingatlan lakóház építésére alkalmas telektulajdon-e, és így a szerzés az Itv. alapján illetékmentes, avagy illetékköteles.
- [37] Az Itv. a 102. § (1) bekezdés l) pontban a lakóház építésére alkalmas telektulajdon fogalmi meghatározásánál és az értelmező rendelkezések egyéb pontjaiban [Itv. 102. § (1) bekezdés a)–w) pontok] sem rendelkezik a beépítetlen földrészlet fogalmáról. Az l) pontban a beépítetlen földterületre vonatkozóan rögzített, hogy az „az építésügyi szabályok” és a „településrendezési terv” alkalmazásával, azoknak „megfelelően kialakított”, lakóépület elhelyezésére szolgáló telek. E törvényi előírás szerint a jogalkotó egyértelműen meghatározta, az építésügyi szabályok és a településrendezési terv alapján kell vizsgálni és minősíteni azt, hogy a megszerzett ingatlan lakóépület elhelyezésére szolgáló, beépítetlen földrészlet-e.
- [40] A joggyakorlatnak 2014. január 1-jétől az Itv. 102. § (1) bekezdés l) pontjának módosított rendelkezését kellett alkalmaznia. Az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak értelmében a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuluma, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [42] A felperes kérelme alátámasztására benyújtotta az Ingatlan „üres, beépítetlen” állapotát igazoló, az építésügyi hatóság által kiállított hatósági bizonyítványt, rendelkezésre állt a tulajdoni lap is, amelyen az Ingatlannak az ingatlan-nyilvántartási megnevezése: „kivett beépítetlen terület”.
- [43] A hatósági bizonyítvány értékelése körében rögzíti a Kúria, hogy az Etv. 34. § (5) bekezdése szerint az építésügyi hatóság tény, állapot, egyéb adat igazolása céljából az ingatlan adataiban bekövetkezett változásnak – jogszabályban meghatározottak szerinti – ingatlan-nyilvántartásban történő átvezetéséhez helyszíni szemle alapján hatósági bizonyítványt állít ki. E törvényhelyet értelmezte és alkalmazta a Kúria a Kfv.37.383/2021/10. számú ítéletében.
- [46] A felperes határozatnak minősülő, bizonyító közokiratot, hatósági bizonyítványt nyújtott be az illetékügyben eljáró hatóságnak, amely - az ellenkező bizonyításáig – a tartalma szerint igazolja, hogy: „az Ingatlan üres, beépítetlen”.
- [47] A közhiteles nyilvántartás értékelése körében továbbá rögzíti a Kúria, hogy az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL.

- törvény (Ákr.) 97. § [A hatósági nyilvántartásra vonatkozó szabályok] (1) bekezdése kimondja: a hatóság a jogszabályban meghatározott adatokról hatósági nyilvántartást vezet, ha a) a nyilvántartásba történő bejegyzés, annak módosítása és a nyilvántartásból való törlés az ügyfél jogait és kötelezettségeit keletkezteti, módosítja vagy szünteti meg, vagy b) a nyilvántartás vezetésének célja a benne foglalt adatok közhiteles igazolására, bizonyítására szolgál (közhiteles hatósági nyilvántartás).
- [48] A Kúria ítéletének [31] bekezdésében már hivatkozott az Inyvtv. 5. § (1) bekezdése alapján az ingatlan-nyilvántartás közhitelességére. Az 5. § (2) bekezdés rögzíti azt is, hogy az ellenkező bizonyításág az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett ingatlanadatról vélelmezni kell, hogy az fennáll, az ingatlan-nyilvántartásból törölt ingatlanadatról vélelmezni kell, hogy az nem áll fenn.
- [49] A felperes közhiteles nyilvántartás alapján kiadott, hatósági bizonyítványnak minősülő tulajdonilap-másolatot nyújtott be az elsőfokú hatóságnak, amely - az ellenkező bizonyításág - a tartalma szerint igazolja, hogy: az Ingatlan „kivett beépítetlen terület”.
- [50] Az illetéktügyben eljáró hatóságnak eljárásában tehát az építésügyi hatóság által kiállított hatósági bizonyítványt és a közhiteles nyilvántartás, az ingatlan-nyilvántartás adatai alapján kiállított közokiratot, a tulajdonilap-másolatot kellett értékelnie, amely közokiratok – az ellenkező bizonyításág – számára is teljes bizonyító erővel bíró bizonyítékok. Az elsőfokú adóhatóság eljárása során iratokat szerzett be, megkereste az építésügyi hatóságot, a jegyzőt, 2024. október 10-én helyszíni szemlét tartott, megvizsgálta az ortofotó, az E-közmű és a Google Earth alkalmazás adatait. Nincs adat arra vonatkozóan, hogy az adóhatóság a helyszíni szemle alapján bármely más tényt állapított volna meg, mint a hatósági bizonyítványt kiállító építésügyi hatóság, vagyis a hatóságok részéről megállapított tények azonosak.
- [51] A tényekre alkalmazandó törvényhely, az Itv. 102. § (1) bekezdés l) pontja a „lakóház építésére alkalmas telektulajdon” fogalmát úgy definiálja, hogy feltételként a beépítetlenséget, illetve az f) pont szerinti szerkezetkész állapotot el nem érő készultságú lakóház céljára épülő építményt írja elő, visszautalva az építésügyi szabályokra és a településrendezési tervre. A 2024. év január 1. napjától az Itv. 102. § (1) bekezdés l) pontjának módosítását célzó jogalkotói cél szerint nem kell „üresnek” lennie a lakóház építésére alkalmas telektulajdonnak, így a beépítetlenséget csak az Étv. 2. § 8. pontjából, az építmény fogalmi meghatározásából levezetni már nem lehetséges, amire a felperes is helytállóan hivatkozott.
- [52] Építési szabály az Étv. mellett az illetéktiszabás idején hatályos országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: OTEK). Az Étv. a beépítetlen telekre nem szabályoz definíciót. Az OTEK sem a „beépítetlenséget” definiálja, hanem a fogalom meghatározások között - a 114. pontban - a telek beépített területének a számításáról rendelkezik.
- [53] Összegezve, mivel a beépítetlen telek fogalmát az Itv. nem határozza meg, e törvény alapján a jogi minősítés nem végezhető el, a 26. § (1) bekezdés a) pontja szerinti illetékmentesség a jogalkotó akarataból az Itv. alapján nem dönthető el, a 102. § (1) bekezdés l) pontja értelmében az építésügyi szabályokat, a településrendezési tervet kell alkalmazni, azaz az illetéktügyi és építésügyi szempontok nem választhatók szét. Az eljáró hatóság ezzel ellentétes állítása jogszabályi alap nélküli, téves.
- [54] Az ügyben, a perben nincs adat arra vonatkozóan, hogy az építésügyi hatóság a hatósági bizonyítvány kiállítása során nem a megfelelő építésügyi jogszabályok alkalmazásával járt el, ahogyan arra sem, hogy a hatósági bizonyítványban foglaltak megdöntésére az illetéktügyben eljáró hatóság milyen más tényt állapított meg, mint az építésügyi hatóság, milyen eljárást, bizonyítást folytatott, és milyen jogszabályok alkalmazásával döntötte meg az építésügyi hatóság megállapításait. Az illetéktügyben eljáró hatóságnak a saját határozata meghozatalát megelőzően az építésügyi hatóság és az ingatlanügyi hatóság részéről kiállított hatósági bizonyítványban foglaltakat, az azokra vonatkozó szabályok és eljárásrend szerint kellett volna megdöntenie.
- [55] Az illetéktügyi hatóság tévedett az Itv. és az építésügyi jogszabályok, az Ákr., az Inyvtv. alkalmazandó rendelkezéseinek a jogértelmezésében, ezért a megfelelő bizonyítási eljárást nem folytatta le, a bizonyíték értékelése hiányos, döntése érdemi vizsgálatra nem alkalmas, mindez a közigazgatási perben nem pótolható, amelyet az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, azonban ezeket eltérő jogértelmezése okán megállapítani elmulasztotta.
- [56] Mindezek folytán a Kúria a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a közigazgatási cselekményt megsemmisítette, az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [57] A megismételt eljárásban az illetéktügyben eljáró hatóságnak meg kell jelölnie azokat a bizonyítékokat, amelyeket az építésügyben eljáró hatóság nem értékelt, részletesen meg kell indokolnia, hogy ugyanazon tényre ugyanazokat az építésügyi jogszabályokat miért és hogyan értelmezné más eredménnyel, a közokiratokban foglaltakat milyen bizonyítási eljárás eredményeként, melyik bizonyítékokra alapított, milyen tények döntik meg akkor, amikor az építésügyi hatóság részéről eljárási szabálysértés megvalósítása a közigazgatási eljárásban és a perben sem ismert. Az adóhatóságnak közokirattal tanúsított adatok és tények valóságának megdöntése hiányában az illetékmentességről a közokiratokban foglaltak alapján kell döntenie.

(Kúria Kfv.VI.35.243/2025/7.)

122I. A Kp. 78. § (4) bekezdése a megelőző eljárásban fennálló, de abban nem értékelt tényre, körülményre hivatkozást, nem pedig a megelőző eljárásban értékelt tényekre, körülményekre vonatkozó bizonyítékok figyelembevételét korlátozza. A korlátozó szabály alkalmazásában nem a bizonyíték újdonságának van jelentősége, hanem annak a

ténynek, körülménynek, amelyet a fél a perben bizonyítani kíván.

II. A bíróság határozata akkor iratellenes, ha az abban rögzített tények és az alapul szolgáló bizonyítékok tartalma ellentétes, vagyis a tényállásban és a bizonyítékokban szereplő tények, adatok nem fedik egymást, azok egymással kifejezetten ellentétben állnak, eltérőek. Iratellenességre hivatkozással eredményesen nem kifogásolható az, ha a bíróság a rendelkezésére álló ellentétes tartalmú bizonyítékok egybevetésének és mérlegelésének eredményeként (bizonyító erejük eltérő értékelésével, egyes bizonyítékokat elvetve, kirekesztve, stb.) állapítja meg a tényállást [2017. évi I. törvény (Kp.) 78. § (2) és (4) bek.; 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 279. § (1) bek.].

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes a foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokról és támogatásokról, valamint a foglalkoztatás felügyeletéről szóló 2020. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Fftv.) alapján 2024. szeptember 24-én lefolytatott helyszíni ellenőrzés és az azt követő közigazgatási hatósági eljárás eredményeként meghozott, 2025. január 29-én kelt határozatában a felperest 1 000 000 forint munkaügyi bírsággal sújtotta, egyben megállapította, hogy a felperes és X.Y. (a továbbiakban: Munkavállaló) között 2024. augusztus 29. és szeptember 27. között munkaviszony állt fenn, továbbá kötelezte a felperest, hogy a Munkavállalót a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) szabályai szerint foglalkoztassa és a fenti időszakban fennállt általános teljes napi munkaidős munkaviszonya alapján az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvényben (a továbbiakban: Art.) meghatározott módon tegyen eleget az adóhatóság felé fennálló bejelentési kötelezettségének.
- [2] A határozat indokolása szerint a felperes az általa üzemeltetett hotel és étterem recepcióján egyszerűsített foglalkoztatás keretében alkalmazott Munkavállalót 2024. szeptember 27. napján 8-tól 16 óráig tartó munkaidőben írásbeli munkaszerződés és bejelentés nélkül foglalkoztatta. Az alperes a jogszabálysértő foglalkoztatást a 2024. szeptember havi munkaidő nyilvántartás és egyszerűsített foglalkoztatás kifizetési jegyzéke adataiból, a Munkavállalónak a nyilvántartás és a kifizetési jegyzék adatait alátámasztó tanúvallomásából, valamint abból állapította meg, hogy az Egyszerűsített Foglalkoztatási Adatbázis (a továbbiakban: EFA) e napra nem tartalmazott információt. Az alperes a felperes azon hivatkozását, hogy a Munkavállaló feltehetőleg adminisztrációs tévedés, a tényleges munkavégzés napjának, vagyis szeptember 28.-ának a jelenléti íven történt elírása folytán szerepelt a munkaidő nyilvántartásban és a kifizetési jegyzéken január 27-én munkavégzést teljesítőként, egyrészt a Munkavállaló tanúvallomására tekintettel, másrészt azért nem fogadta el, mert a munkaidő nyilvántartás valós adatokkal történő vezetése a munkáltató kötelessége, illetve mert a felperes nyilatkozata szerint felmerülhetett az is, hogy a Munkavállaló elcserélte a munkanapját egy másik recepcióssal. Az alperes a felperes állítását alátámasztó bizonyítékként a

Munkavállaló alpereshez eljuttatott, 2025. január 21-én kelt írásbeli nyilatkozatát, amely szerint az utolsó munkanapjára rosszul emlékezett, ezért tévesen nyilatkozott úgy, hogy 2024. szeptember 27-én dolgozott utoljára, nem fogadta el, és a Munkavállaló ismételt, illetve munkatársa tanúkénti meghallgatására tett bizonyítási indítványt is elutasította, mert a Munkavállalót 2024. november 11-én a hamis tanúzás büntetőjogi következményeiről történt kioktatást követően, befolyástól mentesen meghallgatták, kolléganője befolyástól mentes meghallgatása már nem garantálható és a munkaügyi iratok is a 2024. szeptember 27. napi munkavégzést támasztják alá.

A felperes keresete, az alperes védirata

- [3] A felperes keresetében a határozat megsemmisítését, másodlagosan megváltoztatását kérte az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 2. § (1) bekezdése, (2) bekezdés a) pontja, 6. § (3) bekezdése, 62. § (1)–(2) bekezdései és más jogszabályi rendelkezések megsértése miatt arra hivatkozva, hogy az alperes egyoldalúan, a felperes jóhiszeműségét és a véltenséget alátámasztó tények és körülmények kizárásával a terhére állapította meg a tényállást. Kifogásolta, hogy a határozat nem tartalmazza, hogy a Munkavállalót utoljára – a tényeknek megfelelően – 2024. szeptember 28-ára jelentették be egyszerűsített foglalkoztatás keretében történő munkavégzésre; a szeptember 27-i munkavégzésére vonatkozó adat annak köszönhetően került a munkaidő nyilvántartásba és képezte a bérszámfejtés alapját, hogy a Munkavállaló a jelenléti íven véletlenül elírta az utolsó munkanapját. Az ezzel kapcsolatos hivatkozásait, azt, hogy a felperesnek nem fűződött érdeke ahhoz, illetve nem életszerű, hogy az egyszerűsített foglalkoztatás keretében bejelentett A munkavállalót egyetlen napra, szeptember 27-ére ne jelentse be, míg 28-ára, amikor is az alperes szerint nem végzett munkát, bejelentse, az alperes nem vette figyelembe, és az indítványozott bizonyítás elrendelését mellőzte, jóhiszeműségét nem vélemezte. Az alperes a Munkavállalót az új munkahelyén „szabálytalanul, „rajtaütésszerűen” kereste meg és hallgatta meg tanúként ismételtlen ügy, hogy először a téves adatokat tartalmazó munkaügyi iratokat (munkaidő-nyilvántartást és a bérszámfejtési adatokat) tártá elé, amely körülmények között, közel két hónap elteltével a Munkavállaló nyilvánvalóan nem emlékezhetett jól az utolsó munkanapjára. Az alperes logikái okfejtésére tévesen felfűzött minden következtetés helytelen, valóságghú tényállás megállapítása esetén bírság kiszabásának nem lett volna helye, összege pedig mindenképpen eltűzött.
- [4] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte, fenntartva határozata ténybeli és jogi indokait.

A bíróság ítélete

- [5] Az elsőfokú bíróság az alperes határozatát – a tényállás tisztázási, bizonyítási kötelezettsége megszegése miatt – megsemmisítette. A közigazgatási eljárásban és a perben lefolytatott bizonyítás adatai alapján megállapította, hogy a perbeli időszakban a Munkavállalóval együtt a recepción hárman dolgoztak, pénteken és szombaton

- rendszerint párban. A munkaidő beosztást maguk készítették el, munkanapjaikat egy hónapra előre, egymással egyeztetve határozták meg; egy általuk folyamatosan vezetett füzet dátumszerűen, naponként tartalmazta a fontosabb bejegyzéseket, üzeneteket. A Munkavállaló 2024. szeptember 28. napi egyszerűsített foglalkoztatás keretében való munkavégzését a NAV felé szeptember 27-én jelentették be telefonon – az EFA adataiból kitűnően – 19 óra 38 perckor. A recepció 2024. szeptember 27-én két másik személy dolgozott; a füzetbe aznap mindketten tettek bejegyzést, rögzítve, hogy 2024. szeptember 28-ára mely munkavállalókat jelentette be egyszerűsített foglalkoztatásra, a nevek között a Munkavállaló neve is szerepelt. A füzet bejegyzése szerint 2024. szeptember 28-án a recepció A. és a Munkavállaló dolgoztak, e napra a Munkavállaló is tett kézzel írt bejegyzést, A. pedig a másnapra bejelentett munkavállalókat írta be a füzetbe. A Munkavállaló a jelenléti íven 2024. szeptember 27. napját munkavégzési napként írta alá, a géppel írt jelenléti íven e dátum mellett, annak ellenére, hogy ez a nap péntekre esett, vasárnap szerepelt. A Munkavállaló 2024. szeptember 27-ét a jelenléti íven, amelynek adatait a felperesnél senki nem ellenőrizte, elírta, a jelenléti ívet továbbították a könyvelés részére, a munkabér kifizetése ennek alapján történt. A Munkavállaló a valóságban szeptember 28-án, szombaton dolgozott A-val, ez volt a felperesnél az utolsó munkanapja, amelyet követően családjával a testvére születésnapját ünnepelte.
- [6] A bíróság rámutatott arra, hogy a közigazgatási eljárásban az Akr. 2. §-ában előírt rendeltetesszerű és jóhiszemű joggyakorlás követelménye, valamint az Akr. 6. § (3) bekezdésében írt jóhiszeműség vélelme alapján kell eljárni, amely elvek a bizonyítékok beszerzése és a tényállás megállapítása során is irányadók. A bíróság szerint az alperes egyoldalúan állapította meg a tényállást, a bizonyítási eljárást önkényesen folytatta le, a felperes jóhiszeműségét, véltenséget alátámasztó tények, körülmények figyelembevételét mellőzte, azokat kizárta. Döntését a Munkavállaló 2024. szeptember havi munkaügyi nyilvántartási adataira és 2024. november 11-i tanúvallomására alapította, a további bizonyítékokat nem értékelte, illetve a felperes indítványa ellenére nem szerezte be.
- [7] A bíróság kiemelte, hogy a Munkavállaló szeptember havi munkaidő nyilvántartása már „önmagában” is tartalmazott elírást és ellentmondásos adatokat; kiemelte továbbá, hogy a Munkavállaló a perben megerősítette, hogy 2024. novemberi tanúkénti meghallgatása során az ellenőrök által elé tárt munkaügyi okiratok megtekintését követően, az adatok valóságában bízva nyilatkozott úgy, hogy azok a valóságnak megfelelnek, ezzel ellentétes későbbi nyilatkozatát pedig a családjával történt egyeztetés után, amikor is szembesült azzal, hogy tévedett, tette meg. A bíróság szerint az ellentmondásokat az alperesnek kellett volna tisztáznia, a szükséges bizonyítást azonban nem folytatta le, az ellentmondásokat az indítványozott tanúmeghallgatások útján sem oldotta fel. A bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján, a Munkavállaló és A. tanúvallomását és az utóbbi tanú által a tárgyaláson felmutatott füzet tartalmát is figyelembe véve arra a következtetésre jutott, hogy a Munkavállalót az alperes 2024. szeptember 28-án, nem pedig szeptember 27-én foglalkoztatta, ezért a bejelentés nélküli foglalkoztatása jogkövetkezményei alkalmazásának nem volt helye.
- [8] A bíróság a Kúria Kfv.VII.45.097/2023/6. számú határozatában foglalt jogértelmezést az ügyben nem tartotta irányadónak, mert a felperes a Munkavállaló nyilatkozataiban szereplő eltérésnek észszerű indokát adta, a felperes előadását pedig a perben meghallgatott tanúk és az egyik tanú által felmutatott okirati bizonyíték (füzet) kétséget kizáróan alátámasztotta.
- A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**
- [9] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a bíróság új eljárásra utasítását, valamint a felperes perköltségben marasztalását kérte a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdése, valamint a Kp. 78. § (2) és (4) bekezdései megsértése miatt arra hivatkozva, hogy az ítélet indokolása logikátlan, a bizonyítékok mérlegelése okszerűtlen, kirívóan iratellenes, az ítélet anyagi és eljárásjogi szabályt sért és a Kúria álláspontjával ellentétes jogi levezetést tartalmaz. Felülvizsgálati kérelme befogadását a Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontja alapján kérte arra hivatkozva, hogy a Kúria a Kp. 78. § (4) bekezdésének alkalmazása, a bizonyítékok értékelése során eltért a Kfv.IV.37.844/2019/5. és a Kfv.VII.45.097/2023/6. számú „precedens értékű” határozatoktól.
- [10] Az alperes előadta, hogy a Munkavállalót 2024. november 11-én a felperes által csatolt iratokban fellelt ellentmondások tisztázása érdekében hallgatta meg ismételtan tanúként, amikor is a Munkavállaló úgy nyilatkozott, hogy a szeptember havi munkaidő nyilvántartás „a valós munkanapjaimat és munkaidőmet tartalmazza, így 1-jén, 3-án, 4-én, 5-én, 6-án, 7-én, 10-én, 11-én, 13-án, 15-én, 17-én, 18-án, 19-én, 24-én és 27-én végeztem munkát 8 órától 16 óráig tartó munkaidőben. Az utolsó munkanapom 27-e volt, azóta már másik munkahelyen dolgozom (...) Az öcsém születésnapja 27-e és emlékszem, hogy az utolsó munkanapom után este tartottuk az ünneplést, az volt az utolsó munkanapom. Az is lehet, hogy akkor valamelyik recepciós kollégával elcseréltem a tervezett munkanapot.” Az alperes kiemelte továbbá, hogy a felperes az ezt követő, 2024. december 6-i nyilatkozatában „érdemben nem tudta megindokolni” a szeptember 27-i bejelentés elmaradását, beadványában azonban kétszer is rögzítette, hogy elképzelhető, hogy a recepciósok egymás között elcserélték a munkanapokat; a Munkavállaló pedig az alpereshez 2025. január 22-én eljuttatott levelében már úgy nyilatkozott, hogy mégsem szeptember 27-én dolgozott, hanem 28-án, és ekkor tartották a születésnapot is.
- [11] Az alperes kifogásolta, hogy a bíróság a Kp. 78. § (4) bekezdésével, a Kp. e rendelkezéséhez fűzött hivatalos indoklásával és a Kfv.IV.37.844/2019/5. számú határozatban foglalt értelmezésével – kiemelten az önhiba fogalmát érintően – ellentétesen vette figyelembe és tekintette perdöntőnek a tanúk

- által a tárgyaláson felmutatott „üzenőfüzetet”, mivel a megelőző eljárásban nem értékelt tényre fő szabályként nem lehet hivatkozni, és a tényállás nem megfelelő tisztázása új bizonyítékokra hivatkozás útján csak szűk körben orvosolható. Hangsúlyozta, hogy az „üzenőfüzetről” a Munkavállaló egyik nyilatkozata során sem tett említést, erre a dokumentumra a felperes sem hivatkozott, 2024. decemberében és a keresetlevelében sem. Ezek alapján a dokumentum hitelessége és keletkezése megkérdőjelezhető, amennyiben az „üzenőfüzet” a hatósági eljárás ideje alatt is létezett, úgy azt a felperesnek, mivel neki állt érdekében az abban foglaltak bizonyítása, be kellett volna mutatnia. Az alperes lehetőséget adott a felperesnek bizonyítékai előterjesztésére, amennyiben azt nem tette meg, ez az érdekkörében felmerült hibának minősül. A Kp. 78. § (4) bekezdésének kiterjesztő értelmezése, nevezetesen, hogy a perben bármely korábban nem csatolt bizonyítékra is lehet hivatkozni, ellentétes a jogalkotó akaratával, azzal, hogy új bizonyítékra is csak önhibán kívül eső okból lehet hivatkozni.
- [12] A bíróság a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen értékelésével állapította meg a tényállást, amikor az „üzenőfüzet” megküldésének hiányát nem értékelte a felperes önhibájaként, és nem vette figyelembe a fenti körülményeket. A bíróság megsértette a Pp. 279. § (1) bekezdését és a Kp. 78. § (2) bekezdését, amikor kirívóan iratellenes, a munkaügyi iratokkal (szeptember havi munkaidő nyilvántartás, havi kifizetési jegyzék, egyszerűsített foglalkoztatásból származó bevétel igazolás) és a Munkavállaló korábbi egyértelmű nyilatkozataival ellentétes tényállást állapított meg és döntése meghozatala során a Munkavállaló későbbi, az előzővel szöges ellentétben álló nyilatkozatait fogadta el.
- [13] Az alperes – az Mfv.III.10.073/2009/3., Mfv.III.10.725/2012/7. és Kfv.VII.45.097/2023/6. számú, bejelentés nélküli foglalkoztatás tárgyában hozott határozatok felhívásával – hivatkozott arra, hogy a kúriai gyakorlat szerint a foglalkozás-felügyeleti (munkaügyi) ellenőrzés során ügydöntő jelentősége van a helyszíni ellenőrzéskor készült jegyzőkönyveknek, az azokban foglalt állításokkal szembeni későbbi nyilatkozatokat fokozott körültekintéssel kell kezelni. A Kúria e határozatokban kimondta, hogy a bíróságnak a tényállás megállapítása, illetve döntése meghozatalakor általában a munkaügyi, illetve foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzés időpontjához időben közelebb eső, befolyásmentesen tett nyilatkozatokat kell perdöntőként elfogadnia akkor, ha a későbbiekben az eltérés észszerű indokának megjelölése nélkül kerül sor a korábbival ellentétes nyilatkozattételre.
- [14] Az alperes ezzel összefüggésben hangsúlyozta, hogy a Munkavállaló érdemben nem indokolta meg, hogy miért változtatta meg a korábbi nyilatkozatát; a Munkavállaló 2024. november 11-én nem egyszerűen csak elismerő nyilatkozatot tett, hanem egy konkrét családi eseménnyel, testvére születésnapjával és annak megünneplésével is összekötötte a szeptember 27-i munkavégzését. Ehhez képest logikátlan és életszerűtlen az ezzel ellentétes, hónapokkal későbbi állítása, amelynek elfogadásával a bíróság lényegében azt mondta ki, hogy a Munkavállaló az idő múlásával egyre jobban emlékszik arra, mi történt a múltban. A bíróság törvénytörtő módon hagyta figyelmen kívül a felperes által becsatolt munkaidő nyilvántartás és a havi kifizetési jegyzék adatait, és tévesen tulajdonított jelentőséget a teljes hónapon „végighúzódo” azon hibának, hogy a szeptember havi nyilvántartáshoz egy másik hónap mintáját használták fel, az annak megfelelő napok szerinti besorolással. A bíróság nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a Munkavállaló a perbeli meghallgatása során többször is ellentmondásba keveredett, az ellenőrzés napját tévesen szeptember 28. napjában jelölte meg, a munkaidő nyilvántartás készítését a közigazgatási eljárásban B. feladatként jelölte meg, míg a tárgyaláson a jogsértés elkövetését (téves kitöltés) magára vállalta, amely ellentmondások jól mutatják az idő múlásának hatását. A perbeli esemény és a Munkavállaló 2024. november 11-i tanúvallomása között mindössze másfél hónap telt el, ezért alappal állítható, hogy a Munkavállaló korábbi nyilatkozata tartalmazza az események pontos leírását. A bíróság tévesen tulajdonított jelentőséget a perben meghallgatott tanúk nyilatkozatainak is, mivel azok a hatósági eljárásban feltárt tényállást nem cáfolták. A tanúvallomása kizárólag azon az „üzenőfüzet” alapult, amelyet a perben felhasználni nem lehetett volna, míg a Munkavállaló semmilyen észszerű magyarázatát nem adta annak, miért változtatta meg teljes mértékben a korábbi nyilatkozatát. Észszerű indoknak nem minősülhet az, hogy a munkaügyi jogsértés munkavállalóval való közlését követően a munkáltató és az érintett munkavállaló a jogkövetkezmények elkerülése érdekében hónapokkal később megcáfolják saját nyilatkozataikat és téves adatokat tartalmazónak minősítik a munkáltató által korábban becsatolt munkaügyi dokumentumokat.
- [15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperes költségekben való marasztalását kérte arra hivatkozva, hogy az ítélet nem ütközik az alperes által megjelölt jogszabályi rendelkezésekbe és precedens határozatokba sem.
- [16] Álláspontja szerint az alperes a perben csatolt bizonyítékokkal ellentétesen hivatkozik arra, hogy az üzenőfüzetet önhibájából nem csatolta be. Az üzenőfüzetet nem a munkáltató, hanem – munkájuk megkönnyítése és a zökkenőmentes információcsere érdekében – a recepciós munkavállalók vezették, arról a felperesnek nem volt tudomása; ezt az alperes sem vitatta. Amennyiben a felperes tudott volna a füzetéről, úgy arra már korábban hivatkozott volna, azt nem a tanú mutatta volna be a tárgyaláson. Az üzenőfüzet „bizonyíték jellegét” és tartalmát az alperes a bemutatásakor nem vonta kétségbe, a tanúkhöz kérdést nem intézett, az általuk előadottakat sem vonta kétségbe, a bizonyítás lezárását követően csupán arra hivatkozott, hogy nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást, hogy a Munkavállaló 2024. szeptember 27-én nem dolgozott és a szeptember 28-i munkavégzés és bejelentés megtörténte a közigazgatási eljárásban sem volt vitás. Az alperes felülvizsgálati kérelmében az új tény állítását és a megelőző eljárásban még nem ismert bizonyítékra hivatkozást összemosza, a Kp. 78. § (4) bekezdését „iratellenesen interpretálja”. A

- rendelkezés az új tény állítása elé állít szigorú korlátot, azt kivételesen, csak a felsorolt esetekben teszi lehetővé, a bizonyítási indítványok és bizonyítékok előterjeszthetősége elé – a BH 20024.7.170. számon megjelent Kfv.II.37.722/2021/7., valamint a Kfv.III.45.284/2022/5. számú határozatokban szereplő értelmezéssel összhangban – nem állít ilyen tartalmú korlátot.
- [17] A felperes szerint a bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdését is betartotta, a bizonyítékokat ítéletében ismertetve, a bizonyítás eredményének mérlegelése világosan kiolvasható. Az alperes felülvizsgálati kérelmében tartalmilag egyes bizonyítékok felülmérlegelését kéri, amelynek korlátait, annak vizsgálatát, hogy az eljárás bíróságok nyilvánvalóan helytelen, iratellenes, okszerűtlen következtetésekre jutottak-e, a BH 2025.3.65. számú határozatban részletezte a Kúria. Nem tekinthető ilyennek, hogy a bíróság a Munkavállaló utolsó munkanapjaként a szeptember 28-i munkavégzést fogadta el, ezen következtetést a bíróság – a felülvizsgálati ellenkérelemben ismertetettek szerint – részletesen megindokolta és érveléssel alátámasztotta. A felperes kiemelte, hogy az elsőfokú eljárás során nem merült fel olyan tény vagy körülmény, amelynek alapján a bíróságnak az üzenőfüzet „korábbi hiányát” a felperes önhibájaként kellett volna értékelnie; az alperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott önhibára, a felülvizsgálati eljárásban ezzel a hivatkozással lényegében új tényállítást tesz, ami ellentétes a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazandó Kp. 100. § (3) bekezdésével.
- [18] Végül a felperes megismételte a keresetlevelében a Munkavállaló 2024. november 11-én tett tanúvallomása jegyzőkönyvi rögzítése kapcsán előadott kifogásokat és a peres eljárásban a bizonyítékértékelésre vonatkozóan kifejtett érveit, kiemelve, hogy a közigazgatási eljárásban tett bizonyítási indítványai elutasításával az alperes akadályozta meg a valóságnak megfelelő tényállás megállapítását.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [19] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [20] A Kúria a Kp. 118. § (1) bekezdés b) pontjára alapított felülvizsgálati kérelmet befogadta, miután az alperes a Kp. 78. § (4) bekezdésének alkalmazási gyakorlata, valamint a munkaügyi, illetve foglalkoztatás-felügyeleti ellenőrzéskor és az azt követően tett tényelőadások, nyilatkozatok eltérése, ellentmondásossága esetén a bizonyítékok értékelésének mikéntjére adott iránymutatás körében előadottakkal alátámasztotta a közzétett kúriai határozatoktól jogkérdésben eltérés vizsgálatának szükségességét.
- [21] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése és 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a következők szerint.
- [22] A Kúria határozatától jogkérdésben való eltérés vizsgálatának csak a közzétett határozatok tekintetében van helye. A közzétett (precedensértékű) kúriai határozat fogalmát – a következőes gyakorlat (Kfv.VII.38.217/2021/2., Kfv.I.35.043/2024/6., Kfv.VII.45.009/2024/2., stb.) szerint – a Kp. 99. § (1) bekezdésére, illetve a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 32. § (1) bekezdés b) pontjára és 41/B. § (1) bekezdésére figyelemmel – úgy kell értelmezni, hogy az alatt a Kúria által, vagyis a 2012. január 1. után meghozott és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatot kell érteni. Az alperes által felhívott határozatok közül az Mfv.II.10.073/2009/3. számú határozat nem minősül precedenshatározatnak, ezért az ettől való eltérést a Kúria nem vizsgálta.
- [23] A Kp. 115. § (1) bekezdése értelmében a fél a jogerős határozat ellen jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással terjeszthet elő felülvizsgálati kérelmet. Erre tekintettel a félnek a felülvizsgálati kérelmében konkrétan meg kell jelölnie az – álláspontja szerint – megsértett jogszabály-helyet; nem kifogásolt jogszabálysértés vizsgálatának nincs helye. Az alperes felülvizsgálati kérelmében – konkrét jogszabályhely megjelölése nélkül – csupán állította, hogy a bíróság döntése meghozatala során anyagi jogi jogszabálysértést is elkövetett, ebben a körben a Kp. 2. § (4) bekezdése alkalmazására alapot adó indokolást sem adott elő, ezért a Kúria az eljárása során kizárólag a megjelölt eljárásjogi rendelkezések [Pp. 279. § (1) bekezdés, Kp. 78. § (2) és (4) bekezdés] megsértését és azok értelmezési gyakorlatától való eltérést vizsgálhatta.
- [24] A Pp. közigazgatási perben is alkalmazandó 279. § (1) bekezdése a bizonyítás eredményének mérlegelését szabályozó rendelkezés, amely szerint a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése alapján állapítja meg.
- [25] A Kp. a bizonyítási eljárásra irányadó szabályai között, a 78. § (2) bekezdésében a közigazgatási perre irányadó speciális rendelkezésként a bíróság kötelezettségévé teszi, hogy a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékelje, a (4) bekezdésben pedig a megelőző eljárás idején fennállt, nem értékelt tény, körülmény figyelembe vételét korlátozza azzal, hogy a fél vagy az érdekelt arra való hivatkozását a perben csak akkor engedi meg, ha a megelőző eljárásban a közigazgatási szerv arra való hivatkozása ellenére nem vette figyelembe, azt önhibáján kívül nem ismerte, illetve arra önhibáján kívül nem hivatkozott.
- [26] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a recepciósook által vezetett „üzenőfüzet” okirati bizonyítékként történő figyelembevételét és értékelését mindenekelőtt a Kp. 78. § (4) bekezdése megsértése okán kifogásolta – alaptalanul. A közigazgatási eljárásban és a perben vita és vizsgálat tárgyát az képezte, hogy a felperes a Munkavállalót 2024. szeptember 27-én 8 és 16 óra között bejelentés nélkül foglalkoztatta-e. Az e napon történő foglalkoztatást a felperes a közigazgatási eljárásban és a perben arra hivatkozással vitatta, hogy a Munkavállaló ténylegesen szeptember 28-án dolgozott, amely napra az egyszerűsített foglalkoztatási bejelentése megtörtént, a szeptember 27-i munkavégzésre vonatkozó adatok azért nem felelnek meg a

- valóságnak és azért kerültek a bérszámfejtés alapjául szolgáló munkaügyi iratokba, mert a felperes a jelenléti íven elírta a munkanapját. A felperes védekezése alapján az alperesnek a közigazgatási eljárásban a Munkavállaló 2024. szeptember 27-i és 28-i munkavégzését, azt, hogy őt a felperes ténylegesen mely napon (esetleg mindkét napon) foglalkoztatta, vizsgálnia kellett. Ezt az alperes vizsgálta is: határozatában megjelölte azokat az indokokat, amelyekre tekintettel nem fogadta el a felperes 2024. december 5-én kelt nyilatkozatát (amelyben arra való hivatkozása mellett, hogy a Munkavállaló feltehetően elírta, tehát tévesen jelölte meg a jelenléti íven a 28-i munkavégzés napja helyett 27-ét, nem zárta ki annak lehetőségét, hogy a recepciós munkavállalók elcserélték a műszakjukat), a 2025. január 17-én kelt beadványában tett nyilatkozatát (amely szerint a jelenléti ív elírása miatt történt adminisztrációs tévedés) és bizonyítási indítványait, valamint a Munkavállaló 2025. január 22-én kelt nyilatkozatát (amely szerint ténylegesen 28-án, nem pedig 27-én volt az utolsó munkanapja).
- [27] A felperes a perben nem adott elő olyan tényeket és nem jelölt meg olyan körülményeket, amelyeket a megelőző eljárásban nem tárt az alperes elé. A felperes a határozatban szankcionált mulasztással, a Munkavállaló 2024. szeptember 27-i bejelentés nélküli foglalkoztatásával szemben felhozott érveit, indokait, valamint a bizonyítási indítványait a perben csupán megismételte, a Kp. 78. § (4) bekezdése által tiltott novumra sem a tények, körülmények állítása, de az azokra vonatkozó bizonyítékok körében sem hivatkozott. Az alperes alaptalanul kifogásolta, hogy a bíróság az „üzenőfüzetet” nem rekesztette ki a bizonyítékok köréből, a Kp. 78. § (4) bekezdése ugyanis a megelőző eljárásban fennálló, de abban nem értékelt tényre, körülményre hivatkozást, nem pedig a megelőző eljárásban értékelt tényekre, körülményekre vonatkozó bizonyítékok figyelembevételét korlátozza. A perben egyebekben nem merült fel adat arra nézve (és az alperes sem állította), hogy a felperes a megelőző eljárásban tudomással bírt arról, hogy a recepciósok – munkájuk megkönnyítése érdekében – egy füzetben üzentek egymásnak. A füzet becsatolására a felperes nem tett indítványt, a füzetet a Munkavállaló munkatársa (A. recepciós) tanúkénti meghallgatása során a tárgyaláson mutatta fel azon előadása alátámasztására, hogy 2024. szeptember 27-én nem a Munkavállalóval, hanem a másik recepciósval, 28-án pedig a Munkavállalóval dolgozott együtt. Ezen okirati bizonyíték valóságát és tartalmát az alperes a perben nem vonta kétségbe, arra, hogy annak hitelessége és keletkezése „megkérdőjelezhető”, csupán a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott.
- [28] A fentiek alapján a bíróság nem sértette meg a Kp. 78. § (4) bekezdését azáltal, hogy az „üzenőfüzetet” az okirati bizonyítékok között értékelte. Az alperes felülvizsgálati kérelmében az új bizonyítékokra hivatkozás korlátozása kapcsán – szövegösszefüggésből kiragadott mondat kiemelésével – tévesen hívja fel a Kp. 78. § (4) bekezdéséhez fűzött jogalkotói indoklást és állítja a Kúria Kfv.IV.37.844/2019/5. számú ítéletétől való indokolatlan eltérést is. A Kp. 78. § (4) bekezdése korlátozó szabálya alkalmazásában nem a bizonyíték újdonságának van jelentősége, hanem annak a ténynek, körülménynek, amelyet a fél a perben bizonyítani kíván. A felperes helytállóan hivatkozott felülvizsgálati ellenkérelmében arra, hogy az alperes értelmezése ellentétes a Kúria gyakorlatával. A Kúria a Kfv.III.37.730/2023/8. számú határozatában rámutatott: egységes a joggyakorlat abban, hogy a Kp. 78. § (4) bekezdése csak a megelőző eljárás idején fennálló és a megelőző eljárásban nem értékelt, a felperes részéről önhiba miatt nem hivatkozott tény és körülmény figyelembevételét zárja ki, ez azonban nem vonatkozik a bizonyítékokra és bizonyítási indítványra (Kfv.II.37.722/2021/7.). A Kp. 78. § (4) bekezdése a megelőző eljárásban fennálló tényekre történő perbeli hivatkozás, és nem a megelőző eljárásban már hivatkozott tények alátámasztására szolgáló bizonyítási indítványok elé állít korlátot (Kfv.III.45.284/2022/5.); azonosan értelmezte a rendelkezést a Kúria pl. a Kfv.V.35.239/2023/8., Kfv.V.35.058/2024/5. számú határozataiban is.
- [29] A Kúria az alperes által megjelölt Kfv.IV.37.844/2019/5. számú határozatában eltérő tényállású olyan ügyben döntött, amelyben a felperes az általa a megelőző eljárásban hivatkozott tény és a perbeli jogszabályi kötelezettsége nem teljesítése közötti okozati összefüggést alátámasztó okirati bizonyítékokat a hatóság hiánypótlásra való felhívása ellenére nem csatolta. A Kúria azt állapította meg, hogy a bíróság jogszabálysértő módon írta elő ítéletében a megismételni rendelt új eljárásban hiánypótlás elrendelését, a Kúria ezzel összefüggésben értelmezte az önhiba fogalmát is. A jelen esetben a bíróság – a fent bemutatottak szerint – a megelőző eljárásban vizsgált tényekre vonatkozó olyan bizonyítékot értékelt, amelyre a felperes, tekintve, hogy arról nem volt tudomása (és mivel jogszabály nem ír elő a recepciós munkavállalók által bejegyzett adatokkal történő adatrögzítési, nyilvántartásvezetési kötelezettséget, nem is kellett, hogy legyen), nem hivatkozott. A fentiek alapján megállapítható, hogy a jelen ügy és az alperes által megjelölt kúriai határozat tényállása lényegesen eltérő a Kp. 78. § (4) bekezdése alkalmazhatósága szempontjából, a jelen ügyben a megelőző eljárásban nem vizsgált új tényre, körülményre való felperesi hivatkozás és az önhiba kérdésének felmerülése hiányában ügyszabályszerűség, az alperes által felvetett jogkérdésbeli eltérés további vizsgálatának feltételei nem állnak fenn.
- [30] A követendő kúriai gyakorlat (Kfv.I.35.610/2021/2., Kfv.37.284/2023/2., Kfv.VII.45.097/2023/6., stb.) szerint a bizonyítékok mérlegelésén alapuló jogerős ítélet a felülvizsgálati eljárásban eredményesen csak akkor támadható, ha a bíróság a tényállást iratellenesen állapította meg, illetőleg a bizonyítékok mérlegelése kirívóan okszerűtlen volt.
- [31] A Kúria a Pp. 279. § (1) bekezdése és a Kp. 78. § (2) bekezdése sérelmével kapcsolatos kifogások alapján mindenekelőtt rámutat arra, hogy az alperes az iratellenesség jogi fogalmát tévesen értelmezi. A bíróság határozata akkor iratellenes, ha az abban rögzített tények és az alapul szolgáló bizonyítékok tartalma ellentétes, vagyis a tényállásban és a bizonyítékokban szereplő tények, adatok nem fedik egymást, azok egymással kifejezetten ellentétben állnak, eltérőek. Iratellenességre hivatkozással eredményesen nem kifogásolható az, ha a bíróság a

- rendelkezésre álló ellentétes tartalmú bizonyítékok egybevetésének és mérlegelésének eredményeként (bizonyító erejükét eltérően értékelve, egyes bizonyítékokat elvetve, kirekesztve, stb.) állapítja meg a tényállást. Az alperes a jogerős ítélet iratellenességét csupán állította, állítását azonban nem konkretizálta, iratellenes ténymegállapítást a jogerős ítéletben a Kúria sem lelt fel, ezért a továbbiakban azt vizsgálta, hogy a bíróság a bizonyítékok logikátlan, kirívóan okszerűtlen mérlegelésével állapította-e meg a tényállást.
- [32] Az alperes – a következők szerint – részben megalapozottan kifogásolta azt, hogy a bíróság a bizonyítékkértékelésre adott, az Mfv.III.10.725/2012/7. és a Kfv.VII.45.097/2023/6. határozatokban foglalt kúriai iránymutatást nem vette figyelembe. A Kúria mindenekelőtt kiemeli, hogy ezen határozataiban a bíróság bizonyítékkértékelésre adott iránymutatást, a hatóságot a bizonyítás elrendelésének szükségességével kapcsolatos döntésében nem korlátozta. A határozatokban rögzített elvi tétel a hatóságot is segítheti ugyan a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése során, abban a kérdésben azonban, hogy a közigazgatási hatósági eljárásban indokolt-e az ügyfél által indítványozott (további) bizonyítás elrendelése, a hatóság az eset összes körülményei alapján szabadon dönt.
- [33] A peradatok szerint az alperes a Munkavállalót 2024. november 11-én a munkaügyi iratokban és az egyszerűsített foglalkoztatásra való bejelentésben felmerült ellentmondások (szeptember 27-i bejelentés nélküli munkavégzést és bérfizetést, illetve szeptember 28-i, munkavégzés és bérfizetés nélküli bejelentést tartalmazó okiratok) tisztázása érdekében hallgatta meg tanúként. Ekkor a Munkavállaló az eléje tárt munkaidő nyilvántartás és bérkifizetési jegyzék megtekintése után nem csak nyugtázta azok valós adatait, hanem kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az utolsó munkanapja 27-én volt, azóta másik munkahelyen dolgozik, majd kérdésre válaszolva előadta: „azt, hogy miért maradt el a szeptember 27. napi jogviszonyom bejelentése, nem tudom. Az öcsém születésnapja 27-e és emlékszem, hogy az utolsó munkanapom után este tartottuk az ünneplést, az volt az utolsó munkanapom. Az is lehet, hogy valakivel recepciók kollégával elcseréltem a tervezett munkanapot.”
- [34] A felperes a tanú vallomására tett nyilatkozatában – a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal ellentétben – nem csak a recepciók műszakcseréjének lehetőségét, hanem a Munkavállaló tévedésének (a jelenléti ív elírása, az utolsó munkanap megjelölésében való tévedés) lehetőségét is felvetette, az utóbbi körben indítványozott bizonyítást azonban az alperes nem rendelte el, és a Munkavállaló által utóbb, 2025. január 22-én benyújtott nyilatkozatát sem fogadta el. Ebben a beadványban a Munkavállaló előadta, hogy korábbi vallomásában tévesen nyilatkozott az utolsó munkanapja dátumáról, utólag észlelte, hogy rosszul emlékezett, miután beszélt az édesanyjával és a testvérével „így visszaidézve az eseményeket” vált egyértelművé számára, hogy az utolsó munkanapja valójában szeptember 28. szombat volt, ekkor A.-val dolgozott, és azután ünnepelték a testvére születésnapját. Nyilatkozata szerint rosszul írta be magát a jelenléti ívre, ami pusztán emberi figyelmetlenségből adódott.
- [35] A Munkavállaló a perben tanúként a bíróság által feltett azon kérdésre, hogy az első meghallgatása mikor volt, azt a választ adta, hogy arra nem tud visszaemlékezni, „azt tudom, hogy 28-án dolgoztam, mert 26-án van a testvérem születésnapja és 28-án délután tartottuk az ünnepséget a szüleimmel estefele, 8-tól 4-ig dolgoztam”; az ellenőrzések időpontjaira további kérdésekre sem tudott visszaemlékezni, csak azt állította határozottan, hogy 28-a volt az utolsó munkanapja, továbbá hogy a tanúkénti meghallgatásakor elé tárt munkaidő nyilvántartás megtekintése után „rámondta”, hogy aznap dolgozott; a nyilvántartást nem nézte részletesen, de tudja, hogy „a napok nem stimmelnek”. Elmondta továbbá, hogy szeptember 27-én A vagy B dolgoztak, valamelyikük a nap végén jelentette be őt a szokásos módon, telefonon 28-ára; „nem merült fel”, hogy műszakot cseréltek volna; a recepciókkal egymás között beszéltek meg, hogy az adott hónapban ki mikor dolgozik, erről volt „papír”. A Munkavállaló a bíróság kérdésére előadta továbbá, hogy a novemberi meghallgatása utáni napon tisztázta a családjával, hogy „mikor volt a születésnap”, és hogy „érezte az ellentétet”, de az új munkahelyén nagyon elfoglalt volt, ezért csak januárban jelezte azt az alperesnek.
- [36] A Munkavállaló 2025. január 22-én kelt beadványában és a 2025. szeptember 4-i tárgyaláson történt meghallgatása során tett nyilatkozata tehát lényegesen eltért a 2024. november 11-i tanú meghallgatásakor tett nyilatkozatától: a vizsgált esemény után alig másfél hónappal tett ellentmondásmentes, a munkaügyi okiratokkal egyező tartalmú nyilatkozatát utóbb, az esemény után három és fél hónappal, majd tizenegy hónappal később kizárólag arra hivatkozással változtatta meg, hogy korábban, a hatósági meghallgatásakor rosszul emlékezett, tévedett. Ezt a magyarázatát, tévedésre hivatkozását és a tárgyaláson előadott indokait (a 2024. november 11-i meghallgatásakor stresszelt, mert nagyon meg akart felelni az új munkahelyén) azonban nem lehetett elfogadni annak észszerű indokaként, miért tett a korábbi nyilatkozatától eltérő előadást, tényállítást. Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a Munkavállaló a tárgyaláson a perben jelentős tényeket illetően – a fent írtak szerint – saját magával is ellentmondásokba keveredett; az sem tekinthető életszerűnek továbbá, hogy bokros teendői miatt több mint két hónap elteltével jelezte csak a hatóságnak, hogy tanúvallomása megtételekor a vizsgált lényeges tényre vonatkozóan tévesen nyilatkozott. Mindezek miatt sem a 2025. január 22-i nyilatkozatát, sem a perben tett tanúvallomását nem lehetett elfogadni a felperes állítását alátámasztó bizonyítékként a megelőző eljárásban 2024. november 11-én tett tanúvallomásában foglaltakkal szemben.
- [37] A bíróság a Munkavállaló későbbi nyilatkozatait tévesen, a Pp. 279. § (1) bekezdésével és a Kp. 78. § (2) bekezdésével és a rendelkezések alkalmazásának kúriai gyakorlatával ellentétesen fogadta el az általa megállapított tényállás alátámasztására, ez azonban önmagában nem adott alapot az ügy érdemére kiható

- lényeges eljárási szabályszegés megállapítására és emiatt a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére.
- [38] A bíróság a döntését nem csak a Munkavállaló utóbb tett, a fentiek szerint irányadónak nem tekinthető nyilatkozataira alapította, a bíróság által megállapított tényállást több olyan bizonyíték is alátámasztotta, amelynek hitelt érdemlő voltát és bizonyító erejét az alperes a perben nem vitatta; a Kúria precedens határozataiban foglalt jogértelmezéstől való eltérést ebben a körben nem lehetett megállapítani. A bíróság, szemben az alperessel, helyesen tulajdonított jelentőséget annak a körülménynek, hogy a Munkavállalót az alperes 2024. szeptember 28. napjára, amely napra a munkavégzését és bérfizetés megtörténtét okirati bizonyíték nem támasztotta alá, egyszerűsített foglalkoztatásra szeptember 27-én jelentette be 19 óra 38 perckor. A bíróság nem követett el jogszabálysértést azzal sem, hogy a 2024. szeptember 27–28-án történtek tisztázása, a munkavégzéssel és bejelentéssel kapcsolatos ellentmondások feloldása érdekében bizonyítást rendelt el. A perben nem merült fel adat arra nézve, hogy a recepciós munkavállalók által vezetett füzet tartalmát – a felperes tényállításait alátámasztandó – módosították, manipulálták volna, vagy a füzetet csalárd módon, utólag készítették volna, annak okirati bizonyítékként történő figyelembevétele, tekintettel arra is, hogy az alperes a perben nem vonta kétségbe az okirat tartalmának valóságát, azt csupán a felülvizsgálati kérelmében kérdőjelezte meg, szintén nem volt jogsértő.
- [39] A Kúria hangsúlyozza, hogy a bíróságnak annak megítéléséhez, hogy az alperes a tényállást helyesen állapította-e meg, nem csak a Munkavállaló ellentmondásos nyilatkozatai álltak a rendelkezésére, a bíróság a felperes megelőző eljárásban és perben tett nyilatkozatai, a Munkavállaló recepciós munkatársa – alperes által a perben kétségbe szintén nem vont – tanúvallomásának és az okirati bizonyítékoknak az egybevetésével és mérlegelésével állapította meg az alperesétől eltérő tényállást. A jogerős ítéletben iratellenes megállapítás nem szerepel, a perben rendelkezésre álló, egymásnak ellentmondó bizonyítékok mérlegelése logikátlannak, kirívóan okszerűtlennek a Munkavállaló utóbb tett nyilatkozatai elfogadása hiányában, a bizonyítékok köréből való kirekesztésük esetén sem tekinthető. Az alperes megalapozatlanul hivatkozott felülvizsgálati kérelmében arra, hogy a bíróság a munkaügyi iratok tartalmát figyelmen kívül hagyta, és arra is, hogy az általa megállapított tényállást a tanúk vallomása nem cáfolta. A bíróság a jogerős ítéletben számot adott a rendelkezésére álló bizonyítékok értékelésének mikéntjéről, a bizonyítékokat megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékelte, döntését részletesen megindokolta. Mérlegelésében olyan logikai hiba, amely a bizonyítékok felülmérlegelését, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését indokolta volna, nem volt kimutatható.
- [40] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet, az ügy érdemi elbírálására kiható jogszabálysértés hiányában – a Kp. 121. § (2) bekezdése alkalmazásával – hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv.III.45.137/2025/5.)

123I. Az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosulttól származó bejegyzési engedély nem önmagában, hanem csak az érintett ingatlan tulajdonosváltozását igazoló okirat mellett lehet alkalmas a bejegyzett jogosult tulajdonjogának törléséhez.

II. A közokirat alapján is csak akkor van helye a tulajdonjog törlésének és bejegyzésnek, ha az a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja és rendelkezik a régi Inyvtv. által megkövetelt tartalmi feltételekkel [1997. évi CXLI. törvény (rég. Inyvtv.) 26. §, 32. § (1) bek.; 2013. évi CLXXVI. törvény (Áttv.) 21. § (1) bek.; 2013. évi V. törvény (Ptk.) 3:41. §, 3:45. § (1) bek., 3:47. §].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A két természetes személy taggal működő felperesi gazdasági társaság taggyűlése a társaság szétválását határozta el, és a 2024. szeptember 30. napján kelt, a tagok által kötött szétválási szerződés alapján 2024. december 31-i hatállyal a felperesből kivált az alperesi érdekelt gazdasági társaság (a továbbiakban: alperesi érdekelt vagy kivált társaság). A felperes a kiválást követően azonos cégformában tovább működött, a szétváló társaság ügyvezetője az alperesi érdekelt kiváló társaság ügyvezetője lett, a tovább működő társaság ügyvezetőjévé pedig a szétváló társaság másik tagja vált.
- [2] A kiválás elhatározásakor a felperes tulajdonában állt öt db ingatlan meghatározott tulajdoni hányada, amely ingatlanvagyon a felperes tárgyi eszközei között szerepelt. A szétválási szerződés szerint a szétválás időpontjában, 2024. december 31-én az alperesi érdekelt kiváló társaság tulajdonába került át a szétváló gazdasági társaság valamennyi tárgyi eszköze.
- [3] A szétválás vagyonmérleg-tervezetei 2024. június 30-i időponttal készültek, a tervezetek a szétválási szerződés mellékletét képezték az alapító okiratok, a vagyonmérleg és vagyonleltár tervezetek, a vagyonmegosztásról szóló okirat mellett. A tervezetek az egyes ingatlanokat beazonosítható módon nem tartalmazták.
- [4] A Törvényszék mint Cégbíróság a 2024. december 4. napján kelt végzéseivel 2024. december 31-i hatállyal a felperes tagjait, illetve ügyvezetőjét érintő változást bejegyezte, 2025. január 1-jei hatállyal az alperesi érdekelt gazdasági társaságot nyilvántartásba vette, valamint a korábbi felperesi ügyvezetőt az alperesi érdekelt ügyvezetőjeként bejegyezte.
- [5] A szétválási (kiválási) szerződést szerkesztő ügyvéd a szétváló társaság nevében, a szétváló társaság ügyvezetőjének (aki a kivált, jogszerező társaság ügyvezetője lett) megbízásából 2025. január 13-án, formanyomtatványon ingatlan-nyilvántartási kérelmet terjesztett elő az alperesnél mint ingatlanügyi hatóságnál az érintett öt ingatlanban fennálló tulajdoni hányad alperesi érdekelt javára történő bejegyzése iránt. A kérelemhez csatolta a szétváló társaság ügyvezetője által 2024. december 20. napján aláírt tulajdonjog bejegyzési engedélyt tartalmazó nyilatkozatot két eredeti és egy másolati példányban, a cégbíróság bejegyző végzéseit, a Cégléltárban megjelent hirdetményeket, a szétválási szerződést a vagyonmérleg és vagyonleltár

- tervezetekkel másolatban és egy pénzügyi elidegenítési és terhelési jogra vonatkozó törlési engedélyeit.
- [6] Az alperes a 2025. január 29. napján kelt 31523/2/2025. iktatószámú határozatával a kérelemnek helyt adott, a felperes tulajdonjogát törölte és az alperesi érdekelt tulajdonjogát a felperes érintett ingatlanai megfelelő tulajdoni hányadára „kiválás” jogcímén bejegyezte, a jelzálogjogokat, elidegenítési és terhelési tilalmakat törölte.
- [7] Határozatát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:167. §-ára, 5:168. § (1) bekezdésére, 5:178. §-ára, 5:179. §-ára, jelen ügyben még alkalmazandó, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (továbbiakban: régi Inytv.) 6. §-ára, 26–38. §-aira és 49–50. §-aira alapította.
- [8] A határozat rövid indokolása szerint a tulajdonjog bejegyzése a szétválási szerződés, a 2024. szeptember 20. napján kelt vagyonmérleg-tervezet, a Cégbiztosító II. kötet (2024. október 17.) 42. száma és (2024. október 24.) 43. száma, a Törvényszék Cégbiztosító Cg./5. számú végzése, a Cg./70. számú végzése, a 2024. december 20. napján keltezett kérelem, a felperes korábbi ügyvezetőjének közjegyző előtt hitelesített aláírási címpéldánya, illetve ügyvéd 2023. december 12. napján ellenjegyzett aláírásmintája, az egyetemleges jelzálogjog, elidegenítési és terhelési tilalom törlése kapcsán a 2024. december 30. napján kelt pénzügyi elidegenítési és terhelési engedélykés és a 2024. december 30. napján kelt ingatlan-nyilvántartási kérelem alapján történt.
- A felperes keresete és a védírat, az érdekelt nyilatkozata**
- [9] A felperes keresetlevelében az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására való kötelezését kérte.
- [10] Előadta, hogy az alperes határozata sérti a régi Inytv. 32. (1) bekezdés f) pontját és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 126/B. §-át, mert az alperes a keresettel támadott határozatával a felperes tulajdonjogát az érdekelt megállapodását tartalmazó okirat eredeti példányának hiányában, továbbá az azon szereplő, 2024. december 20. dátum szerinti napon nem létezett tulajdonjog bejegyzési engedély-okirat alapján törölte.
- [11] Az alperes rendelkezésére álló okiratok alapján az érdekelt tulajdonjoga bejegyzésének nem volt helye [IJD 2021.2., EBH 2008.1835.]. Egyrészt a szétválási szerződés csak másolatban állt az alperes rendelkezésére, másrészt pedig a bejegyzés alapjául szolgáló bejegyzési engedély az azon szereplő időpontban nem létezhetett, ugyanis az azt aláíró személy (a felperes korábbi ügyvezetője) a szétválását követően, csak 2025. január 11-én, ügyvédje január 10-én a neki küldött elektronikus levélben kérte a hozzájáruló okirat aláírását. Az aláírást azonban megtagadta arra való hivatkozással, hogy az egyes jogi személyek átalakulásáról, egyesüléséről, szétválásáról szóló, 2013. évi CLXXVI. törvény (a továbbiakban: Átv.) 11. § (2) bekezdése szerinti végleges vagyonmérleg elkészültéig (amelynek határideje 2025. március 31. napja volt), a felek közti elszámolás megtörténteig az ingatlanok tulajdonjogának átruházása idő előtti.
- [12] Keresetleveléhez csatolta a korábbi ügyvezető által küldött, keresetlevelében hivatkozott e-mailt.
- [13] Az alperes a védíratában a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy cégjogi jogutódlás esetén a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzése nem történhetett meg kizárólag a változás cégnyilvántartási átvezetéséről rendelkező cégbiztosító végzés alapján, és hogy a bejegyzés alapjául szolgáló okiratnak meg kell felelnie a régi Inytv. által támasztott tartalmi és alaki feltételeknek. Nem vitatta továbbá, hogy a szétválási szerződés alapján sem kerülhetett volna sor a tulajdonjog bejegyzésére, mivel az nem felel meg a régi Inytv. által a bejegyzés alapjául szolgáló okiratokkal szemben támasztott követelményeknek, és a szerződés eredeti példányban nem is került benyújtásra, valamint az az ingatlanok tulajdonjogának átruházására vonatkozó rendelkezést (az érintett ingatlanok pontos megjelölésével, bejegyzéssel érintett tulajdoni hányaddal és jogcímmel) nem is tartalmaz.
- [14] Vitatta azonban azt a felperesi előadást, hogy a 2024. december 20. napján kelt, bejegyzési engedélyt tartalmazó nyilatkozat a rajta szereplő időpontban nem létezett, valamint a kivált társaság nem lehetett volna annak a címzettje. A tovább működő társaság új ügyvezetője részére küldött e-mail üzenetnek az alperesi döntés jogszerűsége szempontjából nincs jelentősége, mert az e-mail üzenet nem alkalmas azon tény megcáfolására, hogy az ingatlan-nyilvántartási eljárás során rendelkezésre állt a 2024. december 20. napján kelt, a szétváló cég korábbi ügyvezetője által nyilvánvalóan azonosítható módon aláírt és szabályszerű ügyvédi ellenjegyzéssel ellátott okirat, amely feltétlen és visszavonhatatlan bejegyzési engedélyt tartalmazott az érintett ingatlanokra vonatkozóan, amely önmagában elegendő a tulajdonosváltozás bejegyzéséhez, mert a bejegyzési engedélyen felül tartalmazza a régi Inytv. 32. § (1) bekezdése által előírt tartalmi elemeket is. A kivált új társaság az ingatlan-nyilvántartási kérelem előterjesztésekor jogképes volt, így a tulajdonjog javára történő bejegyzésének nem volt akadálya.
- [15] Az alperesi érdekelt szintén a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy az ingatlanok tekintetében a tulajdonjog változás nem átruházással, hanem a jogutódlással „*ipso iure*” következett be, a vagyonmérleg- és vagyonleltár-tervezetek szerinti vagyonelemeknek a jogutód cégre történő átszállásához egyedi jognyilatkozatokra, külön megállapodásra nem volt szükség.
- A jogerős ítélet**
- [16] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a keresetet elutasította.
- [17] Indokolásában ismertetette a Kúria, illetve a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.38.029/2018/3., Kfv.III.37.350/2020/7., Kfv.III.37.251/2005/5., Kfv.III.37.648/2011/12., EBH 2020.K.1. [Kfv.III.37.203/2018/9.], Kfv.II.37.227/2017/7., Kfv.III.38.426/2019/4. [IJD 2021.2.], EBH 2008.1835. [Kfv.III.37.133/2007/4.] számú eseti döntéseit, idézte a régi Inytv. 6. § (1) bekezdését, 8. §-át, 25. § (2) bekezdését, 29. §-át, 32. § (1)

- bekezdését, 39. § (3) bekezdés a) pontját, 51. § (1) bekezdését, a Ptk. 3:45. § (1) bekezdését, az 5:167. §-át.
- [18] Megállapítása szerint az érdekelt tulajdonjoga bejegyzésének alapjául a bejegyzési engedély és a cégbíróági végzések szolgáltak. A kiválás során történő vagyonmegosztás a kiválást elhatározó jogi személy egyszemélyi döntése volt, a tulajdonjog átszállására vonatkozó, az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapjául is szolgáló okiratot ennek megfelelően kizárólag a kiválás előtti jogi személy ügyvezetője tudta aláírni, mivel a tulajdonjogot szerző jogutód, az érdekelt ekkor még nem létezett. A tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésének alapjául szolgáló, 2024. december 20. napján kelt nyilatkozat esetében tehát az „érdekeltek megállapodása” fogalmilag kizárt, az okiratot kizárólag a kiválás megvalósulása előtti jogelőd gazdasági társaság ügyvezetője mint egyszemélyi döntéshozó írhatta alá, miként a 2024. szeptember 30. napján kelt szétválási szerződést is. Ingatlan-nyilvántartási szempontból nem teszi az érdekelt megállapodásává a szétválási szerződést az a tény, hogy azt ugyanazon jogi személy mindkét tagja aláírta. Mindezek tükrében a jogelőd gazdasági társaság 2024. december 20. napján kelt, bejegyzési engedélyt is tartalmazó nyilatkozata alkalmas volt arra, hogy a tulajdonjog bejegyzésének az alapjául szolgáljon, mivel a régi Inyvtv. 32. § (1) bekezdése által előírt valamennyi tartalmi elem szerepelt benne, az érdekelt megállapodását kivéve, ami jelen esetben – a jogügylet jellegét tekintve – fogalmilag kizárt.
- [19] A jogerős ítélet [85] bekezdése szerint minden alapot nélkülöz felperesnek a bejegyzési engedély nem létező volta miatt történő hivatkozása ezzel összefüggésben. A régi Inyvtv. 7. § (1) bekezdése szerint az ingatlannyilvántartásban egy-egy bejegyzés ranghelyét és ezzel a bejegyzések rangsorát - e törvény eltérő rendelkezése hiányában - a bejegyzés, feljegyzés iránt benyújtott kérelem iktatási időpontja határozza meg. A kiváló - alperesi érdekelti - gazdasági társaságot a Cégbíróság 2025. január 1. hatállyal bejegyezte, így a kérelem előterjesztésének - 2025. január 13-i időpontjában jogképes volt, jogokat szerezhetett, kötelezettségeket vállalhatott.
- [20] Az elsőfokú ítélet [86]–[89] bekezdései szerint a felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a kérelem idő előtti azért, mert a végleges vagyonleltár- és vagyonmérleg elkészítési határideje 2025. március 31. napja volt. A végleges vagyonmérlegre vonatkozóan a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.) előírásai az irányadók, ahhoz a törvény jogkövetkezményt nem fűz, azt a benyújtása után a cégbíróság letétbe helyezi, és azzal nincs további intézkedési kötelezettsége. A vagyonleltár olyan részletes kimutatás, amely a gazdálkodó szervezet eszközeit és az eszközök forrásait tételesen, egy adott időpontra vonatkozóan, mennyiségben és értékben megfelelően tartalmazza. A Számviteli tv. nem írja elő a leltárban minden egyes vagyontárgy azonosító adatainak, többek között az ingatlanok település és helyrajzi szám szerinti feltüntetését. A leltár összeállítása a Számviteli tv. 69. § (1) bekezdése alapján történik. A vagyonleltár-tervezet tartalmazza a jogelőd és a kiváló társaság vagyonát, főkönyvi számla utalással. A főkönyvi számlák alapján a főkönyvből a társaság vagyona, így az ingatlanok is beazonosíthatóak, ezért azok ebben a formában kellően meghatározottnak tekintendők. E körben utalt a Kúria Kfv.II.37.227/2017/7. és Kfv.III.38.426/2019/4. számú döntéseire, melyek szerint átalakulás esetén azért nincs szükség tulajdonjog-változásról szóló megállapodásra és bejegyzési engedélyre, mert a cégnylvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 22. § (1) bekezdése, továbbá a Számviteli tv. 141. § (1) bekezdése értelmében az átalakulás során vagyonmérleg és vagyonleltár készül. Ezek az okiratok azok, amelyek a vagyonátadást, a jogutód által megszerzett vagyontárgyak körét rögzítik, és ezekből állapítható meg, hogy a jogutód a perbeli ingatlan tulajdonjogát ténylegesen megszerezte-e.
- [21] Kifejtette a [91]–[95] bekezdésekben, hogy az ingatlan tulajdonjoga csak olyan okirat alapján jegyezhető be, amely a bejegyzés tárgyát képező jog keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja. Az átalakulást igazoló cégbíróági végzés a jogelőd és a jogutód cég tekintetében tartalmaz rendelkezést, a bejegyzés tárgyát képező, a kérelemben megjelölt ingatlanok tulajdonjogának a keletkezését, módosulását, illetve a megszűnését nem igazolja. A bejegyzési engedély csak akkor mellőzhető, ha az átalakulásról rendelkező cégbíróági végzés mellett az ingatlanokat is magában foglaló vagyonmérleget és vagyonleltárt is csatolnak a kérelemhez. A Kúria irányadó gyakorlata szerint az átalakulás során készült vagyonmérleg és vagyonleltár alkalmas annak az alátámasztására, hogy az ingatlan tulajdonjoga átszállt a kiváló gazdasági társaságra. A régi Inyvtv. 29. §-a szerint jogok bejegyzésének és tények feljegyzésének – ha törvény másként nem rendelkezik – olyan közokirat, teljes bizonyító erejű magánokirat vagy ezeknek a közjegyző által hitelesített másolata (a továbbiakban: okirat) alapján van helye, amely a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja, továbbá tartalmazza a bejegyzést, feljegyzést megengedő nyilatkozatot az ingatlannyilvántartásban bejegyzett vagy közbenső szerzőként bejegyezhető jogosult részéről (bejegyzési engedély). A bejegyzési engedélyt a jogosult külön, a bejegyzés alapjául szolgáló okirattal azonos alakissággal rendelkező okiratban is megadhatja. A régi Inyvtv. 26. § (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a Ptk. 5:167. §-ában foglalt okirati elvnek történő megfelelés érdekében a kérelemhez két eredeti és egy másolati példányban kell csatolni a bejegyzés alapjául szolgáló okiratot, közjegyzői okirat esetén a közjegyzői okirat hiteles kiadmányának vagy hiteles másolatának két eredeti és egy másolati példányát, amelyeknek tartalmazniuk kell a jogszabályban meghatározott esetekben az okiratra vezetett záradékot, továbbá a bejegyzéshez és az illeték megállapításához szükséges egyéb iratokat. Ugyanezen jogszabályhely (7) bekezdése szerint a bejegyzést - ha jogszabály rendelkezéséből vagy a felek megállapodásából más nem következik - annak kell kérnie, aki ezáltal jogosulttá válik. Kérheti a bejegyzést az is, akinek ez a bejegyzett jogát érinti. A bejegyzési engedélyt az

- aláírásakor, azaz 2024. december 20. napján, - értelemszerűen arra figyelemmel, hogy a kiválás 2024. december 31-i fordulónappal következett be - csak a jogelőd cég képviselőjében aláírási joggal rendelkező ügyvezető írhatta alá. 2025. január 13-án pedig az ingatlan-nyilvántartási kérelem benyújtásakor a kiváló gazdasági társaság terjeszthette elő a kérelmet a fentiekben idézett régi Inyvtv. 26. § (7) bekezdésére figyelemmel. A szétválási szerződés nem tartalmazta a bejegyzési engedélyt, de az a régi Inyvtv. 29. § utolsó fordulata szerint külön, a bejegyzés alapjául szolgáló okirattal azonos alakissággal rendelkező okiratban is benyújtható, jelen esetben ügyvéd által ellenjegyzett formában, amely benyújtására a jogszabály által előírt kellő példányszámban került benyújtásra.
- [22] Az alperes a helyes eljárásjogi rend mentén az Inyvtv. fenti rendelkezései alapján a kérelmet alaki és tartalmi szempontok szerint vizsgálta, az abban szereplő tények megalapozottságát nem is vizsgálhatta. A kérelem megfelelt az Inyvtv. 26. § (6) bekezdésében és 29. §-ában foglalt követelményeknek, ezért az alperes határozata a keresetben foglaltak alapján nem jogszabálysértő (ítélet [96]–[97] bekezdései).
- [23] Végül az ítélet [98] bekezdésében rögzítette, hogy téves felperes azon okfejtése, hogy jelen esetben a tulajdonjog a bejegyzéssel jön létre. Jelen eset szerinti tulajdonszerzés nem azonos a tulajdonjog átruházással történő megszerzésével, amikor az ingatlan tulajdonjogát a fél a bejegyzéssel szerzi meg. Adott esetben a törvény erejénél fogva szerez tulajdonjogot a kiváló gazdasági társaság, mert a Ptk. 3:45. § (1) bekezdése mondja ki, hogy a kiválás esetén a jogi személy vagyonának egy része a kiválással létrejövő jogi személyre mint jogutódra száll át. Tehát ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonos lesz, aki törvény erejénél fogva szerez tulajdont és tulajdoni igénye keletkezik ezáltal arra, hogy az ingatlan tulajdonát az ingatlan-nyilvántartás feltüntesse.
- [24] Ítélete [99] bekezdésében kifejtette, hogy az EBH 2008.1835. és az IJD 2021.2. döntések az ügy eldöntése szempontjából nem relevánsak, utóbbival az ügyszabálysértés sem áll fenn.
- [25] Mindezek alapján jogszabálysértés hiányában a kereset elutasításáról rendelkezett.
- A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem**
- [26] A jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelemben a felperes elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását, az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.
- [27] Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a régi Inyvtv. 29. §-át, 32. § (1) bekezdés f) pontját, a Vhr. 126/B. §-át, ellentétben a Kúria IJD 2021.2. (Kfv.III.38.426/2019/4.) számon közzétett határozat [27], [30] és [31] bekezdéseivel.
- [28] Előadta, hogy a jogerős ítélet [76]–[80] bekezdései szerint az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a keresetét. Keresetlevelében a jogerős ítélet ezen részében foglaltakkal ellentétben nem hivatkozott okirat érvénytelenségére, hanem azt adta elő, hogy az érdekelt megállapodását tartalmazó okirat nem került eredeti példányban benyújtásra. A jogerős ítélet [83] bekezdésében foglaltakkal szemben a szétválási szerződést nem egyetlen jogi személy, a szétváló társaság írta alá, hanem annak tagjai, ahogyan ez magából az okiratból is kitűnik. A szétválási szerződést egyetlen jogi személy aláírásával nem lehetne szerződésnek tekinteti, ezért megalapozatlanul vont párhuzamot az elsőfokú bíróság a szétválási szerződés és a bejegyzési engedély között. Az Atv. 18. § (1) bekezdés c) pontja szerint a szétválási szerződésben meg kell határozni a vagyonmegosztási javaslatot, vagyis a vagyon felosztását a szétváló jogi személy tagjai között, valamint ehhez kapcsolódóan a szétváló jogi személyt megillető jogok és kötelezettségek megosztására irányuló javaslatot; továbbá a jogelőd vagyonának a jogutódok közti megosztásának tervezett arányát. Az elsőfokú ítéletben szereplő megállapítással szemben tehát, amely szerint a főkönyvből a társaság vagyona, így az ingatlanok is beazonosíthatóak, ezért azok kellően meghatározottnak tekintendők, az Atv. szabályai alapján a szétválási szerződésnek kell tartalmaznia a felek megállapodását a vagyonmegosztásra vonatkozóan, a vagyonmérleg- és vagyonleltár-tervezeteket kizárólag a jogelőd társaság ügyvezetője írja alá, a tervezetek azonban önmagukban nem alkalmasak a felek közötti megállapodás alátámasztására.
- [29] Az elsőfokú ítélet indoklása azt tartalmazza, hogy a Kúria irányadó gyakorlata szerint az átalakulás során készült vagyonmérleg és vagyonleltár alkalmas annak az alátámasztására, hogy az ingatlan tulajdonjoga átszállt a kiváló gazdasági társaságra, azonban ennek vonatkozásában az elsőfokú bíróság eseti döntéseket nem jelölt meg.
- [30] Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogkérdésben eltér a Kúria Kfv.III.38.426/2019/4. [IJD 2020.2.] számú ítéletében foglaltaktól, mely ítéletben foglalt jogértelmezés szerint a felperes által csatolt cégbíróági végzések közokiratok, ezáltal – a Ptk. 5:167. §-ára és az Inyvtv. (értsd ez alatt régi Inyvtv. rendelkezéseit) 29. §-ára figyelemmel – alapul szolgálhatnak a tulajdonjog-változás bejegyzéséhez. Az Inyvtv. 29. §-a azonban egyértelműen rögzíti, hogy a közokirat alapján is csak akkor van helye a bejegyzésnek, ha az a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja. Ilyen igazolást azonban a cégbíróági végzések nem tartalmaznak; azok kizárólag a jogutódlásról rendelkeznek, a bejegyezni kért ingatlanok tekintetében még utalás szintjén sem szólnak. Ezek tehát nem igazolják a bejegyzés tárgyát képező jog, azaz az ingatlanok tulajdonjogának változását. Ennek hiányában a cégbíróági iratok a jelen esetben nem szolgálhattak a tulajdonjog-változás bejegyzésének alapjául (hivatkozott ítélet [27] bekezdése). A felperes a felülvizsgálati kérelemben semmivel nem cáfolta az elsőfokú bíróságnak az Inyvtv. 32. § (1) bekezdésére, 32. § (2) bekezdésére, 39. § (3) bekezdésére, továbbá az Útv. 43. § (2) bekezdésére tekintettel tett azon megállapítást, miszerint az Egyesülési Szerződés nem tartalmazza az érintett gazdasági társaságok statisztikai azonosítóját, oldalanként a szerződő felek, illetve a

- készítő és az ellenjegyző személy kézjegyét, valamint ügyvéd vagy kamarai jogtanácsos ellenjegyzését. A felsorolt, az iratokból tényyszerűen megállapítható hiányosságok a kérelem automatikus elutasítását eredményezik ([30] bekezdése). A felperes által hivatkozott Ctv. és Ptk. rendelkezések a polgári jog szabályai, amelyek nem tartalmazzak az Inyvtv. 29. §-ához képest eltérő, speciális rendelkezést, mert nem adnak kötelező előírást az ingatlanügyi hatóság részére. A szabályok a jogutódlással bekövetkező tulajdonjog-változást rendezik, amelyek nem változtatnak azon, hogy az ingatlan-nyilvántartásban jogok bejegyzésének csak az Inyvtv. és az Ütv. hivatkozott rendelkezéseinek megfelelő okiratok alapján van helye. A jogutódlás tényét, de még a felperes által állított tulajdonjog-változás tényét nem vitatta sem az ingatlanügyi hatóság, sem az elsőfokú bíróság. Ez azonban önmagában nem elégséges a tulajdonjog-változás ingatlan-nyilvántartásbeli bejegyzéséhez ([31] bekezdése).
- [31] Megjegyezte, hogy az elsőfokú bíróság is hivatkozott az IJD 2021.2. számú eseti döntésre az ítélet indoklásában kifejtett jogi álláspontjának alátámasztásaként, ugyanis az ítélete indoklásának [90] bekezdésében a Kúria Kfv.III.38.426/2019/4. számú eseti döntését hívta fel, amely azonos e döntéssel, mégis az ítélete [99] bekezdésében azt rögzítette, hogy az IJD 2021.2. számú döntéssel ügyszorosság nem állt fenn, mivel itt a bejegyzési engedély rendelkezésre állt.
- [32] Jelen ügyben a felperes a felek megállapodását tartalmazó okirat (szétválási szerződés) eredeti, vagy közjegyző által hitelesített másolati példányának hiányára hivatkozott.
- [33] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet nem sérti a felperes által megjelölt jogszabályi rendelkezéseket és jogkérdésben nem tér el Kúria Kfv.III.38.426/2019/4. számú határozatában foglaltaktól. A kúriai döntésből nem lehet levonni olyan következtetést, mely szerint a szétválási szerződés benyújtása kötelező lenne az ingatlan-nyilvántartási eljárásban, és kizárólag ezen szerződés szolgálhatna a tulajdonjog bejegyzésének alapjául.
- [34] Az alperesi érdekelt a felülvizsgálati eljárásban nyilatkozatot nem terjesztett elő.
- A Kúria döntése és jogi indokai**
- [35] Az ítélet az érdemi felülbírálatra alkalmatlan.
- [36] A jogerős ítélet, valamint a keresetlevelet visszautasító és az eljárást megszüntető jogerős végzés ellen jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással felülvizsgálati kérelmet terjeszthet elő a fél, az érdekelt, valamint a rendelkezés rá vonatkozó része ellen az, akire a határozat rendelkezést tartalmaz [a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (1) bekezdés]. A Kúria a jogerős ítéletet - a bizonyítás és vizsgálat hivatalbóli elrendelésének körén kívül - csak a felülvizsgálati kérelem, a csatlakozó felülvizsgálati kérelem, és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül [Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése], az eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt [Kp. 120. § (5) bekezdése].
- [37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés b) alapján – ezt a befogadási okot kellően valószínűsítő felülvizsgálati kérelem alapján – azon jogkérdés vizsgálata érdekében fogadta be, hogy cégjogi jogutódlás esetén az ingatlan-nyilvántartási kérelem teljesítéséhez, azaz az ingatlan tulajdonosváltásának bejegyzéséhez szükséges okiratok alaki és tartalmi elemeinek vizsgálatát az elsőfokú bíróság a Kúria joggyakorlatának megfelelően végezte-e el.
- [38] A Kúria közzétett határozattal rendelkezik a cégjogi átalakulás során átszálló ingatlan tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez szükséges okiratok alaki és tartalmi feltételek teljesülésének tárgyában. A felperes és az elsőfokú bíróság által is hivatkozott Kfv.III.38.426/2019/4. (IJD 2021.2.) számú ítélete azonban cégjogi egyesülés, nem pedig a jelen perrel érintett kiválás kapcsán született. Az ügyben a jogelőd társaság tehát jogutódlással megszűnt, és az ingatlan-nyilvántartási kérelemhez nem csatolták a bejegyzett jogosult bejegyzési engedélyét. A közzétett határozat szerinti felperes keresetét elutasító jogerős ítéletet a Kúria hatályában fenntartotta, mert megállapította, hogy a kérelemhez benyújtott egyesülési szerződés nem tartalmazta az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéshez szükséges adatokat, az nem az előírt formában került előterjesztésre és nem került csatolásra a bejegyzett jogosult törlési engedélye. Az eltérő tényállású ügy elvi tartalma ([33] bekezdés első mondata) azonban jelen ügyben is irányadó: Az ingatlan tulajdonjoga csak olyan okirat alapján jegyezhető be, amely a bejegyzés tárgyát képező jog keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja.
- [39] Az elsőfokú bíróság által hivatkozott Kfv.II.37.227/2017/7. számú ítélet végrehajtási jog bejegyzése tárgyában született, az ügyben korábban zajlott átalakulás folytán egy Kft. Zrt.-vé alakult, a jogelőd ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosult jogutódlással megszűnt. Ilyen feltételekkel azt mondta ki a Kúria, hogy ellenkező bizonyítás hiányában sor kerülhet a megszűnt jogelőd tulajdonjogának törlésére, és a jogutód tulajdonjogának bejegyzésére bejegyzési engedély nélkül. Jelen ügyben azonban a szétváló társaság azonos név alatt, azonos társasági formában tovább működik, az ügy lényeges tényállási elemében tehát jelen ügytől eltér.
- [40] Az elsőfokú bíróságnak és a Kúriának tehát a jelen ügy tényállása alapján kellett állást foglalnia az ingatlan-nyilvántartási kérelem teljesítésének jogszerűségéről.
- [41] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság nem tisztázta a kereset eldöntéséhez szükséges tényállást, iratellenes megállapításokat tett, az általa helytállóan hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből téves jogkövetkeztetéseket vont le, továbbá a jogerős ítélet indoklása logikai ellentmondásokat tartalmaz.
- [42] A Kúria rögzíti, hogy az alperes a keresettel támadott határozatával nem csupán a szétváló társaság tulajdonjogának, hanem az azokat terhelő jelzálogjogok, valamint elidegenítési és terhelési tilalnaknak a törléséről is rendelkezett. A felperes

- keresetében nem támadta ezen jogok törlését. Tekintve, hogy utóbbi jogok törlése a tulajdonosváltozástól függetlenül is lehetséges, és ezen rendelkezéseket a felperes nem támadta, a bíróság eljárása az alperes határozatának e körben tett rendelkezéseit nem érinti.
- [43] A Kúria rögzíti továbbá, hogy az ingatlan-nyilvántartási kérelmet a szétválási okiratot szerkesztő ügyvéd terjesztette elő az alperesnél 2025. január 13-án, a felperes nevében a bejegyzési engedély-okiratban szereplő meghatalmazás alapján. A kérelem előterjesztésekor a felperesnek azonban már nem a szétválást megelőző ügyvezető volt a törvényes képviselője, és a kérelmet a Ptk. 3:46. § (3) bekezdésében és az Átv. 21. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére nem a jogutód kivált társaság mint jogszerző, hanem a kiválással érintett tovább működő társaság nevében terjesztették elő. Ez lehetséges a régi Inyvtv. 26. § (7) bekezdése alapján, azonban e tény miatt is állhatott elő az a helyzet, hogy a felperes a nevében előterjesztett kérelmének helyt adó földhivatali határozatot támadta meg a bíróság előtt.
- [44] Ezen körülményre is tekintettel a bíróságnak különös gonddal kellett volna vizsgálnia a keresetben előadott jogsérelem esetleges megvalósulását. A vizsgálat első lépése a pontos tényállás, azaz a jogvita szempontjából lényeges jogi tények megállapítása. A Kúria szerint ezen kötelezettségének az elsőfokú bíróság csak részben és nem kellő pontossággal tett eleget.
- [45] A tényállás pontos megállapításához elengedhetetlen, hogy az ingatlan-nyilvántartási ügyvel érintett jogügylet jogi tartalmát a bíróság helytállóan határozza meg, mert ez alapján állapítható meg a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazoló okirat, amelyhez kapcsolódhat a bejegyzést megengedő nyilatkozat az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett jogosult részéről, azaz a bejegyzési engedély.
- [46] A perbeli esetben a tulajdonosváltozáshoz vezető ügylet jogcíme a kiválás volt, ez jelenik meg az ingatlan-nyilvántartási kérelemben és az alperes határozatában szereplő bejegyzési jogcímben is.
- [47] A kiválás szabályait a Ptk., részleteiben pedig az Átv. [2–11. §, 17–22. §] szabályozza.
- [48] A Ptk. 3:45. § (1) bekezdés második fordulata szerint kiválás esetén a jogi személy fennmarad, és vagyonának egy része a kiválással létrejövő jogi személyre mint jogutódra száll át. A Ptk. 3:47. §-a értelmében a kiválásra is alkalmazandók az átalakulás általános szabályai, köztük a Ptk. 3:41. § (1) bekezdése, mely szerint a jogi személy átalakulásának kezdeményezéséről – az átalakulás módjának és a jogutód jogi személynek a meghatározásával – a jogi személy tagjai, illetve alapítói döntenek.
- [49] Az Átv. szerint a szétválásról a társaság legfőbb szerve (a taggyűlés) két taggyűlésen dönt [Átv. 2. § (1) bekezdés]. A szétválás elhatározását követően átalakulási (szétválási) tervet, ennek keretében – többek között – szétválási szerződést köt [Átv. 18. § (1) bekezdés], amely keretében vagyonmérleg-tervezeteket készít [Átv. 4. §], majd fogad el, továbbá meghatározza a kiváló társaság alapító okiratát és a tovább működő társaság alapító okiratának módosítását [Átv. 18. § (1) bekezdés f) pont]. A jelen esetben a szétváló társaság két magánszemély taggal működött, két taggyűlése – a szétválási szerződés szerint – a szétválást elhatározta, majd a szétválási tervet elfogadta, amelynek részét képezte az Átv. § 18. § (1) bekezdése szerinti szétválási szerződés, amelyet – az elsőfokú bíróság állításával szemben – a szerződés szerint a két tag kötött és írta alá. A kiváló társaság alapító okiratában meg kellett határozni a társaság induló vagyonát.
- [50] Szétválás többlépcsős folyamat, amely keretében tehát a tagok kötik a szerződést, amelyet azonban a taggyűlésnek is el kell fogadnia. Ezen konstrukció folytán téves az elsőfokú bíróság azon megállapítása, mely szerint az érintett ingatlanok tulajdonjogának kiválás folytán történő, jogutód kivált társaságra történő átszállása a szétváló társaság egyszemélyi döntése volt. A társaság taggyűlésének döntése, majd a taggyűlési határozatok alapján a szétválás cégnyilvántartásban történő átvezetésének érvényességi feltétele, azonban mindennek alapja a tagok – vagyonfelosztást is magában foglaló – megállapodása, azaz szerződése.
- [51] A szétválási szerződés a kiválás kötelező tartalmi feltétele volt. A perbeli szerződés tartalmazza a vagyonmegosztás arányát, azonban az egyes vagyontárgyakat, így beazonosítható módon a jelen perrel érintett ingatlanokat, ingatlanhányadokat nem. Mindemellett a szétváló gazdasági társaság ingatlanvagyonának azonosító adatait, azaz azok helyrajzi számait és a tulajdoni hányadokat a másolatban csatolt vagyonmérleg-tervezetek sem tartalmazzák, miként azokat a cégbíróság végzései, és az ezek alapján megjelent hirdetések sem.
- [52] A régi Inyvtv. 29. §-a szerint: Jogok bejegyzésének (...) – ha törvény másként nem rendelkezik – olyan közokirat, teljes bizonyító erejű magánokirat vagy ezeknek a közjegyző által hitelesített másolata (a továbbiakban: okirat) alapján van helye, amely a bejegyzés tárgyát képező jog (...) megszűnését igazolja, továbbá tartalmazza a bejegyzést (...) megengedő nyilatkozatot az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett (...) jogosult részéről (bejegyzési engedély). A bejegyzési engedélyt a jogosult külön, a bejegyzés alapjául szolgáló okirattal azonos alakissággal rendelkező okiratban is megadhatja.
- [53] A „kiválás” tulajdonjog törlési jogcímet megalapozó, tehát a felperes tulajdonjogának megszűnéséről rendelkező okirat tehát a tulajdonjog törlésének az egyik, az ehhez kapcsolódó bejegyzési engedély pedig másik feltétele.
- [54] Az ingatlan-nyilvántartási kérelemhez csatolásra került a bejegyzési engedély eredetben, azonban ahhoz a tulajdonosváltozáshoz vezető jogcímet, a kiválást, illetve a felperes tulajdonjogának megszűnését, így annak törlését megalapozó eredeti okirat (vagy közjegyző által hitelesített másolata) nem került benyújtásra, annak ellenére, hogy a régi Inyvtv. 26. § (6) bekezdése szerint a Ptk. 5:167. §-ában foglalt okirati elvnek történő megfelelés érdekében a kérelemhez két eredeti és egy másolati példányban kell csatolni a bejegyzés alapjául szolgáló okiratot, közjegyzői okirat esetén a közjegyzői okirat hiteles kiadmányának vagy hiteles másolatának két eredeti és egy másolati példányát, amelyeknek tartalmazniuk kell a jogszabályban meghatározott

- esetekben az okiratra vezetett záradékot, továbbá a bejegyzéshez és az illeték megállapításához szükséges egyéb iratokat. Az ingatlan-nyilvántartási eljárásban az Ákr. 65. § (2) bekezdése szerinti eljárás alkalmazásának, valamint bejegyzés alapjául szolgáló okirat ügyfél nyilatkozatával történő pótlásának – az e törvényben foglalt kivételektől eltekintve – nincs helye.
- [55] A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bejegyzés alapjául szolgáló okiratokat illetően ellentmondásos megállapításokat tett. Az ítélete [81] bekezdésében rögzítette, hogy az ingatlan-nyilvántartási kérelemhez három példányban az ügyvéd által ellenjegyzett bejegyzési engedély, a cégbíróági végzések, a szétválással kapcsolatos, a Céglőnyben megjelent hirdetmény, továbbá két példányban, másolatban a szétválasztási szerződés a vagyonszerűség- és vagyonszerűség-tervezetekkel és a pénzügyi törzsi engedélyei kerültek csatolásra. Az ítélet [89] bekezdésében azt állapította meg, hogy a vagyonszerűség-tervezet a főkönyvi számla utalással tartalmazta a jogelőd és a kiváló társaság vagyonát, és a főkönyvből azonosíthatók be az érintett ingatlanok. A főkönyv tehát – amely szerinte az ingatlan-adatokat tartalmazza – nem állt az alperes rendelkezésére. Emellett az elsőfokú bíróság az ítélete [82] bekezdésében az állította, hogy „változásátvezetés” (vagyis a felperes tulajdonjoga törlésének és az érdekelt tulajdonjoga bejegyzésének) alapjául a bejegyzési engedély és a cégbíróági végzések szolgáltak, amely okiratokról azonban maga is megállapította, hogy az ingatlanokat beazonosító adatait nem tartalmazták. Ezen ellentmondások mellett nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság milyen tények és jogi indokok alapján minősítette bejegyzésre alkalmasnak a kérelemhez csatolt okiratokat.
- [56] További logikai ellentmondást tartalmaz a jogerős ítélet [95] bekezdése is, mely szerint a szétválasztási szerződés nem tartalmazta a bejegyzési engedélyt, de az a régi Inyvt. 29. § utolsó fordulata szerint külön, a bejegyzés alapjául szolgáló okirattal azonos alakissággal rendelkező okiratban is benyújtható. A bejegyzési engedély szükségképpen a bejegyzést megalapozó jogcímet keletkeztető okirathoz kapcsolódhat, éppen az elsőfokú bíróság által felhívott régi Inyvt. 29. §-a értelmében. A bejegyzési engedély önmagában nem keletkeztethet jogváltozást, az szükségképpen az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jog változását keletkeztető ügylethez (vagy más jogi tényhez) kapcsolódhat. A bejegyzési engedély a bejegyzés tárgyát képező jog, vagyis a felperes tulajdonjogának „kiválás” jogcímen történő megszűnését önmagában nem igazolja.
- [57] A régi Inyvt. 32. § (1) bekezdése szerint az okiratkak – ahhoz, hogy az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapjául szolgálhasson – tartalmaznia kell – egyebek mellett – az érintett ingatlan pontos megjelölését (település neve, helyrajzi szám) és a bejegyzéssel érintett tulajdoni hányadot [c] pont], a jog vagy tény pontos megjelölését [d] pont], a jogváltozás jogcímét [e] pont], az érdekelt megállapodását, a bejegyzett jogosult bejegyzést engedő – feltétlen és visszavonhatatlan – nyilatkozatát [f] pont]. Mivel a cégbíróági végzések nem tartalmazzák az ingatlan-adatokat, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jog pontos megjelölését, így nem igazolják a bejegyzés tárgyát képező jog, vagyis a felperes kérelemmel érintett ingatlanjain fennálló tulajdonjogának megszűnését. A cégbíróági végzések a szétváló társaság taggyűlése által elhatározott tartalmú jogutódlását igazolják.
- [58] A felperes ingatlanokon fennálló tulajdonjogának törléséhez a jogerős ítéletben meghatározott okiratok, vagyis a bejegyzési engedély és a cégbíróági végzések ezért együttesen sem alkalmasak.
- [59] A jogerős ítélet indokolása ellentmondásos a tekintetben is, hogy kúriai határozatokra hivatkozva az elsőfokú bíróság az ítélete [90]–[92] bekezdéseiben a bejegyzési engedély szükségtelensége mellett érvel, ugyanakkor a bejegyzés alapjául szolgáló okiratként a bejegyzési engedélyt jelöli meg.
- [60] Mindemellett a jogerős ítélet számos pontatlanságot tartalmaz: az elsőfokú bíróság nem mutat rá arra, hogy a szétváló társaság ügyvezetője lett a kivált társaság ügyvezetője, az ingatlan-nyilvántartási kérelem előterjesztésekor a felperes már a korábbi tag ügyvezetése alatt működött. Az elsőfokú bíróság a vagyonszerűség-tervezeteket (végleges) vagyonszerűségként említi, az általa az ingatlanok beazonosíthatóságának forrásaként megjelölt főkönyv nem állt az alperes és a bíróság rendelkezésére.
- [61] A Kúria rámutat arra is, hogy a felperes keresetlevelében foglalt egyik fő állítása az volt, hogy a bejegyzési engedély a rajta szereplő dátum szerinti időpontban nem létezett. Ezen állítás valóságát az alperes ellenkérelmében vitatta. Előadása alátámasztására a felperes e-mail üzenetet csatolt. A felperes állított tény és bizonyíték értékelése, az ezzel kapcsolatos tények és jogi indokok rögzítése az elsőfokú bírósági eljárásban elmaradt, a jogerős ítélet [85] bekezdésében szereplő, a ranghely elvére és a kivált társaság jogalanyi minőségére utaló érvelés pedig nem hozható összefüggésbe a felperes azon hivatkozásával, hogy a bejegyzési engedély-okirat nem keletkezhetett a rajta szereplő időpontban.
- [62] Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet olyan fokban megalapozatlan és ellentmondásos, hogy az nem alkalmas érdemi felülbírálatra, ezért azt a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.
- [63] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban – a Kúria jelen végzésében szereplő jogértelmezés figyelembe vétele mellett – köteles a tulajdonosváltozás ingatlan-nyilvántartási kérelmében szereplő jogcímre irányadó jogszabályi rendelkezések alapján a jogváltozás bejegyzéséhez szükséges tényeket megállapítani, és ezekhez viszonyítva dönteni arról, hogy a kérelemhez csatolt okiratok alaki és tartalmi szempontból a felperes tulajdonjogának törléséhez, illetve az érdekelt tulajdonjogának bejegyzéséhez alkalmasak-e, különös tekintettel arra, hogy azokból egyértelműen, beazonosíthatóan megállapíthatók-e az érintett ingatlanok adatai, továbbá a tulajdonosváltozásuk ténye és jogcíme. Ítéletét ellentmondásmentes, logikus, tényekkel és jogszabályi rendelkezésekkel alátámasztva köteles megindokolni.

(Kúria Kfv.V.37.695/2025/8.)

124 I. Az „akció” – szemben az „árcsökkentéssel” – nem jogi fogalom. Minden árcsökkentés akció, de nem minden akció árcsökkentés. Az „árcsökkentés bejelentése” kifejezés az eladó azon promóciós nyilatkozataira vonatkozik, amelyek szerint csökkentette az áru(k)ért felszámított árat, és nem alkalmazható az árelőnyök promóciójának olyan technikáira, amelyek nem árcsökkentések. Nem tekinthető önmagában azért tisztességtelennek egy kereskedelmi gyakorlat, mert a 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet szerinti árcsökkentett és a nem árcsökkentett akciós termékek esetében egyaránt figyelemfelhívó színű címkén adnak ártájékoztatót, továbbá a termékeket a kereskedelmi egység „Akció” feliratú polcán helyezik el. Az átlagfogyasztó számára egyértelmű ártájékoztató alkalmazása nem valósít meg tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot.

II. A nem visszaváltási díjas termék áránál visszaváltási díj nem tüntethető fel. A valótlán ártájékoztató megtevésztő kereskedelmi gyakorlatnak minősül. Mindig a vállalkozásnak kell teljes körű, valós, egyértelmű és időszerű tájékoztatást adva elől járnia, az átlagfogyasztótól pedig nem várható el, hogy a részére adott tájékoztatásban kételkedjen és a tájékozott üzleti döntéséhez szükséges, ezért jelentős információkat maga kutassa fel [4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet (Árrendelet) 2/A. § (1)–(2) bek.; 1997. évi CLV. törvény (Fgytv.) 14. § (1), (3) bek.; 2008. évi XLVII. törvény (Fttv.) 3. § (1), (3) bek., 4. § (1) bek.].

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes 2024. július 4-én próbavásárlással egybekötött helyszíni hatósági ellenőrzést végzett a felperes kereskedelmi egységében. Ezt követően hivatalból fogyasztóvédelmi hatósági eljárást indított, majd a 2024. augusztus 29-én kelt, keresettel támadott határozatával a felperessel szemben 3 000 000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki, valamint kötelezte, hogy kereskedelmi tevékenysége során
 1. a fogyasztók tájékoztatása érdekében a kínálatban tartott termékek eladási árát és a vonatkozó egységárat minden esetben írásban tüntesse fel, és gondoskodjon arról, hogy azt a fogyasztók üzleti döntésük meghozatala előtt megismerhessék,
 2. a kínálatban tartott termékek eladási árát és/vagy egységárat mindig egyértelműen, a vonatkozó jogszabályban foglaltak szerint tüntesse fel írásban, továbbá az árcsökkentés bejelentése esetén jelölje meg azt a korábbi, a vállalkozás által az árcsökkentést megelőzően, meghatározott ideig alkalmazott árat, amely a vállalkozás által egy olyan időszakban alkalmazott legalacsonyabb árat jelenti, amely nem lehet rövidebb, mint az árcsökkentés alkalmazását megelőző harminc nap,
 3. a fogyasztók számára a kínálatban tartott akciós termékek esetében a ténylegesen fizetendő eladási árról adjon írásban tájékoztatást.
- [2] Határozatának indoklásában rámutatott, hogy a próbavásárlás során vásárolt termékek közül kettőnek az eladási áráról és az egységáráról a felperes nem adott írásbeli tájékoztatást.
- [3] Megállapította, hogy a felperes az akcióval nem érintett termékeiről fehér, míg az akcióval érintett

termékeinek áráról narancssárga színű polccímkéken ad tájékoztatást. A felperes nem következetesen, nem egyértelműen használta a narancssárga ártájékoztatót, mert a próbavásárlás során vásárolt termékek közül hat esetben kizárólag a ténylegesen fizetendő eladási árat és a hozzá tartozó egységárat tüntette fel, két terméknél azonban az árcsökkentésről is tájékoztatta a fogyasztókat. A felperes nem adott tájékoztatást a termékek eladási ára és egységára, továbbá a szolgáltatások díja feltüntetésének részletes szabályairól szóló 4/2009. (I. 30.) NFGM–SZMM együttes rendelet (a továbbiakban: Árrendelet) 2/A. §-ában foglaltaknak megfelelően. Kifejtette, hogy az árcsökkentés bejelentése nem csak szavakkal, hanem ráutaló magatartással, nonverbális kommunikációval – így színekkel, képi szimbólumokkal – is megvalósítható. A felperes a narancssárga színű polccímke alkalmazásával és az azon feltüntetett időszak megjelölésével felhívta a fogyasztók figyelmét az árcsökkentés tényére, az árcsökkentést bejelentette, mégsem jelölte meg az árcsökkentést megelőzően alkalmazott árat. Hozzátette, hogy a narancssárga figyelemfelhívó szín a vásárlók számára az árcsökkentéssel, leértékeléssel, árkedvezménnyel hozható összefüggésbe. Azáltal, hogy a felperes a narancssárga ártájékoztató alkalmazásával összemosta az árcsökkentést az állandó kínálatban nem szereplő, korlátozott ideig elérhető („in-out”) termékek kedvező árával, a fogyasztókat elbizonytalanította. Ezt erősíti, hogy ezeket a termékeket is az „Akció” jelölésű polcokon helyezte el. Összegezve arra jutott, hogy a felperes kereskedelmi gyakorlata az árfeltüntetési szabályokat, és az egyértelműség követelményét sérti.

- [4] Megállapította továbbá, hogy a felperes az egyik próbavásárlással érintett termék esetében nem a ténylegesen fizetendő eladási árról adott tájékoztatást, hiszen azt jelezte, hogy az eladási áron túl a fogyasztóknak 50 forint visszaváltási díjat is fizetniük kell – ezzel szemben a terméken nem szerepelt a fizetendő visszaváltási díj, és azt a felperes a nyugta szerint nem is számolta fel.
- [5] Határozatát a fogyasztóvédelemről 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 14. § (1), (3) és (5) bekezdéseire, a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 3. § (1), (3) bekezdéseire, 7. § (1) bekezdésére, (5) bekezdés c) pontjára, valamint az Árrendelet 2. § (1) bekezdésére, 3. § (1) és (2) bekezdéseire, 4. § b) és e) pontjaira, illetve 2/A. § (1) és (2) bekezdéseire alapította.

A felperes keresete, az alperes védekezése

- [6] A felperes keresetében az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Kifogásolta, hogy az alperes a tényállás-tisztázási kötelezettségének nem tett eleget. Emellett állította, hogy jogsértést nem követett el.
- [7] Az alperes védekezése a kereset elutasítására irányult, a határozatában kifejtett indokok alapján.

A jogerős ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság a 2025. június 3-án kelt és jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította a

- közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján.
- [9] Jogerős ítéletének indoklásában megállapította, hogy az alperes által felvett jegyzőkönyv és annak fényképmellékletei a tényállás felderítéséhez elégségesek voltak, az alperes a felperes nyilatkozatát is beszerezte, teljes és helyes tényállást rögzítve hozta meg a döntését.
- [10] Az elsőfokú bíróság az alperessel egyezően állapította meg, hogy a felperes két próbavásárolt termék eladási áráról és egységáráról nem adott írásbeli tájékoztatást.
- [11] Rámutatott, hogy az akció és az árcsökkentés (Árrendelet 2/A. §) nem azonos fogalmak, azok megkülönböztetendők, a felperes árfeltüntetési gyakorlata sérti az egyértelműség Fgytv. 14. § (3) bekezdésében rögzített követelményét, ezáltal a fogyasztók megtévesztésére alkalmas. Utalt arra, hogy a felperes a kereseti álláspontja alátámasztására felhívta a Fővárosi Törvényszék 105.K.700.147/2023/7. számú ítéletének jogértelmezését, ez azonban a jogvita eldöntése során nem kötötte. Kiemelte, hogy az Árrendelet 2/A. §-át a 48/2020. (XII. 11.) ITM rendelet iktatta be, a 93/13/EGK tanácsi irányelvnek, valamint a 98/6/EK, a 2005/29/EK és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az uniós fogyasztóvédelmi szabályok hatékonyabb végrehajtása és korszerűsítése tekintetében történő módosításáról szóló 2019/2161. európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (a továbbiakban: Omnibus irányelv) való megfelelés érdekében. A jogalkotó célja az egyértelmű, világos, valós és a fogyasztói ügyleti döntés meghozatalához segítséget nyújtó információk megjelenítésének előírása volt, amely információk birtokában a fogyasztók a bármilyen elnevezéssel kommunikált, de tartalmilag árcsökkentést jelentő kereskedelmi gyakorlat esetében megalapozott ügyleti döntést tudnak hozni. Megítélése szerint a narancssárga színű polccímke általában egységes vizuális jelzés az akciós árra, a fogyasztók fejében pedig ez gyakran automatikusan az akciós terméket jelenti. Ha ugyanilyen címkét tesznek egy nem akciós termék mellé is, az azt a látszatot keltheti, hogy az is akciós, még ha az árat helyesen is tüntetik fel, ezáltal pedig az ilyen gyakorlat nem felel meg az egyértelműség követelményének. A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/7/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról szóló 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: UCP irányelv) alapján a vizuális elemek kommunikációnak minősülnek. Amennyiben a felperes egységesen narancssárga színekkel használ az árcsökkentéssel érintett termékek jelzésére, az vizuálisan rögzült jelentést hordoz. Ha ugyanilyen színű címkét kap egy árcsökkentéssel nem érintett termék, az a fogyasztó számára megtévesztő lehet, ez pedig tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak minősül az UCP irányelv 6. cikke alapján. Az egyértelműség követelményének nem felel meg az olyan gyakorlat, amely nem világos, kétértelmű és a fogyasztókat elbizonytalanítja abban, hogy árcsökkentéssel érintett terméket választanak, avagy az állandó kínálatban nem szereplő, korlátozott ideig kedvező áron elérhető terméket. A bizonytalanságot erősíti, hogy az „in-out” termékeket az árcsökkentett termékekkel együtt, az „Akció” jelölésű polcokon helyezte el a felperes.
- [12] Az elsőfokú bíróság a nem visszaváltási díjas termék ártájékoztatása kapcsán kifejtette: a felperes akkor járt volna el helyesen, ha a polc fölötti táblán szereplő feliraton – „*Kétféle termék a polcon!*” – túl közvetlenül a termék mellett, a polcsínen a visszaváltási díjas termékek esetében a +50 forint megjelölésű címkét alkalmazza, a régebbi csomagolású termékek esetében pedig ezt a megjelölést mellőzi. Megítélése szerint a visszaváltási díj megállapításának és alkalmazásának, valamint a visszaváltási díjas termék forgalmazásának részletes szabályairól szóló 450/2023. (X. 4.) Korm. rendelet (a továbbiakban: DRS rendelet) hatálya alá tartozó és a hatálya alá nem tartozó termékek egy polcon történő értékesítése, illetve a termék ténylegesen fizetendő eladási árának helytelen feltüntetése szintén sérti az egyértelműség Fgytv. 14. § (3) bekezdésében rögzített követelményét, ezáltal a fogyasztók megtévesztésére alkalmas.
- A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem**
- [13] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Perköltséget számított fel.
- [14] Azzal érvelt, hogy az akciós termékek, illetve a nem visszaváltási díjas termék árára vonatkozó tájékoztatása nem volt jogsértő. Az akciós termékekre vonatkozó ártájékoztatás körében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a keresetben előadottakat nem értékelte, ezzel megsértette a Kp. 2. § (4) bekezdésében foglaltakat. Az „*akció*” és az „*árcsökkentés*” fogalmainak értelmezése kapcsán továbbra is hivatkozott a Fővárosi Törvényszék 105.K.700.147/2023/7. számú ítéletében foglaltakra, ami alapján az elsőfokú bíróság jogi álláspontját tévesnek tartotta. Aszerint ugyanis az „*akció*” mint kereskedelmi gyakorlat nem szűkíthető le kizárólag az Árrendelet 2/A. §-a szerinti árcsökkentésre. Az akció ennél tágabban értelmezendő, mert az árcsökkentésen túl magában foglalhat olyan kedvezményeket, amelyek a termék mennyiségéhez vagy meghatározott időszakban, eseményhez kapcsolódóan átmeneti, korlátozott ideig történő elérhetőségéhez fűződnek. Ezek az árcsökkentéshez hasonlóan előnyt jelenthetnek a fogyasztók számára, figyelemfelkeltő jelölésük, és „*Akció*” felirat alatt az árcsökkentett termékekkel együtt történő elhelyezésük pedig nem megtévesztő, mert az átlagfogyasztó az akció megjelölés alatt nem kizárólag az árcsökkentéssel, hanem árcsökkentésnek nem minősülő egyéb kedvezményekkel érintett termékeket is érthet. Kiemelte, hogy minden esetben pontos tájékoztatást ad a fogyasztóknak arról, hogy milyen típusú akciót alkalmaz. A vizsgált ártájékoztatásokon megjelenítette a termékek eladási árait, és azon termékek esetében, ahol árcsökkentést alkalmazott, a

- korábbi árat, az árcsökkentés tényét és mértékét. A kifogásolt termékek esetében nem alkalmazott árcsökkentést, a narancssárga színű polccímkékkel mindössze felhívta a fogyasztók figyelmét az „in-out” termékekre, és e termékek címkéjén semmi sem utalt árcsökkentésre. Álláspontja szerint az átlagfogyasztó számára a címkék adattartalmából, annak színétől függetlenül egyértelmű, hogy az árcsökkentett vagy nem árcsökkentett terméket jelöl. Az átlagfogyasztótól elvárható, hogy az ártájékoztatót elolvassa és értelmezze, megbizonyosodjék arról, hogy a vállalkozás az adott termék vonatkozásában alkalmaz-e árcsökkentést. Hangoztatta, hogy a jogszabályok nem tartalmazzak az ártájékoztató színére vonatkozó előírást, a vizsgált árfeltüntetési gyakorlatát, a narancssárga színű polccímkék árcsökkentett és nem árcsökkentett termékek esetében történt párhuzamos alkalmazását semmi sem tilalmazza, a fogyasztók megtévesztése pedig fel sem merülhetett, az Fgytv. 14. § (3) bekezdését, az Fttv. 3. §-ában, illetve az UCP irányelvben foglaltakat nem sértette meg. Hivatkozott a Kúria Kfv.III.37.466/2012/4. számú ítéletére is, amely szerint az átlagos vásárló számára egyértelmű ártájékoztató tábla alkalmazása nem valósít meg tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot.
- [15] A nem visszaváltási díjas termék árára vonatkozó tájékoztatása kapcsán kifejtette, hogy sem a DRS rendelet, sem más jogszabály nem rendelkezik arról, hogy abban az átmeneti időszakban, amikor ugyanazon terméket kötelező visszaváltási díjjal és visszaváltási díj nélkül is forgalmazza, fel kellene tüntetnie az eltérő csomagolásban elérhető termék vételárát. Ennek ellenére a fogyasztókat tájékoztatta, hogy a korábban forgalomba hozott, nem a DRS rendelet hatálya alá tartozó termékekre továbbra sem kell megfizetni a visszaváltási díjat. A tájékoztató plakáton jól olvashatóan szerepel a „*Kétféle termék a polcon!*” figyelemfelhívás, valamint jól láthatók a visszaváltási díjas termékeket jelölő piktogramok. A DRS rendelet hatálya alá tartozó és a hatálya alá nem tartozó termékek azonos polcon azonos tartalmú címkével történő árusítása megfelelő tájékoztatás mellett ugyancsak nem jogsértő.
- [16] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Perköltséget számított fel.
- [17] Álláspontja szerint a jogerős ítélet jogszerű. Az elsőfokú bíróság ítéletének indoklásában részletesen kifejtette a felperes keresetében az akciós termékekre vonatkozó ártájékoztató körében írtakra vonatkozó érveit. A Fővárosi Törvényszék jogértelmezése az elsőfokú bíróságot nem kötötte. Rámutatott, hogy az „*akció*” szó az átlagfogyasztó számára átmeneti árleszállítást, csökkentett eladási áron történő értékesítést, esetleg a termék mennyiségi kedvezményét, jellemzően rövidebb időre szóló, a fogyasztók széles körét célzó, érdeklődésük felkeltése vagy vásárlásuk érdekében alkalmazott kedvezményes eladási árat jelent. Az „*akció*” kedvezményes vásárlásra történő felhívás. A felperes szándéka, kereskedelmi magatartása – nyilatkozata szerint is – a fogyasztók figyelmének felhívására irányult, ezért alkalmazott narancssárga színű polccímkéket, amely szín a vásárlók számára az árcsökkentéssel, leértékeléssel, árkedvezménytel hozható összefüggésbe. A köztudatban elterjedt nézet szerint a színes címkék különböző fokozatú árkedvezményt jelölnek. A felperes a kedvezményes árhoz társított kereskedelmi kommunikációt alkalmazta, ami alkalmas volt arra, hogy azt a látszatot keltse az árérzékeny fogyasztókban, hogy az adott termékeket a címkén megjelölt időszakban érdemes megvásárolniuk, mert az olcsóbb, mint korábban. Fenntartotta, hogy a felperes jogsértő magatartást tanúsított, mikor az „*Akció*” feliratú polcra helyezte az akcióval érintett, illetve az „in-out” termékeket is – amelyek ára kedvező, de nem csökkentett –, és e termékeket egységesen narancssárga színű polccímkével jelölte. A narancssárga színű polccímke alkalmazásával és az azon szereplő időszak megjelölésével a felperes felhívta a fogyasztók figyelmét az árcsökkentés tényére, az árcsökkentést tehát bejelentette, mégsem jelölte meg a korábbi árat. Árfeltüntetési gyakorlata nem adott az Árrendelet 2/A. §-ában foglaltaknak megfelelő, egyértelmű tájékoztatást a fogyasztók számára. A felperes az „in-out” termékek esetében nem adott tájékoztatást arról, hogy azok nem árcsökkentett termékek. A fogyasztók így nem tudhatták, hogy a felperes miért jelölte e termékeket az árcsökkentett termékekkel azonos színű polccímkével, tájékoztatás hiányában az „in-out” szó jelentésével sem lehettek tisztában. A felperes egyébként a nyilatkozatán túl semmivel sem bizonyította, hogy a kifogásolt termékek „in-out” termékek lennének, nem pedig hiányos akciós árfeltüntetésről volt szó. A felperes a kifogásolt termékek promotálását akként kívánta elősegíteni, hogy az akcióval érintett termékekkel azonos, narancssárga színű polccímkéken tüntette fel az „in-out” termékek adatait, összemosta az árcsökkentést az „in-out” termékek árfeltüntetésével, ezzel a fogyasztókat elbizonytalanította. A bizonytalanságot erősítette, hogy az akcióval nem érintett termékeket az akciós termékek polcán, azok mellett helyezte el kiegészítő tájékoztatás nélkül, ezzel megsértette az egyértelműség követelményét, megtévesztette a fogyasztókat. Az átlagfogyasztótól nem várható el, hogy kutatást végezzen: két egymás mellett elhelyezett, narancssárga színű polccímkével ellátott termék esetében miért található csökkentett ár az egyikén és miért nem található a másikon.
- [18] A felperes nem visszaváltási díjas termék árára vonatkozó tájékoztatása kapcsán kiemelte: a kötelező visszaváltási rendszer valóban az ellenőrzés ideje körül lépett hatályba, azonban minden vállalkozásnak fel kell készülnie annak érdekében, hogy a jogszabály hatálybalépésének napjától kezdve jogszerű magatartást folytathasson. Utalt arra, hogy az Fgytv. szerint a ténylegesen fizetendő árat kell feltüntetni. Márpedig, ha egy termék után nem kell visszaváltási díjat fizetni, akkor annak eladási áránál nem lehet feltüntetni a visszaváltási díjat, és fordítva: a visszaváltási díjas termék esetében fel kell tüntetni a visszaváltási díjat. Az eltérő csomagolásban eltérő áron elérhető ugyanazon termékek vételárát eltérő módon kell feltüntetni. A felperesnek úgy kellett volna kihelyezni az adott terméket, hogy a fogyasztók számára egyértelmű legyen, mely esetben nem kell visszaváltási díjat fizetni, és mely esetben számolnak fel plusz 50 forintot. Az eladási ár a fogyasztó tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges jelentős információ, a felperes vizsgált kereskedelmi

gyakorlata pedig e tekintetben valótlan információt tartalmazott. A felperes nem a feltüntetett eladási áron értékesítette a próbavásárolt terméket, a fogyasztókat az üzleti döntésük meghozatalában a nem valós ártájékoztatással megtévesztette. Hangsúlyozta, hogy a vállalkozásnak kell olyan fogyasztói tájékoztatást kell kihelyeznie, amely a hatályos jogszabályoknak maradéktalanul megfelel. Ez esetben az átlagfogyasztó megfelelő információ birtokában, további kutakodás nélkül, egyértelműen tud az igényeinek megfelelő termékeket vásárolni. Az átlagfogyasztónak nem kötelessége kutakodni, további erőfeszítéseket tenni annak tisztázására érdekében, hogy melyik termék visszaváltási díjas és melyik nem az.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében befogadta, mert a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vetett fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, a felperes pedig a befogadási kérelmében valószínűsítette, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes (7/2023. Jogegységi határozat). Hangsúlyozza a Kúria: az elsőfokú bíróságot a Fővárosi Törvényszék 105.K.700.147/2023/7. számú ítéletében az akciós termékek árára vonatkozó tájékoztatás kapcsán kifejtett jogértelmezés valóban nem kötötte [vö. Kp. 85. § (6) bekezdés]. Ugyanakkor a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában meghatározott befogadhatósági ok azt teszi lehetővé, hogy a Kúria az alsóbb fokú bíróságok számára az egységes ítélezés követelményének megtartása érdekében – szükség szerint (így, ha közöttük jogértelmezésbeli ellentét alakul ki) – irányt mutasson.
- [20] A Kúria a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának eredményeként megállapította, hogy az – az alábbiak szerint – részben alapos.
- [21] A felülvizsgálati eljárás kereteit a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 108. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem jelölte ki. A felperes felülvizsgálati kérelmében az eladási árról és az egységárról szóló tájékoztatás elmaradásával kapcsolatos jogsértésre vonatkozó részében a jogerős ítéletet nem támadta, ezért ezt a kérdést a Kúria sem érintette.
- [22] A felülvizsgálati kérelem két kérdésben támadta a jogerős ítéletet: egyfelől az akciós termékek, másrészt pedig a nem visszaváltási díjas termék árára vonatkozó tájékoztatás körében. A Kúria elsőként az akciós termékek árára vonatkozó tájékoztatás kérdését vizsgálta. Mindenekelőtt kiemeli, hogy az elsőfokú bíróság a felperes keresetében foglaltakat kimerítette, érvelését értékelte, azzal kapcsolatos jogi indokairól a jogerős ítéletében számot adott. E körben az elsőfokú bíróság terhén jogszabálysértés nem volt megállapítható, nem jogszabálysértő ugyanis, ha az elsőfokú bíróság a felperes kereseti érveit nem fogadja el.
- [23] A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal összefüggésben a Kúria rámutat: az „akció” – szemben az „árcsökkentéssel” – nem jogi fogalom. Köznyelvi értelemben elsődlegesen kétségkívül az árcsökkentést, azaz az árleszállítós árusítást jelenti, de a kereskedelembe ennél szélesebb körben elterjedt kifejezés, hiszen egyéb árelőnyt, illetve a fogyasztók számára kedvezményes vagy más szempontból előnyös vásárlási lehetőséget is jelenthet (pl. gyűjtőcsomag, gazdaságos kiszervezés, egyet fizet kettőt vihet, illetve az „in-out” termékek és hasonló limitált ajánlatok). Röviden: minden árcsökkentés akció, de nem minden akció árcsökkentés.
- [24] Az „árcsökkentés” jogi szabályozását az Európai Unióban az Omnibus irányelv vezette be, kiegészítve a fogyasztók számára kínált termékek árának feltüntetésével kapcsolatos fogyasztóvédelemről szóló 98/6/EK európai parlamenti és tanács irányelvet (a továbbiakban: PID irányelv). A PID irányelv „árcsökkentésre” vonatkozó szabályait Magyarországon az Árrendelet implementálta. A PID irányelv 6a. cikk (1) bekezdése, illetve az Árrendelet 2/A. § (1) bekezdése alapján az „árcsökkentést bejelentő” kereskedőnek meg kell jelölnie az adott termék korábbi árát, amely – a (2) bekezdés értelmében – a kereskedő által a megelőző legalább harminc napos időszakban alkalmazott legalacsonyabb árat jelenti. Ez a szabályozás – tárgya szerint – az árcsökkentés bejelentése esetére, az árcsökkentést bejelentő kereskedő magatartására és az árcsökkentéssel érintett termékekre vonatkozik, azt pedig nem határozza meg, hogy akcióként kizárólag árcsökkentés lenne alkalmazható.
- [25] A PID irányelv 6a. cikkének értelmezéséről és alkalmazásáról szóló iránymutatás (az Európai Bizottság 2021/C 526/02. számú közleménye, a továbbiakban: PID iránymutatás) 1.1. pontja foglalkozik az „árcsökkentés bejelentése” kifejezés jelentésével. Eszerint a 6a. cikk az eladó azon promóciós nyilatkozataira vonatkozik, amelyek szerint csökkentette az áru(k)ért felszámított árat. Például a következők szerint lehet árcsökkentést bejelenteni: százalékban kifejezve (%), pl. „20 % kedvezmény” vagy konkrét összeggel, pl. „10 EUR kedvezmény”; új (alacsonyabb) ár és a korábban alkalmazott (magasabb) ár feltüntetésével – a korábbi ár áthúzva is feltüntethető – pl. „100 EUR helyett most 50 EUR” vagy „50 EUR 100 EUR”; bármely más promóciós technika, mint például a „vásárolj ma áfa nélkül”, amely azt üzeni a fogyasztó számára, hogy az árendemény megegyezik a hozzáadottérték-adó (általános forgalmi adó) értékével (és nem azt jelenti, hogy az adót nem szedik be); az aktuális ár „bevezető” árként vagy hasonlóként való feltüntetésével, valamint a leendő rendes árként magasabb ár megjelölésével. Ezzel szemben – az iránymutatás szerint – a 6a. cikk nem alkalmazható az olyan általános marketingállításokra, amelyek az eladó ajánlatát más eladó ajánlataival való összehasonlítással promótálják anélkül, hogy árcsökkentésre hivatkoznának vagy annak benyomását keltenék, mint például a „legjobb/legalacsonyabb árak”. A 6a. cikk nem vonatkozik továbbá az árelőnyök promóciójának más olyan technikáira sem, amelyek nem árcsökkentések.
- [26] Kétségtelen tehát, hogy „árcsökkentés bejelentésére” többféleképpen is sor kerülhet, azonban – a fenti iránymutatást is szem előtt tartva – a perbeli narancssárga színű polccimke használata önmagában nem tekinthető „árcsökkentés

- bejelentésének*”, azaz a kereskedő olyan promóciós nyilatkozatának, amely szerint csökkentette az áru(k)ért felszámított árat. Sem az alperes, sem pedig az elsőfokú bíróság nem mutatta be, hogy a narancssárga színhez olyan széles körben ismert, avagy legalábbis a felperes gyakorlatában alkalmazott jelmagyarázat lenne társítható, amely ezt a színt az „*árcsökkentés*” fogalmához kapcsolná. Az alperes és az elsőfokú bíróság a polccímke felperes által alkalmazott színének olyan jelentéstartalmat tulajdonítottak, amelyet alátámasztani semmivel sem tudtak, így e körben tett megállapításaik megalapozatlanok. A felperes az alperes által kifogásolt termékek esetében az eljárás folyamán következetesen állította, hogy nem alkalmazott árcsökkentést, a narancssárga színű polccímkékkel mindössze felhívta a fogyasztók figyelmét az „*in-out*” termékekre, és e termékek címkéjén – nem vitatottan – semmi (így a korábbi ár, az árcsökkentés tényének és mértékének megjelölése) sem utalt árcsökkentésre. Az pedig – szemben az alperes érvelésével – a hatóság kötelessége lett volna, de az alperes nem bizonyította, hogy a felperes e termékeket ténylegesen a korábbihoz képest csökkentett áron forgalmazta volna, így az árfeltüntetés hiányos lenne. Annak, hogy a felperes hatféle, próbavásárlással érintett terméknél kizárólag a ténylegesen fizetendő eladási árat és a hozzá tartozó egységárat tüntette fel, s nem jelölt meg korábbi árat, az az oka, hogy ezek a rendelkezésre álló peradatok alapján nem voltak árcsökkentéssel érintett termékek. Kétféle – árcsökkentéssel érintett – terméknél az árcsökkentésről is tájékoztatta a fogyasztókat. Ez nem következetlenség: a perbeli esetben a felperes a narancssárga árjelzőt nem csak az árcsökkentéssel érintett, hanem más akciós termékekre való figyelemfelhívás érdekében is használta, ezek esetében nyilvánvalóan nem tudott – és nem is kellett – eleget tenni az Árrendelet (mögöttesen a PID irányelv) előírásának. Árcsökkentés bejelentésének hiányában az Árrendelet 2/A. §-ának alkalmazhatósága, így annak megsértése a perbeli ügyben fel sem merülhetett.
- [27] A felperes árelőny promóciójára szolgáló technikája az Fttv. (mögöttesen az UCP irányelv) sérelmét felvetheti, ha azzal megteveszti a fogyasztókat. E körben a Kúria hangsúlyozza: „*akciós termék*” – a korábban kifejtettekből következően – nem csak az lehet, amellyel kapcsolatban a kereskedő árcsökkentést jelent be, hanem árcsökkentéssel nem érintett termékek is. Így azután az, hogy a felperes az akcióval – és nem csupán az árcsökkentéssel – érintett termékeinek áráról narancssárga színű polccímkéken adott tájékoztatást, illetve e termékeket az „*Akció*” feliratú polcon helyezte el, nem értékelhető megtevesztő, ezáltal pedig tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatként. Egyértelmű ugyanis, hogy a felperes promóciós technikája az akciós termékekre – így a többi között az árcsökkentéssel érintett termékekre is, de nem kizárólag azokra – utalt. A próbavásárlással érintett termékek polccímkéi alapján azok eladási árat és egységárat a fogyasztók megismerhették, ahol pedig a felperes ténylegesen árcsökkentést alkalmazott, ott a termék korábbi árat, az árcsökkentés tényét és mértékét is. A fogyasztók tehát a polccímkék adattartalmából tájékozódhattak, hogy melyik termék mennyibe kerül, és arról is, hogy melyiket vásárolhatják meg a korábbihoz képest csökkentett áron. Az Fttv. 4. § (1) bekezdésében körülírt, észszerűen tájékozottan, az adott helyzetben általában elvárható figyelmességgel és körültekintéssel eljáró fogyasztótól pedig az valóban elvárható, hogy az ártájékoztatót – függetlenül annak színétől – megismerje, így az adott esetben megtudhatta, hogy az adott akciós termék árcsökkentéssel, illetve milyen mértékű árcsökkentéssel érintett. A felperes alappal hívta fel a Kúria Kfv.III.37.466/2012/4. számú ítéletét, amely szerint az átlagos vásárló számára egyértelmű ártájékoztató tábla alkalmazása nem valósít meg tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatot.
- [28] A felperes felülvizsgálati kérelme e körben eredményes volt, ezért a Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét a Kp. 121. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján e tekintetben megváltoztatta, ebben a részében az alperes határozatát megsemmisítette, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte.
- [29] A megismételt eljárásban az alperesnek a megállapított jogsértésekhez kapcsolódó jogkövetkezményekről annak figyelembevételével kell újból rendelkeznie, hogy a felperes akciós termékek árára vonatkozó, vizsgált tájékoztatása sem az Árrendelet kizárólag az árcsökkentés esetére vonatkozó szabályait, sem az árfeltüntetés Fgytv. szerinti egyértelműségi követelményét nem sértette, így nem minősült az Fttv. alapján megtevesztőnek, ezáltal pedig tisztességtelennek.
- [30] A Kúria ezt követően megvizsgálta a nem visszaváltási díjas termék árára vonatkozó tájékoztatás kérdését is. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság e körben a nem vitatott tényállásból helytálló jogi következtetést vont le. A jogerős ítéletben írtakkal a Kúria egyetértett, a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal összefüggésben az alábbiakat emeli ki.
- [31] A PID irányelv a kereskedők számára előírja, hogy az árak fogyasztók általi összehasonlításának megkönnyítése érdekében tüntessék fel az áruk eladási árat és egységárat (mértékegységenkénti árat). Az Fgytv. 14. § (1) bekezdése szerint a fogyasztót írásban tájékoztatni kell a megvételre kínált termék eladási áráról és egységáráról, illetve a szolgáltatás díjáról. A (3) bekezdés alapján az eladási árat, az egységárat, illetve a szolgáltatás díját egyértelműen, könnyen azonosíthatóan és tisztán olvashatóan kell feltüntetni.
- [32] A felülvizsgálati kérelmében a felperes maga sem vitatta, hogy a próbavásárolt nem visszaváltási díjas termék esetében nem a ténylegesen fizetendő árról adott tájékoztatást. A Kúria nem tudta elfogadni a felperesnek az átmeneti időszakra vonatkozó külön jogszabályi rendelkezés hiányára alapított felülvizsgálati érvelését, mert eltérő rendelkezés hiányában az általános szabályoknak való megfelelés volt számon kérhető a felperesen, ahogyan azt az alperes és az elsőfokú bíróság meg is tette. Az alperes helytállóan utalt arra, hogy a DRS rendelet, a kötelező visszaváltási rendszer alkalmazására való felkészülés a felperes feladata és felelőssége volt. Ennek megfelelően, a nem visszaváltási díjas termék áránál nem tüntethetett volna fel visszaváltási díjat. Az elsőfokú bíróság az idézett jogszabályi előírásból helytállóan vezette le, hogy a polc fölötti – általános

- tájékoztatás e tekintetben nem volt elégségesnek értékelhető, a felperes akkor járt volna el helyesen, ha közvetlenül a termék mellett, a polcsínén a visszaváltási díjas termékek esetében a +50 forint megjelölésű címkét alkalmazza, a régebbi csomagolású termékek esetében pedig ezt a megjelölést mellőzi. Ennek hiányában a magatartása sértette az egyértelműség Fgytv. 14. § (3) bekezdésében rögzített követelményét, és – a nem is vitatottan valótlán ártájékoztatás miatt – az átlagfogyasztó megtévesztésére alkalmas, így az Fttv. 3. § (3) bekezdésén keresztül a 3. § (1) bekezdésébe ütközően tisztességtelen volt. Amint az alperes is felhívta a figyelmet: mindig a vállalkozásnak kell teljes körű, valós, egyértelmű és időszerű tájékoztatást adva elől járnia, az átlagfogyasztótól pedig nem várható el, hogy a részére adott tájékoztatásban kételkedjen és a tájékozott ügyleti döntéséhez szükséges, ezért jelentős információkat maga kutassa fel.
- [33] Minderre tekintettel a Kúria az elsőfokú bíróság jogerős ítéletét egyebekben a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

(Kúria Kfv.VII.37.566/2025/8.)

125 Az önkormányzati rendeletet a polgármester és a jegyző írja alá. Ha a jegyző az aláírásában bármely okból akadályozott, az aljegyző az Mötv. 81. § (2) bekezdése alapján jogosult a jegyző helyett eljárni, de az önkormányzati rendeleten továbbra is a jegyző nevét és a jegyzői minőséget kell feltüntetni, az aláírás során pedig a helyettesítés tényét jeleznie kell. Ennek hiányában az aljegyző által saját nevében aláírt önkormányzati rendelet közjogi értelemben érvénytelen, ezért annak a kihirdetése napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítése szükséges [2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 51. § (1) bek., 81. § (2)–(3) bek.].

Az indítvány alapjául szolgáló tényállás

- [1] Maglód Város Önkormányzata Képviselő-testülete (a továbbiakban: önkormányzat) a 2024. november 21-i ülésén megalkotta a változtatási tilalom (Országúti dűlő) elrendeléséről szóló 18/2024. (XI. 21.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: Ör.), amelyet az elfogadást követően az ülés alatt ki is hirdettek, az 2024. november 21-én 17 órától lépett hatályba. Az Ör. egyik aláírójaként „Dr. Takács Béla aljegyző” került feltüntetésre.
- [2] A Pest Vármegyei Kormányhivatal (a továbbiakban: indítványozó) 2025. október 20. napján a PE/030/01520-3/2025. ügyiratszámom előterjesztett törvényességi felhívásában kifejtette, hogy az Ör. sérti az önkormányzati rendeletek elfogadásának eljárásrendjéről szóló szabályokat, ezért közjogilag érvénytelen. Indítványában a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 51. § (1) bekezdésére hivatkozott, melynek értelmében – álláspontja szerint – az önkormányzati rendelet aláírójaként csak a „polgármester” és a „jegyző” jelölhető meg.
- [3] Az önkormányzat a 2025. november 13. napján tartott ülésén a törvényességi felhívást megtárgyalta. A 149/2025. (XI. 13.) számú határozatában megállapította, hogy az abban foglaltakkal nem ért egyet, erről tájékoztatta az indítványozót.
- Az indítvány és az önkormányzat védírata**
- [4] Az indítványozó arra hivatkozással, hogy az önkormányzat a törvényességi felhívásban foglaltaknak nem tett eleget, azaz a törvénysértés megszüntetésére nem került sor, a Kúria Önkormányzati Tanácsához fordult és a 2025. december 16. napján kelt PE/030/01520-7/2025. ügyiratszámú indítványában az Ör. megsemmisítését kérte.
- [5] Az indítványban a törvényességi felhívásában foglaltakkal egyezően az Mötv. 51. § (1) bekezdésére hivatkozott, amely egyértelműen kimondja, hogy a helyi önkormányzat képviselő-testülete által megalkotott rendeletet a polgármester és a jegyző írja alá. Rámutatott, az aljegyző a jegyzőt helyettesítő jogkörében ugyan aláírhatja a rendeletet, de az elfogadott önkormányzati rendelet jogszerű „kelléke” ez esetben is a jegyzői „minőség” feltüntetése.
- [6] Kifejtette, hogy az önkormányzati rendeletek aláírásának a jogát az Mötv. hivatkozott rendelkezése kifejezetten a polgármester és a jegyző számára biztosítja, ezért aláírásra jogosultként kizárólag a „jegyző” névaláírása fogadható el abban az esetben is, ha a jegyző tartós távolléte vagy akadályoztatása miatt az aljegyző látja el a helyettesítését. Az önkormányzati rendelet aláírásakor az aljegyző a saját nevét tünteti fel, a helyettesítési jogkörben való eljárást jelző „h” betűnek a jegyző neve mellett, egyidejű jelzésével.
- [7] Utalt a Kúria Köf.5027/2012/15. számú határozatában kifejtettekre, mely a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) előírásai alapján, de már az Mötv.-re is irányadó tartalommal mondta ki, hogy a normaalkotás szabályainak megsértésével jön létre az az önkormányzati rendelet, amelyet elfogadás után nem írnak alá az arra hivatott önkormányzati szervek és tisztviselők.
- [8] Hivatkozott a Kúria és Alkotmánybíróság egységes és következetes ítélkezési gyakorlatára, mely szerint a rendeletalkotási eljárás garanciális szabályainak sérelme az elfogadott rendelet közjogi érvénytelenségét vonja maga után.
- [9] A Kúria Önkormányzati Tanácsa a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 140. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 42. § (1) bekezdése alapján az önkormányzatot felhívta az indítványra vonatkozó nyilatkozata megtételére.
- [10] Az önkormányzat védíratában kifejtett álláspontja szerint az Mötv. 51. § (1) bekezdésében és az Mötv. 81. § (2) bekezdésében foglaltakat együttesen értelmezve – melynek során a Maglód Város Képviselő-testületének Maglód Város Önkormányzata Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 6/2015. (III. 17.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: SZMSZ) 59. § (2) bekezdés a) pontja is figyelembe veendő – megállapítható, hogy az aljegyző általános, teljes jogú helyettese a jegyzőnek és mivel a jegyzőnek az aljegyzőn kívül más helyettese nem lehet, így, ha a jegyző helyett az aljegyző ír alá, külön nem szükséges feltüntetni a helyettesítés tényét, mivel a

- helyettes a jogszabályokból eredően kizárólag az aljegyző lehet.
- [11] Megítélése szerint az, hogy az aljegyző neve és tisztsége feltüntetésre került, önmagában teljesíti az Mötv. 51. § (1) bekezdése szerinti és egyéb jogalkotási kötelezettségből eredő, különösen az érvényesség körében teljesítendő feltétel megvalósulását, mert a jogszabály címzettjei számára világosan és egyértelműen felismerhető – az Mötv. 81. § (2) bekezdésére az SZMSZ 59. § (2) bekezdés a) pontjára is figyelemmel –, hogy az aláíró rendelkezett az előbbi jogszabályok által támasztott érvényességi feltétel teljesítéséhez szükséges hatáskörrel, így a jogszabály érvénytelensége az álláspontja szerint fel sem merülhet.
- [12] Az önkormányzat védiratában utalt a törvényességi felhíváshoz kapcsolódó, 2025. november 13-i képviselő-testületi ülésre készült és ott tárgyalta 1. számú előterjesztésre, amelyben foglaltak szerint az Ör. elfogadásakor a jegyző felmentési idejét töltötte, ezért a helyettesítési feladatokat az aljegyző látta el, aki e minőségében írta alá a sérelmezett rendeletet. Álláspontja szerint jogilag kizárt, hogy a rendeletet a felmentési idejét töltő, az ülésen jelen nem lévő jegyző írja alá, hiszen erre már nem rendelkezett hatáskörrel. Ezzel összefüggésben előadta, hogy olyan személy hivatalos iraton való feltüntetése, aki jogilag akadályozott (ugyanis hatáskörét már nem gyakorolhatja), felesleges és jogszabálysértő is.
- Az Önkormányzati Tanács döntésének indokai**
- [13] Az indítvány az alábbiak szerint megalapozott.
- [14] A Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a jegyző helyett az aljegyző jogosult-e aláírni az önkormányzat rendeletét a helyettesítési jogkörben való eljárás jelzése nélkül.
- [15] A helyi önkormányzat rendeletalkotási jogkörének kereteit az Alaptörvény, valamint az Mötv. szabályozza. Az Alaptörvény T) cikk (1) bekezdése szerint általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvény és az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. A T) cikk (2) bekezdése értelmében jogszabály – többek között – az önkormányzati rendelet.
- [16] Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdés a) pontja szerint a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között, illetve a 32. cikk (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a feladat körében eljárva törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, illetve törvényben kapott felhatalmazás alapján önkormányzati rendeletet alkot.
- [17] Az Mötv. 51. § (1) bekezdése kimondja, hogy az önkormányzati rendeletet a polgármester és a jegyző írja alá. Az Mötv. 81. § (2) alapján a jegyzőt az aljegyző helyettesíti, ellátja a jegyző által meghatározott feladatokat.
- [18] Az Alkotmánybíróság a jogalkotói hatáskörben való helyettesítéssel több döntésében foglalkozott. A miniszteri rendelet kiadásában történő helyettesítést a 37/2006. (IX. 20.) AB határozatában az akkor hatályos Alkotmánnyal ellentétesnek minősítette, mulasztást állapított meg, hogy törvény a helyettesítést nem tiltja. E határozat szerint a jogszabályalkotás az állami szervek legfontosabb

közhatalmi jogosítványa. Az Alkotmány kizárólagos szabályokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy az állami szervek milyen jogszabályokat alkothatnak. Az Alkotmány a jogszabályalkotás tekintetében egy zárt rendszert képez: megjelöli a kibocsátót, megjelöli a jogszabály nevét, rendelkezik egymáshoz való hierarchikus viszonyokról és gondoskodik a jogforrások hierarchia Alkotmánnyal való összhangjának garanciájáról is. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint azáltal, hogy a jogalkotó hatáskör alkotmányon alapuló hatáskör, e hatáskör gyakorlásának esetleges átruházása is az alapító norma, az Alkotmány szabályozási tárgya kell, hogy legyen. E sorba illeszkedik a 145/2011. (XII.2.) AB határozat, amely kimondta, hogy az ott vizsgált önkormányzati rendeletek törvénytörtek, mert azokat a körelnök és a jegyző írta alá, holott az Ötv. 16. § (3) bekezdése alapján az önkormányzati rendeletet a polgármesternek és a jegyzőnek kell aláírni. A Kúria Önkormányzati Tanácsának megítélése szerint a jogalkotói hatáskör helyettesítésére vonatkozó követelmények az Alaptörvény alapján is fennállnak. (Köf.5.086/2012/5.)

- [19] A Kúria az indítványozó által is hivatkozott Köf.5.027/2012/15. számú határozatában (még az Ötv. előírásai alapján, de már az Mötv.-re is irányadó tartalommal) az alábbiakat fejtette ki: „5. Az Ötv. keretszabályaiból levonható általános következtetés értelmében a normaalkotás szabályainak megsértésével jön létre az az önkormányzati rendelet, amely nem az arra jogosult kezdeményezésén alapul, amelyet a nem szabályszerűen összehívott képviselő-testület vitatott meg, illetve a képviselői jogállás alkotmányos tartalmára is figyelemmel a képviselő-testület nem vitatott meg, amelyről nem megfelelően szavazott a képviselő-testület, amelyet elfogadás után nem írnak alá az arra hivatott önkormányzati szervek és tisztviselők, amely nem került megfelelően kihirdetésre és amely az aláírt és a kihirdetett szöveg eltérése esetén nem került megfelelő módon és határidőben helyesbítésre. A kifejtettek szerint tehát az önkormányzati jogalkotás az előkészítés-megalkotás-kihirdetés szakaszai mindegyikében jogszabályon alapuló formalizált eljárás keretei között zajlik. Abban az esetben, amennyiben az egyes szakaszok bármelyike eltér a jogszabályi előírásoktól, az önkormányzati norma nem jön létre, illetve közjogi érvénytelenségére tekintettel semmis.”
- [20] A Kúria Önkormányzati Tanácsának következetes gyakorlata szerint az önkormányzati rendeletek megalkotásának elengedhetetlen feltétele az eljárási szabályok betartása. Csak a formalizált eljárás szabályainak betartásával keletkezhet érvényes jogszabály [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992. 85; 3001/2019. (I. 7.) AB határozat]. Ha a jogalkotás során a jogalkotási eljárás garanciális szabályai sérülnek, akkor az az adott jogszabály közjogi érvénytelenségét vonja maga után.
- [21] A Kúria Önkormányzati Tanácsa – az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatának megfelelően – már az ítélezése kezdetén, a Köf.5.045/2012/5. számú határozatában rámutatott, hogy „az önkormányzati rendeletalkotás garanciális szabályait törvények tartalmazzák, de adott esetben

- garanciális rendelkezéseket tartalmazhat az adott önkormányzat által saját maga eljárására nézve – a törvény keretei között – meghatározott helyi szabályozás is. Az eljárási szabályok betartása és az eljárási garanciák érvényesülése a rendeletalkotási eljárás kiszámíthatóságának, észszerű rendben történő lefolytatásának is lényeges feltétele. Részei ennek a képviselő-testületi ülések összehívásának, a lakosság tájékoztatásának, a napirendi javaslatok megfelelő továbbításának, az ülések vezetésének és nyilvánosságának szabályai, csakúgy, mint a megfelelő szavazataránnyal elfogadott rendelet jogszabályokban meghatározottak szerinti kihirdetése. A rendeletalkotási eljárás garanciális szabályainak sérelme az ott elfogadott rendelet közjogi érvénytelenségét vonja maga után. (Köf.5.013/2013/7., Köf.5.046/2016/8., Köf.5.024/2023/7. Köf.5.030/2023/3. számú határozatok).
- [22] Az Mötv. hivatkozott szabályaiból – a jegyző és az aljegyző jogállása alapján, - egyértelműen következik, hogy az aljegyző csak helyettesítő jogkörben járhat el a jegyző helyett, ami azt jelenti, hogy a hatáskör címzettje akadályoztatás esetén sem változik. A jegyző önálló döntési kompetenciáját az Mötv. 81. § (3) bekezdése sorolja fel. A 81. § (2) bekezdése arra utal, hogy az aljegyző a jegyző által meghatározott feladatok tekintetében bír helyettesítési jogkörrel. A 81. § (2) bekezdésében meghatározott helyettesítési szabály nem ronthatja le az Mötv. 51. § (1) bekezdésében az önkormányzati rendelet érvényességéeként meghatározott aláírási rendet. Tehát az önkormányzati rendeletet az aljegyző a jegyző helyett az akadályoztatás ideje alatt az Mötv. 81. § (2) bekezdése alapján jogosult aláírni, de a rendeleten az Mötv. 51. § (1) bekezdésének megfelelően továbbra is a jegyző nevét és a jegyzői minőséget kell feltüntetni, az aláírás során pedig a helyettesítés tényét jelezni kell.
- [23] A védiratban foglaltakkal összefüggésben a Kúria kiemeli, az a tény, hogy a jegyző felmentési idejét tölti – a fentiek szerint – nem jelenti, nem jelentheti azt, hogy az aljegyző minden további feltétel érvényesülése nélkül saját nevének feltüntetésével jogosult az önkormányzati rendelet aláírására, hiszen a jegyző, jegyzői státusza nem szűnt meg. Ilyen jogosítványt az Mötv. 51. § (1) bekezdése az aljegyzőnek nem biztosít és az SZMSZ 59. § (2) bekezdés a) pontja sem ad ennél több jogosultságot az általános helyettesítés esetén.
- [24] Az önkormányzati rendelet szabályszerű aláírása a norma érvényességének alapvető feltétele. Amennyiben a rendeletalkotás ezen garanciális szabálya sérül, az a létrejött norma érvénytelenségéhez vezet. Jelen esetben az Ör. aláírása során alapvető garanciális rendelkezés sérült, ezért a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította az Ör. közjogi érvénytelenségét és azt a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontjára alapítottnan megsemmisítette.
- [25] A normakontroll iránti eljárásban a Kp. 146. § (3) bekezdése alapján a megsemmisített önkormányzati rendelet, illetve annak megsemmisített rendelkezése az Önkormányzati Tanács határozatának közzétételét követő napon hatályát veszti. A Kp. 146. § (4) bekezdése szerint az Önkormányzati Tanács az önkormányzati rendelet vagy annak rendelkezése hatályvesztésének időpontját ettől eltérően is megállapíthatja, ha azt a jogbiztonság vagy az önkormányzati rendelet hatálya alá tartozó jogalanyok alapvető jogainak védelme indokolja.
- [26] A jogszabály közjogi érvénytelensége a jogállamiság integráns részét képező jogbiztonság sérelmét eredményezi, ezért a Kúria Önkormányzati Tanácsa a támadott rendeletet „*ex tunc*”, azaz a kihirdetése napjára visszamenőleges hatállyal, 2024. november 21. napjával a Kp. 146. § (4) bekezdésére alapítottnan semmisítette meg.

(Kúria Köf.I.5.030/2025/4)

EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA

HATÁROZATAI

I.

C-519/24 – Nitrogénművek ügyben 2026. április 16-án hozott ítélet

A 2018. március 14-i (EU) 2018/410 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (5), (7) és (20) preambulumbekzdésével összefüggésben az e módosított 2003/87 irányelv 1. és 10a. cikkét a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes azon nemzeti szabályozás, amely kifejezetten az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei kereskedelmének európai uniós rendszere keretében az üvegházhatású gázok tekintetében jelentős térítésmentes kibocsátási egység-kiosztásban részesülő gazdasági szereplőt kötelezi a termék-referenciaérték és/vagy technológiai kibocsátások szerinti létesítménye CO₂-kvóta-adójának megfizetésére, amennyiben e szabályozás azzal a hatással jár, hogy semlegesíti az ilyen kiosztások kompenzációs hatását, és ellentétes a versenyképesség megőrzésére és a kibocsátásáthelyezés elkerülésére irányuló célokkal.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a következők értelmezésére vonatkozik:

- a 2018. március 14-i (EU) 2018/410 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL 2018. L 76., 3. o.) módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 275., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 631. o.) (a továbbiakban: 2003/87 irányelv) (5), (7) és (20) preambulumbekzdése, valamint 1. cikke, 3. cikkének f) pontja, továbbá 10. és 11. cikke;
- az EUMSZ 18., EUMSZ 49. és EUMSZ 56. cikk;
- az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 17. és 21. cikke,
- az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt európai egyezmény (a továbbiakban: EJE) 14. cikke és az annak 1952. március 20-án Párizsban aláírt 1. kiegészítő jegyzőkönyvének (kihirdette őket: az 1993. évi XXXI. tv.) 1. cikke.

2 E kérelmet a műtrágyagyártási ágazatban tevékenykedő magyar Nitrogénművek Vegyipari Zrt. (a továbbiakban: Nitrogénművek) és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (Magyarország) között a nemzeti szabályozás által megállapított, a térítésmentes kibocsátási egységek felhasználásával

megvalósított szén-dioxid kibocsátási (CO₂-kibocsátási) kvóta után kivetett adó (a továbbiakban: CO₂-kvóta-adó) megfizetése tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

12 A 320/2023. Kormányrendelet hatálya alá tartozó Nitrogénműveket az e rendelettel bevezetett első adóteher megfizetésére kötelezték.

13 2023. december 21-én a Nitrogénművek a 2017. évi CL. törvény 195. §-ára hivatkozással önellenőrzést nyújtott be a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Vármegyei Adó- és Vámigazgatóságához (Magyarország) CO₂-kvóta-adó adónemben. Önellenőrzésében a 2023. április 1-jétől 2023. június 30-ig terjedő időszakra vonatkozóan 2 561 256 000 forint (HUF) összegű kötelezettségcsökkentést szerepeltetett.

14 Különösen arra hivatkozással nyújtotta be az önellenőrzést, hogy a 320/2023. Kormányrendelet ellentétes Magyarország Alaptörvényével és az uniós joggal.

15 Miután a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága, majd a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága lényegében elutasította a Nitrogénművek önellenőrzését, ez utóbbi a Veszprémi Törvényszékhez (Magyarország) fordult, amely a kérdést előterjesztő bíróság.

16 A Nitrogénművek e bíróság előtt arra hivatkozik, hogy a CO₂-kvóta-adó, amely közvetlenül kapcsolódik a 2003/87 irányelv alapján kiosztott térítésmentes CO₂-kibocsátási egységekhez, összeegyeztethetetlen az EU ETS szerinti uniós célokkal. Ezenkívül a 320/2023. Kormányrendelet hátrányosan megkülönböztető, akadályozza a Szerződések által biztosított alapvető szabadságok gyakorlását, sérti a szolgáltatásnyújtás szabadságát, a letelepedés szabadságát és a tulajdonhoz való jogot, és az állami támogatásokra vonatkozó jogszabályok hatálya alá tartozhat.

17 A kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a CO₂-kvóta-adó összeegyeztethető-e a 2003/87 irányelvvel. Úgy véli, hogy a jelen ügyben előterjesztett kérdésekre adandó válaszok nem vezethetők le egyértelműen a Bíróság ítélkezési gyakorlatából, tekintettel arra, hogy a Nitrogénművek által hivatkozott ítéletek tárgya eltért az elé terjesztett kereset tárgyától.

18 E körülmények között a Veszprémi Törvényszék úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Úgy értelmezendők-e, illetve értelmezhetők-e úgy [a 2003/87 irányelv] céljai, illetve rendelkezései –

így különösen, de nem kizárólagosan annak 1. cikke, 10. cikke, 11. cikke, (5) preambulumbekzdése, (7) preambulumbekzdése, illetve (20) preambulumbekzdése – hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti intézkedés [a 320/2023. Kormányrendelet], amely

- a kibocsátási egységek felhasználásával megvalósított kibocsátást utólag adótehernek (teherlevonásnak) veti alá;
- a térítésmentes kibocsátási egységek felhasználásával megvalósított kibocsátást utólag adótehernek (teherlevonásnak) veti alá?
- a térítésmentes kibocsátási egységek felhasználásával megvalósított kibocsátást utólag olyan adótehernek (teherlevonásnak) veti alá, amely hatásában a térítésmentes kibocsátási egységek értékét, kompenzációs hatását elvonja?
- a térítésmentes kibocsátási egységek felhasználásával megvalósított kibocsátást utólag olyan adótehernek (teherlevonásnak) veti alá, amely hatásában eltántorítja az üzemeltetőket attól, hogy kibocsátásukat csökkentsék, környezetvédelmi hatékonyságukon javítsanak, környezetkímélőbb technológiákba beruházzanak?
- a térítésmentes kibocsátási egységek felhasználásával megvalósított kibocsátást utólag olyan adótehernek (teherlevonásnak) veti alá, amely kivetésének célja semmilyen kapcsolatban nem áll a környezetvédelemmel, illetve az [EU ETS-sel] és annak céljaival, hanem amelynek célja, megalkotására való felhatalmazásának kizárólagos alapja a Magyar országgal szomszédos fegyveres konfliktus és humanitárius katasztrófa hatásainak kezelése?

2) Figyelemmel az [EUMSZ] 18., 49., és 56., [a Charta] 21., valamint az [EJEE] 14. cikkéből fakadó diszkrimináció tilalmára, úgy értelmezendő-e, illetve értelmezhető-e úgy [a 2003/87 irányelv] 3. cikk f) pontja szerinti üzemeltető fogalma, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti intézkedés [a 320/2023. Kormányrendelet], amely ezen üzemeltetők egy bizonyos körét indokolatlanul és önkényesen, közérdeken alapuló kényszerítő indok igazolása nélkül diszkriminálja a hatálya alá nem tartozó üzemeltetőkkel szemben?

3) Úgy értelmezendő-e, illetve értelmezhető-e úgy az EUMSZ 18., 49., illetve 56. cikke, hogy azzal ellentétes egy olyan, e szabadságok gyakorlását korlátozó nemzeti intézkedés [a 320/2023. Kormányrendelet], amely

- a [2003/87 irányelv] 3. cikk j) pontja szerinti üzemeltetők egy bizonyos körét indokolatlanul, és önkényesen, közérdeken alapuló kényszerítő indok igazolása nélkül vonja eltérő (terheesebb) szabályozás alá (diszkriminálja)?
- személyi hatályát önkényesen, közérdeken alapuló kényszerítő indokok igazolása nélkül állapítja meg, illetve megalkotásra alapot adó felhatalmazás céljainak elérésére alkalmatlan, illetve
- hirtelen és előre nem látható módon kerül bevezetésre úgy, hogy kihirdetése és hatálybalépése között mindössze három nap telt el, miközben a hatálybalépését megelőzően bekövetkezett tények vonatkozásában rendel el utólagosan, visszaható hatállyal kötelezettségeket?

4) Úgy értelmezendő, illetve értelmezhető-e úgy a Charta 17. cikke, valamint az EJEE Első Kiegészítő

Jegyzőkönyvének 1. cikke által garantált tulajdon védelme, hogy azzal ellentétes egy olyan nemzeti intézkedés [a 320/2023. Kormányrendelet], amely konfiskáló jellegű és amely a hatálya alá tartozó üzemeltetők nyereségét belátható időn belül teljességgel elvonja, aránytalan és elviselhetetlen beavatkozást jelent?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

19 Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Ennek érdekében a Bíróságnak adott esetben át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket (2021. április 29-i Granarolo ítélet, C-617/19, EU:C:2021:338, 32. pont).

20 E tekintetben az a körülmény, hogy valamely kérdést előterjesztő bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét formálisan bizonyos uniós rendelkezésekre hivatkozva fogalmazta meg, nem akadályozza annak, hogy a Bíróság megadja e bíróság számára az uniós jog értelmezésének minden olyan elemét, amely hasznos lehet az utóbbi előtt lévő ügy megítéléséhez, akár hivatkozott ezekre a kérdéseinek megfogalmazásában, akár nem. E tekintetben a Bíróságnak kell a nemzeti bíróság által szolgáltatott információk összessége és különösen az előzetes döntéshozatalra utaló határozat indokolása alapján meghatározni az uniós jog azon rendelkezéseit, amelyeknek az értelmezése a jogvita tárgyára figyelemmel szükséges (2021. április 29-i Granarolo ítélet, C-617/19, EU:C:2021:338, 33. pont).

21 A jelen ügyben az alapeljárás lényegében az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységeire adó kivető 320/2023. Kormányrendelet jogszerűségére vonatkozik. E rendelet 3. §-ának megfelelően ezen adó alapja az adóalany üzemeltető kibocsátásainak CO₂-tonnában kifejezett mennyisége, az adó mértéke pedig 36 euró/CO₂-tonnával egyenértékű magyar forintnak megfelelő összeg. Amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, az említett rendelet 1. §-a az említett adó hatálya alá von minden, az EU ETS keretében az üvegházhatású gázok tekintetében jelentős térítésmentes kibocsátási egység-kiosztásban részesülő üzemeltetőt, aki termék-referenciaérték szerinti létesítménnyel vagy létesítményrésszel és/vagy technológiai kibocsátások szerinti létesítményrésszel rendelkezik, és amely a létesítménye vagy létesítményrésze vonatkozásában a tárgyévét megelőző három évben éves átlagban 25 000 tonnát meghaladó hitelesített CO₂-kibocsátással rendelkezett, másrészt pedig a tárgyévét megelőző évben az azt megelőző három évben hitelesített CO₂-összkibocsátása átlagának legalább 50%-ával megegyező mértékű térítésmentes kibocsátási egység-kiosztásban részesült.

22 Márpedig, jóllehet a 2003/87 irányelv eredeti változatában valóban az irányelv 10. cikke volt a CO₂-kibocsátási egységek ingyenes kiosztására vonatkozó rendelkezés, a 2003/87/EK irányelvnek az üvegházhatású gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének továbbfejlesztése és kiterjesztése tekintetében történő módosításáról szóló,

2009. április 23-i 2009/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 140., 3. o.) elfogadását követően az e tekintetben releváns rendelkezést ezen irányelv 10a. cikke képezi. Így az első kérdés keretében ezen irányelv 10a. cikkét kell értelmezni.

23 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2003/87 irányelv (5), (7) és (20) preambulumbekkezdésével összefüggésben ezen irányelv 1. és 10a. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes azon nemzeti szabályozás, amely kifejezetten az EU ETS keretében az üvegházhatású gázok tekintetében jelentős térítésmentes kibocsátási egység-kiosztásban részesülő gazdasági szereplőt kötelezi a termék-referenciaérték vagy technológiai kibocsátások szerinti létesítménye CO₂-kvóta-adójának megfizetésére, amennyiben e szabályozás azzal a hatással jár, hogy semlegesíti az ilyen kiosztások kompenzációs hatását, és ellentétes a versenyképesség megőrzésére és a kibocsátásáthelyezés elkerülésére irányuló célokkal.

24 Először is, amint az a 2003/87 irányelv 1. cikkéből következik, ezen irányelv a CO₂-kibocsátás költség-hatékony és gazdaságilag eredményes csökkentésének ösztönzése érdekében létrehozta az Unióban az EU ETS-t (2018. április 12-i PPC Power ítélet, C-302/17, EU:C:2018:245, 18. pont).

25 A Bíróság több alkalommal kimondta, hogy a 2003/87 irányelv fő célja, hogy jelentősen csökkentse az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásait. Ezt a célt számos rész cél tisztelgetben tartása, illetve bizonyos eszközök igénybevétele útján kell elérni. Az e tekintetben alkalmazott fő eszköz az EU ETS. Az egyéb rész célok, amelyeknek az említett rendszernek meg kell felelnie, többek között – amint azt ezen irányelv (5) és (7) preambulumbekkezdése kifejti – a gazdasági fejlődésnek és a munkalehetőségeknek, valamint a belső piac egységességének és a versenyfeltételeknek a megőrzése (2013. október 17-i Iberdrola és társai ítélet, C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 és C-640/11, EU:C:2013:660, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Amint azt a 2003/87 irányelv (20) preambulumbekkezdése szintén kimondja, az EU ETS által követett másik rész cél e kibocsátások csökkentésének ösztönzése olyan technológiai fejlesztések révén, mint a nagyobb energiahatékonyságú technológiák alkalmazása, amelyek egységnyi energia előállításakor kevesebb kibocsátást eredményeznek.

27 Az üvegházhatású gázok ilyen feltételek melletti csökkentésére irányuló cél elérése érdekében a 2003/87 irányelv az egységek gazdasági értékére támaszkodik annak érdekében, hogy a vállalkozásokat a kibocsátásaik csökkentésére ösztönözze, és e célból bevezeti az EU ETS-t. A vállalkozások így felhasználhatják a nekik kiosztott kibocsátási egységeket, vagy azokat értékesíthetik, piaci értékük és az így megszerezhető nyereség alapján (lásd ebben az értelemben: 2013. október 17-i Iberdrola és társai ítélet, C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11 és C-640/11, EU:C:2013:660, 47., 49. és 55. pont; 2018. április 12-i PPC Power ítélet, C-302/17, EU:C:2018:245, 24. pont).

28 Ebben az összefüggésben e kibocsátási egységek ingyenes kiosztását annak érdekében írják elő, hogy megelőzzék az uniós iparágak versenyképességének csökkenését, ami a termelés

„kibocsátásáthelyezés” néven ismert áthelyezésének jelenségéhez vezethet (lásd ebben az értelemben: 2013. október 17-i Iberdrola és társai ítélet, C-566/11, C-567/11, C-580/11, C-591/11, C-620/11, és C-640/11, EU:C:2013:660, 39. pont; 2015. február 26-i ŠKO-Energo ítélet, C-43/14, EU:C:2015:120, 28. pont). Így az uniós iparágak versenyképességére irányuló ezen célkitűzés elérése érdekében a 2003/87 irányelv 10a. cikke a kibocsátási egységek ingyenes kiosztására vonatkozó átmeneti uniós szabályokat állapít meg. E cikk (1) bekezdésének első albekezdése így előírja, hogy a Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy ezen irányelv 23. cikkének megfelelően felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat fogadjon el az említett irányelvnek a 10a. cikk (4), (5), (7) és (19) bekezdésében említett kibocsátási egységek kiosztásával kapcsolatos, az Unió egészére kiterjedő, teljeskörűen harmonizált szabályok kiegészítésére vonatkozóan. Az ugyanezen irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének második, harmadik és negyedik albekezdése, valamint (2) bekezdése pedig pontosítja az egységek ingyenes kiosztásának az egyes ágazatokra és alágazatokra alkalmazandó, termékenkénti előzetes referenciaértékek meghatározását követő számítási módszerét és részletes szabályait.

29 A 2003/87 irányelv 10a. cikke (6) bekezdésének első és negyedik albekezdése lényegében felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy pénzügyi intézkedéseket hozzanak az olyan ágazatok vagy alágazatok számára, amelyek kitétek a kibocsátásáthelyezés tényleges kockázatának olyan jelentős közvetett költségek következtében, amelyek valójában a villamosenergia-árakban megjelenő üvegházhatásúgáz-kibocsátási költségekből származnak, amennyiben az ilyen pénzügyi intézkedéseket össze lehet egyeztetni az állami támogatásra alkalmazandó szabályokkal, és különösen, amelyek nem torzítják indokolatlanul a versenyt a belső piacon.

30 E tekintetben, amint arra a főtanácsnok az indítványának 54. pontjában rámutat, az e kiosztásra vonatkozó szabályok uniós szinten teljes mértékben harmonizáltak. Ez következik többek között a 2009/29 irányelv (23) preambulumbekkezdéséből, amely kimondja, hogy „[az Unióban] fennálló verseny torzulásainak csökkentése érdekében a létesítmények részére átmenetileg ingyenesen kiosztott mennyiséget a [z Unió] egészére kiterjedő, összehangolt szabályok [...] szerint kell meghatározni”.

31 A Bíróság egyébiránt kimondta, hogy a 2003/87 irányelv 10a. cikke (1) bekezdésének elfogadásakor az uniós jogalkotó a teljes mértékű harmonizáció követelményét hangsúlyozta annak előírásával, hogy „a Bizottság [...] [uniós] szintű, teljes mértékben harmonizált végrehajtási intézkedéseket fogad el a kibocsátási egységek [harmonizált] kiosztására vonatkozóan”, és megadta, hogy a Bizottságnak milyen kritériumok alapján kell végeznie a harmonizációt: lényegében az egyes ágazatokra és alágazatokra vonatkozó referenciaértékek alapján (lásd ebben az értelemben: 2016. június 22-i DK Recycling und Roheisen kontra Bizottság ítélet, C-540/14 P, EU:C:2016:469, 52. pont).

32 A Bíróság ezenkívül megállapította, hogy az uniós jogalkotó azáltal, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek térítésmentes kiosztására vonatkozóan ilyen ágazati alapon történő, teljes mértékben harmonizált módszert írt elő, konkretizálta a belső piacon fennálló verseny torzulásainak minimumra

csökkentésére irányuló, alapvető követelményt (2016. június 22-i DK Recycling und Roheisen kontra Bizottság ítélet, C-540/14 P, EU:C:2016:469, 53. pont).

33 A fentiekből az következik, hogy bár e rendelkezések egyike sem korlátozza kifejezetten a tagállamok azon jogát, hogy olyan adójogi jellegű intézkedéseket fogadjanak el, amelyek befolyásolhatják az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek gazdasági kihatását, az ilyen intézkedések elfogadása nem sértheti a 2003/87 irányelv által követett, a jelen ítélet 27. és 39. pontjában hivatkozott célokat. Az EU ETS megfelelő működéséhez ugyanis az szükséges, hogy az adóügyi jellegű nemzeti intézkedések ne vezessenek arra az eredményre, hogy olyan mértékben visszafogják az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére irányuló ösztönző erőt, hogy azt teljes mértékben megszüntetik.

34 A jelen ügyben, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a Magyarország által kivetett CO₂-kvóta-adó úgy jellemezhető, mint amely egyrészt lényegében az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeire kivetett adókötelezettség alá von minden jelentős térítésmentes kibocsátási egység-kiosztásban részesülő létesítményüzemeltetőt, akinek létesítménye termék-referenciaérték szerinti létesítményrésszel és/vagy technológiai kibocsátások szerinti létesítményrésszel rendelkezik, és aki a létesítménye vonatkozásában éves átlagban 25000 tonnát meghaladó hitelesített CO₂-kibocsátással rendelkezett, valamint a hitelesített CO₂-összkibocsátása átlagának legalább 50%-ával megegyező mértékű térítésmentes kibocsátási egység-kiosztásban részesült, másrészt pedig úgy, mint amely alapján ezen üzemeltető CO₂-kibocsátásait CO₂-tonnánként 36 euró összegű adó terheli.

35 Márpedig, mivel az ilyen adó kifejezetten meghatározott, az üvegházhatású gázok tekintetében térítésmentes kibocsátási egység-kiosztásban részesülő gazdasági szereplőket von adókötelezettség alá, azzal a hatással jár, hogy a fizetendő adó összegének mértékéig megfosztja e gazdasági szereplőket attól, hogy ösztönözve érezzék magukat a tekintetben, hogy a kibocsátásaik csökkentésére irányuló intézkedésekbe fektessenek be. Az ilyen adó tehát alkalmas arra, hogy kioltsa e kibocsátási egységek gazdasági értékének jelentős részét, és azt eredményezi, hogy kiüresíti az EU ETS alapjául szolgáló ösztönző mechanizmusokat, és ennek következtében megszünteti az üvegházhatású gázok csökkentésének előmozdításával kapcsolatos ösztönző erőt. E tekintetben az a körülmény, hogy a fizetendő adó összege egyenes arányban áll a tényleges kibocsátásokkal, nem értelmezhető úgy, hogy az bármilyen ösztönző hatást fejtene ki az üzemeltetőkre.

36 A magyar kormánynak a 320/2003. Kormányrendelet 3. §-a (6) bekezdésében előírt mechanizmusra alapított érvelése, amely a kibocsátásaik csökkentésére ösztönzi az üzemeltetőket azáltal, hogy az adó alapjának 50%-os csökkentését teszi lehetővé az adóalany számára, ha ezen adóalany fajlagos szén-dioxid kibocsátása legalább az EU ETS rendszerben használt és elvárt lineáris csökkentési tényezővel megegyező mértékben csökkent a tárgyévvel megelőző második év hitelesített kibocsátásához képest, nem kérdőjelezheti meg ezt az értelmezést. Az adóalap e csökkentése ugyanis azzal a hatással is jár, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeit megfosztja gazdasági

értékük jelentős részétől, így a gazdasági szereplők számára teljes mértékben megszűnik az azzal kapcsolatos ösztönző erő, hogy kibocsátásaikat csökkentő intézkedésekbe fektessenek be, amely lehetővé tenné számukra, hogy a fel nem használt egységeik értékesítéséből nyereségre tegyenek szert.

37 Megállapítható tehát, hogy a Magyarország által kivetett CO₂-kvóta-adó azzal a hatással jár, hogy semlegesíti az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek a 2003/87 irányelv 10a. cikkében foglalt térítésmentes kiosztásának elvét, és sérti az ezen irányelv által kitűzött célokat, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

38 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/87 irányelv (5), (7) és (20) preambulumbekkezdésével összefüggésben ezen irányelv 1. és 10a. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes azon nemzeti szabályozás, amely kifejezetten az EU ETS keretében az üvegházhatású gázok tekintetében jelentős térítésmentes kibocsátási egység-kiosztásban részesülő gazdasági szereplőt kötelezi a termék-referenciaérték és/vagy technológiai kibocsátások szerinti létesítménye CO₂-kvóta-adójának megfizetésére, amennyiben e szabályozás azzal a hatással jár, hogy semlegesíti az ilyen kiosztások kompenzációs hatását, és ellentétes a versenyképesség megőrzésére és a kibocsátásáthelyezés elkerülésére irányuló célokkal.

A második, harmadik és negyedik kérdésről

39 Az első kérdésre adott válasza tekintettel a második, harmadik és negyedik kérdésre nem szükséges válaszolni.

II.

C-752/24 – Jangielak ügyben 2026. április 16-án hozott ítélet

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését és a tényleges érvényesülés elvét, figyelemmel a bírósághoz fordulás jogára, valamint az arányosság és a jogbiztonság elvére,

a következőképpen kell értelmezni:
azokkal főszabály szerint nem ellentétes a nemzeti jog valamely rendelkezésének az ítélkezési gyakorlat általi olyan értelmezése, amelynek értelmében az eladó vagy szolgáltató által valamely hitelszerződés keretében nyújtott szolgáltatások visszatérítése iránti kérelem benyújtása – amely hitelszerződés a fogyasztó által e szerződésnek az abban szereplő feltételek tisztességtelen jellege miatti érvénytelenítésére irányuló külön eljárás tárgyát képezi – megszakítja ezen eladó vagy szolgáltató követelésének elévülési idejét ezen utóbbi eljárás végleges lezárása előtt, feltéve hogy a nemzeti bíróság a belső jog egészét figyelembe véve minden szükséges intézkedést megtesz annak biztosítására, hogy a fogyasztót a 93/13 irányelv alapján megillető jogok gyakorlása ne váljon rendkívül nehézé vagy lehetetlenné.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott

tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 7. cikke (1) bekezdésének, valamint a tényleges érvényesülés, az arányosság, a jogbiztonság elveinek, továbbá a bírósághoz fordulás jogának értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az egyrészről az mBank S. A. bank, másrésztől KŁ és JŁ, két fogyasztó között egy jelzálogkölcsön-szerződésnek az abban szereplő tisztességtelen feltételek miatti érvénytelenségéből eredő követelés behajtása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

12 2008 szeptemberében KŁ és JŁ svájci frankhoz (CHF) indexált kölcsönszerződést kötött az mBankkal, amelynek teljesítése keretében ez utóbbi 226 000 lengyel zloty (PLN) (hosszavetőleg 53 000 euró) összeget fizetett ki számukra.

13 Mivel úgy vélték, hogy e szerződés tisztességtelen feltételeket tartalmaz, a két fogyasztó az mBanknak 2017. szeptember 28-án kézbesített eljárási irattal a Sąd Okręgowy w Łodzi (lódzi regionális bíróság, Lengyelország) előtt indított kollektív kereset keretében kérte a kölcsönszerződés érvénytelenítését. A csoport összetételét, amelyhez KŁ és JŁ csatlakozott, a Sąd Okręgowy w Łodzi (lódzi regionális bíróság) 2018. március 13-i végzésével állapította meg.

14 2021. december 13-án az mBank keresetet indított KŁ és JŁ ellen a kérdést előterjesztő bíróság, a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) előtt. Azt kéri, hogy abban az esetben, ha a kölcsönszerződést a kollektív kereset alapján érvénytelennek nyilvánítják, a polgári törvénykönyv 410. cikkének 1. §-ával összefüggésben értelmezett 405. cikke alapján kötelezzék a fogyasztókat arra, hogy a törvényes késedelmi kamatokkal növelten térítsék vissza számára a kölcsöntőkét.

15 KŁ és JŁ e kérelem elutasítását kéri, többek között az mBank követelésének elévülésére hivatkozva. Hangsúlyozzák, hogy az mBank e követelés megfizetésére való kötelezésüket kéri abban az esetben, ha a hitelszerződést a kollektív kereset keretében érvénytelennek nyilvánítják, és ennél fogva nem érvényesíti közvetlenül a követelését az eljáró bíróság előtt. Következésképpen az mBank kérelmének benyújtása nem szakítja meg a követelésének elévülését a polgári törvénykönyv 123. cikke 1. §-a értelmében.

16 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az mBank követelésének fennállása önmagában nem kétséges, de az alapjogvita megoldása érdekében meg kell határozni, hogy e követelés elévülési idejét ténylegesen megszakította-e az mBank visszatérítés iránti kérelmének benyújtása.

17 E tekintetben a bíróság kifejti, hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) ítélkezési gyakorlata szerint az eladó vagy szolgáltató követelésének hároméves elévülési ideje abban az időpontban kezdődik, amikor a fogyasztó először vitatta az eladó vagy szolgáltató előtt a szerződési feltételek kötelező jellegét. A jelen ügyben arról az időpontról van szó, amikor a Sąd Okręgowy w Łodzi (lódzi regionális bíróság) meghozta az mBank ellen indított kollektív keresetben a csoport összetételének meghatározásáról szóló végzést, azaz 2018. március 13-áról.

18 Így, ha az mBank visszatérítés iránti kérelmének 2021. december 13-i benyújtása a polgári törvénykönyv 123. cikke 1. §-ának 1) pontja értelmében vett, az elévülést megszakító oknak tekinthető, az mBank követelése a polgári törvénykönyv 118. cikke értelmében nem évült el. Ezzel szemben, ha – amint arra KŁ és JŁ hivatkozik – e kérelem benyújtása nem szakította meg érvényesen az elévülési időt, az mBank követelése már elévült.

19 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a kollektív eljárás keretében az mBank arra hivatkozik, hogy a szóban forgó kölcsönszerződés nem tartalmaz tisztességtelen feltételeket, így az annak érvénytelenítésére irányuló keresetet el kell utasítani. Az alapügyben azonban az mBank – annak tudatában, hogy e kérdést azon kollektív kereset keretében fogják eldönteni, amelyben e fogyasztók félként vesznek részt – azt kéri, hogy kötelezzék a fogyasztókat a kölcsöntőke késedelmi kamatokkal növelt összegének visszatérítésére abban az esetben, ha e szerződést érvénytelennek nyilvánítják.

20 E körülmények között a bíróság arra keresi a választ, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével ellentétes-e az, hogy a bank visszatérítés iránti kérelmének benyújtása megszakítja e követelés elévülési idejét.

21 E bíróság megjegyzi egyrészt, hogy e kérelem bizonytalan helyzetet teremt a fogyasztó számára, aki kénytelen védekezni azzal szemben, miközben érdeke fűződik ahhoz, hogy azt elfogadja, és késedelem nélkül visszafizesse a kifizetett kölcsöntőkét, annak elkerülése érdekében, hogy a hitelszerződés érvénytelenítése iránti kérelemnek a kollektív kereset keretében történő elutasítása esetén késedelmi kamatok és perköltség megfizetésére kötelezzék.

22 Másrészt az említett bíróság úgy véli, hogy az mBank magatartását igazolja annak szükségessége, hogy követelésének elévülési ideje a kollektív kereset elbírálása előtt megszakadjon, mivel e határidő 2018. március 13-án kezdődött. Ezen eladót vagy szolgáltatót nem lehet megfosztani attól a lehetőségtől, hogy követelését ténylegesen érvényesítse, és ezáltal a bírósághoz forduláshoz való jogától. Ugyanezen bíróság szerint az említett eladó vagy szolgáltató eljárási jogainak ilyen jelentős korlátozása meghaladhatja a fogyasztóvédelem célkitűzését, és ezáltal sértheti az arányosság elvét.

23 Ezenkívül a jogbiztonság elve minden körülmények között megköveteli a polgári törvénykönyv 123. cikke 1. §-a 1) pontjának egységes értelmezését abban az értelemben, hogy a szolgáltatás teljesítése iránti kérelem benyújtása mindenképpen megszakítja az elévülési időt.

24 E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdést terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

„Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a tényleges érvényesülés, az arányosság, a jogbiztonság elvét és a bírósághoz való jogot, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazása miatt érvénytelenné vált szerződés alapján jogalap nélkül

nyújtott szolgáltatások visszatérítése iránti, az eladó vagy a szolgáltató által a fogyasztóval szemben támasztott igényének elévülési idejét megszakítja az a kereset, amelyet a bank a fogyasztó által a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt kezdeményezett eljárás jogerős befejezése előtt terjesztett elő[?]”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

Az elfogadhatóságról

25 KŁ és JL, valamint a lengyel kormány arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglaltakkal ellentétben a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint az mBank követelésének elévülési ideje a kölcsönszerződés érvénytelenítése iránti kérelemnek a kollektív kereset keretében az mBank részére történő kézbesítésének időpontjában, azaz 2017. szeptember 28-án kezdődött. Ennélfogva az alapeljárás tárgyát képező követelés már e bank visszatérítés iránti kérelmének benyújtásakor elévült, így az előterjesztett kérdés hipotetikus, tehát elfogadhatatlan.

26 E tekintetben elegendő emlékeztetni arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően a Bíróság – az uniós és nemzeti bíróságok hatáskörmegosztásának keretén belül – azt az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban meghatározott ténybeli és szabályozási háttérrel köteles figyelembe venni, amelybe az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések illeszkednek, így az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nem lehet a nemzeti jog egy adott tagállam kormánya vagy az alapeljárásban részt vevő valamely fél által hivatkozott értelmezés fényében vizsgálni (2021. december 21-i Trapeza Peiraios ítélet, C-243/20, EU:C:2021:1045, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 Márpedig a jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből az következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a nemzeti szabályok alapján az mBank követelésének elévülési ideje attól az időponttól kezdődik, amikor a kollektív kereset keretében meghozták azon csoport összetételét megállapító végzést, amelyhez KŁ és JL csatlakozott, vagyis 2018. március 13-tól, és hogy ennélfogva az mBank követelése még nem évült el abban az időpontban, amikor az mBank visszatérítés iránti kérelmét benyújtotta, azaz 2021. december 13-án.

28 E körülmények között a feltett kérdés nem hipotetikus, ennélfogva elfogadható.

Az ügy érdeméről

29 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését és a tényleges érvényesülés elvét, figyelemmel a bírósághoz fordulás jogára, valamint az arányosság és a jogbiztonság elvére, úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a nemzeti jog valamely rendelkezésének az ítélkezési gyakorlat általi olyan értelmezése, amelynek értelmében az eladó vagy szolgáltató által valamely hitelszerződés keretében nyújtott szolgáltatások visszatérítése iránti kérelem benyújtása – amely hitelszerződés a fogyasztó által e szerződésnek az abban szereplő tisztességtelen feltételek miatti érvénytelenítésére irányuló külön eljárás tárgyát képezi – ezen utóbbi eljárás végleges lezárása előtt megszakítja ezen eladó vagy szolgáltató követelésének elévülési idejét.

30 E bíróság rámutat egyrészt arra, hogy az mBank azon jogának hároméves elévülési ideje, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenítésének visszatérítési joghatásait érvényesítse, az mBank tétlensége miatt lejárt volna, mielőtt meghozták a fogyasztók által benyújtott, e szerződés érvénytelenítése iránti kérelemről szóló határozatot. Másrészt az mBank visszatérítés iránti keresetének benyújtása arra kényszerítene a fogyasztókat, hogy biztosítsák védelmüket, miközben az mBank ezen, még folyamatban lévő érvénytelenítési eljárás keretében az említett szerződés érvényessége mellett érvel.

31 E tekintetben mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy nemzeti jogrendjükben gondoskodjanak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

32 Továbbá az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tisztességtelennek nyilvánított szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, úgyhogy a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást. Ennélfogva egy ilyen szerződési feltétel tisztességtelen jellege bírósági megállapításának főszabály szerint azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, többek között azzal, hogy a fogyasztó számára biztosítja az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli – a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, amikor a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött szerződés egy vagy több feltételének tisztességtelen jellege nemcsak e feltételek semmisségét, hanem e szerződés teljes egészének érvénytelenségét is maga után vonja (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 Ezen, annak a jogi és ténybeli helyzetnek a helyreállítására irányuló célt, amelyben a fogyasztó egy vagy több tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, az arányosság elvének tiszteletben tartásával kell megvalósítani, amely elv az uniós jog olyan általános elvének minősül, amely megköveteli, hogy az e jogot végrehajtó nemzeti szabályozás ne lépje túl az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéket (2023. november 23-i Provident Polska ítélet, C-321/22, EU:C:2023:911, 85. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Márpedig az arányosság ezen elve sérülne, ha a restitutio in integrum kizárt lenne az eladóval vagy szolgáltatóval szemben. Így a tisztességtelen feltételeket tartalmazó kölcsönszerződés érvénytelenítését követő visszatérítési kötelezettségnek kölcsönösnek kell lennie, a bank azonban nem követelheti a fogyasztótól az ugyanezen szerződés teljesítése címén kifizetett tőkeösszeg visszafizetésén, valamint a felszólítástól számított törvényes késedelmi kamatok megfizetésén túlmenő kompenzációt (lásd ebben az értelemben: 2023. december 7-i mBank [A fogyasztó nyilatkozata] ítélet,

C-140/22, EU:C:2023:965, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 Egyébiránt a tisztességtelen feltételeket tartalmazó kölcsönszerződés érvénytelenítéséhez fűződő visszatérítési joghatás, amely szintén igazolja a bank visszatérítés iránti kérelmét, lehetővé teszi annak biztosítását, hogy az uniós jogrend által biztosított jogok védelme ne eredményezze a fogyasztó jogalap nélküli gazdagodását (lásd analógia útján: 2006. július 13-i Manfredi és társai ítélet, C-295/04–C-298/04, EU:C:2006:461, 94. pont).

36 Végül emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a fegyveregyenlőség elve, amely velejárója magának a tisztességes eljárás fogalmának, és amelynek célja az eljárásban részt vevő felek közötti egyensúly biztosítása, magával vonja, hogy kötelező észszerű lehetőséget biztosítani valamennyi félnek arra, hogy olyan körülmények között ismeresse álláspontját, amelyek alapján nem kerül teljesen előnytelen helyzetbe ellenfelével szemben (2016. július 28-i Ordre des barreaux francophones et germanophone és társai ítélet, C-543/14, EU:C:2016:605, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), ideértve a jelen ügyben az eladó vagy szolgáltató által a tisztességtelen feltételeket tartalmazó kölcsönszerződés érvénytelenítésére irányuló párhuzamos eljárástól elkülönülő, követelése elévülésének megszakítása céljából benyújtott visszatérítés iránti kérelmet is.

37 Az ilyen kérelem benyújtása ugyanis főszabály szerint nemcsak hogy nem sérti a fogyasztók azon jogának gyakorlását, hogy az eladó vagy szolgáltató által a tisztességtelen feltételek alapján jogalap nélkül megszerzett előnyök visszatérítését követeljék, hanem hozzájárul azon jogi és ténybeli helyzet helyreállításához is, amelyben e fogyasztók e feltételek hiányában lettek volna.

38 Egyébiránt, ami a jogbiztonság elvét illeti, amelyre a kérdést előterjesztő bíróság szintén hivatkozik, az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy ezen elv a helyzetek és a jogviszonyok előreláthatóságának biztosítására irányul (2019. október 16-i Agrárminiszter ítélet, C-490/18, EU:C:2019:863, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ennélfogva ezen elvvel nem ellentétes az olyan belső jogi szabály, mint a polgári törvénykönyv 123. cikke 1. §-ának 1) pontja, amely szerint a szolgáltatás teljesítése iránti kérelem benyújtása minden körülmények között megszakítja az e szolgáltatásra vonatkozó jog elévülési idejét.

39 Mindemellett a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy abban az esetben, ha az eladó vagy szolgáltató követelésének elévülési ideje azáltal szakad meg, hogy az eladó vagy szolgáltató külön keresetet nyújt be a visszatérítés iránt a fogyasztók által egy másik bíróság előtt korábban benyújtott érvénytelenítés iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő eljárás végleges lezárása előtt, a fogyasztók kénytelenek lennének ellenkérelmet benyújtani, és pervesztességük esetén az ezen eladó vagy szolgáltató által indított eljárás keretében késedelmi kamatokat és perköltséget fizetni.

40 Az eladó vagy szolgáltató visszatérítés iránti követelésére vonatkozó elévülési időt illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az e területre vonatkozó különös uniós szabályozás hiányában a 93/13 irányelvben előírt fogyasztóvédelem végrehajtásának részletes szabályai a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak. E szabályok azonban nem

lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló belső jellegű esetekre vonatkozó szabályok (egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (tényleges érvényesülés elve) (2023. december 14-i Getin Noble Bank [A visszatérítési igények elévülésének határideje] ítélet, C-28/22, EU:C:2023:992, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

41 E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy a fogyasztó számára túlságosan magas költségeket eredményező eljárási szabályok azzal a következménnyel járhatnak, hogy visszatartják a fogyasztót attól, hogy jogainak védelme érdekében hasznosan lépjen fel azon bíróság előtt, amelynél az eladó vagy szolgáltató eljárást indított (lásd ebben az értelemben: 2022. április 7-i Caixabank ítélet, C-385/20, EU:C:2022:278, 54. pont).

42 Így a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy lehetőség szerint alkalmazza a nemzeti jogot, beleértve azokat az eljárási szabályokat is, amelyek adott esetben lehetővé teszik az eladó vagy szolgáltató visszatérítés iránti keresetével kapcsolatos eljárás felfüggesztését a kölcsönszerződés érvénytelenítése iránti, a fogyasztók által korábban benyújtott kérelem tárgyában folyamatban lévő eljárás végleges lezárásáig, oly módon, hogy azok a következmények, amelyek e jog szerint abból erednek, hogy az mBank a kölcsönszerződésnek az abban szereplő tisztességtelen feltételek miatti érvénytelenítését megelőzően megszakította követelésének elévülését, ne sértsék a 93/13 irányelvnek a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosítására irányuló célját. E bíróságnak ezenkívül biztosítania kell, hogy a bank által a szerződés érvénytelenítését megelőzően benyújtott visszatérítés iránti keresettel járó költségek, amelyeket a fogyasztóknak kellene viselniük, ha e kereset keretében pervesztések lennének, ne legyenek aránytalanul magasak, ami visszatartaná a fogyasztókat az ezen irányelvből eredő jogaik érvényesítésétől.

43 Ami a kérdést előterjesztő bíróság által hangsúlyozott azon tényt illeti, hogy a fogyasztó kénytelen lenne ellenkérelmet benyújtani az eladó vagy szolgáltató által benyújtott visszatérítés iránti keresettel kapcsolatos eljárásban, meg kell jegyezni, hogy önmagában ez a tény, amely egyébként a kontradiktórius eljárás elvének biztosítására irányul, nem teszi gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által a fogyasztóra ruházott jogok gyakorlását.

44 A fenti indokokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését és a tényleges érvényesülés elvét, figyelemmel a bírósághoz fordulás jogára, valamint az arányosság és a jogbiztonság elvére, úgy kell értelmezni, hogy azokkal főszabály szerint nem ellentétes a nemzeti jog valamely rendelkezésének az ítélkezési gyakorlat általi olyan értelmezése, amelynek értelmében az eladó vagy szolgáltató által valamely hitelszerződés keretében nyújtott szolgáltatások visszatérítése iránti kérelem benyújtása – amely hitelszerződés a fogyasztó által e szerződésnek az abban szereplő feltételek tisztességtelen jellege miatti érvénytelenítésére irányuló külön eljárás tárgyát képezi – megszakítja ezen eladó vagy szolgáltató követelésének elévülési idejét ezen utóbbi eljárás végleges lezárása előtt, feltéve hogy a nemzeti bíróság a belső jog egészét figyelembe véve minden szükséges intézkedést megtesz

annak biztosítására, hogy a fogyasztót a 93/13 irányelv alapján megillető jogok gyakorlása ne váljon rendkívül nehézé vagy lehetetlenné.

III.

C-761/24 - AXA Bank Belgium és társai ügyben 2026. április 23-án hozott ítélet

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 2. cikkének c) pontját, 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését a következőképpen kell értelmezni:

azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az a fogyasztó, aki valamely hitelintézettel olyan szerződést kötött, amelyet utóbb átruháztak egy másik hitelintézetre, az ezen irányelvből eredő jogait kénytelen kizárólag az e szerződésbe belépő féllel szemben érvényesíteni, feltéve hogy ezen átruházás nem teszi gyakorlatilag lehetetlenné, sem pedig rendkívül nehézé e fogyasztó ezen irányelvből eredő jogainak gyakorlását.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 2. cikke c) pontjának, 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az egyfelől két fogyasztó, HM és JD (a továbbiakban: a két fogyasztó), másfelől pedig három hitelintézet, az AXA Bank Belgium SA (a továbbiakban: AXA), az OTP Bank Nyrt. (a továbbiakban: OTP) és az OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. (a továbbiakban: OTP Faktoring) között folyamatban lévő azon jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgyát az képezi, hogy e két fogyasztó melyik hitelintézettel szemben érvényesítheti egy olyan kölcsönszerződésben szereplő tisztességtelen feltétel érvénytelenségének jogkövetkezményeit, amely az AXA jogelődjével jött létre, majd ezt követően átruházták azt az OTP-re, amely az e szerződésből eredő követelést maga is engedményezte az OTP Faktoringra.

Az alapeljárás

10 2008. június 12-én a két fogyasztó svájci frankban (CHF) nyilvántartott, 141536,00 CHF összegre vonatkozó kölcsönszerződést kötött az AXA jogelődjével, amely összeg a hitelintézetnek a folyósítás napjára jegyzett devizavételi árfolyamán átszámítva hozzávetőleg 20 075 000 forintnak (HUF) felelt meg. E kölcsönszerződés, amelyet 19 éves futamidőre kötöttek, előírta, hogy a kölcsön havi törlesztőrészeit forintban kell megfizetni, a svájci frank e hitelintézet által megállapított eladási árfolyama alapján történő átváltást követően. E kölcsönszerződés ezenkívül lehetővé tette az említett hitelintézet számára, hogy egyoldalúan módosítsa a két fogyasztó által viselendő kamatok és kezelési költségek összegét.

11 Az AXA 2013. június 4-i hatállyal felmondta az említett kölcsönszerződést a két fogyasztó állítólagos fizetési késedelme miatt. A 2015. március 4-én készített elszámolás 42 815 836 HUF összegű tartozást mutatott ki az AXA javára.

12 2015. október 21-én a két fogyasztó keresetet indított az AXA-val szemben a Budapest Környéki Törvényszék (Magyarország) – a kérdést előterjesztő bíróság – előtt, amely egyrészt arra irányult, hogy a bíróság állapítsa meg ugyanezen kölcsönszerződés érvénytelenségét azon az alapon, hogy az tisztességtelen feltételeket tartalmaz, amelyekre ennél fogva nem lehet a két fogyasztóval szemben hivatkozni, másrészt pedig arra, hogy orvoslja ezen érvénytelenség következményeit.

13 2016. október 31-én az AXA olyan szerződésállományt ruházott át az OTP-re, amelynek részét képezte az alapügy tárgyát képező kölcsönszerződés, valamint az abból eredő jogok és kötelezettségek összessége. 2016. november 2-án az OTP az e kölcsönszerződésből eredő követelését az OTP Faktoringra engedményezte.

14 2022. október 25-i közbenső ítéletével a kérdést előterjesztő bíróság az árfolyamkockázati tájékoztatás szabálytalansága folytán teljes egészében érvénytelennek nyilvánította az említett kölcsönszerződést. A 2023. április 19-i végzéssel azonban ezt az ítéletet másodfokon hatályon kívül helyezték, a kérdést előterjesztő bíróságot pedig a per újbóli tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasították.

15 2023. szeptember 21-én a kérdést előterjesztő bíróság, mivel úgy ítélte meg, hogy abban a kérdésben is állást kell foglalnia, hogy az érintett hitelintézetek közül melyikre vonatkoznak a 93/13 irányelvben előírt szankciók, ezen irányelv 2. cikke c) pontjának értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztett a Bíróság elé. A kérdést előterjesztő bíróság arra kereste a választ, hogy jogszerű-e, ha e szankciókat az alapügy tárgyát képező kölcsönszerződésbe belépő új szolgáltatóval szemben alkalmazzák, mivel ez az új szolgáltató élvezte e kölcsönszerződés gazdasági és pénzügyi hatásait, anélkül azonban, hogy ő maga illesztette volna be a kérdést előterjesztő bíróság által tisztességtelennek minősített feltételt.

16 A Bíróság a 2024. április 9-i AXA Bank Europe és társai végzésben (C-628/23, EU:C:2024:317) e kérelmet mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant elutasította azzal az indokkal, hogy az nem felelt meg a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikkében foglalt követelményeknek.

17 A kérdést előterjesztő bíróság előtt a két fogyasztó vitatja azt a nemzeti ítélkezési gyakorlatot, amely szerint a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött, tisztességtelen feltételeket tartalmazó szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeire csak a szerződésbe belépő új szolgáltatóval szemben lehet hivatkozni. E fogyasztók azt állítják, hogy az a visszatartó hatás, amelyet a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdése e feltételek tisztességtelen jellegének megállapításához fűz, veszélyeztetve lenne, ha az említett feltételeket az ilyen szerződésbe illesztő eladó vagy szolgáltató megkerülhetné e szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeit azáltal, hogy a szerződést átruházza valamely harmadik személyre.

18 E bíróság szerint a Ptk. szerződésátruházásra vonatkozó rendelkezéseiből – amelyek a szerződésállomány átruházására is alkalmazandók – az következik, hogy abban az esetben, ha valamely kölcsönszerződést érvénytelennek nyilvánítanak, az esetleges túlfizetés visszatérítését elérni kívánó

fogyasztó csak a szerződésbe belépő féllel szemben érvényesítheti igényét, a szerződésből kilépő féllel szemben nem. Márpedig azon keresetek potenciálisan jelentős száma folytán, amelyeket a szerződésbe belépő féllel szemben indíthatnak, e fél akár fizetéseképtelenné is válhat, ami azzal a kockázattal jár, hogy e fogyasztót megfosztják a hatékony bírói jogvédelemtől.

19 Egyébiránt az említett bíróság arra keresi a választ, hogy az a visszatartó hatás, amelyet a 93/13 irányelv valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének megállapításához fűz, érvényesíthető-e a szerződésbe belépő féllel szemben, miközben e fél nem felelős azért, hogy az érintett szerződésben e feltétel szerepel.

20 A kérdést előterjesztő bíróság így lényegében azt kéri a Bíróságtól, hogy a 93/13 irányelvre tekintettel határozza meg, melyik az az eladó vagy szolgáltató, amellyel szemben a két fogyasztó hivatkozhat az alapügy tárgyát képező kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeire, pontosítva, hogy e bíróság mellőzni kívánja az alapjogvitára vonatkozó magyar jogszabályi rendelkezések alkalmazását, amennyiben a Bíróság akként értelmezné ezt az irányelvet, hogy e jogkövetkezmények orvoslása egyedül a szerződésből kilépő fél feladata.

21 Ilyen körülmények között a Budapest Környéki Törvényszék úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„1) Ellentétes-e a [93/13 irányelv] 6. cikk[nek] (1) bekezdésével, illetve 7. cikk[ének] (1) bekezdésével az olyan[,] nemzeti bíróság által kialakított ítélkezési gyakorlat, illetve a nemzeti jog olyan értelmezése, amely a fogyasztókkal kötött szerződésben alkalmazott tisztességtelen szerződéses feltétel miatti teljes érvénytelenség esetében

- az érvénytelenség jogkövetkezményeit az eredeti hitelező és a fogyasztó mint adós közötti jogviszonyban azért nem orvosolja, mert a nemzeti jog lehetőséget ad az eredeti hitelező és harmadik személy közötti olyan megállapodásra, mely a szerződésben alanycserét eredményez[;]
- az érvénytelenség jogkövetkezményeinek orvoslását csak a fogyasztó és a szerződésátruházás folytán a szerződésbe új alanyként belépő jogutód között úgy orvosolja, hogy a fogyasztó az esetleges fizetési kötelezettségét az új alany és nem az eredeti hitelező felé köteles teljesíteni, illetve fordítva, a fogyasztó az esetlegesen neki visszajáró összeget csak a szerződésbe belépő új féltől követelheti, habár nem neki teljesített[?]

2) Ellentétes-e a [93/13 irányelv] 2. cikk[ének] c) pontjában meghatározott »szolgáltató« fogalmával a nemzeti bíróság által kialakított olyan ítélkezési gyakorlat, illetve a nemzeti jog olyan értelmezése, amely szerint a tisztességtelen fogyasztói szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményei csak a szerződés aktuális felei között vonhatóak le, azaz a szerződésbe alanyváltozás folytán belépett új hitelező és a fogyasztó mint adós között[?]

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatóságáról

22 Az AXA azt állítja, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatatlanok, mivel semmilyen kapcsolatban nem állnak az alapjogvitával, ennél fogva pedig tisztán hipotetikus jellegűek. Egyrészt, az alapügy tárgyát képező kölcsönszerződés érvénytelensége nem állapítható meg, mivel azt a közbenső ítéletet, amely először ilyen megállapítást tett, utóbb másodfokon hatályon kívül helyezték. Másrészt, mivel e kölcsönszerződést már az alapügyben szóban forgó átruházást megelőzően felmondták, az engedményezés tárgya nem más, mint az e kölcsönszerződésből eredő követelés, nem pedig maga az említett kölcsönszerződés került átruházásra.

23 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság és a nemzeti bíróságok között az EUMSZ 267. cikkel létrehozott együttműködés keretében kizárólag az ügyben eljáró és a meghozandó határozatért felelős nemzeti bíróság feladata annak értékelése, hogy az ügy sajátos jellemzőire tekintettel az ítélet meghozatalához szükség van-e az előzetes döntéshozatalra, és hogy a Bíróságnak feltett kérdések relevánsak-e. Következésképpen, ha a feltett kérdések az uniós jog értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2025. december 11-i Kusztycka ítélet, C-767/24, EU:C:2025:962, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

24 Ily módon az uniós jogra vonatkozó kérdések relevanciáját vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor tagadhatja meg valamely nemzeti bíróság által előzetes döntéshozatal céljából feltett kérdés megválaszolását, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli és jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2025. december 11-i Kusztycka ítélet, C-767/24, EU:C:2025:962, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

25 Ezenkívül az EUMSZ 267. cikkben szabályozott eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, kizárólag a nemzeti bíróság feladata az alapügy tényállásának megállapítása és megítélése, valamint a nemzeti törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések konkrét hatályának meghatározása. A Bíróság kizárólag arra van felhatalmazva, hogy az uniós jog értelmezéséről vagy érvényességéről határozzon, a kérdést előterjesztő bíróság által közölt ténybeli és jogi helyzet figyelembevételével, anélkül hogy azt kétségbe vonhatná, vagy helytállóságát vizsgálhatná (lásd ebben az értelemben: 2023. július 13-i Ferrovienord ítélet, C-363/21 és C-364/21, EU:C:2023:563, 54. és 55. pont).

26 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések hipotetikus jellegének alátámasztása érdekében az AXA által kifejtett érvelés az alapügy tényállásának megállapítására és értékelésére vonatkozik. Márpedig a Bíróságnak nem feladata, hogy megkérdőjelezze ezt a tényállást, amely a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik. Következésképpen ez az

érvelés nem elegendő a relevanciára vonatkozó, a jelen ítélet 24. pontjában hivatkozott vélelem megdöntéséhez. 27 Ebből következően az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések elfogadhatók.

Az ügy érdeméről

28 Kérdéseivel, amelyeket célszerű együttesen vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 2. cikkének c) pontját, 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az a fogyasztó, aki valamely hitelintézettel olyan szerződést kötött, amelyet utóbb átruháztak egy másik hitelintézetre, az ezen irányelvből eredő jogait kénytelen kizárólag az e szerződésbe belépő féllel szemben érvényesíteni.

29 Először is, a 93/13 irányelv 2. cikkének c) pontja akként határozza meg az „eladó vagy szolgáltató” fogalmát, hogy az alatt érteni kell „minden olyan természetes vagy jogi személy[t], aki vagy amely az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében saját szakmája, üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körében cselekszik, függetlenül attól, hogy az köz- vagy magánjellegű”.

30 Az „eladó vagy szolgáltató” fogalmának tág meghatározásával, amelyet az uniós jogalkotó így módon rögzíteni kívánt (lásd ebben az értelemben: 2022. október 27-i S. V. [Társasház] ítélet, C-485/21, EU:C:2022:839, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), ellentétes e fogalom olyan megszorító értelmezése, amely szerint kizárólag az a személy tartozna e fogalom hatálya alá, aki a fogyasztóval eredetileg megkötötte a szerződést, kizárva ezáltal a 93/13 irányelv hatálya alól minden más személyt, még akkor is, ha e személy az e szerződésbe belépő félként üzleti tevékenysége vagy foglalkozása körében cselekszik.

31 A 93/13 irányelv 2. cikke c) pontjának ilyen értelmezése ezenkívül összeegyeztethetetlen lenne az ezen irányelv által követett, a fogyasztók magas szintű védelmének biztosítására irányuló célkitűzéssel (lásd ebben az értelemben: 2025. május 8-i Myszak ítélet, C-324/23, EU:C:2025:324, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A fogyasztókat terhelő azon kötelezettség ugyanis, hogy az említett irányelvből eredő jogait olyan eladóval vagy szolgáltatóval szemben gyakorolják, aki a vitatott szerződésben már nem szerződő fél, a gyakorlatban megnehezítheti az ilyen jogok gyakorlását.

32 A fentiekből következik, hogy a valamely fogyasztóval megkötött kölcsönszerződésbe félként belépő hitelintézet a 93/13 irányelv 2. cikkének c) pontja értelmében vett „eladó vagy szolgáltató” fogalma alá tartozik. E rendelkezés ugyanakkor önmagában nem teszi lehetővé annak meghatározását, hogy kizárólag a szerződésbe belépő e féllel szemben lehet-e hivatkozni az e szerződésben szereplő tisztességtelen feltétel érvénytelenségének jogkövetkezményeire.

33 Másodszor, a 93/13 irányelv huszonegyedik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (1) bekezdése annak előírására kötelezi a tagállamokat, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben az eladó vagy szolgáltató által alkalmazott tisztességtelen feltételek „a saját nemzeti jogszabályok rendelkezései szerint” ne jelentsenek kötelezettséget a fogyasztóra nézve, és ha e szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a

szerződés változatlan feltételekkel továbbra is kösse a feleket.

34 Ugyanakkor a 93/13 irányelvben a fogyasztók számára garantált védelemnek a nemzeti jog által történő részletesebb szabályozása nem változtathat e védelem terjedelmén, ennél fogva pedig annak lényegén, és ezáltal nem teheti kérdésessé az említett védelem hatékonyságának a tisztességtelen feltételekre vonatkozó egységes szabályok elfogadásával történő megerősítését (2023. március 16-i M. B. és társai [A szerződés érvénytelenné nyilvánításának hatásai] ítélet, C-6/22, EU:C:2023:216, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

35 A nemzeti jog által történő e részletesebb szabályozás továbbá nem teheti rendkívül nehézé, vagy akár gyakorlatilag lehetetlenné a fogyasztók ezen irányelvből eredő jogainak gyakorlását. Különösen, a tagállamok kötelesek gondoskodni az említett irányelv által a fogyasztó számára biztosított védelem tiszteletben tartásáról azáltal, hogy biztosítják azon jogi és ténybeli helyzet helyreállítását, amelyben a fogyasztó ilyen feltétel hiányában lett volna, többek között oly módon, hogy rendelkeznek az eladó vagy szolgáltató által e tisztességtelen feltétel alapján a fogyasztó hátrányára jogalap nélkül szerzett előnyök visszatérítéséhez való jogról (lásd ebben az értelemben: 2023. március 16-i M. B. és társai [A szerződés érvénytelenné nyilvánításának hatásai] ítélet, C-6/22, EU:C:2023:216, 22. pont; 2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 61. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 A fentiekből következik, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy amennyiben a fogyasztó által az eladóval vagy szolgáltatóval kötött szerződést az alkalmazandó nemzeti jogszabályoknak megfelelően átruházták valamely eladónak vagy szolgáltatónak minősülő harmadik személyre, e fogyasztónak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződésbe belépő féllel szemben adott esetben ugyanolyan módon hivatkozhatson az ilyen szerződésben foglalt tisztességtelen feltételnek vagy az említett szerződés egészének az érvénytelenségére, ahogyan azt a szerződésből kilépő féllel szemben tehetné volna, ha ilyen átruházásra nem került volna sor. Az ugyanis, hogy mindazon jogok és kötelezettségek, amelyek a szerződésből kilépő felet ugyanezen szerződés alapján a fogyasztóval szemben megillették, illetve terhelték, ezen átruházásból eredően a szerződésbe belépő félre szállnak át, nem járhat azzal a hatással, hogy módosítja e jogok és kötelezettségek tartalmát, ennél fogva pedig nem befolyásolhatja a fogyasztók védelmét, akiknek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a szerződésbe belépő féllel szemben érvényesíthessék a vitatott szerződési feltétel tisztességtelen jellegéből eredő összes jogkövetkezményt.

37 Harmadszor, a 93/13 irányelv huszonnegyedik preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikkének (1) bekezdése megköveteli a tagállamoktól, hogy a fogyasztók és a szakmai versenytársak érdekében gondoskodjanak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

38 Azon az elsődleges és azonnali célon kívül, hogy megvédje a fogyasztót az eladókkal vagy

szolgáltatókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekkel szemben azáltal, hogy jogi és ténybeli szempontból helyreállítja azt a helyzetet, amelyben a fogyasztó ilyen feltételek hiányában lenne, a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése hosszabb távon arra irányul, hogy megszüntesse a tisztességtelen feltételek eladók vagy szolgáltatók általi alkalmazását. E feltételek fogyasztóval szembeni alkalmazásának mellőzése ugyanis visszatartó hatást gyakorol az eladókra vagy szolgáltatókra azok alkalmazását illetően (lásd ebben az értelemben: 2023. március 16-i M. B. és társai [A szerződés érvénytelenné nyilvánításának hatásai] ítélet, C-6/22, EU:C:2023:216, 24–26. pont).

39 Ebből következik, hogy a tisztességtelen feltételek alkalmazásával szembeni visszatartó hatás az általános értelemben vett eladókat vagy szolgáltatókat érinti, nem pedig csak azt az egyéni eladót vagy szolgáltatót, akitől a vitatott tisztességtelen feltétel ered.

40 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a 93/13 irányelv keretében valamely szerződési feltétel érvénytelensége nem függ sem az érintett eladó vagy szolgáltató felróható magatartásától, sem pedig attól, hogy e magatartásért az eladó vagy szolgáltató felelősséggel tartozik-e, hanem kizárólag annak függvénye, hogy a vitatott szerződési feltétel objektíve tisztességtelen jellegű-e (lásd ebben az értelemben: 2021. április 22-i Profi Credit Slovakia ítélet, C-485/19, EU:C:2021:313, 65. pont).

41 Ebből következik, hogy ez az irányelv nem zárja ki, hogy a fogyasztóval kötött szerződésben alkalmazott feltétel tisztességtelen jellegéből eredő jogkövetkezmények más eladóra vagy szolgáltatóra háruljanak, mint az az eladó vagy szolgáltató, akitől e feltétel ered.

42 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak értékelése, hogy a releváns nemzeti rendelkezések magyar bíróságok általi értelmezése alkalmas-e azon jogi és ténybeli helyzet helyreállításának akadályozására, amelyben a két fogyasztó az érintett tisztességtelen feltétel hiányában lenne.

43 Mindazonáltal a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az alapeljárásnak a rendelkezésére álló iratanyaga, valamint az elé terjesztett észrevételek alapján hasznos iránymutatást nyújtson a kérdést előterjesztő bíróságnak annak érdekében, hogy lehetővé tegye számára az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálását (lásd ebben az értelemben: 2023. március 2-i PrivatBank és társai ítélet, C-78/21, EU:C:2023:137, 71. pont).

44 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény 17. §-ának (1) bekezdése értelmében az alapügy tárgyát képező kölcsönszerződés átruházásához szükséges volt a Magyar Nemzeti Bank mint felügyeleti hatóság engedélye. Ez a rendelkezés olyanként jelenik meg, mint amely elvileg alkalmas a fogyasztók érdekeinek védelmére.

45 Mindazonáltal annak érdekében, hogy gondoskodni lehessen a 93/13 irányelv szerinti magas szintű fogyasztóvédelem biztosításáról, különösen pedig arról, hogy az ilyen átruházás ne fossza meg az érintett fogyasztót az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján számára biztosított jogoktól, a kérdést előterjesztő bíróság feladata többek között annak vizsgálata, hogy az ilyen engedély megadása során –

amint azt a magyar kormány állítja – olyan prudenciális ellenőrzést kell-e végezni, amelynek célja annak vizsgálata, hogy az e szerződésbe belépő fél pénzügyi teljesítőképessége elegendő-e ahhoz, hogy fedezze az említett szerződéssel összefüggő kockázatokat.

46 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett nemzeti jogszabályi háttérből kitűnik, hogy az alapügy tárgyát képező kölcsönszerződésbe belépő félre mint jogutódra átszállt az összes olyan jog és kötelezettség, amely a szerződésből kilépő felet a szerződésben maradó felekkel szemben e kölcsönszerződés jogcímén megillette, illetve terhelte. A két fogyasztónak tehát jogában áll, hogy az említett kölcsönszerződésben szereplő feltétel tisztességtelen jellegéből eredő valamennyi jogkövetkezményt a szerződésbe belépő féllel szemben érvényesítsék, mégpedig ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogyan azt a szerződésből kilépő féllel szemben tehetők volna.

47 A fenti körülményekből – annak fenntartásával, hogy ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – nem tűnik ki, hogy a jelen ügyben rendkívül nehéz vagy gyakorlatilag lehetetlen lenne az alapügyben szóban forgó tisztességtelen feltétel érvénytelenségének jogkövetkezményeit a két fogyasztó és az e kölcsönszerződésbe belépő fél közötti jogviszony keretében orvosolni.

48 Mindazonáltal abban az esetben, ha e bíróság arra a következtetésre jutna, hogy belső jogának alkalmazandó rendelkezései nem teszik lehetővé annak a helyzetnek a jogi és ténybeli szempontból történő helyreállítását, amelyben a két fogyasztó az érintett tisztességtelen feltétel hiányában lenne, a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének elve megköveteli, hogy a nemzeti bíróságok, többek között a nemzeti jog contra legem értelmezése tilalmának tiszteletben tartása mellett, hatáskörük keretei között tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a belső jog egészére tekintettel és az általa elfogadott értelmezési módszerek alkalmazásával biztosítsák a szóban forgó irányelv teljes érvényesülését, és annak céljával összhangban álló eredményre jussanak (2025. november 27-i Gryczara ítélet, C-746/24, EU:C:2025:925, 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

49 Amennyiben a nemzeti jogszabályoknak az uniós jog követelményeivel összhangban álló értelmezése nem lehetséges, az e jog rendelkezéseit hatáskörén belül alkalmazni hivatott nemzeti bíróság – mint tagállami szerv – köteles biztosítani e rendelkezések teljes érvényesülését, szükség esetén – saját hatáskörénél fogva – mellőzve a nemzeti jog mindazon rendelkezéseinek alkalmazását, amelyek ellentétesek az uniós jognak az előtte folyamatban lévő jogvitában közvetlen hatállyal bíró rendelkezésével (2025. július 3-i Ati-19 ítélet, C-605/23, EU:C:2025:513, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 A fenti indokok összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 2. cikkének c) pontját, 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az a fogyasztó, aki valamely hitelintézettel olyan szerződést kötött, amelyet utóbb átruháztak egy másik hitelintézetre, az ezen irányelvből eredő jogait kénytelen kizárólag az e szerződésbe belépő féllel szemben érvényesíteni, feltéve hogy ezen átruházás nem teszi gyakorlatilag lehetetlenné,

sem pedig rendkívül nehezé e fogyasztó ezen irányelvől eredő jogainak gyakorlását.

IV.

C-901/24 – Falucka ügyben 2026. április 16-án hozott ítélet

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését és a tényleges érvényesülés elvét, figyelemmel a bírósághoz fordulás jogára, valamint az arányosság és a jogbiztonság elvére, a következőképpen kell értelmezni: azokkal nem ellentétes a nemzeti szabályozásnak az ítélkezési gyakorlat általi olyan értelmezése, amely szerint az eladó vagy szolgáltató követelésének elévülési idejét megszakítja az a nyilatkozat, amelyet a fogyasztó olyan előzetes eljárás keretében tett, amelynek a tisztességtelen feltételeket tartalmazó kölcsonszerződés érvénytelenítése iránti kérelem volt a tárgya, és amely szerint e fogyasztó tudatában van annak, hogy ezen érvénytelenítés miatt köteles lenne visszatéríteni az eladótól vagy szolgáltatótól kapott szolgáltatást.

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 6. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének, valamint a tényleges érvényesülés, az arányosság és a jogbiztonság elveinek értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az egyrészt az mBank S. A. bank, másrészt TK, DJ és JJ, három fogyasztó között egy jelzálogkölcsön-szerződésnek az abban szereplő tisztességtelen feltételek miatti érvénytelenségéből eredő követelés behajtása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Az alapeljárás

15 2007-ben az mBank TK-val, valamint DJ-vel és JJ-vel svájci frankhoz (CHF) indexált jelzálogkölcsön-szerződést kötött 1 958 800 lengyel zloty (PLN) (hozzávetőleg 460 700 euró) összegben, amelyet TK részére folyósítottak, mivel DJ és JJ szerződéses kötelezettségvállalása kizárólag TK fizetőképességének biztosítására irányult a kölcsön nyújtása céljából.

16 A Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) előtt benyújtott és az mBank részére 2018. január 15-én kézbesített kérelemmel a három fogyasztó a kölcsonszerződés érvénytelenítését kérte.

17 A bírósági eljárás során, 2019. január 9-én és 2019. október 3-án TK e bíróság előtt kijelentette, hogy tisztában van a szerződés érvénytelenítésének következményeivel, nevezetesen az általa kapott kölcsön teljes összegének a bank részére történő visszatérítésével, hogy elfogadja e következményeket, és hozzájárul a szerződés semmisségének megállapításához (a továbbiakban: a TK által tett nyilatkozatok). 2019. november 5-i ítéletével a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) megállapította a

kölcsönszerződés semmisségét az abban szereplő tisztességtelen feltételek miatt, amelyek nélkül e szerződést nem lehetett fenntartani.

18 2022. december 2-án az mBank eljárást indított TK-val, valamint DJ-vel és JJ-vel szemben a kérdést előterjesztő bíróság, a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) előtt a TK részére folyósított kölcsöntőke törvényes késedelmi kamatokkal növelt összegének behajtása iránt.

19 2024. december 16-án a kérdést előterjesztő bíróság részítéletet hozott, amelyben elutasította az mBank kérelmét, amennyiben az DJ-vel és JJ-vel szemben irányult.

20 TK e kérelem elutasítását kéri, többek között az mBank követelésének elévülésére alapított kifogásra hivatkozva.

21 TK különösen arra hivatkozik, hogy az ő, valamint DJ és JJ kölcsönszerződés érvénytelenítése iránti kérelmét 2018. január 15-én kézbesítették az mBanknak, és hogy a polgári törvénykönyv 118. cikke és 120. cikkének 1. §-a értelmében az elévülési idő ezen időponttól kezdődött, és 2021. december 31-én járt le.

22 A kérdést előterjesztő bíróság előzetesen megjegyzi, hogy az mBank követelésének fennállása önmagában nem kétséges, de az alapjogvita megoldása érdekében meg kell határozni, hogy e követelés elévülését érvényesen megszakították-e a TK által a három fogyasztó által indított eljárás során tett nyilatkozatok.

23 E tekintetben e bíróság kifejti, hogy a polgári törvénykönyv 118. cikke értelmében az eladó vagy szolgáltató követelésének elévülési ideje három év, amely a naptári év végén jár le, és hogy a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) által 2024-ben elfogadott határozat szerint ez az elévülési idő abban az időpontban kezdődik, amikor a fogyasztó az eladóval vagy szolgáltatóval szemben először vitatta a szerződési feltételek kötelező jellegét, a jelen ügyben 2018. január 15-én.

24 Ebben az összefüggésben az említett bíróság úgy véli, hogy két lehetséges megközelítés létezik azon kérdést illetően, hogy a bank követelése elévült-e.

25 Egyrészt úgy tekinthető, hogy a TK által a többek között az általa indított eljárás keretében tett nyilatkozatok a tartozása elismerésének minősülnek, ami a polgári törvénykönyv 123. cikke 1. §-ának 2) pontja értelmében e követelés elévülésének megszakadásához vezet. Ebben az esetben e határidő 2019. október 3-tól újratekintendő volna, és a bank követelése nem évült volna el, így a kérdést előterjesztő bíróságnak helyt kellene adnia az alapkeresetnek.

26 E bíróság hozzáteszi, hogy ezen elismerés nyomán az mBank arra a meggyőződésre juthatott, hogy TK önként rendezni fogja tartozását, ami meghatározó szerepet játszott abban, hogy a bank nem indított fizetés iránti keresetet. E körülmények között kérelmének a követelés elévülése miatti elutasítása az mBank bírósághoz forduláshoz való joga korlátozásának, valamint a jogbiztonság és az arányosság elve megsértésének minősülhet.

27 Másrészt az említett bíróság megjegyzi, hogy úgy tekinthető, hogy TK a kölcsönszerződés érvénytelenítéséről szóló határozat elérése érdekében tett nyilatkozataival akaratlanul a saját hátrányára járt el, elismerve tartozását. Így a bank követelése elévülésének e nyilatkozatok általi megszakítása sértheti a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését és a tényleges

értévesülés elvét, mivel az elévülés ilyen elismerés miatti megszakadásának köszönhetően az eladók vagy szolgáltatók könnyebben értévesíthetnék követeléseiket.

28 Abban az esetben, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a TK által tett nyilatkozatok nem szakították meg az elévülést, a kérdést előterjesztő bíróság szerint még meg kell vizsgálni azt a kérdést is, hogy e nyilatkozatok az adós olyan magatartásának tekinthetők-e, amely hatással volt a hitelező követelése értévesítésével kapcsolatos késedelmére, ami a polgári törvénykönyv 1171. cikke 2. §-ának 3) pontja értelmében igazolja az mBank követelésére vonatkozó elévülési idő lejártának figyelmen kívül hagyását.

29 E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjeszt a Bíróság elé.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

„Úgy kell-e értelmezni a [93/13] irányelv 7. cikkének (1) bekezdését, valamint a tényleges értévesülés, az arányosság, a jogbiztonság és a bírósághoz való jog elvét, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint:

- a tisztességtelen szerződési feltételek miatt értévtelen szerződés alapján jogalap nélkül teljesített szolgáltatás visszatérítésére irányuló, a szolgáltató által a fogyasztóval szemben értévesített követelés elévülését megszakítja a fogyasztó azon nyilatkozata, amely szerint tudatában van annak, hogy a szerződés értévtelensége miatt köteles a szolgáltatónak visszatéríteni az értévtelen szerződés alapján kapott szolgáltatást,
- a fenti nyilatkozat fogyasztó általi megtétele indokolhatja a szolgáltató által a fogyasztóval szemben értévesített követelés elévülési ideje lejártának figyelmen kívül hagyását?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

30 A kérdés első részével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését és a tényleges értévesülés elvét, figyelemmel a bírósághoz fordulás jogára, valamint az arányosság és a jogbiztonság elvére, úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes a nemzeti szabályozásnak az ítélkezési gyakorlat általi olyan értelmezése, amely szerint az eladó vagy szolgáltató követelésének elévülési idejét megszakítja az a nyilatkozat, amelyet a fogyasztó olyan előzetes eljárás keretében tett, amelynek a tisztességtelen feltételeket tartalmazó kölcsönszerződés értévtelenítése iránti kérelem volt a tárgya, és amely szerint e fogyasztó tudatában van annak, hogy ezen értévtelenítés miatt köteles lenne visszatéríteni az eladótól vagy szolgáltatótól kapott szolgáltatást.

31 A 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok nemzeti jogrendjükben gondoskodnak arról, hogy megfelelő és hatékony eszközök álljanak rendelkezésre ahhoz, hogy megszüntessék az eladók vagy szolgáltatók fogyasztókkal kötött szerződéseiben a tisztességtelen feltételek alkalmazását.

32 Az e területre vonatkozó uniós szabályok hiányában az eljárási autonómia elve alapján az egyes

tagállamok belső jogrendjének feladata meghatározni a bírósághoz fordulás azon eljárási szabályait, amelyek célja, hogy biztosítsák azoknak a jogoknak a védelmét, amelyek az uniós jogból erednek a jogalanyok számára, azzal a feltétellel azonban, hogy azok nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint azok, amelyek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkoznak (egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges értévesülés elve) (2021. április 22-i Profi Credit Slovakia ítélet, C-485/19, EU:C:2021:313, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 Először is emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tisztességtelennek nyilvánított szerződési feltételt főszabály szerint úgy kell tekinteni, mint amely nem is létezett, így az a fogyasztóra nézve nem fejthet ki joghatást. Ennélfogva egy ilyen szerződési feltétel tisztességtelen jellege bírósági megállapításának főszabály szerint azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását kell eredményeznie, amelyben a fogyasztó az említett tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, többek között azzal, hogy a fogyasztó számára biztosítja az eladó vagy szolgáltató jogalap nélküli – a fogyasztó kárára az említett tisztességtelen feltétel alapján való – gazdagodásának visszatérítéséhez való jogot (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, amikor a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött szerződés egy vagy több feltételének tisztességtelen jellege nemcsak a feltételek semmisségét, hanem e szerződés teljes egészének értévtelenségét is maga után vonja (2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Mindazonáltal annak a jogi és ténybeli helyzetnek a helyreállítására irányuló célt, amelyben a fogyasztó a tisztességtelen feltétel hiányában lett volna, az arányosság elvének tiszteletben tartásával kell megvalósítani, amely elv az uniós jog olyan általános elvének minősül, amely megköveteli, hogy az e jogot végrehajtó nemzeti szabályozás ne lépje túl az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéket (2023. november 23-i Provident Polska ítélet, C-321/22, EU:C:2023:911, 85. pont).

35 Márpedig az arányosság ezen elve sérülne, ha a restitutio in integrum kizárt lenne az eladóval vagy szolgáltatóval szemben. Így a tisztességtelen feltételeket tartalmazó kölcsönszerződés értévtelenítését követő visszatérítési kötelezettségnek kölcsönösnek kell lennie, a bank azonban nem követelheti a fogyasztótól az e szerződés teljesítése címén kifizetett tőkeösszeg visszafizetésén, valamint a felszólítástól számított törvényes késedelmi kamatok megfizetésén túlmenő kompenzációt (lásd ebben az értelemben: 2023. december 7-i mBank [A fogyasztó nyilatkozata] ítélet, C-140/22, EU:C:2023:965, 62. pont).

36 Egyébiránt a tisztességtelen feltételeket tartalmazó kölcsönszerződés értévtelenítéséhez fűződő visszatérítési joghatás, amely szintén igazolja a bank visszatérítés iránti kérelmét, lehetővé teszi annak biztosítását, hogy az uniós jogrend által biztosított jogok védelme ne eredményezze a fogyasztó jogalap nélküli gazdagodását (lásd analógia útján: 2006. július 13-i

Manfredi és társai ítélet, C-295/04–C-298/04, EU:C:2006:461, 94. pont).

37 Ebben az összefüggésben másodszor meg kell jegyezni, hogy az eladó vagy szolgáltató visszatérítés iránti követelése elévülésének a tartozás fogyasztó általi elismerése miatti megszakadása főszabály szerint nem sérti e fogyasztónak az eladó vagy szolgáltató által tisztességtelen feltételek alapján jogalap nélkül megszerzett előnyök visszatérítéséhez való jogának gyakorlását, amely joggyakorlás azon jogi és ténybeli helyzet helyreállításához vezet, amelyben az említett fogyasztó e feltételek hiányában lett volna.

38 Harmadszor, az ítélezési gyakorlatból kitűnik, hogy ami a nemzeti bíróságnak a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján a tisztességtelen feltételek szükség esetén hivatalból történő mellőzésére vonatkozó kötelezettségét illeti, e bíróság nem köteles mellőzni valamely feltétel alkalmazását, ha a fogyasztó, miután az említett bíróság tájékoztatta, nem kívánja e feltétel tisztességtelen és nem kötelező jellegét érvényesíteni, ezáltal szabad és tájékozott beleegyezését adva e feltételhez (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i Dziubak ítélet, C-260/18, EU:C:2019:819, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).

39 Annak érdekében tehát, hogy a fogyasztó szabad és tájékozott beleegyezését adhassa a tisztességtelen feltétel mellőzéséhez vagy – tisztességtelen jellege ellenére – annak alkalmazásához, a nemzeti bíróságnak a nemzeti eljárási szabályok keretében és a polgári eljárásokban érvényesülő méltányosság elvére tekintettel objektíven és kimerítő jelleggel ismertetnie kell a felek számára azokat a jogkövetkezményeket, amelyeket a tisztességtelen feltétel elhagyása eredményezhet (lásd ebben az értelemben: 2023. június 15-i Bank M. [A szerződés semmissé nyilvánításának következményei] ítélet, C-520/21, EU:C:2023:478, 48. pont). Az ilyen tájékoztatás különösen akkor fontos, ha a tisztességtelen feltétel alkalmazásának mellőzése a szerződés egészének érvénytelenítését eredményezheti, aminek következtében a fogyasztó adott esetben visszatérítés iránti követeléseknek lehet kitéve (2023. március 16-i M. B. és társai [A szerződés érvénytelenné nyilvánításának hatásai] ítélet, C-6/22, EU:C:2023:216, 40. pont).

40 E tekintetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenítése iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság által két alkalommal megkérdezett TK egyrészt jelezte, hogy megérti és elfogadja, hogy a szerződés érvénytelensége azzal a következménnyel járt, hogy köteles visszafizetni az mBanknak az általa kapott kölcsön összegét, másrészt ennek ellenére fenntartotta kérelmét.

41 Ebben az összefüggésben pontosítani kell, hogy azok a tájékoztatások, amelyeket a nemzeti bíróságnak a jelen ítélet 39. pontjában hivatkozott ítélezési gyakorlat értelmében a fogyasztónak meg kell adnia, nem hozhatnak létre e bíróság számára olyan kötelezettséget, hogy részletesen ismertesse az eladó vagy szolgáltató visszatérítés iránti kérelmére esetlegesen alkalmazandó valamennyi jogi szabályt, mint például az eladó vagy szolgáltató követelése elévülésének megszakadására vonatkozó szabályokat. Az a tény ugyanis, hogy tájékoztatták a felvett kölcsöntőke és a késedelmi kamatok visszatérítésére vonatkozó kötelezettségéről, elegendő ahhoz, hogy e fogyasztó számára lehetővé tegye, hogy megértse és értékelje a kölcsönszerződésnek

az abban szereplő tisztességtelen feltételek miatti érvénytelenítéséből eredő jogkövetkezményeket, és így szabad és tájékozott beleegyezést adjon az ilyen érvénytelenítéshez. E körülmények között nem releváns az a tény, hogy az említett fogyasztó által tett nyilatkozatok célja valószínűleg a szerződés érvénytelenítése volt, nem pedig ezen eladó vagy szolgáltató követelése elévülésének megszakítása.

42 Negyedszer és utolsósorban emlékeztetni kell arra, hogy a jogbiztonságnak a kérdést előterjesztő bíróság által szintén említett uniós jogi elve a Bíróság állandó ítélezési gyakorlata szerint a helyzetek és jogviszonyok előreláthatóságának biztosítására irányul (2019. október 16-i Agrárminiszter ítélet, C-490/18, EU:C:2019:863, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat). Ezen elvvel tehát nem ellentétes az olyan nemzeti jogi szabály, amely előírja, hogy az eladó vagy szolgáltató követelésének elévülését megszakítja a tartozás fogyasztó általi elismerése, különösen, hogy – amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat – az ilyen elismerést követően ezen eladó vagy szolgáltató számíthatott arra, hogy e fogyasztó önként teljesíti tartozását, és következképpen elhalaszthatta a követelése behajtására irányuló keresetét.

43 Az ilyen szabály arra is alkalmas, hogy biztosítsa az eladó vagy szolgáltató bírósághoz forduláshoz való jogát, mivel a fogyasztó tartozáselismerését követően ezen eladó vagy szolgáltató előre láthatta, hogy a nemzeti jog értelmében a követelésére alkalmazandó elévülési idő újrakezdődik, és adott esetben e határidő figyelembevételével gyakorolhatja a bírósághoz fordulás jogát.

44 A fenti megfontolásokra tekintettel a kérdés első részére azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 7. cikkének (1) bekezdését és a tényleges érvényesülés elvét, figyelemmel a bírósághoz fordulás jogára, valamint az arányosság és a jogbiztonság elvére, úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a nemzeti szabályozásnak az ítélezési gyakorlat általi olyan értelmezése, amely szerint az eladó vagy szolgáltató követelésének elévülési idejét megszakítja az a nyilatkozat, amelyet a fogyasztó olyan előzetes eljárás keretében tett, amelynek a tisztességtelen feltételeket tartalmazó kölcsönszerződés érvénytelenítése iránti kérelem volt a tárgya, és amely szerint e fogyasztó tudatában van annak, hogy ezen érvénytelenítés miatt köteles lenne visszatéríteni az eladótól vagy szolgáltatótól kapott szolgáltatást.

45 A kérdés első részére adott válaszra tekintettel nincs szükség a kérdés második részének megválaszolására, amely azon a feltételezésen alapul, hogy az eladó vagy szolgáltató követelése elévülésének megszakítása összeegyeztethetetlen az uniós joggal.

FÓRUM

Bordás Péter* – Rózsás Eszter**
A helyi önkormányzatok működésére vonatkozó
sajátos szabályok az „átmeneti időszakban”

A Kúria Önkormányzati Tanácsának gyakorlata a
polgármester képviselő-testületet helyettesítő
jogkörével összefüggésben¹

Absztrakt

A 2024-es vármegyei és helyi önkormányzati választás speciális volt abból a szempontból, hogy a június 9-én megválasztott képviselők és polgármesterek csak október 1. napját követően tölthették be tisztségüket. Ezen ún. „átmeneti időszakban” számos rendkívüli helyzetre is fel kellett készülnie a jogalkotónak a zavartalan önkormányzati működés érdekében. Jelen tanulmány keretei között azt vizsgáljuk, hogy az átmeneti szabályozás célja miképpen érvényesült a gyakorlatban, milyen anyagi- és eljárásjogi kérdéseket vetett fel az addig ismeretlen átmeneti megoldás. Ehhez a Kúria Önkormányzati Tanácsának Balmazújváros város polgármesteri döntéshozatalával összefüggő joggyakorlatát tekintjük át, különös hangsúlyt fektetve az általános jogelméleti és gyakorlati kérdésekre. A normakontroll eljárás keretében hozott döntések elemzésével az átmeneti szabályozás és a rendeltetésszerű joggyakorlás elvének gyakorlati érvényesülésének tapasztalatait kívánjuk bemutatni.

Application of transitional rules relating to local governments in the practice of the Local Government Council of the Curia

Abstract

The 2024 elections for Hungarian county and local government representatives, mayors and lord mayors, as well as representatives of national minority governments, were special in that the representatives and mayors elected on June 9 could only take office after October 1. During this so-called "transitional period," legislators had to prepare for a number of extraordinary situations in order to ensure the smooth functioning of local governments. Within the framework of this study, we examine how the transitional regulations were

implemented in practice and what procedural issues arose from this previously unknown transitional solution. To this end, we review the case law of the Local Government Council of the Curia (a Kúria Önkormányzati Tanácsa) in relation to the decision-making of the mayor of Balmazújváros city, with particular emphasis on general legal theory and practical issues. By analysing the decisions made in the context of the norm control procedure, we aim to present the experiences of the practical implementation of the transitional regulation and the principle of proper exercise of rights.

I. Bevezetés, szabályozási kérdések és elméleti keretek

A vármegyei és helyi önkormányzati képviselők, a polgármesterek és főpolgármester, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választását a 2024-es magyarországi európai parlamenti választás napján, azaz június 9-én tartották. Tekintettel arra, hogy a korábban megválasztott helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek megbízatása 2024. október 1. napjáig tartott, így a jogalkotó ezen szűk négy hónap vonatkozásában ún. átmeneti rendelkezéseket alkotott a zavartalan önkormányzati működés érdekében. E szabályozásból emelhető ki a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 146/L. § (1) bekezdése, mely a működőképesség megőrzése érdekében – a törvényben meghatározott rendkívüli esetkörökben – a polgármester számára lehetővé tette a képviselő-testület helyetti döntéshozatalt. E szabályozással összefüggésben a Kúria Önkormányzati Tanácsához több tucat ügy érkezett, melyek tárgya a polgármester által elfogadott rendelet, illetve normatív határozat utólagos normakontrollja volt. Jelen tanulmány keretei között azt vizsgáljuk, hogy a szabályozás célja miképpen érvényesült a gyakorlatban, milyen anyagi- és eljárásjogi kérdéseket vetett fel az addig ismeretlen átmeneti megoldás. A vizsgálat keretében Balmazújváros város polgármesteri döntéshozatalával összefüggő kúriai joggyakorlatot tekintjük át, különös hangsúlyt fektetve az általános jogelméleti és gyakorlati kérdésekre, valamint az azokra adott válaszokra. Ehhez a 2024-ben és 2025. év elején befejezett, a vizsgált hatáskörhöz szorosan kapcsolódó 44 ügyet vettük alapul. Külön vizsgálati

* Főtanácsadó, Kúria; habilitált egyetemi docens, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pénzügyi Jog és Közmenedzsment Tanszék. A tanulmány a szerző álláspontját tartalmazza, és az nem értelmezhető a Kúria állásfoglalásaként.

** Főtanácsadó, Kúria; habilitált egyetemi docens, Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Közigazgatási Jogi Tanszék. A tanulmány a

szerző álláspontját tartalmazza, és az nem értelmezhető a Kúria állásfoglalásaként.

¹ A tanulmány másodközlés, a Közjogi Szemle 2025/4. számában jelent meg [BORDÁS Péter–RÓZSÁS Eszter: *A helyi önkormányzati működésére vonatkozó sajátos szabályok az „átmeneti időszakban”*, Közjogi Szemle 18: 4 pp. 95–101., 7 p. (2025)].

szempontként tekintettük a rendeltetésszerű joggyakorlás elvének érvényesülésére.

1.1. Szabályozási (előzmények) és az átmeneti időszak

Az Alaptörvény 2022. július 23. napján hatályba lépő tizenegyedik módosítása értelmében a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek előző általános választását követő ötödik év április, május, június vagy július hónapjában, az európai parlamenti képviselők választásával egyidejűleg kell megtartani.² Az Alaptörvény jelzett módosításának jogalkotói indoka a költségtakarékosság volt. A 2022. évi országgyűlési képviselők általános választása és a 2022. évi országos népszavazás közös eljárásban történő lebonyolítása ugyanis igazolta, hogy a választási eljárások egy időpontban történő lebonyolítása jelentős költségmegtakarítást eredményez (ez a konkrét esetben több, mint 10 milliárd forint volt). Az európai parlamenti képviselők választása nem rögzített időpontban történik, hanem a korábbi gyakorlat alapján májusban vagy júniusban kerül rá sor. E terminusoktól azonban egy-egy hónappal el lehet térni, így a két választás együttes lebonyolításra akkor van lehetőség, ha az európai parlamenti választásra előzetesen meghatározott konkrét négynapos időkeret az Alaptörvényben a helyhatósági választások megtartására rögzített április-július időszakba esik.

Ennek megfelelően a vármegyei és helyi önkormányzati képviselők, a polgármesterek és főpolgármester, valamint a nemzetiségi önkormányzati képviselők választását a 2024-es magyarországi európai parlamenti választás napján, azaz június 9-én tartották.

Tekintettel arra, hogy a korábban megválasztott helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek megbízatása 2024. október 1. napjáig tartott (erről is az Alaptörvény tizenegyedik módosítása rendelkezik), a jogalkotó e szűk négy hónapra vonatkozóan ún. átmeneti rendelkezéseket alkotott a zavartalan önkormányzati működés érdekében.

Az átmeneti (tehát 2024. június 9. és október 1. közötti) időszakra vonatkozó szabályokat az Mőtv., a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Kttv.), illetve a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény (a továbbiakban: Övj.) tartalmazzák.

Az Mőtv. 146/J. § (2) bekezdése rögzíti, hogy a választás napjához kapcsolódó jogkövetkezmények alkalmazásának időpontjaként 2024. október 1. napját kell érteni. Azaz ettől az időponttól – és nem a választás eredményének jogerőssé válásától –

számítandó például a képviselő-testületi alakuló ülésének összehívására rendelkezésre álló 15 nap vagy a közös önkormányzati hivatal létrehozására rendelkezésre álló 60 nap.

Ugyanennek a paragrafusnak a (4) bekezdése szerint a hivatalban lévő képviselő-testület október 1-jéig nem dönthet a feloszlásáról. (Az Mőtv. – nem átmeneti időszakra szóló – 55. § (2) bekezdése szerint a képviselő-testület feloszlása nem mondható ki a választást követő hat hónapon belül, valamint az általános választást megelőző év április 1. napját követően.)

Az Mőtv. 111. § (4a)–(4k) bekezdéseiben³ foglaltaknak a célja az önkormányzatok kiegyensúlyozott gazdálkodásának erősítése és ennek ellenőrzésére irányuló eszközök bővítése. Az Mőtv. szerint ezeket a szabályokat (kormányhivatal általi vizsgálat, csődbiztos kijelölése) első alkalommal a 2024. évi önkormányzati költségvetési rendelet megalkotása, illetve annak módosítása során kell alkalmazni. Az Mőtv. 146/K. §-a alapján e rendelkezéseket abban az esetben is alkalmazni kell, ha a képviselő-testület 2024. február 22-ét megelőzően elfogadott 2024. évi költségvetési rendeletét 2024. március 15-ig nem módosította – amennyiben annak feltételei fennállnak – az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) vonatkozó rendelkezései szerinti tartalommal.

Az önkormányzati működés feletti törvényességi kontroll folyamatos biztosítását igyekszik elősegíteni a Kttv. 260/E. § (6) bekezdése, mely szerint a jegyző közszolgálati jogviszonyát az átmeneti időszakban felmentéssel nem lehet megszüntetni.

Az átmeneti időszakban sajátosan alakul a megüresedő mandátumok betöltése is. Az Övj. 2023. december 1. napján hatályba lépett 24. § (1) bekezdése szerint ugyanis, ha a képviselő, a polgármester vagy a főpolgármester megbízatása 2024. október 1-jét megelőzően megszűnik, időközi választás nem tűzhető ki.

Az Mőtv., valamint a Kttv. és az Övj. jelzett rendelkezéseihez kapcsolódó, illetve e szabályokkal ellentétes önkormányzati döntések vizsgálata iránti normakontroll eljárásra⁴ nem került sor a Kúria Önkormányzati Tanácsa előtt. Ennek oka vélhetően az, hogy a kormányhivatalok e körben kibocsátott törvényességi felhívásai eredményesek voltak, azaz a fenti rendelkezésekbe (mint más jogszabályba) ütköző önkormányzati rendeletek és normatív határozatok e körben történt jogértését az önkormányzatok megszüntették/kiküszöbölték.⁵

² Az Alaptörvény korábbi szabályozása szerint a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választását a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek előző általános választását követő ötödik év október hónapjában kell megtartani.

³ Az adósságrendezési eljárással, illetve a költségvetési rendelettel összefüggő szabályok.

⁴ Lásd Kp. 139–150. §.

⁵ Az önkormányzati jogalkotással kapcsolatos szabályozási és gyakorlati problémák (szerk. Tilk Péter et al.), PTE ÁJK, Pécs, 2018, 17–18.; HOFFMAN István: *A normatív önkormányzati határozatok kontrolljának néhány kérdése*, In: Ünnepi tanulmányok a 80 éves Tamás András tiszteletére (szerk. Peres Zsuzsanna–Pál Gábor), Ludovika, Budapest, 2021, 317–326.

1.2. A képviselő-testület és a polgármester helyettesítő jogköre

Az átmeneti időszakra vonatkozó Mötv.-beli szabályozás köréből kiemelést érdemelnek a 146/L. §-ában foglaltak, melyek egyrészt a képviselő-testület – bizonyos esetekben – polgármesteri általi helyettesíthetőségére, másrészt a polgármester helyettesítésére vonatkoznak.

Az Mötv. 146/L. § (1) bekezdése szerint az átmeneti időszakban a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, vármegyei közgyűlésnek (a továbbiakban együtt: képviselő-testület) feladat- és hatásköreit a polgármester, főpolgármester, vármegyei közgyűlés elnöke (a továbbiakban együtt: polgármester) gyakorolja, ha

- a) a megválasztott önkormányzati képviselők száma a képviselő-testület működéséhez szükséges létszám alá csökken, vagy
- b) a képviselő-testület két egymást követő alkalommal, illetve a kormányhivatal által összehívott ülése
 - ba) határozatképtelen, vagy
 - bb) határozatképes, de a napirendre tűzött kérdésekben nem dönt.

Arról van szó tehát, hogy az itt meghatározott feltételek (bármelyikének) fennállása esetén a polgármester tulajdonképpen „helyettesítheti” a képviselő-testületet, azaz képviselő-testületi feladat- és hatáskörben eljárhat, a képviselő-testület hatáskörébe tartozó döntést hozhat (külön erre irányuló felhatalmazás nélkül.)

Amennyiben a polgármester a feladatellátásban tartósan akadályoztatva van, vagy a polgármesteri tisztség betöltetlen, a (2) bekezdés a helyettesítésre vonatkozóan az alábbi sorrendet állapítja meg. A polgármester feladatait elsősorban az alpolgármester, (főpolgármester-helyettes, vármegyei közgyűlés alelnöke) látja el. A polgármesteri és az alpolgármesteri tisztség egyidejű betöltetlensége, illetve tartós akadályoztatásuk esetén a feladat- és hatásköröket az azt vállaló, a szervezeti és működési szabályzatban a képviselő-testület ülésének összehívására és vezetésére kijelölt önkormányzati képviselő, vagy a kormányhivatal vezetője gyakorolja. Utóbbi esetben a kormányhivatal vezetője törvény felhatalmazása hiányában önkormányzati rendeletet nem alkothat, az önkormányzat működéséhez szükséges halaszthatatlan döntéseket akkor hozhatja meg, ha annak fedezete az önkormányzat költségvetésében biztosított.

A képviselő-testület polgármester által történő helyettesítése, azaz – bizonyos helyzetekben – a képviselő-testületi hatáskörök polgármester által történő gyakorlása nem ismeretlen az önkormányzati szabályozásban. A koronavírus-járvány okozta veszélyhelyzet idején, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kat.) 46. § (4) bekezdésében megállapított sajátos

döntéshozatali szabályok szerint veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja. A polgármester hatáskörét a Kat. hivatkozott rendelkezése meglehetősen szűk körben korlátozta.⁶ A veszélyhelyzetben (pontosabban annak első 15 hónapjában) a testület központi igazgatást egy egyszemélyi hatáskörgyakorlás váltotta fel, aminek oka az volt, hogy a testületek működése – az ismert okok miatt – nehézkessé vált, így a képviselő-testületek nem tudtak (volna) kellő gyorsasággal reagálni, a szükséges döntéseket megfelelő időben meghozni.⁷

Az Mötv. átmeneti időszakra szóló szabályainak – így e körben a polgármester képviselő-testületet helyettesítő jogkörére vonatkozó rendelkezéseknek – megalkotását az önkormányzati működés folyamatossága, zavartalanságának biztosítása tette indokolttá. A polgármester képviselő-testületi hatáskörben való eljárásának, illetve döntéshozatalának (mindenkori) korlátját jelenti az Mötv. 9. §-ában rögzített rendeltetésszerű joggyakorlás elve.

A polgármester Mötv. 146/L. § (1) bekezdése alapján hozott döntéseinek jogszerűségét vizsgáló kúriai joggyakorlatot – mely szokatlan módon ugyanahhoz a településhez kapcsolódik – az alábbiakban mutatjuk be.

II. Balmazújváros, „az állatorvosi ló” esete

Mielőtt részletesen elemeznénk a joggyakorlatot, érdemes röviden áttekinteni, hogy az Mötv. 146/L. §-ával összefüggésben mennyi ügy érkezett a Kúria Önkormányzati Tanácsához és az hogyan viszonyul a többi ügy megoszlásához számszakilag, illetve azok tárgyát tekintve. A Kúria elnökének Országgyűléshez benyújtott beszámolója (2024) szerint 2024. január 1. és december 31. között a Kúriára önkormányzati normakontroll eljárás keretében 76 ügy érkezett, amelyek közül 16 bírói kezdeményezés, 60 pedig kormányhivatali kezdeményezés alapján indult. Ebből rendhagyó jelleggel 37 ügy alsóbb fokú bíróságról áttétellel érkezett a Kúriára.⁸ Az Mötv. átmeneti jogalkotási felhatalmazás alkalmazásával kapcsolatos kérdéskört összesen 44 ügy érintette (ebből 25 ügyet 2024-ben, 19 ügy pedig 2025. év elején fejezett be az Önkormányzati Tanács), mely az 1. ábra adatai alapján majdnem az összes ügy felét (46%-át) tette ki. Kiemelhető továbbá, hogy a befejezett ügyeken belül a nem érdemi döntések aránya magasabb volt, mint a korábbi években. Mindkét eltérés ugyanarra az okra vezethető vissza, nevezetesen, hogy Balmazújváros Város Önkormányzata polgármestere 2024. július 10. napját követően több döntést az Mötv. 146/L. §-ára hivatkozással fogadott el, s melyekkel összefüggésben felmerült, hogy azok nem felelnek meg a magasabb jogszabályban foglaltaknak.

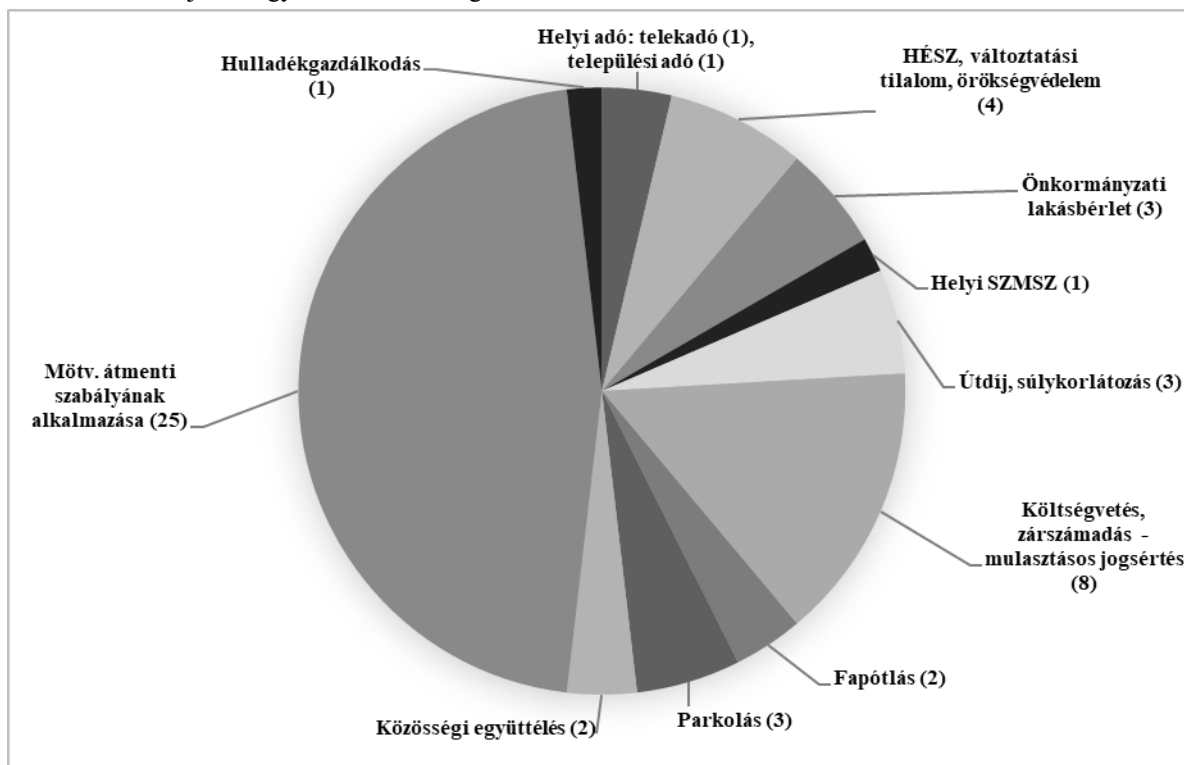
⁶ A polgármester nem foglalhatott állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.

⁷ Az ebben az időszakban kiadott polgármesteri döntések vizsgálata tárgyában a Kúria kiterjed gyakorlattal rendelkezik.

⁸ A Kúria elnökének országgyűlési beszámolója a Kúria 2024. évi tevékenységéről a jogegység biztosítása és az önkormányzati normakontroll körében, elérhető: www.parlament.hu/irom42/11452/11452.pdf (letöltés: 2025. szeptember 10.)

1. ábra

A 2024-ben befejezett ügyek tematikus megoszlása

* További tizenkilenc, az Mötv. 146/L. §-ával kapcsolatos ügy 2025. első negyedévében került befejezésre.
 Forrás: a szerzők saját szerkesztése a Kúria elnökének országgyűlési beszámolója (2024), valamint a Kúria által a <https://kuria-birosag.hu/hu/onkugy> honlapon közzétett döntések alapján.

A Debreceni Törvényszék Közigazgatási Kollégiumától jelentős számban érkeztek áttett ügyek (a polgármester által elfogadott, s az illetékes vármegyei kormányhivatal által támadott, normatívnak ítélt határozatok formájában), melyek nagyobb részében a Kúria Önkormányzati Tanácsa is hatáskörének hiányát állapította meg, s kezdeményezte a Kúriánál az eljáró bíróság kijelölését.

II.1 Balmazújváros Város Önkormányzata polgármesterének rendhagyó döntései

A következőkben ezen, összesen 44 ügy vizsgálatának tapasztalatát ismertetjük, melyek tárgya Balmazújváros Város Önkormányzata polgármesterének valamely döntése volt, mellyel szemben a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal törvényességi felügyeleti eszközt alkalmazott.⁹ Az ügyek tényállása abban a tekintetben hasonló, hogy a döntéseket a polgármester hozta meg az Mötv. 146/L. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján. Az elemzés során először a három, döntési helyzetet előidéző testületi-ülést mutatjuk be röviden, majd a felmerülő jogi kérdéseket elemezzük általánosságban, bemutatva a Kúria Önkormányzati Tanácsának gyakorlatát.

Az önkormányzati választások másnapján, azaz 2024. június 10-én az érintett polgármester 10 órára rendkívüli ülését hívott össze, melyre a határozatképességhez szükséges 7 fő (6 képviselő és a polgármester) megjelent.¹⁰ Egy képviselő a laptopját az asztalára tette, majd az ülés megnyitása előtt a szavazógépbe történő bejelentkezés nélkül 1 percre elhagyta az üléstermet. Így csupán 6 fő képviselő tartózkodott a teremben, s a polgármester megállapította az ülés határozatképességét, azt bezárta, majd elhagyta az üléstermet, egyidőben azzal, amikor a képviselő éppen visszatért. Az ülésről készített jegyzőkönyv szerint a képviselő-testület ülése 10 óra 02 perckor véget ért. A polgármester által ugyanezen napon 16.00 órára összehívott rendkívüli ülésen a polgármester és 6 képviselő jelent meg. A polgármester megállapította a testület határozatképességét, s a testület elfogadta az ülés napirendjét. A polgármester a szavazást követően a következő bejelentést tette: „Szeretném közölni, hogy ezekben a fontos kérdésekben a képviselőtársaim nélkül sajnos nem tudok dönteni.” Ezt követően távozott az ülésről, így az ülésteremben 6 képviselő maradt, ezzel a képviselő-testület határozatképessé vált. A jegyzőkönyv szerint a képviselő-testületi ülés 16 óra 02 perckor véget ért. A polgármester e lehetőséget kihasználva több

⁹ Lásd ehhez RÓZSÁS Eszter: *Az önkormányzati rendeletek „útja” a törvényességi felhívástól a normakontroll eljárásig*, Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok, 2023/7, 1397–1402.

¹⁰ Köf.5.049/2024/3., Köf.5.052/2024/3., Köf.5.048/2024/3., Köf.5.035/2024/3. számú ügyek tényállása szerint.

tárgykörben döntött a képviselő-testület helyett az Mötv. 146/L. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjában foglaltakra hivatkozással.

A második esetben a képviselő-testületnek két ülése került összehívásra 2024. június 26. és 28. napjára.¹¹ Az érintett ügyek tényállása szerint 2024. június 26. napján 10.00 órára a polgármester, míg 2024. június 28. napján 12.00 órára az alpolgármester hívta össze a testületi üléseket. Az üléseket nem nyitotta meg és nem vezette senki. Így tehát az ülések nem voltak határozatképesek, mert azokon a megválasztott képviselők több, mint fele nem jelent meg. A jelenléti íveket 6 képviselő írta alá, az üléseket nem zárta be senki, mivel nem volt ülés, jegyzőkönyv sem készült. Ezt követően hozta meg a polgármester a támadott határozatok másik részét.

A harmadik esetben szintén a polgármester hívott össze testületi ülést 2024. szeptember 11. 10.00 órára, valamint annak határozatképtelenségére hivatkozással 2024. szeptember 12. 14.00 órára.¹² A meghívókban megjelölt időpontokban az ülések vezetésére feljogosított személy nem volt jelen, azon sem a polgármester, sem az alpolgármester, sem Balmazújváros Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 16/2010. (XI. 25.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: SZMSZ) 4. § (2) bekezdése szerinti Pénzügyi és Jogi Bizottság elnöke nem jelent meg. A polgármester ezt követően ismételtén több döntést meghozott a képviselő-testület helyett az Mötv. 68. § (2) bekezdésére és 146/L. §-ára hivatkozással.

Az Önkormányzati Tanács a fenti körülmények között elfogadott, és a Kormányhivatal által támadott¹³ polgármesteri döntések közül, az egyedi határozat tárgyú döntések vonatkozásában megállapította hatáskörének hiányát és kezdeményezte az eljáró bíróság kijelölését. Míg a rendeletalkotási tárgykörbe, illetve normatív határozatok körébe tartozó polgármesteri határozatok vonatkozásában megállapította hatáskörét és érdemi döntést határozatot hozott. A Kúria Önkormányzati Tanácsának az ügyek többségében azt a kérdést keltett vizsgálnia, hogy volt-e olyan két határozatképtelen ülés, mely alapot teremtett a polgármesteri döntéshozatalhoz, másrészt a polgármester megfelelő formában és hatáskörben eljárva hozta-e meg az érintett döntéseket?

II.2. A nem határozatképes testületi ülések megítélése

Mint a fentebb ismertetett tényállásokból kiderült, szinte valamennyi testületi ülés úgy vált határozatképtelenné, hogy vagy a polgármester bár megjelent, de a határozatképtelenség érdekében távozott az ülésről, vagy nem sem jelent az ülésen, s

más megnyitásra, levezetésre jogosult személy nem volt jelen.

A június 10. napján tartott rendkívüli ülések – ahol a rövid időre az egyik képviselő elhagyta az üléstermet – kapcsán a Kúria Önkormányzati Tanácsa határozataiban azt rögzítette, hogy a polgármester rendeltetésszerűen, jogsértő tevékenységének eredményeképpen váltak határozatképtelenné a képviselő-testületi ülések, melynek következtében nyílt meg annak lehetősége, hogy a polgármester az Mötv. 146/L. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a képviselő-testület helyett a képviselő-testület feladat és hatáskörében fogadhasa el az ülésekhez készített előterjesztésekben szereplő döntési javaslatokat. Határozatában elvi élel rögzítette a Kúria, hogy nem tekinthető rendeltetésszerűnek az a polgármesteri eljárás, intézkedés és döntéshozatal, amelynek célja nem a képviselő-testületi működés támogatása, hanem azzal ellentétesen az egyszemélyi döntésre törekvés. Megállapította a támadott határozat közjogi érvénytelenségét, ezért a jogszabálysértő normatív határozat ex tunc hatályú megsemmisítéséről rendelkezett.¹⁴

A Kúria Önkormányzati Tanácsa a július 26. és 28. napjára összehívott ülések kapcsán azt állapította meg, hogy a testületi ülések összehívása megtörtént, ugyanakkor azon – bár az Mötv. szabályai szerint kötelesek részt venni – a jelenléti ív szerint a polgármester és az alpolgármester nem jelentek meg, s az adott időpontban nem volt jelen olyan képviselő, aki az SZMSZ 4. §-a szerinti eljárásjogi szabályoknak megfelelően az ülést megnyithatta, levezethette és berekeszthette volna. Mindezek alapján a Kúria úgy ítélte meg, hogy a kérdéses időpontban nem lehet szó testületi ülésről, ekként annak határozatképessége sem vizsgálható. Figyelemmel arra, hogy a támadott döntések meghozatala előtt nem volt két egymást követő határozatképtelen testületi ülés, amely az Mötv. 146/L. §-a alapján a polgármester számára rendeletalkotási hatáskört teremtett volna, ezért a polgármester által hozott normatív határozatok meghozatalának eljárásjogi keretei nem álltak fent. Kúria Önkormányzati Tanácsa a fentiek szerint megállapította, hogy megvalósult az indítvány szerinti Mötv. 146/L. §-ába ütköző eljárás, ami a polgármester által szabálytalanul megalkotott döntések közjogi érvénytelenségét vonja maga után, ezért a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogszabálysértő önkormányzati rendelkezések (polgármesteri határozatok) ex tunc hatályú megsemmisítéséről rendelkezett.¹⁵

A harmadik, szeptember 11. és 12. napjára összehívott ülések vonatkozásában a Kúria Önkormányzati Tanácsa azt állapította meg, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint a kérdéses ülések vonatkozásában olyan bizonyíték, tény nem állt

¹¹ Köf.5.047/2024/3., Köf.5.040/2024/3., Köf.5.028/2024/3., Köf.5.029/2024/3. számú ügyek tényállása szerint.

¹² Köf.5.075/2024/4., Köf.5.074/2024/4., Köf.5.073/2024/4., Köf.5.072/2024/5., Köf.5.071/2024/5., Köf.5.070/2024/5., Köf.5.069/2024/5. számú ügyek tényállása szerint.

¹³ Lásd ehhez BALOGH-BÉKÉSI Nóra: *Néhány gondolat az önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálatáról*, Pázmány Law Working Papers,

2021/9.

https://publikacio.ppke.hu/id/eprint/1645/1/PLWP_2021-09_Balogh-Bekesi.pdf (letöltés: 2026. május 10.)

¹⁴ Köf.5.049/2024/3., Köf.5.052/2024/3., Köf.5.048/2024/3., Köf.5.035/2024/3. számú ügyek elvi megállapítása.

¹⁵ Köf.5.028/2024/3., Köf.5.029/2024/3., Köf.5.047/2024/3., Köf.5.040/2024/3. számú ügyek rendelkező része és elvi megállapítása szerint.

rendelkezésre, amely határozatképes képviselő-testületi ülések megtartását támasztanak alá. Az ülések vezetésére feljogosított személy nem volt jelen, s mind az újonnan megválasztott polgármester tájékoztatása, mind a jegyzőkönyvek hiánya, mind az önkormányzat védirta – amely az indítványba foglaltakat nem vitatja – azt támasztja alá, hogy a vitatott normatív határozatok meghozatala előtt nem volt két egymást követő határozatképtelen testületi ülés, amely az Mötv. 146/L. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a polgármester számára jogalkotási hatáskört teremtett volna, az ülés vezetésére feljogosított személyek távolmaradása eredményeképpen váltak határozatképtelenné a képviselő-testületi ülések. A bíróság hangsúlyozta, hogy mindez – a rendeltetésszerű joggyakorlás alapelveinek sérelme mellett – ellentétes a „helyi közügyek demokratikus intézésében megnyilvánuló közakarat” alapelveivel is.

Tehát mindhárom, két egymást követő vitatott ülés vonatkozásában a Kúria Önkormányzati Tanácsa arra a megállapításra jutott, hogy megvalósult a Vármegyei Kormányhivatal indítványa szerinti Mötv. 146/L. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjába ütköző eljárás, ami a támadott döntések közjogi érvénytelenségét vonja maga után, ezért a Kp. 146. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogszabálysértő normatív határozatok (rendeletek) megsemmisítéséről rendelkezett.

II.3. A normatív határozatok tartalmi megítélése

A másik fontos jogkérdés az volt, hogy mikor tekinthető egy határozat olyan normatív határozatnak, mely megalapozza az Önkormányzati Tanács hatáskörét.¹⁶ Az ezzel kapcsolatos döntések kiemelték, hogy a Kp. 139. §-ával a jogalkotó teljessé tette a helyi önkormányzatok normaalkotási tevékenységének közigazgatási bírói kontrollját azzal, hogy nemcsak az önkormányzati rendelet, hanem a közjogi szervezetszabályozó eszközök (a helyi önkormányzat képviselő-testületének normatív határozata) tekintetében is biztosítja az Önkormányzati Tanács hatáskörét. Ezen normakontroll hatáskör azonban csak a 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 23. § (2) bekezdése szerinti normatív határozatokra terjed ki és nem azonosítható a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 24. § (1) bekezdés f) pontjában rögzített hatáskörrel. Ugyanis a Jat. közjogi szervezetszabályozó eszközökről szóló VI. fejezetében található 23. § (2) bekezdése értelmében normatív határozatban szabályozhatja a helyi önkormányzat képviselő-testülete a saját és az általa irányított szervek tevékenységét és cselekvési

programját, valamint az általa irányított szervek szervezetét és működését.¹⁷ A Kúria Önkormányzati Tanácsa hangsúlyozta, hogy annak eldöntése során, hogy egy határozat mely esetben normatív jellegű, annak van jelentősége, hogy azzal a Jat. 23. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a helyi önkormányzat képviselő-testülete – illetve adott esetben a képviselő-testület hatáskörében eljáró polgármester – csupán a saját és az általa irányított szervek tevékenységére, cselekvési programjára, vagy az általa irányított szervek szervezetére és működésére vonatkozó rendelkezést alkot. A döntések értelmében tehát a normatív határozat intern jogi aktus, amely nem általánosan, hanem csak magára, illetve az általa irányított szervekre kötelező.

Az érintett döntések közül kiemelhető, hogy olyan tárgykörben hozott határozatok vonatkozásában állapította meg a bíróság, hogy az normatív, mint: az önkormányzat tulajdonában álló társaság és intézmények átszervezéséről és feladatok átvételéről szóló döntés; óvoda és bölcsőde szervezeti és működési szabályzatáról, valamint pedagógiai programjáról szóló döntés; az önkormányzat által irányított intézmények munkatervének elfogadásáról szóló döntések, vagy épp a hulladékgazdálkodási társulás társulási megállapodásának módosítására irányuló döntés.¹⁸

Azokban az esetekben, amelyekben a Vármegyei Kormányhivatal által támadott, vagy az illetékes Törvényszék által áttett ügy alapjául szolgáló határozat nem minősült normatívnak abban az esetben a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította hatásköre hiányát és áttette az illetékes Törvényszékhez vagy a Kúria Önkormányzati Tanácsa kezdeményezte a hatásköri összeütközést feloldását¹⁹ és a Kúria eljáró tanácsai a hatásköri összeütközésről döntve, kivétel nélkül az illetékes Törvényszéket utasították eljárásra, megállapítva, hogy: a normatív határozatnak nem minősülő polgármesteri határozat jogszabályba ütközésének vizsgálata iránti eljárásra a Kúria Önkormányzati Tanácsa nem rendelkezik hatáskörrel.²⁰

Így tehát előfordult az az eset is, hogy egy adott polgármesteri határozat megjárta a Törvényszék (mint közigazgatási bíróság), a Kúria Önkormányzati Tanácsa, valamint a Kúria közigazgatási ügyekben eljáró (hatásköri összeütközés feloldása körében) tanácsát is, s végső soron az illetékes Debreceni Törvényszék semmisítette meg a nem normatív – de jogszabályba ütköző – határozatot.²¹

III. Záró gondolatok, tanulságok

A 2024-es önkormányzati választás átmeneti szabályozása jelentősen fejlesztette a Kúria

¹⁶ Lásd ehhez BALOGH Zsolt Péter: *A közigazgatási bíráskodás normakontroll-funkciója*, Acta Humana, 2019/1, 23–29.; PATYI András: *A közigazgatási bíráskodás alkotmányos hátterének eredete és jelentése*, Acta Universitatis Szegediensis: Acta juridica et politica 73, 2010, 661.

¹⁷ BALOGH Zsolt Péter: [Kp.] XXV. fejezet, In: Kommentár a közigazgatási perrendtartáshoz (szerk. Barabás Gergely–F. Rozsnyai Krisztina–Kovács András György), Wolters Kluwer, Budapest, 2018, 740–743.

¹⁸ Köf.5.075/2024/4., Köf.5.074/2024/4., Köf.5.073/2024/4., Köf.5.065/2024/4., Köf.5.063/2024/4. számú döntések.

¹⁹ Például a Köf.5043/2024/2., vagy a Köf.5.002/2025/2. számú ügyben.

²⁰ Többek között a Kkk.39.008/2025/2., Kkk.39.012/2025/4., Kkk.39.007/2025/5., Kkk.39.228/2024/2. számú végzésekben.

²¹ Lásd például a Debreceni Törvényszék K.701983/2024/5. számú ítéletét.

Önkormányzati Tanácsának gyakorlatát, de nemcsak az Mötv. 146/L. §-a vonatkozásában, hanem a polgármester Mötv.-ben lefektetett jogai és kötelezettségei értelmezése körében is, ahogyan a normatív határozatok normakontrollját illetően is kellő viszonyítási alapot adott a joggyakorlatnak.

A Kúriai döntések alapján – a tanulmány elején felvetett alapelvekkel is összefüggésben – kiemelhető, hogy az Mötv. 9. §-a szerint az Mötv.-ben meghatározott jogokat jóhiszeműen, a kölcsönös együttműködés elvét figyelembe véve, társadalmi rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni. Másfelől a működőképesség érdekében az Mötv. szabályozása alapján a polgármesternek joga és egyben kötelezettsége is a képviselő-testület ülésének összehívása és vezetése, különféle személyes indokok miatt annak gyakorlását nem mellőzheti. Ugyanígy az Mötv. 32. § (2) bekezdés i) pontja alapján az önkormányzati képviselő köteles a testületi üléseken megjelenni, a képviselő-testület munkájában és döntéshozatali eljárásában részt venni.

A Kúria Önkormányzati Tanácsa elvi élel rögzítette valamennyi ide kapcsolódó döntésében, hogy az eljárási szabályok betartása és az eljárási garanciák érvényesülése a helyi jogalkotási eljárás kiszámíthatóságának, észszerű rendben történő lefolytatásának lényeges feltétele, melynek az Mötv. 146/L. §-a alkalmazása során is érvényesülnie kell. Több döntésében utal arra is, hogy az Önkormányzati Tanács feladata az önkormányzati rendeletek más jogszabályba ütközésének vizsgálata, s amennyiben az érintett önkormányzat a rendelet/határozata megsemmisítését „nem ellenzi”, úgy elsősorban az érintett önkormányzatnak kell a törvényességi felhívásban foglaltaknak eleget téve a rendeletét hatályon kívül helyezni.

Az átmeneti időszakban a polgármester képviselő-testületet helyettesítő jogkörével összefüggésben kimunkált kúriai joggyakorlat – akárcsak a pandémia időszakában²² – javarészt az Mötv. 9. §-ában rögzített rendeltetésszerű joggyakorlás elvére épül, azaz megállapítható, hogy a vizsgált hatáskörgyakorlás mindenkor korlátját jelenti ezen elv érvényesülése.

Felhasznált irodalom

- [1] *Az önkormányzati jogalkotással kapcsolatos szabályozási és gyakorlati problémák* (szerk. Tilk Péter et al.), PTE ÁJK, Pécs 2018.
- [2] BALOGH Zsolt Péter: [Kp.] XXV. fejezet, In: *Kommentár a közigazgatási perrendtartáshoz* (szerk.: Barabás Gergely–F. Rozsnyai Krisztina–Kovács András György), Wolters Kluwer, Budapest 2018.
- [3] BALOGH Zsolt Péter: *A közigazgatási bíráskodás normakontroll-funkciója*, Acta Humana 2019/1, <https://doi.org/10.32566/ah.2019.1.2>
- [4] BALOGH-BÉKÉSI Nóra: *Néhány gondolat az önkormányzati rendeletek törvényességi vizsgálatáról*, Pázmány Law Working Papers 2021/9.

https://publikacio.ppke.hu/id/eprint/1645/1/PL_WP_2021-09_Balogh-Bekesi.pdf.

- [5] HOFFMAN István: *A normatív önkormányzati határozatok kontrolljának néhány kérdése*, In: *Ünnepi tanulmányok a 80 éves Tamás András tiszteletére* (szerk. Peres Zsuzsanna–Pál Gábor), Ludovika, Budapest, 2021, 317–326.
- [6] PATYI András: *A közigazgatási bíráskodás alkotmányos hátterének eredete és jelentése*, Acta Universitatis Szegediensis: Acta juridica et politica 73. 2010, 653–669.
- [7] RÓZSÁS Eszter: *Az önkormányzati rendeletek „útja” a törvényességi felhívástól a normakontroll eljárásig*, Kúriai Döntések–Bíróági Határozatok, 2023/7, 1397–1402.
- [8] RÓZSÁS Eszter: *Polgármesteri hatáskörök veszélyhelyzet idején – kúriai döntések tükrében*, Kúriai Döntések–Bíróági Határozatok, 2022/9, 1473–1478.

²² RÓZSÁS Eszter: *Polgármesteri hatáskörök veszélyhelyzet idején – kúriai döntések tükrében*,

Kúriai Döntések –Bíróági Határozatok, 2022/9, 1475–1480.

KÚRIAI DÖNTÉSEK
Bíróági Határozatok
A Kúria lapja

A szerkesztőbizottság elnöke:
Dr. Ábrahám Márta, a Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet igazgatója

Főszerkesztő:
Dr. Balogh Zsolt, kúriai tanácselnök

A szerkesztőbizottság tagjai:
Böszörményiné dr. Kovács Katalin, elnökhelyettes
Dr. Csák Zsolt, kollégiumvezető
Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna, kúriai bíró
Dr. Somogyi Gábor, kúriai tanácselnök
Dr. Molnár Ferencné, kúriai tanácselnök
Dr. Orosz Árpád, kollégiumvezető
Dr. Dzsula Marianna, kúriai bíró
Dr. Stark Marianna, kúriai tanácselnök
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, kúriai tanácselnök
Dr. Kalas Tibor, kollégiumvezető
Dr. Hajnal Péter, kúriai tanácselnök
Dr. Kiss Árpád Lajos, kúriai bíró

Jogi szaknyelvi lektor:
Dr. habil. Beliznai Kinga tanszékvezető egyetemi docens

A kiadó, szerkesztőség címe:
Kúria
1055 Budapest, Markó utca 16.
Kiadja:
Kúria – Werbőczy István Országbírói Kutatóintézet

A kiadásért felel: a Kúria Werbőczy István Országbírói Kutatóintézetének igazgatója

Megjelenik havonként.

ISSN 2786-3964 (Online)
